

ฮาลาลโลจิสติกส์ : ผลิตภัณ์อาหาร

โดย

นายยิ่งศักดิ์ บุญธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ฮาลาลโลจิสติกส์ : ผลิตภัณฑ์อาหาร

โดย

นายยิ่งศักดิ์ บุญธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

HALAL LOGISTICS : FOOD PRODUCTS

BY

MR. YINGSAK BOONTHAM

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

INTERNATIONAL TRADE LAW

FACULTY OF LAW

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2015

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะนิติศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นายยิ่งศักดิ์ บุญธรรม

เรื่อง

ฮาลาลโลจิสติกส์ : ผลิตภัณฑ์อาหาร

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

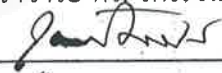
เมื่อ วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2559

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กัมพูสิริ)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. พินัย ณ นคร)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

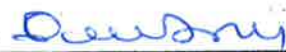
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ มณีศรี)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรวัฒน์ จันทโชติ)

คณบดี

(ศาสตราจารย์ ดร. อุดม รัฐอมฤต)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ฮาลาลโลจิสติกส์ : ผลิตภัณฑ์อาหาร
ชื่อผู้เขียน	นายยิ่งศักดิ์ บุญธรรม
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. พินัย ญ นคร
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

ตลาดฮาลาล เป็นตลาดที่กลุ่มผู้บริโภคมีการบริโภคที่มีการเชื่อมโยงกับความเชื่อทางศาสนาอิสลาม โดยการอุปโภคหรือบริโภคนั้นผู้นับถือศาสนาอิสลาม (มุสลิม) จะต้องมั่นใจว่าสินค้าหรือบริการที่จะเลือกใช้นั้นได้ผ่านกระบวนการผลิตที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม ปราศจากการปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ซึ่งในการผลิตสินค้าหรือให้บริการ เมื่อผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการผลิตสินค้าหรือบริการแล้ว จะต้องมีการนำสินค้าหรือบริการนั้นๆออกสู่ตลาดถึงมือผู้บริโภค แต่ในช่วงกระบวนการก่อนการผลิตสินค้าหรือบริการและกระบวนการขนส่งรวมถึงกระบวนการจัดวางสินค้าหรือบริการ ก่อนที่นำสินค้าหรือบริการสู่มือผู้บริโภคนั้น ซึ่งในกระบวนการเหล่านี้ แม้สินค้าหรือบริการหรืออาหาร จะเป็นสิ่งที่ผลิตหรือให้บริการที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม แต่กระบวนการก่อนหน้านั้นไม่ว่าจะเป็นกระบวนการก่อนการผลิตหรือให้บริการ หรือหลังจากผลิตออกมาแล้วอาจมีการปนเปื้อนสิ่งที่จะต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลามได้

ขณะที่ประเทศไทยไม่ได้เป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ผู้นับถือศาสนาอิสลาม ในการผลิตสินค้าหรือหรืออาหารหรือการให้บริการ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความมาตรฐานที่แสดงให้เห็นต่อผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลามไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภคภายในประเทศหรือผู้บริโภคในต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีเพียงมาตรฐานในการผลิตอาหารฮาลาลเท่านั้น ประกอบกับการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการค้าอาหารฮาลาลที่ผิดบัพัญญัติตามศาสนาอิสลาม ไม่ทำให้เกิดการคุ้มครองผู้บริโภคอาหารฮาลาลอย่างจริงจัง และกฎหมายของประเทศไทยไม่มีบัพัญญัติเพื่อรองรับการกระทำผิดที่เกิดจากการละเมิดบัพัญญัติของศาสนาอิสลามในการผลิตสินค้าหรืออาหารหรือบริการโดยเฉพาะ เนื่องจากความเสียหายที่เกิดจากการบริโภคหรืออุปโภคอาหารหรือสินค้าหรือบริการนั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพอนามัยของผู้บริโภคโดยตรง แต่เป็นการทำให้เกิดความ

เสียหายที่เกิดจากความสุจริตที่จะได้อุปโภคหรือบริโภคอาหารหรือสินค้าหรือบริการที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามเท่านั้น เมื่อผู้บริโภครู้สึกว่าตัวเองไม่ได้รับความคุ้มครองจากการบริโภค ทำให้ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่นในสินค้าหรืออาหารหรือบริการได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมฮาลาลได้โดยเฉพาะการค้าระหว่างประเทศ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าแม้สินค้าหรืออาหารฮาลาลหรือบริการนั้น จะถูกผลิตออกมาถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลาม แต่ในขั้นตอนการขนส่งสินค้า การเก็บของในคลังสินค้า หรือกระบวนการจำหน่าย สินค้าที่เป็นฮาลาลนั้นอาจมีการปนเปื้อนสิ่งต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม (หะรอม) เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคให้สามารถอุปโภคหรือบริโภคสินค้า อาหาร หรือบริการ ที่เป็นฮาลาลตั้งแต่ผู้ผลิตจนถึงสินค้า อาหาร หรือบริการ จนถึงมือผู้บริโภค ประเทศไทยจึงต้องมีมาตรฐานฮาลาล โลจิสติกส์ด้านผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อให้สินค้า อาหาร หรือบริการนั้นถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม ตั้งแต่ต้นทางการผลิตจนถึงสินค้า อาหาร หรือบริการนั้นจนถึงมือผู้บริโภค และต้องมีการบัญญัติหรือแก้ไขกฎหมายที่จะเอาผิดต่อผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาลโดยการตรากฎหมายเฉพาะ อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคที่จะสามารถเรียกร้องค่าเสียหาย เมื่อมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาลนั้น

คำสำคัญ: ฮาลาล, ฮาลาลโลจิสติกส์, อิสลาม

Thesis Title	HALAL LOGISTICS : FOOD PRODUCTS
Author	Mr. Yingsak Boontham
Degree	Master of Laws
Department/Faculty/University	International Trade Law Law Thammasat University
Thesis Advisor	Associate Professor Pinai Nanakorn, Ph.D.
Academic Year	2015

ABSTRACT

Halal market is the market that a group of consumers link consumption with religious belief of Islam. By this consumption, Islam (or Muslim) must be assured of products or services which they choose that they pass the correct process of production according to Islam doctrine. They are without the contamination of prohibited things (Haram). When the manufacturers or producers make the products, they will take them to the market and consumers. During the process before the production of goods or service, the procedure of transportation including the arrangement of them, by these ways although the products, services or food are correct according to the doctrine, they may be contaminated with the banned things in the process before or after production.

While Thailand is not the country that most people are Islam, the production of food, goods or service need to have the standard which shows to Islam consumers who are domestic and international. Nowadays, Thailand has the only standard of the production of Halal food and the enforcement about the sale of Halal food is incorrect with the provision of Islam so it does not protect Halal consumer seriously. Furthermore, Thailand does not have the provision to support offenses that are from the violation of Islam doctrine especially in the production of goods or services. Damages from the consumption of food or services do not endanger with the health and hygiene of consumers directly, but they destroy the happiness to consume

food or service by Islam rules. When the consumers feel that they are not protected from the consumption, it can make them lack the confidence in goods or services. It may affect the trade and investment in Halal industry especially international trade.

To conclude, although goods, Halal food or services are produced by the Islam doctrine correctly, during the process of their transportation, storing or sale they may be contaminated with the prohibited things (Haram) in order to protect consumers to consume Halal things including products, food or services. Thailand must have the standard of Halal logistics in term of food in order that they are correct according to Islam doctrine by the initial method of production to the consumers. And it must have the provision or amendment to take wrongdoers as guilt about Halal by legislating special law to make confidence to consumers who can call for damage cost when someone do wrongly about Halal.

Keywords: Halal, Halal Logistics, Islam

กิตติกรรมประกาศ

ด้วยพระคุณของบุพการีและครอบครัวที่ให้กำเนิด และสนับสนุนผู้เขียนมาตลอด จวบจนถึงปัจจุบัน การสอนให้คิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเลือกทางเดินด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในขณะที่ผู้เขียนติดภารกิจทางการศึกษา ซึ่งบางครั้งไม่อาจทำหน้าที่บุตรที่ดีได้โดยบริบูรณ์นัก แต่ความเข้าใจและกำลังใจจากครอบครัวที่เปี่ยมล้น ล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จได้ในวันนี้

ผู้เขียนขอแสดงความขอบคุณศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กัมพูสิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ มณีศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีรวัฒน์ จันทโชติ เป็นอย่างสูงที่สละเวลามาเป็นกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และมอบความรู้ด้านต่าง ๆ ที่ท่านมีความชำนาญให้แก่ผู้เขียน เพื่อนำไปปรับปรุง วิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งคณะอาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ในด้าน ต่างๆให้แก่ผู้เขียน

สำหรับความช่วยเหลือและกำลังใจจากบรรดามิตรสหายหลายต่อหลายท่าน ผู้เขียนเกรงว่าหากผู้เขียนเอยนามเฉพาะบุคคลในโอกาสนี้แล้ว คงไม่อาจระลึกได้ครบถ้วนทั้งหมด ผู้เขียนขอขอบคุณทุกท่านที่ให้คำแนะนำและคอยให้กำลังใจแก่ผู้เขียน ทั้งการหาหรือปรึกษาเฉพาะบุคคลก็ดี การแบ่งปันข่าวสารและข้อมูลที่พบเจอโดยบังเอิญก็ดี หรือเพียงการทักทายและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนก็ดี ทั้งหมดนี้ทำให้ผู้เขียนสามารถนำไปต่อยอดการศึกษาทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งผู้เขียนถือว่าความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประกอบไปด้วยความปรารถนาดีของทุกท่าน ที่มีต่อผู้เขียนเป็นประการสำคัญ

ท้ายสุดนี้ ความสำเร็จของการศึกษานิติศาสตรมหาบัณฑิตของผู้เขียน และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้ หากปราศจากความอนุเคราะห์จากท่านรองศาสตราจารย์ ดร. พินัย ฦ นคร ตั้งแต่ครั้งที่ผู้เขียนเริ่มต้นศึกษาค้นคว้าหัวข้อวิทยานิพนธ์นี้ ท่านได้ให้โอกาสแก่ผู้เขียนในการนำเสนอ อธิบาย ทั้ง ๆ ที่ขณะนั้นผู้เขียนเองยังคงกังวลว่าจะละทิ้งการศึกษาหรือไม่ แต่ท่านมีความกรุณาต่อผู้เขียนรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำจนผู้เขียนประสบความสำเร็จในการศึกษา

นายยิ่งศักดิ์ บุญธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	8
1.3 สมมติฐานในการศึกษา	8
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	9
1.5 วิธีการศึกษา	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	9
บทที่ 2 บททั่วไปว่าด้วยฮาลาลโลจิสติกส์	10
2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับฮาลาลตามหลักศาสนาอิสลาม	10
2.1.1 ความหมายของอิสลาม	10
2.1.2 คัมภีร์ศาสนาอิสลาม	11
2.1.3 หลักคำสอนที่สำคัญของศาสนาอิสลาม	12
2.1.3.1 หลักศรัทธา	12
2.1.3.2 หลักปฏิบัติ	14
2.2 กฎหมายอิสลาม	15
2.2.1 ประวัติความเป็นมาของกฎหมายอิสลาม	16

2.2.2	สาระสำคัญของกฎหมายอิสลาม	18
2.3	เครื่องหมายฮาลาล	20
2.4	มาตรฐานฮาลาลสากล	23
2.4.1	มาตรฐานอาหารฮาลาลโคเต็กซ์	24
2.4.2	มาตรฐาน IHI Alliance	26
2.5	ความทั่วไปของโลจิสติกส์	31
2.5.1	ความสำคัญของโลจิสติกส์	32
2.5.2	นิยามของโลจิสติกส์	33
2.5.3	กิจกรรมในโลจิสติกส์	34
2.6	ฮาลาลโลจิสติกส์	39
2.7	ความทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารกิจการฮาลาล	43
บทที่ 3	ฮาลาลโลจิสติกส์ในต่างประเทศ	45
3.1	ฮาลาลโลจิสติกส์ในประเทศมาเลเซีย	45
3.1.1	มาตรฐานอาหารฮาลาลของประเทศมาเลเซีย	46
3.1.2	มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ของประเทศมาเลเซีย	49
3.1.2.1	มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์สำหรับการขนส่ง	50
3.1.2.2	มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์สำหรับคลังสินค้า	54
3.1.2.3	มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์สำหรับการขายปลีก	58
3.2	ฮาลาลโลจิสติกส์ในประเทศสิงคโปร์	62
3.2.1	มาตรฐานอาหารฮาลาลของประเทศสิงคโปร์	63
3.2.2	มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ของประเทศสิงคโปร์	64
3.3	ฮาลาลโลจิสติกส์ในประเทศอินโดนีเซีย	67
บทที่ 4	หลักเกณฑ์เกี่ยวกับฮาลาลโลจิสติกส์ของประเทศไทย	70
4.1	ฮาลาลของประเทศไทยในปัจจุบัน	70
4.1.1	มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	71
4.1.2	การบริหารกิจการฮาลาล	75
4.2	ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหาร	77

กิจการฮาลาล พ.ศ. 2558	
4.3 ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ...	79
4.4. การคุ้มครองผู้บริโภค	84
4.4.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420	84
4.4.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฟ้องฐานผิดสัญญา	88
4.4.3 ประมวลกฎหมายอาญา	90
4.4.4 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522	91
4.4.5 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522	93
4.4.6 พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551	95
4.4.7 ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. 2558	96
4.4.8 ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ...	97
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	104
5.1 บทสรุปทั่วไป	104
5.2 บทสรุปทางกฎหมาย	106
5.3 ข้อเสนอแนะ	109
5.3.1 การขนส่งและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	110
5.3.2 การคลังสินค้าและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	111
5.3.3 การค้าปลีก	111
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก กฎหมายการค้าฮาลาลของประเทศมาเลเซีย	118
ภาคผนวก ข พระราชบัญญัติบริหารกิจการศาสนาอิสลามของประเทศสิงคโปร์	149
ภาคผนวก ค ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ...	154

ประวัติผู้เขียน

179

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
	4.1 ความแตกต่างระหว่างมาตรฐานอาหารฮาลาล (Halal Standard) กับมาตรฐานอุตสาหกรรมอาหารทั่วไป	73
	4.2 เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับฮาลาลของประเทศ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซียกับร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... ของประเทศไทย	102

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลาดฮาลาล เป็นตลาดที่กลุ่มผู้บริโภคที่มีการบริโภคที่มีการเชื่อมโยงกับความเชื่อทางศาสนาอิสลามโดยการบริโภคตามหลักศาสนาอิสลาม และเป็นตลาดที่กลุ่มผู้บริโภคอยู่ในวงจำกัดหรือที่เรียกว่า (Niche Market) แต่อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นตลาดที่มีกลุ่มผู้บริโภคที่อยู่ในวงจำกัดแต่เนื่องด้วยจำนวนประชากรของผู้นับถือศาสนาอิสลามทั่วโลกในปัจจุบันในปี 2554 มีจำนวนประชากรชาวมุสลิมทั่วโลกประมาณ 2000 ล้านคน และมูลค่าเศรษฐกิจฮาลาลในปี 2011 เท่ากับ 3 ล้านล้าน USD เฉพาะอาหารฮาลาลมูลค่า 680,000 ล้าน USD เป็นการค้าระหว่างประเทศ 350,000 ล้าน USD¹ ซึ่งในการผลิตสินค้าหรือบริการเมื่อผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการผลิตสินค้าหรือบริการแล้วจะต้องมีการนำสินค้าหรือบริการนั้นๆออกสู่ตลาดถึงมือผู้บริโภค แต่ในช่วงกระบวนการก่อนการผลิตสินค้าหรือบริการและกระบวนการขนส่งรวมถึงกระบวนการจัดวางสินค้าหรือบริการก่อนที่นำสินค้าหรือบริการสู่มือผู้บริโภคนั้น ซึ่งในกระบวนการเหล่านี้ แม้สินค้าหรือบริการจะเป็นสิ่งที่ผลิตหรือให้บริการที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม แต่กระบวนการก่อนหน้านั้น ไม่ว่าจะ เป็นกระบวนการก่อนการผลิตหรือให้บริการ หรือหลังจากผลิตออกมาแล้วอาจมีการปนเปื้อนสิ่งที่ต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลามได้ หรือที่เรียกว่า หารอม และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ได้กำหนดทิศทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านฮาลาลไว้ใน “ยุทธศาสตร์ พัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตร และความมั่นคงอาหาร” โดยได้กำหนดแนวทางการสนับสนุนการพัฒนาาระบบตลาดสินค้าเกษตรในการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร (Hub) และส่งเสริมให้มีการขยายตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ที่มุ่งเน้นการผลิตสินค้าให้เหมาะสมและตรงตามความต้องการเฉพาะของแต่ละตลาด เช่น ตลาดสินค้าฮาลาล

เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลามที่ไม่ใช่เพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้นการคุ้มครองผู้บริโภคในต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริโภคที่ได้ซื้อสินค้าที่ผลิตขึ้นใน

¹.วินัย ตะห์ลัน, “ศักยภาพและโอกาสของตลาดอาหารฮาลาลโลกและแนวทาง“ศาสนารับรอง วิทยาศาสตร์รองรับ”ของประเทศไทย,” 22 พฤศจิกายน 2555.

ประเทศไทยซึ่งถือเป็นการตกลงสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศให้ได้รับความคุ้มครองและเป็น การสร้างความน่าเชื่อถือในสินค้าที่ผลิตและขายไปจากประเทศไทย อันจะเป็นการสร้างเม็ดเงินให้ ไหลเวียนกลับมายังประเทศไทยในจำนวนมหาศาลจากตลาดผู้บริโภคสากล ซึ่งมูลค่าเศรษฐกิจ ฮาลาลในปี 2011 เท่ากับ 3 ล้านล้าน USD เฉพาะอาหารฮาลาลมูลค่า 680,000 ล้าน USD เป็น การค้าระหว่างประเทศ 350,000 ล้าน USD² และที่เป็นประเด็นปัญหาเมื่อมีการตกลงสัญญาซื้อขาย สินค้าอันเป็นสินค้าฮาลาลจากประเทศไทยไปยังประเทศคู่สัญญาที่มีข้อกำหนดหลักเกณฑ์หรือ มาตรฐานเกี่ยวกับสินค้าฮาลาลเป็นการเฉพาะในประเทศผู้ซื้อ หากปรากฏว่าผู้ขายส่งมอบสินค้าที่เป็น ฮาลาลที่ได้ปฏิบัติโดยถูกต้องตามวิธีการขอรับรองเครื่องหมายฮาลาลในประเทศไทยแล้ว แต่ด้วยที่ ประเทศไทยไม่ได้เป็นประเทศที่มีศาสนาประจำชาติเป็นศาสนาอิสลาม และกฎเกณฑ์หรือระเบียบที่ใช้ ในการรับรองฮาลาลนั้นยังไม่ครอบคลุมถึง ซึ่งในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายระหว่างประเทศ ไม่ได้จำกัดแค่เพียงการผลิตสินค้าเท่านั้น แต่จำเป็นจะต้องมีกิจกรรมต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็น คลังสินค้า หรือการขนส่งสินค้า ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกำหนดมาตรฐานกิจกรรมเกี่ยวเนื่องนี้ จึงอาจ ทำให้สินค้าที่ผลิตมานั้นอาจมีการปนเปื้อนในขั้นตอน การคลังสินค้า หรือการขนส่งได้ จากที่กล่าวใน ขันต้นเมื่อผู้ผลิตสินค้าได้ผลิตสินค้าอันเป็นการถูกต้องตามมาตรฐานฮาลาลในประเทศไทย หาก ปรากฏว่าสินค้าฮาลาลนั้นเมื่อไปถึงประเทศผู้ซื้อสินค้าฮาลาลมีการปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม ตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม (หะรอม) ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อกำหนด หรือมาตรฐานของประเทศผู้ซื้อ ในต่างประเทศ ดังนั้นผู้ซื้อในต่างประเทศจะมีสิทธิในเลิกสัญญาและเรียกร้องค่าเสียหายได้หรือไม่ ตามอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) Article 35³ กำหนดให้ ผู้ขายจะต้องส่งมอบสินค้าในจำนวน คุณภาพ และตามรายละเอียดที่ตกลงในสัญญาซื้อขายระหว่าง ประเทศ และหากสัญญาซื้อขายมิได้กำหนดเป็นอย่างอื่น สินค้าจะต้องมีความเหมาะสมตาม

² เห่งอ้าง, น. 1.

³ United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) Article 35

(1) The seller must deliver goods which are of the quantity, quality and description required by the contract and which are contained or package in the manner required by the contract

วัตถุประสงค์ของการใช้งานสินค้านั้นๆ ตามปกติ Article 35 (2) (a)⁴ ซึ่งในกรณีนี้ศาลสูงของประเทศเยอรมนีในคดี Mussels case (German Supreme Court of 8 March 1995) ได้วางหลักว่าผู้ขายต้องส่งมอบสินค้าที่มีคุณภาพเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ประเทศผู้ขายระบุไว้ จึงจะถือว่าผู้ขายได้ส่งมอบสินค้าถูกต้องตามสัญญา โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าในประเทศผู้ซื้อแต่อย่างใด ทั้งนี้ เนื่องจากโดยปกติแล้ว ผู้ขายไม่สามารถเข้าไปรับรู้ถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าในประเทศผู้ซื้อ เว้นแต่ต้องรับผิดชอบ เนื่องจากส่งมอบสินค้าไม่ถูกต้องตามสัญญา⁵

⁴ United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) Article 35

(2) Except where the parties have agreed otherwise, the goods do not conform with the contract unless they:

(a) are fit for the purposes for which goods of the same description would ordinarily be used;

⁵ Germany 8 March 1995 Supreme Court (New Zealand mussels case)

The German Supreme Court confirmed the decision of the Oberlandesgericht Frankfurt a.M. (see CLOUT Case No. .(84)It held that a Swiss seller, who delivered to the German buyer New Zealand mussels containing a cadmium concentration exceeding the limit recommended by the German health authority, was not in breach of contract. The cadmium concentration itself constituted, in the court's opinion, no lack of conformity since the mussels were still eatable. Furthermore, the Supreme Court held that article) (2)35a) and (b) CISG does not place an obligation on the seller to supply goods, which conform to all statutory or other public provisions in force in the import State, unless the same provisions exist in the export State as well, or the buyer informed the seller about such provisions relying on the seller's expert knowledge, or the seller had knowledge of the provisions due to special circumstances.

The Supreme Court further held that the [buyer] had lost the right to rely on the lack of conformity and to declare the contract avoided in the ground of faulty packaging, since the [buyer] had waited more than a month before it notified the

เมื่อนำคดี Mussels case มาเทียบกับกรณีที่ผู้ขายในประเทศไทยส่งมอบสินค้าฮาลาลโดยได้ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือมาตรฐานการผลิตสินค้าฮาลาลในประเทศไทยถูกต้องแล้ว ผู้ผลิตสินค้าฮาลาลไม่จำเป็นต้องพิจารณาข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าในประเทศผู้ซื้อแต่อย่างใด เนื่องจากโดยปกติแล้ว ผู้ขายไม่สามารถเข้าไปรับรู้ถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าในประเทศผู้ซื้อ เว้นแต่กฎเกณฑ์เกี่ยวกับคุณภาพสินค้าในประเทศผู้ขายสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่บัญญัติโดยประเทศผู้ซื้อ ผู้ซื้อได้แจ้งผู้ขายเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว หรือผู้ขายรู้หรือควรจะรู้ เกี่ยวกับกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสินค้าดังกล่าวที่บัญญัติโดยประเทศผู้ซื้อ

จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีข้อกำหนด หรือมาตรฐานด้านฮาลาลเพียงมาตรฐานฮาลาลตามมาตรฐานอุตสาหกรรม มอก .1701-2541 เพียงมาตรฐานเดียว ดังนั้นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลามโดยเฉพาะผู้บริโภคในต่างประเทศที่อำนาจในการตัดสินใจในการอุปโภคหรือบริโภคเชื่อมโยงกับความเชื่อทางศาสนา โดยผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลามมีความคาดหวังว่าสินค้าหรือบริการนั้นจะต้องผ่านกระบวนการขั้นตอนที่ถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม อันถือได้ว่าลักษณะของความสุขทางด้านจิตใจที่ได้อุปโภคหรือบริโภคสิ่งพระเจ้าทรงอนุญาตให้ รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาระบบหรือมาตรฐานด้านฮาลาลอื่นๆด้วย

ประกอบกับการรวมตัวกันของประเทศในกลุ่มชาติอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า ลาว เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา และอินโดนีเซีย หรือที่เรียกว่า AEC (ASEAN ECONOMICS COMMUNITY) ซึ่งเป็นการรวมตัวเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจร่วมกัน และเป็นการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้โดยมุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม อีกทั้งยังมุ่งหวังให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (single market and production base) และส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงิน และตลาดทุน การประกันภัย ภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคม รวมถึงพัฒนาความร่วมมือด้านกฎหมาย การเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยกลุ่มสินค้าและบริการนำร่องที่สำคัญ ที่จะเกิดการรวมกลุ่มกัน ได้แก่ สินค้าเกษตร สินค้าประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์

[seller] about the non-conformity and thus had not acted within the reasonable time required by article (1)39 CISG. According to the court, in this case one month after delivery would be a "generous" period of time but obviously acceptable as "reasonable time" for the purpose of notification

อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริการด้านสุขภาพ โดยกำหนดให้ปี พ.ศ. 2558 เป็นปีที่เริ่มรวมตัวกันอย่างเป็นทางการ

อาเซียนได้จัดทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) เป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ AEC ซึ่งประกอบด้วยแผนงานเศรษฐกิจในด้าน ต่าง ๆ พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมายในปี 2558 รวมทั้งการให้ความยืดหยุ่นตามที่ประเทศสมาชิกได้ตกลงกันล่วงหน้าเพื่อสร้างพันธสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและได้กำหนดยุทธศาสตร์การก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่สำคัญดังนี้

การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะให้อาเซียนมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยอาเซียนได้กำหนดกลไกและมาตรการใหม่ ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินมาตรการด้านเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้วเร่งรัดการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในสาขาที่มีความสำคัญลำดับแรก อำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายบุคคล แรงงานฝีมือ และผู้เชี่ยวชาญ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกสถาบัน ในอาเซียนการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียนมีองค์ประกอบหลัก คือ การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี การเคลื่อนย้ายบริการเสรี การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี การเป็นตลาดสินค้าและบริการเดียวกันจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภูมิภาค และเสริมสร้างศักยภาพของอาเซียน ในการเป็นศูนย์กลางการผลิตของโลก และเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานโลก โดยประเทศสมาชิก ได้ร่วมกันดำเนินมาตรการต่าง ๆ ที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถแข่งขันของอาเซียน ได้แก่ ยกเลิกภาษีศุลกากร ทายอยยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี ปรับประสานพิธีการ

ด้านศุลกากรให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนธุรทางธุรกิจได้ การสร้างภูมิภาคอาเซียนให้มีความสามารถในการแข่งขันสูง มีความเจริญรุ่งเรือง และมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันมี ได้แก่ นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มาตรการด้านภาษี พาณิชยกรรม อิเล็กทรอนิกส์ โดยประเทศสมาชิกอาเซียนมีข้อผูกพันที่จะนำกฎหมายและนโยบายการแข่งขันมาบังคับใช้ภายในประเทศ เพื่อทำให้เกิดการแข่งขันที่เท่าเทียมกันและสร้างวัฒนธรรม การแข่งขันของภาคธุรกิจที่เป็นธรรม นำไปสู่การเสริมสร้างการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาค

การพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน มี 2 องค์ประกอบ คือ การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ความริเริ่มดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทั้งในระดับ SME และเสริมสร้างการรวมกลุ่มของกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ให้สามารถดำเนินการ

ตามพันธกรณีและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

การเชื่อมต่อระหว่างกันและมีเครือข่ายกับโลกสูง โดยมีตลาดที่พึ่งพากัน และการเป็นอุตสาหกรรมระดับโลก ดังนั้น เพื่อให้ภาคธุรกิจของอาเซียนสามารถแข่งขันได้ในตลาดระหว่างประเทศ ทำให้อาเซียนมีพลวัตเพิ่มขึ้นและเป็นผู้ผลิตของโลก รวมทั้งทำให้ตลาดภายในยังคงรักษาความน่าดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ อาเซียนจึงต้องมองออกไปนอกภูมิภาค อาเซียนบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก โดยการจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA) และความเป็นหุ้นส่วน ทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิดกับประเทศนอกอาเซียนและการมีส่วนร่วมในเครือข่ายห่วงโซ่อุปทานโลก⁶

การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี โดยมีการเปิดเสรีการค้าและการบริการ 12 สาขา ได้แก่ สาขาผลิตภัณฑ์เกษตร สาขาประมง สาขาผลิตภัณฑ์ยาง สาขาสีทอ สาขายานยนต์ สาขาผลิตภัณฑ์ไม้ สาขาอิเล็กทรอนิกส์ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุภาพ สาขาท่องเที่ยว สาขาการบิน และสาขาโลจิสติกส์ ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก็จะเข้าสู่ระบบการค้าเสรีเช่นกัน ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยพบกับความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ และมีผลกระทบอย่างมากในเรื่องของการลงทุน และการปรับตัวรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายใต้การเข้ามาลงทุนของนายทุนชาวต่างชาติ ซึ่งจะรวมไปถึงทางด้านเทคโนโลยี ตลอดจนแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งประเทศไทยจะต้องปรับตัวให้พร้อมต่อการดำเนินธุรกิจต่อไป การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลให้ธุรกิจและการค้าในทุกภาคส่วนตื่นตัว ไม่เว้นแม้แต่ในธุรกิจโลจิสติกส์ซึ่งถือเป็นการประกอบกิจการการค้า อย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจการค้าของประเทศ

โดยที่ในปัจจุบันกิจการฮาลาลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาในด้านการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยโดยรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสนใจต่อกิจการฮาลาลอย่างจริงจัง แม้จะเน้นในเรื่องของการพัฒนาอุตสาหกรรมทางด้านอาหารเป็นหลัก แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่ากิจการฮาลาลประเภทอื่นๆ ก็มีบทบาทสำคัญไม่น้อยในเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน เนื่องจากตลาดของกลุ่มผู้บริโภคนั้นเป็นตลาดที่ใหญ่ซึ่งมิได้มีแต่เพียงเฉพาะผู้นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกลุ่มผู้บริโภคที่มีเชื้อชาวมุสลิมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการบริการโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลาม ก็เป็นการบริการรูปแบบหนึ่งที่มีการดำเนินงานหรือการให้บริการจะต้องถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามและได้รับการอนุมัติ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการที่เป็นฮาลาล แม้หากเมื่อพิจารณาตลาดของกลุ่มผู้บริโภคที่มีการ

⁶ Thai-AEC.com, “AEC Blueprint,” สืบค้นเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2559, <http://www.thai-aec.com/aec-blueprint>

เชื่อมโยงกับหลักความเชื่อทางศาสนาอิสลามในประเทศไทย ธุรกิจประเภทนี้ยังถือเป็นตลาดที่มีกลุ่มผู้บริโภคที่อยู่ในวงจำกัด แต่สืบเนื่องจากการรวมตัวสร้างความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจภายใต้กรอบอาเซียน อันเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ซึ่งมีประชากรรวมตัวกันกว่า 600 ล้านคน ซึ่งกว่าครึ่งหนึ่งนับถือศาสนาอิสลาม⁷ อีกทั้งจำนวนประชากรของผู้นับถือศาสนาอิสลามทั่วโลกในปี พ.ศ. 2554 มีประมาณ 2000 ล้านคน ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าหากเมื่อมีการเปิดเสรีแล้วก็จะผู้คนจำนวนมาก หลังไหลเข้ามาลงทุนประกอบธุรกิจและเข้ามาใช้บริการทางด้านต่างๆ ในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นในด้าน การแพทย์ การค้า การท่องเที่ยว รวมถึงการขนส่งในรูปแบบต่างๆ ซึ่งการบริการโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ นับเป็นอีกหนึ่งธุรกิจให้บริการที่มีบทบาทสำคัญอันจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีดังกล่าว

แต่อย่างไรก็ดีด้วยเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนมากมิได้เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามซึ่งถือเป็นจุดอ่อนในทางภาพลักษณ์ที่มีความสำคัญ อีกทั้งในปัจจุบันประเทศไทยไม่พบบัญญัติของกฎหมายจะลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาล หรือมาตรฐานฮาลาล ที่รับรองว่าสินค้าหรือบริการไม่มีส่วนผสมหรือปนเปื้อนสิ่งที่เป็นของต้องห้ามตามบัญญัติศาสนาอิสลามในทุกขั้นตอนจนถึงมือผู้บริโภค ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาธุรกิจฮาลาลของไทย ให้ได้รับความน่าเชื่อถือในกลุ่มตลาดของผู้บริโภคทั้งที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามและกลุ่มผู้บริโภคทั่วไปที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการส่งออกไปยังประเทศที่มีผู้ับถือศาสนาอิสลามซึ่งประเทศเหล่านี้ให้ความสำคัญเรื่องฮาลาลนั้นต้องเป็นไปตามบัญญัติของศาสนาอิสลาม ส่งผลให้ประเด็นในเรื่องของการกำกับดูแลความถูกต้องทางศาสนาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และมีความเชื่อมโยงกับการสร้างความเชื่อมั่น กรณีดังกล่าวทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นทางด้านความถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามให้เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน มาตรฐาน และศักยภาพในการดำเนินงานให้ยิ่งขึ้นไป

ด้วยเหตุนี้เองหากประเทศไทยต้องการที่จะใช้ประโยชน์จากการเปิดเขตเศรษฐกิจเสรีอาเซียน รวมถึงการขยายตลาดและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจในแง่ของธุรกิจการให้บริการโลจิสติกส์ให้ได้เต็มที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญในการศึกษาวัฒนธรรมและนโยบายของโลกมุสลิม อีกทั้งประเทศไทยควรต้องทำการศึกษา และกำหนดกฎหมายกฎระเบียบ และมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาบังคับใช้และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคและผู้ลงทุนผู้ับถือศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือชาวต่างชาติ และเนื่องด้วยในปัจจุบันประเทศไทยยังคงไม่มีกฎหมายหรือบทบัญญัติใดที่จะนำมาปรับใช้กับธุรกิจโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลาม

⁷ ปิติ ศรีแสงนาม, “จะเป็น ASEAN Medical Hub ได้ ไทยต้องเข้าใจวิถีอิสลาม,” ศูนย์อาเซียนศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เป็นการเฉพาะเจาะจง ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนา เพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ของประเทศไทย และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและได้รับความน่าเชื่อถือในกลุ่มตลาดของผู้บริโภคทั้งที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลามทั่วโลก ประเทศไทยจึงควรที่จะมีกฎหมายหรือมาตรฐานเกี่ยวกับฮาลาลโลจิสติกส์ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลความถูกต้องตามหลักทางศาสนาอิสลาม

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ ตลอดจนลักษณะ หลักการ รวมทั้งกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว

เพื่อศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และมาตรการทางกฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ ของต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศมาเลเซียประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินโดนีเซีย

เพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์

เพื่อทราบแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง รวมถึงการเพิ่มเติมกฎหมายหรือบทบัญญัติที่เกี่ยวกับโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางด้านธุรกิจโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ กับกลุ่มประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนมากมิได้เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามประเทศไทยจึงยังคงไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมาย รวมทั้งกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ แยกต่างหาก โดยเฉพาะ ซึ่งจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ทางด้านความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลามถึงความถูกต้องตามหลักการของศาสนาอิสลาม และเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค ทางด้านการกำกับดูแลความถูกต้องตามหลักการศาสนา จึงควรที่จะต้องมียกบทบัญญัติทางกฎหมาย รวมทั้งกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ที่มีความชัดเจน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายฮาลาลและมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ รวมถึงความรับผิดชอบของผู้กระทำความเกี่ยวกับฮาลาล โดยการมุ่งเน้นคุ้มครองผู้บริโภค การวิเคราะห์กฎหมายฮาลาลและมาตรฐานฮาลาลของไทย โดยการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายและมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ของต่างประเทศทั้งที่เป็นประเทศมุสลิมและประเทศที่กึ่งมุสลิม

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำการศึกษาโดยวิธีศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าและศึกษาข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร ตั๋วบทกฎหมายของทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อศึกษาถึงลักษณะ และนำมารวบรวม และวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมา แนวความคิด หลักกฎหมาย และประเด็นปัญหาทางกฎหมายของโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ในประเทศไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ เข้าใจในสาระสำคัญของบทบัญญัติในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวกับฮาลาล ทราบปัญหาและความไม่เพียงพอของกฎหมายหรือมาตรฐานของประเทศไทยที่เกี่ยวกับหลักการโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ ทราบแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติม และปรับปรุงกฎหมายหรือมาตรฐานในประเทศไทยที่เกี่ยวกับ หลักการโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ เป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการ นักศึกษา นักธุรกิจ ตลอดจนบุคคลทั่วไปผู้มีความสนใจจะค้นคว้าเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป

บทที่ 2

บททั่วไปว่าด้วยฮาลาลโลจิสติกส์

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับฮาลาลตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม

“อิสลาม” ถือเป็นศาสนาหนึ่งในหลายๆ ศาสนาที่มีอยู่ในโลกปัจจุบัน และเป็นศาสนาที่มีประชากร นับถือมากเป็นอันดับที่ 2 ของโลก อิสลามเป็นศาสนาที่ถูกกำหนดมาโดยพระเจ้าผู้ทรงพระนามว่า อัลลอฮ์ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา หรือ อัลลอฮ์ โดยมีความเชื่อว่าศาสนาอิสลามมาจากพระเจ้าและมีได้ถูกก่อตั้งขึ้นโดยมนุษย์ พระเจ้าทรงสร้างโลกและสรรพสิ่ง รวมถึงทรงกำหนดชะตากรรมของมนุษย์และสรรพสัตว์ อีกทั้งยังทรงเป็นผู้รู้ทุกสิ่งทุกอย่าง ทรงเป็นสรรพเดช มีมิตินิธิฤทธิ์เหนือกว่าสิ่งใด ไม่มีอะไรอยู่นอกเหนือพระองค์ผู้นับถือศาสนาอิสลามทั่วไปถือว่าศาสนาอิสลามได้ปรากฏขึ้นในโลกตั้งแต่มีมนุษย์คนแรกคือ อาดัม และได้มีวิวัฒนาการทางคำสอนตามวิวัฒนาการของสังคมมนุษย์โดยผ่านการประกาศจากศาสดา ซึ่งในทุกยุคสมัยอัลลอฮ์จะได้ทรงแต่งตั้งศาสนทูตของพระองค์ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการสั่งสอนผู้คนให้รู้จักกับพระเจ้าที่แท้จริง และปฏิบัติตามบทบัญญัติและคำสั่งสอนของพระองค์ ซึ่งมาถึงสมัยหนึ่งพระองค์ได้ทรงเลือก “มุฮัมมัด” เป็นศาสนทูตของพระองค์เพื่อสั่งสอนมวลมนุษยชาติจากคำสอนของอัลลอฮ์ ซึ่งในยุคนี้ถือเป็นยุคที่มีคำสอนที่สมบูรณ์แบบที่สุด

2.1.1 ความหมายของ “อิสลาม” (Islam)

ในเชิงภาษาศาสตร์ คำว่า “อิสลาม” มาจากรากศัพท์คำว่า อัสมะ (As lama) “การเข้าไปในสันติ หรือการยอมมอบน้อมตัว การแสวงหาสันติจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ” ซึ่งมาจากรากศัพท์ว่า ซะลิมา (Salima) แปลว่า สันติ¹ กล่าวคือ การมอบตัวเองโดยสิ้นเชิงหรือการนอบน้อมถ่อมตนต่อพระประสงค์ของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ โดยการปฏิบัติตามในสิ่งที่พระเจ้าผู้เป็นเจ้าของทรงบัญญัติและงดกระทำในสิ่งที่พระเจ้าผู้เป็นเจ้าของทรงห้าม

สำหรับความหมายของ “อิสลาม” ตามเชิงอรรถแล้ว เป็นชื่อเฉพาะของศาสนานานาชาติ International Religious ที่สำคัญศาสนาหนึ่งของโลก² โดยศาสดาของศาสนาอิสลาม

¹ ภัทรพร สิริกาญจน, อิสลามศึกษาเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), น. 81-82.

² ดลมนรรัตน์ บากา และแวอุเซ็ง มะแดเฮาะ, อิสลามศึกษาเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 2 (ปัตตานี : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2536), น. 1.

ได้แก่ ท่านนบีมุฮัมมัด แต่ศาสนาอิสลามมิใช่ศาสนาที่ท่านนบีมุฮัมมัดก่อตั้งขึ้นท่านนบีมุฮัมมัดเป็นแต่เพียงศาสดาทูตและเป็นศาสดาทูตท่านสุดท้าย ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่พระเจ้าได้เลือกให้มนุษยชาติทั้งหลาย ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว “อิสลาม” มิได้หมายความว่าถึงแต่เพียงศาสนาเท่านั้น แต่อิสลามหมายถึงวิถีแห่งการดำเนินชีวิตหรือธรรมนูญแห่งชีวิตของผู้นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีทั้งระบบเศรษฐกิจ สังคม ปกครอง การเมือง และอื่นๆ

2.1.2 คัมภีร์ที่สำคัญทางศาสนาอิสลาม

คัมภีร์ที่สำคัญทางศาสนาอิสลามมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ คัมภีร์อัลกุรอาน (Al-Quran) และคัมภีร์อัลอะดิซ คัมภีร์อัลกุรอานถือเป็นคัมภีร์หลักที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมคำสอนของพระเจ้า โดยเกิดจากการบันทึกตามคำบอกเล่าของท่านนบีมุฮัมมัด ซึ่งกล่าวกันว่าได้รับทราบโองการของอัลลอฮ์โดยตรงในลักษณะเปิดเผยโองการ (วะฮีย์) หรือโดยผ่านเทวทูตบ้าง เพื่อให้ใช้เป็นธรรมนูญในการดำเนินชีวิตของมุสลิมทั่วโลก มุสลิมทุกคนถือว่าคัมภีร์อัลกุรอานเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่จะต้องแสดงความเคารพอย่างเคร่งครัด เพราะทุกตัวอักษรเป็นเทวบัญชาของพระเจ้า และเป็นพระวจนะที่บริสุทธิ์ ซึ่งไม่มีผู้ใดที่จะสงสัยได้ รวมทั้งไม่สามารถมีการตีความแก้ไขเพิ่มเติมได้ด้วย จะต้องมีการรักษาข้อความเดิมตามคัมภีร์ไว้ตลอดไป ดังนั้นคัมภีร์ดังกล่าวจึงไม่เคยมีการสังคายนาแต่อย่างใด โดยเนื้อความในคัมภีร์อัลกุรอานให้ความรู้ทั้งที่เป็นวิชาการ การดำรงชีวิต และกฎเกณฑ์ความประพฤติ รวมทั้งบทบัญญัติในศาสนาอิสลามที่มุสลิมทุกคนต้องถือปฏิบัติตาม ซึ่งประกอบด้วยภาคทฤษฎี คือ หลักศรัทธา 6 ประการและภาคปฏิบัติคือหลักปฏิบัติ 5 ประการสำหรับคัมภีร์อัลอะดิซ เป็นคัมภีร์ที่รวบรวมโอวาทและจริยวัตรต่างๆ ของท่านนบีมุฮัมมัด ซึ่งสาวกของท่านได้เป็นผู้ทำการรวบรวมไว้ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามถือว่าเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติอันดีงามอีกด้วย แต่ผู้นับถือศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ถือว่า อัลอะดิซ ที่รวบรวมขึ้นในสมัยคอลีฟะห์อะบะซิด ประมาณ ค.ศ. 875 เป็นฉบับที่แท้จริง อัลอะดิซ จึงมีฐานะเป็นคำสอนและบทอธิบายคัมภีร์อัลกุรอาน ไม่มีความสำคัญและความศักดิ์สิทธิ์เทียบเท่าคัมภีร์อัลกุรอาน

บุคคลผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามนั้น เรียกว่า “มุสลิม” ซึ่งมีความหมายว่าผู้นอบน้อมมอบตนต่อพระเจ้า (อัลลอฮ์) แต่ผู้เดียวอย่างสิ้นเชิงเพื่อความสันติ³ โดยศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประเภทเอกเทวนิยม ถือว่ามีพระเจ้าสูงสุดเพียงองค์เดียว คือ พระอัลลอฮ์

³ สมศักดิ์ มุหะหมัด, *ชีวประวัติท่านนบีมุฮัมมัด คืออัลลลอฮ์อะลัยฮิวะซัลลัม*, พิมพ์ครั้งที่ 3

2.1.3 หลักคำสอนที่สำคัญของศาสนาอิสลาม

หลักคำสอนที่สำคัญของศาสนาอิสลามแบ่งออกเป็น 2 ประการใหญ่ๆ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานอันจำเป็นสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามทุกคนทั้งที่สืบทอดจากบิดามารดามาแต่เดิม หรือเพิ่งเข้ามานับถือใหม่ก็ตาม โดยจะต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และประพฤติปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

2.1.3.1 หลักศรัทธา

อีมาน (iman) คำว่าอีมาน ตามหลักภาษาศาสตร์ แปลว่า ความเชื่อมั่น ศรัทธาด้วยใจ มาจากคำว่า อามะนะ แต่ตามศาสนบัญญัติในอัลกุรอานคำว่า “อีมาน” มีใช้ในสองความหมาย⁴ ความหมายแรก คือ การเพียงแต่กล่าวว่าเชื่อในอัลลอฮ์และท่านนบีมุฮัมมัด⁵ และในความหมายที่สอง คือ การกล่าวคำซึ่งประกอบด้วยความยินยอมของจิตใจ โดยเป็นการกล่าวโดยความรู้ ความเชื่อมั่น และมีศรัทธาที่แท้จริง ไม่มีความระแวงสงสัยใดๆ ทั้งสิ้น⁶ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า อีมาน หมายถึง การที่จิตใจยอมรับในอัลลอฮ์และรซูลของพระองค์อย่างแนบแน่น เชื่อว่าเป็นความจริงแท้และจะต้องยึดถืออย่างมั่นคง โดยปราศจากความเคลือบแคลงสงสัยใดๆ แม้จะไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยประสาทสัมผัสก็ตาม โดยความศรัทธาที่สมบูรณ์ นอกจากจิตใจยอมรับในอัลลอฮ์และศาสนทูตของพระองค์แล้ว จะต้องมีการกล่าวยืนยันด้วยวาจาว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ และท่านนบีมุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์” ซึ่งตามหลักศาสนาอิสลามได้กำหนดให้หลักศรัทธามีทั้งสิ้น 6 ประการ ได้แก่

ศรัทธาในอัลลอฮ์แต่เพียงพระองค์เดียวด้วยใจสุจริต การศรัทธาในพระเจ้าแต่เพียงผู้เดียวถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของศาสนาอิสลาม โดยศรัทธาที่แท้จริงของชาวมุสลิมที่มีต่อพระเจ้านั้น หมายถึงการถวายทั้งกายและจิตใจต่อพระองค์ อัลลอฮ์เป็นพระเจ้าผู้สร้าง ผู้บริหารสรรพสิ่ง แต่เพียงพระองค์เดียวและคำสั่งต่างๆ ของอัลลอฮ์เป็นกฎหมายสูงสุดที่มนุษย์จะเชื่อฟังและปฏิบัติตาม⁷ มุสลิมที่ศรัทธาต่อพระเป็นเจ้าอย่างแท้จริงจะละเว้นในการปฏิบัติชั่ว และทำความดีตามหลักคำสอนของอัลลอฮ์

⁴ ดิเรก กุลศิริสวัสดิ์, ความหมายของอัลกุรอาน เล่มที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : วุฒิการพิมพ์, 2531), น. 125.

⁵ คัมภีร์อัล-กุรอาน, ซูเราะฮอ อันนิซะฮอ, อายะฮที่ 36.

⁶ คัมภีร์อัล-กุรอาน, ซูเราะฮอ อัลหะดีด, อายะฮที่ 19.

⁷ บรรจง บินกาซัน, อิสลามสี่จรรยาแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : ออพเพรช, 2548), น. 38

ศรัทธาในบรรดาศาสนทูต⁸ ชาวมุสลิมเชื่อว่าบรรดาศาสนทูตเป็นผู้ที่รับการคัดเลือกจากพระเจ้าเป็นเจ้าบรรดาศาสนทูตของอัลลอฮ์ รวมทั้งศาสดามูฮัมหมัด ถือเป็นเพียงมนุษย์ซึ่งไม่มีอิทธิฤทธิ์ใดๆ ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ศาสนา ปลดปล่อยและสั่งสอนบรรดาสหายของตนให้มีชีวิตที่ดีขึ้นโดยการเชื่อถือในพระเจ้าแต่เพียงพระองค์เดียว โดยชาวมุสลิมเชื่อว่า ท่านนบีมูฮัมหมัดเป็นศาสนทูตองค์ท่านสุดท้ายและเป็นผู้นำศาสน์ที่ถูกตั้งจากอัลลอฮ์มาเผยแพร่แก่มนุษย์⁹

ศรัทธาในเทวทูตของอัลลอฮ์ (มลาอิกะฮ์) เทวทูตของอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นสื่อระหว่างอัลลอฮ์กับมนุษย์ และรับใช้อัลลอฮ์ตามความประสงค์ที่ถูกกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ตัวอย่างเช่น หน้าที่ในการปลื้ดวิญญูณของมนุษย์ หน้าที่ในการบันทึกการกระทำของมนุษย์ หน้าที่ในการนำเอาวจนะจากอัลลอฮ์มายังศาสนทูต เป็นต้น

ศรัทธาในวันพิพากษาการศรัทธาในวันสิ้นโลก หรือเรียกในภาษาอาหรับว่า เยามุลกียามะ ในวันดังกล่าวจะมีการตัดสินการกระทำของมนุษย์ขณะมีชีวิตอยู่ เพื่อให้รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติตามคำสั่งและลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของพระเจ้า ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้มนุษย์นั้นประกอบแต่ความดี และให้มนุษย์ได้ตระหนักว่าการกระทำของตนจะต้องถูกเปิดเผยในท้ายที่สุด

ศรัทธาในกฎแห่งการกำหนดสภาวะเชื่อว่าอัลลอฮ์จะเป็นผู้กำหนดสภาวะของสิ่งต่างๆ ในโลก รวมไปถึงในจักรวาล แต่สำหรับการกำหนดความดีความชั่วนั้น อิสลามถือว่าอัลลอฮ์ทรงสร้างให้มีความคิดอิสระในการที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใด กล่าวคือการกระทำของมนุษย์นั้นอยู่ที่เจตนาและการตัดสินใจของมนุษย์เอง¹⁰

ศรัทธาในบรรดาคัมภีร์ของอัลลอฮ์ โดยให้ศรัทธาในความถูกต้องแต่ดั้งเดิมของคัมภีร์ทั้งหลายของท่านนบีมูฮัมหมัดก่อนๆ และศรัทธาในคัมภีร์อัลกุรอาน อันเป็นคัมภีร์เล่มที่มี

⁸ ศาสนาอิสลามได้จำแนกศาสนทูตออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ผู้ที่ได้รับมอบหน้าที่ให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามบทบัญญัติของพระเจ้าแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ศาสนทูตประเภทนี้เรียกว่า “นบี” และผู้ที่ได้รับมอบหน้าที่ให้ปฏิบัติ ตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามบทบัญญัติของพระเจ้า และทำการเผยแพร่บทบัญญัตินั้นแก่มวลมนุษยชาติทั่วไปด้วย ศาสนทูตประเภทนี้เรียกว่า “รَسُول” โดยชาวมุสลิมเชื่อว่า ศาสดานบีมูฮัมหมัดเป็นทั้งนบีและ رَسُول เนื่องจากท่านเป็นตัวอย่างที่ดีตามบทบัญญัติของอัลลอฮ์และยังทำหน้าที่ในการเผยแพร่บทบัญญัตินั้นแก่มนุษยชาติด้วย

⁹ ซัลมาน เหมมานะ, “ธนาการไม่มีดอกเบียตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม”, (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรมหาวิทยาลัย, 2539), น. 8

¹⁰ ดิเรก กุลศิริสวัสดิ์, เอกสารการสอน ชุดวิชา ความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย หน่วยที่ 11, หน้า 417.

ความสมบูรณ์ที่สุดซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องส่วนตัว การทำสงคราม ครอบครัว สังคม การทำสนธิสัญญา

2..1.3.2 หลักปฏิบัติ

หลักปฏิบัติดังกล่าวมีชื่อเรียก อิบาตะห์ ซึ่งนอกจากศาสนาอิสลามจะกำหนดหลักศรัทธาให้แก่ชาวมุสลิมแล้ว ยังมีการกำหนดหลักการปฏิบัติ ซึ่งชาวมุสลิมทุกคนจะต้องถือเป็นหน้าที่และปฏิบัติเป็นกิจวัตรอันจะขาดมิได้ ซึ่งตามหลักศาสนาอิสลามได้กำหนดให้หลักปฏิบัติมีด้วยกัน 5 ประการ ได้แก่

การปฏิญาณตน การเป็นมุสลิม คือการปฏิญาณด้วยความจริงใจต่อสาธารณชนว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ และมุฮัมมัดเป็นรซูล (ศาสนทูต) ของอัลลอฮ์ การปฏิญาณตนจึงเป็นหลักปฏิบัติประการแรกที่มีความสำคัญ และเป็นหัวใจของศาสนาอิสลาม ซึ่งการปฏิญาณนั้นมิใช่แต่เป็นเพียงการเปล่งวาจา หากต้องเป็นการปฏิญาณที่ออกมาจากจิตใจด้วยความศรัทธาอย่างแท้จริง

การนมาซ¹¹เป็นการแสดงความเคารพและแสดงความภักดีต่อพระผู้เป็นเจ้าของ เป็นหลักการที่สร้างควมมีระเบียบ ขจัดกิเลสและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในประชาคมมุสลิม โดยมุสลิมจะต้องทำการละหมาดวันละ 5 เวลา ในหนึ่งวัน ได้แก่ เวลารุ่งเช้าก่อนตะวันทอแสง เมื่อเลยเวลาเที่ยงวัน เวลาคล้อยบ่าย เวลาพลบค่ำเมื่อพระอาทิตย์ตกกลับดวงไปแล้ว และเวลากลางคืน โดยผู้ทำการละหมาดต้องตั้งเจตนาของตนเองว่าจะทำการละหมาด¹² และจะต้องมีเจตนาละหมาดเพื่ออัลลอฮ์เท่านั้น ผู้ทำการละหมาดจะต้องชำระล้างร่างกายในส่วนที่เปิดเผยให้สะอาด และกระทำการละหมาดในสถานที่ที่สะอาด โดยหันหน้าไปทาง กิบละหฺ ซึ่งตั้งอยู่ที่นครมักกะหฺ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

การถือศีลอด เรียกในภาษาอาหรับว่า อัศเศอมา หรือ อัศเศอยาม หมายถึงการละเว้นจากการ กินดื่ม การร่วมประเวณีตั้งแต่รุ่งสางจนถึงพลบค่ำ ในทางปฏิบัติยังหมายถึงการห้ามพูดเท็จฉ้อโกง คดโกง ดุสิ่งลามก ให้อดกลั่นความโกรธ ให้ความอดทน พุทธิ ทำดี มีจิตใจผ่องแผ้ว เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การถือศีลอดตามหลักการของศาสนาอิสลามมิใช่เพื่ออดอาหารเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องงดเว้นการปฏิบัติอีกหลายประการ พร้อมทั้งฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง ชาวมุสลิมถูกกำหนดให้ถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ซึ่งตามปฏิทินทางจันทรคติอันเป็นเดือนที่เก้าของฮิจญ์เราะฮ์ศักราชบางปีก็มี 29 วัน บางปีก็มี 30 วัน นอกจากเดือนรอมฎอนแล้ว มุสลิมจะถือศีลอดในวาระอื่นๆ ตามใจสมัครก็

¹¹ คำว่านมาซ เป็นภาษาเปอร์เซีย ในภาษาอาหรับ เรียกว่า อัศ-เศาะลอฮ์ ชาวไทยมุสลิม เรียกว่า ละหมาด

¹² มุฮัมมัด บิน อิบรอฮีม อัตตุวายญีรีย, วิธีการละหมาด, น.1.

ได้ ในเดือนรอมฎอน มุสลิมทั่วโลกจะอยู่ในภาวะเดียวกัน คือภาวะแห่งการถือศีลอด กล่าวคือ การเว้นความชั่ว ส่งเสริมการทำความดีและเสริมสร้างพลังจิตของตนให้ชนะอำนาจฝ่ายต่ำ โดยชาวมุสลิมต้องทำการอดอาหารและน้ำ รวมถึงงดเว้นการกระทำสิ่งที่ไม่ดีต่างๆ ตามคำสั่งของพระเจ้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มุสลิมรับทราบถึงความรู้สึกของคนยากจนที่ได้รับความหิวโหยจากการขาดแคลนอาหาร นอกจากนี้การถือศีลอดยังเป็นหลักการหนึ่งในการสร้างความเสมอภาคด้วย

การจ่ายซะกาต คำว่า “ซะกาต” แปลว่า ทำให้งอกเงยขึ้น การขัดเกลากิเลสทำให้จิตใจผ่องแผ้ว เป็นการจ่ายซะกาตเป็นการจ่ายทานตามข้อบัญญัติของศาสนาอิสลาม นอกเหนือจากการบริจาคทานต่างๆ ไปซึ่งเรียกว่า ทานอาสา โดยมุสลิมมีหน้าที่ต้องจ่ายซะกาตจากทรัพย์สินที่เหลืออยู่ กล่าวคือบุคคลผู้มีรายได้ครบหนึ่งปี เมื่อมีเงินเหลือเกินจากการใช้จ่ายตามอัตภาพแล้ว จะต้องจ่ายร้อยละสองครึ่งถึงร้อยละยี่สิบจากยอดเงินต้นแก่องค์กรที่มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ เก็บ และจ่ายซะกาต แต่หากผู้ใดไม่จ่ายซะกาต เมื่อมีรายได้ ศาสนาอิสลามถือว่าทรัพย์สินที่ผู้นั้นหามาได้ยังไม่สะอาด จึงอาจกล่าวได้ว่าซะกาตเป็นภาษิตทางศาสนาที่ชาวมุสลิมมีหน้าที่จะต้องจ่าย นอกเหนือไปจากภาษิตอื่นๆ โดยผู้มีสิทธิได้รับเงินจำนวนดังกล่าว คือ บุคคลผู้ยากจน คนอนาถา ผู้ที่เข้านับถือศาสนาอิสลามใหม่และขาดปัจจัยยังชีพ เป็นต้น สำหรับวัตถุประสงค์หลักของการเก็บและจ่ายซะกาตนั้นก็เพื่อเอาทรัพย์สินจากคนมั่งมีในจำนวนที่ไม่มากนักและไม่เกินสมควรไปแจกจ่ายให้แก่คนยากจนขัดสน ลดความตระหนี่ถี่เหนียว ทำให้มนุษย์นั้นตระหนักว่าทรัพย์สินต่างๆ ที่ได้มานั้นมาจากอัลลอฮ์ มนุษย์เป็นแต่เพียงผู้รักษาและใช้จ่ายไปในทางที่พระองค์กำหนด เพื่อลดช่องว่างระหว่าง ชนชั้นในสังคม รวมทั้งเป็นการสร้างเสริมหลักประกันของสังคมให้มั่นคงขึ้น¹³

การบำเพ็ญฮัจญ์ คือ การเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจที่นครมักกะหฺ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ในเทศกาลฮัจญ์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 8 ถึงวันที่ 12 เดือนที่ 12 ของฮิจญ์เราะฮ์ ศักราช โดยชาวมุสลิมผู้ที่มีความสามารถ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีหน้าที่ต้องเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์อย่างน้อยครั้งหนึ่งในชีวิต

2.2 กฎหมายอิสลาม

สังคมมนุษย์ไม่ว่าที่ใดในโลกจะดำรงอยู่โดยปกติสุขได้จะต้องมีระเบียบ แบบแผน หรือกฎเกณฑ์ให้ทุกคนยึดถือปฏิบัติตามเพื่อกำหนดความประพฤติของมนุษย์เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม กฎเกณฑ์นี้เองเรียกว่า “กฎหมาย” กฎหมายเป็นตัวกำหนด สิทธิ หน้าที่ และความ

¹³ เคน โต๊ะมีนา, กฎหมายอิสลาม, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงจันทร์ การพิมพ์, 2532), น.2.

รับผิดชอบของบุคคลในเรื่องราวต่างๆ ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนในสังคม ดังนั้นกฎหมายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจำเป็นต่อการดำรงอยู่โดยปกติสุขของสังคม กฎหมายที่ใช้อยู่ในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันตามพัฒนาการของแต่ละสังคม สำหรับกฎหมายอิสลามก็เป็นหนึ่งในกฎหมายที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

กฎหมายอิสลามเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตอาจกล่าวได้ว่าแทบจะทุกอิริยาบถในการปฏิบัติศาสนกิจและกิจวัตรประจำวัน กฎหมายอิสลาม¹⁴ ในภาษาอาหรับเรียกว่า “ชะรีอะฮ์ Sharia หรือ Shari'ah หมายถึง ประมวลหลักการปฏิบัติต่างๆ ที่อัลลอฮ์ทรงบัญญัติไว้ตามหลักการของศาสนา ไม่ว่าจะหลักการดังกล่าวจะมาจากคัมภีร์อัลกุรอาน หรือจากอรรถนยะฮ์ของท่านศาสดา ซึ่งอาจเป็นคำพูดจากการปฏิบัติและการยอมรับของท่าน นอกจากนี้ “ชะรีอะฮ์” ยังครอบคลุมถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของคุณคนและครอบครัว รวมถึงบทบัญญัติต่างๆ ของอัลลอฮ์ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติของมนุษย์อีกด้วย

2.2.1 ประวัติความเป็นมาของกฎหมายอิสลาม

ฮาลาลเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายอิสลาม ชารีอะฮ์ ซึ่งเป็นคำมาจากภาษาอารบิก มีปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน แปลว่า การอนุมัติ หรือ อนุญาต¹⁵โดยฮาลาลมีความหมายตรงข้ามกับหะรอม (Harom) ซึ่งแปลว่าผิดกฎบัญญัติหรือต้องห้าม ส่วนสิ่งใดที่ต้องสงสัยว่าเป็นฮาลาลหรือหะรอมซึ่งเรียกว่ามักรูห์ (Makrooh) ผู้บริโภคนั้นนับถือศาสนาอิสลามมักหลีกเลี่ยงไม่บริโภคสิ่งนั้น นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่ไม่ใช่ฮาลาลถือว่าสกปรก (นะยิส) ผู้นับถือศาสนาอิสลามเชื่อว่าไม่ควรให้ร่างกายแปดเปื้อนนะยิส

ดังนั้นฮาลาลจึงหมายความว่า การผลิต การให้บริการ หรือการจำหน่ายใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อบัญญัติของศาสนาอิสลาม เราจึงอาจกล่าวได้ว่า สินค้าหรือบริการฮาลาล คือ สิ่งที่ได้ผ่าน

¹⁴ “กฎหมายอิสลาม” ในภาษาอาหรับโดยทั่วไปมีใช้ 2 คำ คือคำว่า “ชะรีอะฮ์ อิสลามียะฮ์” และคำว่า “อัลฟิฮฺ อัลอิสลามีย” เนื่องจากทั้งสองคำมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่คำว่า “ชะรีอะฮ์” มีความหมายกว้างกว่าและมีการใช้มาก่อนคำว่า “ฟิฮฺ” โดย “ฟิฮฺ” หมายถึงกฎหมายอิสลามเช่นเดียวกันแต่มีการเรียกเป็นชื่อนี้ในภายหลังของคำว่า “ชะรีอะฮ์” คำว่า “ฟิฮฺ” ความหมายของมันที่แท้จริงคือ การเรียนรู้บทบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติว่าสิ่งใดควรกระทำ สิ่งใดไม่ควรกระทำ และสิ่งไหนจำเป็นต้องปฏิบัติอันไม่ควรหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นคำว่า “ฟิฮฺ” จึงเป็นส่วนหนึ่งของคำว่า “ชะรีอะฮ์” เพราะ “ชะรีอะฮ์” มีความหมายกว้างครอบคลุมถึงคำว่า “ฟิฮฺ” ไปด้วย

¹⁵ การณ กุใหญ่, เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องอาหารฮาลาล : หลักพื้นฐานและการพัฒนามาตรฐานฮาลาลของประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์), น. 2

กรรมวิธี ในการทำ ผสม ประจบ หรือแปรสภาพ ตลอดจนกระบวนการต่างๆจนถึงมือผู้บริโภค ตามศาสนาบัญญัตินั่นเอง เพื่อเป็นการรับประกันว่า ผู้นับถือศาสนาอิสลามโดยทั่วไปสามารถบริโภคอาหาร หรืออุปโภคสินค้า หรือบริการต่าง ๆ ได้โดยสนิทใจ โดยสามารถสังเกตผลิตภัณฑ์หรือการบริการว่าเป็นฮาลาล หรือไม่นั้น ได้จากการประทับตรา ฮาลาล ที่ข้างบรรจุภัณฑ์หรือสถานที่ให้บริการ นั้นเป็นสำคัญ

แหล่งที่มาของกฎหมายอิสลามนักปราชญ์และนักวิชาการชาวมุสลิมส่วนใหญ่ถือว่าแหล่งที่มาของกฎหมายอิสลามมีอยู่ด้วยกัน 4 แหล่ง อันได้แก่ คัมภีร์อัลกุรอาน ซุนนะฮ์และฮาดิซ อิจญ์มะ และการกียาส ซึ่งแหล่งที่มาเหล่านี้เป็นแหล่งที่มาที่บรรดานักกฎหมายอิสลามยึดถือในการกำหนดบทบัญญัติต่างๆ

คัมภีร์อัลกุรอาน ถือเป็นโองการของอัลลอฮ์ที่ประทานแก่ท่านศาสดามูฮัมหมัด และเป็นคัมภีร์หลักของศาสนาอิสลามสำหรับชาวมุสลิมและมนุษยชาติ ในคัมภีร์อัลกุรอานได้บัญญัติไว้ครอบคลุมระบบต่างๆ ทั้งทางศาสนาและทางโลก พร้อมด้วยกฎระเบียบที่ได้กำหนดไว้สำหรับบุคคล สังคม และมนุษยชาติในทุกๆ สภาพ ซึ่งหากกล่าวโดยสรุปแล้วคัมภีร์อัลกุรอานมีคุณลักษณะดังนี้¹⁶ คัมภีร์อัลกุรอานแม้ว่าโดยหลักแล้วจะเป็นแหล่งที่มาในลำดับแรกของกฎหมายอิสลาม แต่บทบัญญัติโดยทั่วไปจะระบุเพียงหลักการสำคัญ มิได้ระบุในส่วนของรายละเอียดแต่อย่างใด ดังนั้น คำสอนและแบบอย่างของศาสดามูฮัมหมัดจึงถือเป็นส่วนประกอบที่ช่วยอธิบายความหมายและจุดประสงค์ของคัมภีร์อัลกุรอาน บทบัญญัติของคัมภีร์อัลกุรอานทั้งหมดถือเป็นหลักฐานที่ถูกต้องเด็ดขาด โดยไม่มีข้อขัดแย้งหรือข้อสงสัยใดๆ ความหมายของตัวบทนั้นบางกรณีก็มีลักษณะเด็ดขาด เนื่องจากสามารถตีความได้เพียงทางเดียวเท่านั้น แต่บางกรณีก็สามารถตีความได้หลายทาง เนื่องจากอาจเป็นคำที่มีความหมายเป็นการทั่วไป หรือเป็นคำที่มีความหมายร่วม ซึ่งเป็นคำอิสระไม่มีการผูกมัด

ซุนนะฮ์และฮาดิซ ซุนนะฮ์และฮาดิซ หมายถึง คำพูด การกระทำ และการยอมรับของท่านนบีมุฮัมหมัด ซึ่งเป็นหลักคำสอนที่ได้มีการบันทึก จดจำ และถ่ายทอด โดยบุคคลผู้ใกล้ชิดและผู้เกี่ยวข้อง ถือเป็นแหล่งที่มาของกฎหมายในลำดับที่ 2 รองลงมาจากคัมภีร์อัลกุรอาน ทั้งนี้ ท่านนบีมุฮัมหมัดเน้นย้ำว่าคัมภีร์อัลกุรอานเป็นที่มาที่ถูกต้องและเป็นระดับสูงสุดของกฎหมายอิสลาม¹⁷ และการที่ถือว่าซุนนะฮ์ของท่านนบีมุฮัมหมัดเป็นที่มาของกฎหมายอิสลามนั้น เนื่องจากโองการในคัมภีร์อัลกุรอานได้บัญญัติให้มุสลิมปฏิบัติตามแบบอย่างที่ท่านศาสดาได้ปฏิบัติ ทั้งนี้ซุนนะฮ์

¹⁶ มุฮัมหมัดยูซุฟ มูซา, *กฎหมายอิสลามเบื้องต้น*, พิมพ์ครั้งที่ 1 (ปัตตานี : วิทยาลัยอิสลามศึกษา, 2545), น.157.

¹⁷ M.Charif Bassiouni , “The Shari’ah : Sources, Interpretation, and Rule-Making,” *UCLA Journal of Islamic and Near Eastern Law* , p. 135 (Spring / Summer 2002)

จะไม่ถูกนำมาใช้ เว้นแต่ในกรณีที่ไม่มีตัวบทจากคัมภีร์อัลกุรอานเพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งถือเป็นวิธีการปฏิบัติของนักกฎหมายอิสลาม

อิจญ์มาอฺ คือ คำวินิจฉัยชี้ขาดของบรรดานักปราชญ์ในศาสนาอิสลามที่ได้มีการประชุมและมีมติออกมาเพื่อยึดถือและปฏิบัติ ซึ่งหลังจากที่ท่านนบีมุฮัมมัดได้สิ้นชีวิตแล้ว บุคคลที่ทำหน้าที่วินิจฉัย วิเคราะห์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นในทางโลกหรือทางศาสนา ภาษา รวมถึงการตีความต่างๆ โดยใช้สติปัญญาและเป็นที่ยอมรับในหมู่นักปราชญ์อย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ ได้แก่ บรรดาอิจญ์มาอฺนั่นเอง

การกียาส หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อิจญฺติฮาด หมายถึงการใช้เหตุผลในเชิงวิเคราะห์ วินิจฉัย ซึ่งนักกฎหมายอิสลามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าตัวบทจากคัมภีร์อัลกุรอานและสุนนะฮ์ยังไม่สามารถที่จะครอบคลุมรายละเอียดของปัญหาต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน นักกฎหมายอิสลามจึงเห็นว่าควรมีที่มาจากแหล่งอื่นๆ เพื่อนำมาปรับใช้กับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต การกียาสเป็นการผนวกสิ่งที่ไม่มีความชัดเจนเข้ากับสิ่งที่มีตัวบทกำหนด โดยที่ทั้งสองมีสาเหตุเหมือนกัน เช่นการนำเอาน้ำอุ่นร้อนมาเทียบเคียงกับสุราด้วยการห้ามดื่มและลงโทษผู้ฝ่าฝืน เพราะน้ำอุ่นมีลักษณะทำให้เกิดความมึนเมาเช่นเดียวกับสุรา เป็นต้น

อิสติหฺซาน หมายถึง สิ่งที่ดีกว่าดีด้วยสติปัญญาของตนเอง โดยไม่ต้องมีหลักฐานใดมาประกอบ ซึ่งแหล่งที่มาดังกล่าวนี้มีนักกฎหมายบางกลุ่มที่ยอมรับ และนักกฎหมายบางกลุ่มที่ไม่ยอมรับ

2.2.2 สาระสำคัญของกฎหมายอิสลาม

กฎหมายอิสลามเป็นกฎหมายที่เกิดจากคำสอนในทางศาสนา โดยมีได้มุ่งเน้นหลักปฏิบัติในเรื่องความศรัทธาเพียงอย่างเดียว แต่ศาสนาอิสลามยังมุ่งเน้นถึงหลักในการดำเนินชีวิตด้วย กล่าวคือ กฎหมายอิสลามมุ่งคุ้มครองมนุษย์ใน 5 ประการอันได้แก่ ศาสนา ชีวิต สติปัญญา เชื้อสาย และทรัพย์สิน รวมถึงรักษาสีทิวทัศน์ส่วนบุคคลและสิทธิประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนการจัดระเบียบสังคมทุกระดับให้เป็นไปตามครรลองที่ถูกต้องและเป็นธรรมด้วย โดยสาระสำคัญของกฎหมายอิสลามมีดังต่อไปนี้

หลักศรัทธาของชาวมุสลิม มีชื่อเรียกภาษาอาหรับว่า “อิมาน” มีสองความหมายได้แก่ การเพียงแต่กล่าวว่าเชื่ออัลลอฮ์และท่านนบีมุฮัมมัดดังความที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน “.....จงศรัทธาในอัลลอฮ์และรซูลของพระองค์”

หลักกฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่กำหนดลักษณะของการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดร้ายแรง กล่าวคือการกระทำความผิดที่มนุษย์ทำขึ้นแก่เนื้อตัวร่างกาย ทรัพย์สิน หรือเสรีภาพของผู้อื่น การละเมิดศีลธรรมของมนุษย์ รวมไปถึงมีการกำหนดบทลงโทษ (อัล-หุุด) ในการกระทำความผิดเหล่านั้น เช่น ผู้ที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ มีบทลงโทษคือตัดมือ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นการ

ลงโทษตามบทบัญญัติของศาสนา ที่กำหนดให้ในกรณีที่มีการฝ่าฝืน โดยการกำหนดบทลงโทษในศาสนาอิสลามมีทั้งสิ้น 6 ประเภท¹⁸ ได้แก่ โทษการตีประเวณี โทษการใส่ร้ายเรื่องการตีประเวณี โทษการดื่มสุรา โทษการลักขโมย โทษการปิดทางสัญจร โทษการเป็นกบฏ

หลักครอบครัวและมรดก โดยกำหนดหลักการในเรื่องของการดูแลครอบครัวไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา ปู่ ย่า ตา ยาย และหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัว หลักเกณฑ์ในเรื่องการสมรสและการขาดจากการสมรส หน้าที่ระหว่างสามีภรรยา รวมไปถึงเรื่องการจัดการมรดก ทรัพย์ที่ถือว่าเป็นทรัพย์มรดก ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดก รวมทั้งหน้าที่ต่างๆ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทางศาสนาที่ได้กำหนดไว้

หลักการเมืองการปกครอง โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ปกครอง หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ปกครอง รวมไปถึงหลักในการปกครอง และบทลงโทษของผู้ปกครองที่ทุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่

หลักเกณฑ์ในการตัดสินและพิจารณาคดี กำหนดว่าการพิจารณาคดีตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องมีพยานหลักฐาน หรือพยานบุคคลประกอบการพิจารณาในแต่ละคดีก่อนที่จะมีการตัดสินลงโทษแก่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ซึ่งหลักเกณฑ์ในการพิจารณาก็แตกต่างกันในแต่ละเรื่อง

หลักเกณฑ์การทำสงคราม¹⁹ การทำสงครามเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งในหลายรูปแบบของการทำญihad²⁰ โดยการทำสงครามเป็นไปเพื่อดำรงไว้ซึ่งศาสนาแห่งอัลลอฮ์ โดยกฎหมายอิสลามได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการทำสงครามตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ อาทิเช่น หลักเกณฑ์การอนุมัติการทำสงคราม ขั้นตอนก่อนเริ่มทำสงคราม วิธีการสู้รบ การปฏิบัติต่อผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการสิ้นสุดการทำสงครามและสนธิสัญญาสันติภาพ เป็นต้น

หลักเศรษฐศาสตร์ การดำเนินการทางด้านเศรษฐกิจและการค้าในรูปแบบของชาวมุสลิม เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคมและเป็นการลดช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนในสังคม อาทิเช่น การห้ามยุ่งเกี่ยวกับดอกเบี้ย (ริบา) การกำหนดเรื่องการจ่ายชะกาต เป็นต้น

¹⁸ มุฮัมมัด บิน อิบรอฮีม อัตตุวัยญีรีย, “(2553) อัล-หุคุด (การกำหนดบทลงโทษ)” สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2557, <http://IslamHouse.com/307381>

¹⁹ อับดุลเลาะ หน่มสุข, “(2555). การทำสงครามในอิสลาม : นิยามและเงื่อนไข”. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2557, <http://www.islammore.com>.

²⁰ คำว่า ญihad เป็นภาษาอาหรับ หมายถึงการต่อสู้กับทุกสิ่งตามวิถีทางของอัลลอฮ์ อาทิเช่น การต่อสู้กับความยากจน การต่อสู้กับภัยพิบัติ การต่อสู้ต่อโรคภัยไข้เจ็บ และการต่อสู้ต่อความโง่เขลา เป็นต้น โดยการทำสงครามก็ถือเป็นหนึ่งในการต่อสู้ ซึ่งจะต้องทำตามวิถีทางของอัลลอฮ์เช่นกัน

อย่างที่ได้อธิบายมาแล้วว่ากฎหมายอิสลาม หรือกฎหมายชะรีอะฮ์ คือ ประมวลข้อกฎหมายที่มาจากคำสอนทางศาสนาและหลักการทางนิติศาสตร์ (Jurisprudence) ซึ่งอิทธิพลของหลักชะรีอะฮ์ ปรากฏให้เห็นในพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของมุสลิม ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต โดยโครงสร้างทางกฎหมายจะครอบคลุมวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลและสาธารณชน ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นระบบการปกครอง ความสัมพันธ์ในครอบครัว หลักการอนามัย ปัญหาของสังคม ระบบธุรกรรมหรือทำสัญญา ระบบเศรษฐกิจ ระบบการดำเนินธุรกิจ ระบบการธนาคาร และรวมถึงระบบโลจิสติกส์ ซึ่งถือเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในทางระบบเศรษฐกิจด้วย

2.3 เครื่องหมายฮาลาล

เครื่องหมายฮาลาล คือ เครื่องหมายที่คณะกรรมการฝ่ายกิจการฮาลาล คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย หรือคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดต่างได้อนุญาตให้ผู้ประกอบการทำการประทับ หรือแสดงลงบนสลาก หรือผลิตภัณฑ์ หรือกิจการใด ๆ โดยใช้สัญลักษณ์ที่เรียกว่า “ฮาลาล” ซึ่งเขียนเป็นภาษาอาหรับว่า ภายในกรอบสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน หลังกรอบเป็นลายเส้นแนวตั้ง ได้กรอบภายในเส้นขนานมีคำว่า “สนงคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย” โดยเครื่องหมายดังกล่าวนี้ จะออกให้กับผลิตภัณฑ์อาหาร และเครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์ฮาลาล และหรือเนื้อสัตว์ฮาลาลที่นำเข้าจากต่างประเทศ เป็นต้น

เครื่องหมายรับรองฮาลาล เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรศาสนาอิสลามเท่านั้น คือคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ฮาลาลจึงเป็นเรื่องของความร่วมมือและผลประโยชน์ร่วมกัน 3 ฝ่าย คือ มุสลิมผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และประเทศชาติ กล่าวคือ

มุสลิมได้บริโภคหรืออุปโภคสินค้าหรือบริการ ที่เชื่อได้ว่าถูกต้องตามบัญญัติศาสนาอิสลาม มีคุณค่าอาหาร ถูกสุขอนามัย ปลอดภัยจากสิ่งต้องห้ามทางศาสนาอิสลาม และสิ่งปนเปื้อนต่างๆ

ผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์ทางธุรกิจ โดยตระหนักถึงการผลิตอาหารฮาลาลที่ถูกต้อง และปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับรองฮาลาลอย่างเคร่งครัด ตลอดจนบริหารคุณภาพสินค้าหรือบริการตามมาตรฐานฮาลาล

ประเทศชาติได้รับผลประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรัฐควรให้การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลอย่างครบวงจร ทั้งในด้านการพัฒนาวัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต

ของผู้ประกอบการ การตลาดและการปรับปรุงกลไกการรับรอง มาตรฐานอาหารฮาลาลเพื่อส่งออก
อาหารฮาลาลสู่ตลาดโลก

โดยบทบัญญัติศาสนาอิสลามกำหนดให้สรรพสิ่งส่วนใหญ่ฮาลาล พื้นฐานแล้วอัลลอฮ์
ทรงสร้างทุกสรรพสิ่งและบันดาลให้เกือบทั้งหมดฮาลาล (ซุบหฺฯ)

“พระองค์ทรงบันดาลแก่ผู้เจ้าซึ่งสิ่งทั้งปวงในแผ่นดิน” อัลกุรอาน 2:29

“พระองค์ทรงทำให้สิ่งที่อยู่ในชั้นฟ้าและแผ่นดินเป็นประโยชน์แก่เจ้า” อัลกุรอาน
45:13

อย่างไรก็ดี ก็มีบางสิ่งที่อัลลอฮ์ ทรงห้ามซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนน้อยมากเกี่ยวกับเรื่องนี้
มีผู้ถามท่านศาสดามุฮัมมัด ว่า อัลลอฮ์ ทรงอนุมัติสิ่งใดห้ามสิ่งใด ท่านศาสดาตอบว่า

“สิ่งที่พระองค์ทำให้เป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้วในคัมภีร์ของพระองค์ คือ สิ่งที่ยาลาลและ
สิ่งที่พระองค์ทรงห้าม คือ หะรอม สิ่งซึ่งพระองค์ทรงวางเฉยเป็นสิ่งที่อนุญาตด้วย พระองค์ทรงโปรด
ปรานต่อท่าน”

หลังจากนั้นท่านศาสดาได้กล่าวอ้างอิงการในคัมภีร์ว่า “แน่แท้พระองค์ไม่ทรงลืมหือ
ใด” อัลกุรอาน 19:64

นอกเหนือจากนี้ท่านศาสดายังเคยมีวจนะเมื่อครั้งถูกท่านรอซูลุลลอฮ์ถามเกี่ยวกับ
เรื่องไข่มันสัตว์ เนยแข็ง และขนสัตว์ ท่านตอบว่า

“ฮาลาล คือ สิ่งซึ่งอัลลอฮ์ ได้อนุมัติให้เป็นสิ่งที่ถูกต้องในคัมภีร์ของพระองค์ หะรอม
คือ สิ่งซึ่งพระองค์ทรงห้ามไว้ และสิ่งที่พระองค์ทรงนิ่งเฉยบนนั้นพระองค์ได้อนุมัติให้เป็นสิ่งที่โปรดปราน
แก่ท่าน”

หลักนิติศาสตร์อิสลามในข้างต้น แสดงให้เห็นว่าหลักเกณฑ์ที่ศาสนาอิสลามตัดสินให้
สิ่งใดฮาลาล หรือหะรอมขึ้นอยู่กับพิจารณาจากสิ่งที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอาน แต่หากสิ่งใดใน
ระหว่างกึ่งกลางว่าสิ่งนั้นเป็นฮาลาลหรือหะรอมในกรณีเช่นนี้ อิสลามสอนให้ชาวมุสลิมจงหลีกเลี่ยง
(มักรูหฺ)

สิ่งที่เป็นหะรอมในอิสลาม “พระองค์ได้ถูกห้ามแก่พวกเจ้าแล้ว ซึ่งสัตว์ที่ตายเอง
และเลือด และเนื้อสุกร และสัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นและสัตว์ที่ถูกตีตาย และสัตว์ที่ตกเหวตายและสัตว์
ที่ถูกขวิดตาย และสัตว์ที่สัตว์ร้ายกัดกิน นอกจากที่พวกเจ้าเชือดกัน และสัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นหิน
บูชา และการที่พวกเจ้าเสี่ยงทายด้วยไม้ตีว เหล่านั้นเป็นการละเมิด...” อัลกุรอาน 2:172

“จงกล่าวเถิดมุฮัมมัดฉันไม่ได้พบสิ่งใดที่ถูกเปิดเผยแก่ฉันเป็นสิ่งที่ต้องห้ามแก่ผู้บริโศค
ที่จะบริโศคมันเว้นแต่สัตว์ที่ตายเองเลือดไหลออกมาหรือเนื้อสุกรเพราะแท้จริงมันเป็นสิ่งโสสมหรือ
การฝ่าฝืนที่จะเปล่งนามอื่นนอกจากอัลลอฮ์ อัลกุรอาน 6:146

“แท้จริงพระองค์เพียงองค์เดียวทรงห้ามเจ้า (มิให้บริโภคน) สัตว์ที่ตายเอง เลือดของสัตว์ และเนื้อสุกรและสัตว์ที่ถูกเปล่งนามอื่นนอกจากอัลลอฮ์เวลาเชือด...” อัลกุรอาน 16:115

จากหลักนิติศาสตร์อิสลามในข้างต้นได้อธิบายให้สิ่งที่เป็นหะรอมไว้ 4 ประเภท คือ ซากสัตว์ เลือด สุกร สัตว์หรือสิ่งที่ถูกฆ่าเพื่อการกราบไหว้บูชาผู้อื่นที่ไม่ใช่อัลลอฮ์ ไม่ได้เปล่งอัลลอฮ์) นอกจากนี้ยังรวมถึงสัตว์ที่ตายด้วยการถูกตี รัศคอ หรือถูกขว้างจนตาย สัตว์ที่ตาย (ในขณะเวลาเชือดเนื่องจากตกลงจากที่สูง ที่ถูกขวิดตาย ที่ถูกสัตว์ป่าหรือสัตว์ล่าเนื้อทำร้ายมาวันแต่มีการเชือดตามหลักอิสลามทันก่อนสัตว์นั้นตายรวมไปถึงสัตว์ที่ตายโดยไม่ได้ใช้มีดในการเชือดให้ตายในการลงมีดเพียงครั้งเดียว แต่อย่างไรก็ตามไม่รวมถึงสัตว์ทะเลและตักแตนที่ไม่ถือว่าเป็นซากสัตว์

นอกจากสิ่งที่ต้องห้ามทั้ง 4 ประเภทแล้วหลักศาสนาอิสลามยังได้กำหนดห้ามไปถึงอาหารที่เป็นพิษ มีโทษหรือไม่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายหรืออาหารที่บริโภคนไปแล้วอาจกระทบต่อระบบนิเวศน์ทางธรรมชาติโดยสิ่งเหล่านี้เช่น

สัตว์ที่ใช้กรงเล็บและเขี้ยวจับหรือฉีกเนื้อกินเป็นอาหาร เช่น สิงโต เสือ หมี

นกอินทรี นกแร้ง งู สุนัข เป็นต้น

สัตว์ที่มีพิษหรือสัตว์นำโรค เช่น หนู ตะขาบ เป็นต้น

สัตว์ที่เป็นสัตว์น่างะเจียง เช่น เห็บ หมัด ไร เหา แมลงวัน เป็นต้น

- สัตว์ที่มีพิษและเป็นอันตรายทุกชนิดวันแต่มีการกำจัดพิษเหล่านี้ก่อนออกหมดแล้ว

- สัตว์ที่ไม่อนุญาตให้ฆ่าตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น ผึ้ง นกหัวขวาน เป็นต้น

อาหารที่มาจากพืชที่มีพิษและเป็นอันตรายต่อสุขภาพวันแต่มีการกำจัดพิษนั้นออกหมดแล้ว

- อาหารหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือส่วนประกอบที่เป็นพิษและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

อิสลามห้ามสิ่งสกปรก (นะยิส) อิสลามถือหลักเรื่องของความสะอาดเป็นหลักการหนึ่งในหลักศรัทธาโดยท่านศาสดาได้เคยกล่าว “แท้จริงแล้วความสะอาดเป็นครึ่งหนึ่งของศรัทธา” ซึ่งในการทำละหมาดมุสลิมต้องชำระล้างร่างกายให้สะอาดรวมถึงเสื้อผ้าและสถานที่ด้วยโดยในอิสลามใช้คำว่า “ตอฮาระห์ (Tahara)” ซึ่งหมายความว่าต้องปราศจากสิ่งปฏิกูลต่างๆ เช่น นะยิสต่างๆซึ่งนะยิสในหลักศาสนาอิสลามมีด้วยกัน 7 ชนิดได้แก่

1. สุนัขและสุกร
2. สุราและของมีนเมา
3. ซากสัตว์ที่ตายโดยไม่ได้เชือดตามหลักศาสนาอิสลาม
4. เลือดที่หลังริน น้ำเหลือง น้ำหนอง ยกเว้นอวัยวะเช่นตับและม้าม

5. ปัสสาวะและอุจจาระของมนุษย์และสัตว์
6. ส่วนที่แยกออกจากสัตว์ขณะที่สัตว์ยังมีชีวิตยกเว้นผมและขน
7. นมของสัตว์ที่เนื้อของสัตว์นั้นไม่อนุญาตให้รับประทาน

การจัดเตรียมอาหารฮาลาลตามหลักศาสนาอิสลาม โดยหลักการสำคัญในการจัดเตรียมอาหารฮาลาลนั้นอาหารนั้นจะต้องหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม (หะรอม) ทั้งหลายและต้องมีการกำจัดนะยิสทั้งหมดออกให้หมด ดังนั้นจึงต้องมีการพิจารณากันตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบ การเชือด การทำความสะอาดนะยิสอุปกรณ์ที่ใช้ สถานที่ที่ใช้ในการผลิต การเก็บรักษา การขนส่ง

การเลือกวัตถุดิบและการเชือด วัตถุดิบส่วนประกอบและสารปรุงแต่งทุกชนิดต้องฮาลาลและต้องมีที่มาจากแหล่งกำเนิดที่ฮาลาลด้วย

การเชือดสัตว์ (ซาบิฮะหรือซาเบียฮะ) สัตว์บกที่จะได้รับการพิจารณาว่าเป็นฮาลาลนั้นสัตว์นั้นจะต้องผ่านการเชือดตามหลักอิสลามเท่านั้น ซึ่งผลของการที่สัตว์นั้นไม่ถูกฆ่าหรือเชือดตามหลักอิสลามจะทำให้สัตว์นั้นกลายเป็นซาก(หะรอม) ซึ่งในการเชือดในขณะที่เชือดต้องกล่าว “บิสมิลลา” อย่างทันทีทันใดและผู้เชือดต้องหันหน้าไปทางทิศตะวันตกและมิดที่เชือดต้องมีความคม โดยจะต้องเชือดให้ตัดหลอดลมหลอดอาหารเส้นเลือดใหญ่โดยต้องเป็นการเชือดในครั้งเดียวและต่อเนื่องกันต้องไม่มีการยกใบมีดนอกจากนี้หากสัตว์นั้นเป็นสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ เป็นต้นการเชือดสัตว์ประเภทนี้อาจต้องใช้วิธีการพิเศษที่เรียกว่า stunning ซึ่งคือวิธีการเชือดโดยการทำให้สัตว์นั้นสลบก่อนการเชือดนอกจากนี้หากเป็นวิธีที่ใช้ในการเชือดโดยใช้เครื่องเชือดอัตโนมัติเช่นการเชือดไก่ในการทำอุตสาหกรรมอาหารขนาดใหญ่การเชือดโดยวิธีนี้ผู้คุมเครื่องเชือดนั้นจะต้องเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามเช่นเดียวกันจึงจะถือว่าเป็นการเชือดที่ถูกต้องตามหลักของอิสลาม

การชำระล้างนะยิส วัตถุดิบทุกชนิดต้องผ่านการชำระล้างเพื่อเอาสิ่งที่เป็นนะยิสออกให้หมดก่อนที่จะนำไปประกอบอาหารตามหลักอิสลาม

อุปกรณ์ สถานที่ผลิต การเก็บรักษา การบรรจุ การขนส่ง และวางจำหน่ายอุปกรณ์ สถานที่ผลิต การเก็บรักษา การบรรจุ การขนส่ง และวางจำหน่ายต้องมีการแยกออกจากส่วนที่ไม่ฮาลาล

2.4 มาตรฐานฮาลาลสากล

มาตรฐานฮาลาลสากล เป็นมาตรฐานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง การผลิตสินค้าหรือการให้บริการ หน่วยงานทางด้านอาหารและสุขภาพ และหน่วยงานทางด้านศาสนา ร่วมกันในการออกมาตรฐานฮาลาลสากล มาเพื่อเป็นแนวทางรวมกันในการผลิตสินค้าหรือบริการให้ถูกต้องตามหลัก

ศาสนาอิสลาม ในปัจจุบันมีมาตรฐานฮาลาลสากลที่เป็นที่ยอมรับของชาวมุสลิม 2 มาตรฐาน คือ มาตรฐานฮาลาลโคเด็กซ์ และมาตรฐานฮาลาล IHI Alliance

2.4.1 มาตรฐานฮาลาลโคเด็กซ์

โคเด็กซ์เป็นหน่วยงานที่ทำงานภายใต้องค์การสหประชาชาติสององค์การคือ องค์การอาหารและการเกษตร (Food and Agriculture Organization : FAO) และองค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) มีหน้าที่²¹

.1 ดำเนินการเพื่อปกป้องคุ้มครองสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคและเพื่อให้เกิดความ เป็นธรรมในด้านการค้าระหว่างประเทศ

.2 ดำเนินงานร่วมกับองค์กรระหว่างรัฐบาลและองค์กรระหว่างประเทศที่ไม่ใช่ ระหว่างรัฐ ในงานที่เกี่ยวกับมาตรฐานอาหาร

.3 จัดลำดับความสำคัญ ริเริ่ม และให้ข้อเสนอแนะในการเตรียมร่างมาตรฐาน ของโคเด็กซ์ โดยผ่านหรืออาศัยความช่วยเหลือจากองค์กรอื่นที่เหมาะสม

.4 รับรองมาตรฐานของโคเด็กซ์ที่จัดทำขึ้นตามข้อ .3 และประกาศใช้เป็น มาตรฐานภูมิภาคหรือมาตรฐานสากล

.5 ปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานโคเด็กซ์ที่ประกาศใช้แล้วตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนา

1 . ขอบข่าย

1.1 ข้อเสนอแนะนี้เสนอมาตรการในการดำเนินการสำหรับการใช้คำ ฮาลาล (Halal) อดอ้าง (Claim) บนฉลากอาหาร

1.2 ข้อเสนอแนะนี้ใช้ปฏิบัติสำหรับใช้คำ ฮาลาล และคำอื่นที่เทียบเท่า ในการ อดอ้างตามที่กำหนดในมาตรฐานทั่วไปสำหรับการแสดงฉลากของอาหารบรรจุหีบห่อ (General Standard for the Labelling of Prepackaged Foods) และรวมถึงการใช้เครื่องหมายการค้า ชื่อยี่ห้อและชื่อทางด้านธุรกิจ

1.3 ข้อเสนอแนะนี้ต้องการให้เป็นส่วนเสริมของร่างข้อเสนอแนะทั่วไปสำหรับการ อดอ้างฉบับแก้ไข (Draft Revision of the Codex General Guidelines on Claims) และไม่สามารถใช้แทนข้อห้ามใดๆ ในร่างข้อเสนอแนะดังกล่าว

2 . คำนิยาม

²¹สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, “โคเด็กซ์,” สืบค้นเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2559, <http://www.acfs.go.th/foodsafety/codex.php>

อาหารฮาลาล (Halal Food) หมายถึง อาหารที่ได้รับอนุญาตตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม และควรมีคุณสมบัติครบถ้วน ดังนี้

2.1 ไม่ประกอบด้วยหรือไม่บรรจุสิ่งใดที่ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม
 2.2 ต้องไม่ถูกเตรียม แปรรูป ขนส่ง หรือเก็บรักษา โดยใช้เครื่องมือหรือสิ่งอุปกรณ์ที่ไม่ได้ปลอดจากสิ่งผิดบทบัญญัติศาสนาอิสลาม

2.3 ต้องไม่อยู่ในขั้นตอนการเตรียม การแปรรูป การขนส่ง หรือการเก็บรักษา โดยสัมผัสโดยตรงกับอาหารที่ไม่ถูกเกณฑ์ข้อ 1 และ 2

ข้อ 1 ข้างต้น อาหารฮาลาล สามารถเตรียม แปรรูป หรือเก็บรักษา

ในบริเวณที่แยกออกจากกัน หรือสายการผลิตที่แยกจากกัน ภายในสถานที่ผลิตเดียวกันกับการผลิตอาหารที่ไม่เป็นฮาลาล จัดหามาตรการที่จำเป็นที่ควรดำเนินการเพื่อป้องกันการสัมผัสกันระหว่างอาหารฮาลาลกับอาหารที่ไม่ใช่ฮาลาล

โดยใช้อุปกรณ์ที่ผ่านการใช้กับอาหารที่ไม่ใช่ฮาลาล โดยจัดหาวิธีการล้างทำความสะอาดที่เหมาะสมตามข้อกำหนดของศาสนาอิสลามที่สามารถสังเกตเห็นได้

3. เกณฑ์กำหนดการใช้ฮาลาล

อาหารที่ถูกต้องตามกฎหมายว่า ฮาลาล จะใช้สำหรับอาหารที่ได้พิจารณาแล้วว่าถูกต้องตามกฎหมาย ภายใต้บทบัญญัติศาสนาอิสลามจะถือว่าแหล่งอาหารทั้งหมดถูกต้องตามกฎหมาย ยกเว้นแหล่งอาหารต่อไปนี้ รวมทั้งผลิตภัณฑ์และสิ่งที่ได้จากแหล่งอาหารดังกล่าว ซึ่งได้รับการพิจารณาว่าไม่ถูกต้อง

3.1 อาหารที่ได้จากสัตว์ หมูและหมูป่า สุนัข งู และลิง สัตว์กินเนื้อเป็นอาหารที่มีเขี้ยวและกรงเล็บ เช่น สิงโต เสือ หมี และสัตว์อื่นที่คล้ายกัน นกกินเหยื่อที่มีกรงเล็บ เช่น นกอินทรี นกแร้ง และนกที่คล้ายกันอื่นๆ สัตว์ทำลาย เช่น หนู ตะขาบ แมลงป่อง และสัตว์ที่คล้ายกันอื่นๆ สัตว์ที่ห้ามฆ่าในศาสนาอิสลาม เช่น มด ผึ้ง และนกหัวขวาน สัตว์ที่น่ารังเกียจโดยทั่วไป เช่น เหยี่ยว หนวด ไร เหา แมลงวัน หนอน และสัตว์ที่คล้ายกันอื่นๆ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ เช่น กบ จระเข้ และสัตว์ที่คล้ายกันอื่นๆ ล่อ และลาที่เป็นสัตว์เลี้ยง สัตว์น้ำที่มีพิษและเป็นอันตรายทุกชนิด สัตว์อื่นๆ ที่ไม่ได้ฆ่าถูกต้องตามกฎหมายศาสนาอิสลาม

3.2 อาหารที่ได้จากพืช พืชที่มีพิษและเป็นอันตราย ยกเว้นเมื่อสารพิษและอันตรายได้ถูกกำจัดออกระหว่างกระบวนการผลิตแล้ว

3.3 เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เครื่องดื่มทุกชนิดที่มีพิษและอันตราย

3.4 วัตถุเจือปนอาหาร วัตถุเจือปนอาหารที่มีมาจาก ทั้ง 3 แหล่ง คือ สัตว์ พืช และเครื่องดื่ม

วิธีการฆ่าสัตว์ สัตว์บที่ฆ่าถูกต้องตามกฎศาสนาอิสลาม การฆ่าควรต้องดำเนินการให้เป็นตามข้อกำหนดสุขลักษณะที่ดีของเนื้อสดที่โคเด็กซ์แนะนำ (Codex Recommended Code of Hygienic Practice for Fresh Meat) และตามข้อกำหนดต่อไปนี้

1 คนฆ่าสัตว์ต้องมุสลิม ผู้ยึดมั่นในหลักการศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด และมีความรู้ในวิธีการฆ่าสัตว์ตามหลักของศาสนาอิสลาม

2 ก่อนการฆ่าสัตว์ต้องมีชีวิต ก่อนที่จะฆ่าสัตว์แต่ละตัวควรต้องกล่าวคำว่า “บิสมิลลา” (ในนามของอัลเลาะห์พระผู้เป็นเจ้า) อย่างทันทีทันใด

3 อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ฆ่าต้องมีความคม และต้องไม่มีการยกใบมีด

4 การฆ่าต้องตัดที่หลอดเลือด หลอดอาหาร เส้นเลือดใหญ่ และเส้นเลือดดำใหญ่ที่คอให้ขาด

5 การเตรียม การผลิต การบรรจุหีบห่อ การขนส่งและการเก็บรักษา

6 อาหารทุกชนิดควรเตรียม แปรรูป บรรจุหีบ หีบ ขนส่ง และเก็บรักษาในลักษณะที่เป็นไปตามข้อกำหนดของคานิยามข้างต้น และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับสุขลักษณะอาหารของโคเด็กซ์ (Codex General Principles on Food Hygienic) และมาตรฐานอาหารของโคเด็กซ์เรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง

4 .ความต้องการเพิ่มเติมในเรื่องฉลาก

4.1 เมื่ออวดอ้างว่าอาหารเป็นฮาลาล คำว่าฮาลาล หรือคำที่เทียบเท่า ควรปรากฏบนฉลากอาหาร

4.2 ตามร่างข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการอวดอ้างบนฉลาก ฉบับแก้ไข (Draft Revision of the Codex General Guidelines on Claims) การอวดอ้าง ฮาลาล ไม่ควรใช้ในทางที่อาจทำให้เกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหารที่คล้ายคลึงกัน หรืออวดอ้างว่าอาหารฮาลาลมีคุณค่าทางโภชนาการสูงกว่า หรือมีประโยชน์ต่อสุขภาพมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับอาหารชนิดอื่นๆ

2.4.2 มาตรฐานฮาลาล IHI Alliance

ICC-IHI Alliance Halal Standard จัดทำโดย Islamic Chamber of Commerce and Industry (ICCI) ซึ่งเป็นกลุ่มของสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมอิสลามจากประเทศต่างๆและเป็นตัวแทนภาคเอกชนใน OIC และ International Halal Alliance (IHI Alliance) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร

มาตรฐาน IHI Alliance เป็นความพยายามของหอการค้าอิสลามของหลายประเทศที่ต้องการวางมาตรฐานการค้าที่เกี่ยวกับฮาลาลเพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก โดย IHI Alliance ได้กำหนดมาตรฐานฮาลาลที่ครบวงจรประกอบด้วย 10 มาตรฐานได้แก่

มาตรฐานเกี่ยวกับฮาลาลโลจิสติกส์

มาตรฐานเกี่ยวกับกระบวนการผลิตอาหารฮาลาล

มาตรฐานเกี่ยวกับกระบวนการจำหน่ายอาหารฮาลาล

มาตรฐานเกี่ยวกับการเงินฮาลาล

มาตรฐานเกี่ยวกับยาฮาลาล

มาตรฐานเกี่ยวกับเครื่องสำอางฮาลาล

มาตรฐานเกี่ยวกับกระบวนการฆ่าสัตว์ที่เป็นฮาลาล

มาตรฐานเกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการสัตว์ก่อนถูกฆ่า

มาตรฐานเกี่ยวกับอาหารสัตว์ที่เป็นฮาลาล

มาตรฐานเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการฮาลาล

มาตรฐานเกี่ยวกับโลจิสติกส์ฮาลาล

ฮาลาลโลจิสติกส์ เป็นกระบวนการจัดการไหลของสินค้าฮาลาลและการไหลของข้อมูล ตลอดห่วงโซ่อุปทานให้เป็นที่ไปตามกระบวนการที่ไม่ขัดกับหลักการที่กำหนดในวิถีมุสลิม ไปยังการไหลของสินค้าที่ครอบคลุมตั้งแต่ผู้ผลิตจนถึงมือผู้บริโภค มีการไหลของข้อมูลที่ครอบคลุมในห่วงโซ่อุปทานเช่น ข้อมูลผลิตภัณฑ์ ข้อมูลความต้องการและระบบการขนส่งสินค้า โดยต้องมีป้ายชื่อหรือรหัสติดไว้ที่สินค้าฮาลาลนั้นๆ ซึ่งเป็นระบบพื้นฐานที่มีการตรวจสอบแหล่งที่มาของสินค้าได้ การขนส่งผลิตภัณฑ์ฮาลาลจะถูกแยกออกจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่ฮาลาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ หลีกเลี่ยง (Cross) การปนเปื้อน หลีกเลี่ยงการผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการขนส่งสามารถตรวจสอบตลอดกระบวนการขนส่งให้เป็นที่ไปตามความคาดหวังของผู้บริโภคที่เป็นมุสลิม

มาตรฐานเกี่ยวกับกระบวนการผลิตอาหารฮาลาล กระบวนการผลิตอาหารฮาลาล เป็นกระบวนการที่ผู้ผลิตอาหารฮาลาลทำการผลิตอาหารอันเป็นฮาลาลนั้นโดยเริ่มตั้งแต่ ขั้นตอนการเลือกวัตถุดิบหรือสารปรุงแต่งจะต้องไม่เป็นสิ่งที่จะต้องห้ามตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามหรือไม่ปนเปื้อนสิ่งที่ไม่ใช่ศาสนาอิสลามถือว่าเป็นสิ่งที่สกปรก ขั้นตอนการเตรียมอาหารจะต้องมีสถานที่ใช้ในการผลิต หรืออุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ปราศจากสิ่งต้องห้ามหรือสิ่งสกปรกตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม และขั้นตอนการจับเก็บหรือขนส่งจะต้องแยกออกจากสิ่งที่จะต้องห้ามหรือสิ่งสกปรกตามบทบัญญัติหลักศาสนาอิสลาม

มาตรฐานเกี่ยวกับกระบวนการจำหน่ายอาหารฮาลาล กระบวนการจัดจำหน่าย เป็นการบวนการก่อนที่อาหารฮาลาลจะถึงมือผู้บริโภค โดยกระบวนการจัดจำหน่ายจะต้องมีการแบ่งโซนหรือแยกออกจากสินค้าอันเป็นสิ่งต้องห้ามหรือสิ่งสกปรกตามบทบัญญัติหลักศาสนาอิสลาม

มาตรฐานเกี่ยวกับการเงินฮาลาล ระบบการเงินฮาลาลหรือระบบการเงินอิสลาม (Islamic Finance System) คือ ระบบการการเงินที่อยู่ภายใต้กรอบบทบัญญัติหลักศาสนาอิสลาม

ระบบการเงินอิสลาม เป็นระบบการเงินที่ห้ามดอกเบี้ย หรือห้ามยุ่งเกี่ยวกับการพนันขั้นต่อหรือห้ามลงทุนในสิ่งที่ขัดต่อบทบัญญัติหลักทางศาสนาอิสลาม ในปัจจุบันระบบการเงินการลงทุนระบบการเงินอิสลามมีธุรกิจที่หลากหลายให้เป็นทางเลือกแก่มุสลิมในการรับบริการทางการเงินมากมาย เช่น ธนาคารอิสลาม (Islamic Banking) การลงทุนแบบอิสลาม (Islamic Investment) ตลาดเงินตลาดทุนอิสลาม (Islamic Capital Market) ตะกาฟูล (Takaful) การวางแผนทางการเงินอิสลาม (Financial Planning)

มาตรฐานเกี่ยวกับยาฮาลาล ยา คือ วัตถุหรือสารเคมีที่ใช้ในการรักษาโรคร้ายไข้เจ็บของมนุษย์ และสัตว์ โดยต้องใช้ความรู้ทั้งทางวิทยาศาสตร์และศิลปะมาผนวกในการ ผสม ประชุม และแปรสภาพสารสำคัญและส่วนประกอบอื่นตามสูตรตำรับ ซึ่งในกระบวนการผลิตยานั้นจำเป็นจะต้องมีการสกัดสารเคมีบางชนิดจากพืชหรือสัตว์ที่เป็นสิ่งต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม²² จึง

²² MS 2424:2012 Halal Pharmaceuticals 3.2 halal pharmaceuticals Products that contain ingredients permitted under the Shariah law and fulfill the following conditions:

- a) do not contain any parts or products of animals that are non-halal by Shariah law or any parts or products of animals which are not slaughtered according to Shariah law;
- b) do not contain najis according to Shariah law;
- c) safe for human use non-poisonous, non-intoxicating or non-hazardous to health according to prescribed dosage;
- d) not prepared, processed or manufactured using equipment contaminated with najis according to Shariah law;
- e) do not contain any human parts or its derivatives that are not permitted by Shariah law; and
- f) during its preparation, processing, handling, packaging, storage and distribution, the halal pharmaceutical products are physically separated from any other pharmaceutical products that do not meet the requirements stated in items a), b), c), d) or e) or any other items that have been decreed as non-halal and najis by Shariah law.

จำเป็นจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานยาฮาลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการนำสิ่งต้องห้ามหรือสิ่งสกปรกตามหลักศาสนาอิสลามมาผลิต ประกอบปรุงแต่งเป็นยา

มาตรฐานเกี่ยวกับเครื่องสำอางฮาลาล เครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพที่เกี่ยวกับความงามจะต้องปราศจากการปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้ามตามบทบัญญัติหลักศาสนาอิสลามคือต้องไม่มีส่วนประกอบที่มาจากมนุษย์ สัตว์ หรือพืชที่ต้องห้าม หรือสิ่งทีมาจากการตัดต่อพันธุกรรม กระบวนการผลิตต้องเป็นฮาลาลทุกขั้นตอน และต้องไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ²³

มาตรฐานเกี่ยวกับกระบวนการฆ่าสัตว์ที่เป็นฮาลาลกระบวนการฆ่าสัตว์ตามหลักศาสนาอิสลามถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติตามบทบัญญัติหลักศาสนาอิสลามเพราะหากสัตว์ไม่ได้ถูกฆ่าอย่างถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามถือว่าสัตว์นั้นเป็นซากสัตว์ซึ่งต้องไม่ให้ผู้นับถือศาสนาอิสลามบริโภค

ก่อนการซื้อผู้ซื้อ ผู้ซื้อจะต้องเป็นผู้มีจิตปกติ บรรลุศาสนภาวะ ชายหรือหญิงก็ได้ เป็นมุสลิม ไม่อยู่ในอาการมึนเมา ไม่เป็นโรคติดต่อที่สังคมรังเกียจ และมีความรู้เรื่องขั้นตอน

²³ MS 2200-1:2008-Islamic Consumer Goods Part 1: Cosmetic and Personal Care

3.4 Halal cosmetic and personal care Halal cosmetic and personal care products, including the accessories, are products permitted under Shariah law and fulfill the following conditions:

a) do not comprise or contain any human parts or ingredients derived from there of; b) do not comprise of or contain any parts or substances derived from animals forbidden to Muslims by Shariah law, to use or to consume or from halal animal which are not slaughtered according to Shariah law;

c) do not contain any materials or genetically modified organisms (GMO) which are decreed as najis according to Shariah law;

d) are not prepared, processed, manufactured or stored using any equipment that is contaminated with things that are najis according to Shariah law;

e) during its preparation, processing or manufacturing the product is not in contact and physically segregated from any materials that do not meet the requirements stated in items a), b), c) or d); and

f) do not harm the consumer or the user.

การเชือดสัตว์ที่ถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม สัตว์ที่นำมาเชือดต้องเป็นสัตว์ที่ยังมีชีวิต หรือ เชื่อว่ายังมีชีวิต ณ เวลาที่ลงมือเชือด การลำเลียงการขนส่งสัตว์ ต้องไม่ปะปนกับสัตว์ที่ต้องห้ามตาม บัญญัติศาสนาอิสลาม เครื่องมือที่ใช้ต้องคมกริบ เพื่อผ่านทะลุผิวหนังได้เร็ว ตัดหลอดเลือด และเส้น เลือดต่างๆ ทำให้เลือดไหลออกมาหมดจด ในระยะเวลาที่รวดเร็วที่สุด จัดเตรียมสถานที่ต้องไม่ให้สัตว์ ตัวอื่นเห็นการเชือด

ระหว่างเชือดผู้เชือดจะต้องแต่งการรัดกุม ปกปิดส่วนต่างๆอย่างมิดชิด ผู้ที่มียาวจะต้องใส่หมวก รวบเก็บผมอย่างมิดชิด ต้องเชือดที่คอ ตรงจุดที่อยู่ใต้ช่องหลอดเสียงที่โคนลำคอ นอกจากตัดเส้นเลือดดำ และเส้นเลือดแดงใหญ่ที่คอแล้ว จะต้องตัดคอหอย และหลอดอาหาร ศีรษะ จะต้องไม่ขาด และต้องเชือดโดยต่อเนื่องในคราวเดียว ไม่มีการยกอุปกรณ์ออกจากลำคอสัตว์ในขณะที่ เชือด ผู้เชือดหันหน้าไปทิศตะวันตกเฉียงเหนือแล้วกล่าวนามของอัลลอฮ์โดยพูดว่า) ”บิสมิลลาฮ์“ใน นามแห่งอัลลอฮ์ ทันทีก่อนเชือด (สัตว์จะต้องตายเพราะการเชือดนั้น เมื่อเชือดแล้วต้องปล่อยสัตว์ให้ ตายสนิทเอง ก่อนนำไปชำแหละชิ้นส่วนต่อไป

ภายหลังจากการเชือดหลังจากการเชือด ซึ่งได้ดำเนินการในส่วนพื้นที่ที่มีการ สัมผัสกับเลือด และอุจจาระ สำหรับการชำแหละชิ้นส่วนต่างๆ นั้น ผู้ปฏิบัติการเชือดสัตว์จะต้อง ดำเนินการตัดแบ่งชิ้นส่วนต่างๆในส่วนที่จัดเตรียม โดยจะต้องมีการชำระล้าง โดยจะต้องเปิดช่องท้อง เพื่อเอาเครื่องใน ลำไส้ และกระเพาะอาหารอาหารออก ก่อนที่จะผ่านไปสู่บริเวณสะอาด ก่อนที่จะ ชำแหละแบ่งเป็นชิ้นส่วนต่างๆ ระหว่างการชำแหละชิ้นส่วนต่างๆผู้เชือดชำแหละควรล้างมือทุก ชิ้นตอน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่อาจเกิดขึ้น และห้ามสัมผัสกับชิ้นส่วน เนื้อสัตว์ ในขณะที่อยู่ใน บริเวณสกปรก ก่อนที่จะได้มีการล้างมือและเคลื่อนย้ายซากไปในบริเวณสะอาด²⁴

มาตรฐานเกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการสัตว์ก่อนถูกฆ่าเนื่องจากหลักของศาสนา อิสลามมีความมุ่งหวังที่จะให้ผู้นับถือศาสนาอิสลามมีความเมตตาต่อกันรวมถึงมีความเมตตาต่อสัตว์ ด้วยดังนั้นจึงต้องมีหลักการสวัสดิภาพสัตว์ในโรงฆ่าสัตว์ บุคคลที่ปฏิบัติงานผู้มีจิตปกติ บรรลุศาสน ภาวะ ชายหรือหญิงก็ได้ เป็นมุสลิม ไม่อยู่ในอาการมึนเมา ไม่เป็นโรคติดต่อที่สังคมรังเกียจ และมีความรู้เรื่องขั้นตอนการเชือดสัตว์ที่ถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม โครงสร้าง เครื่องมืออ ปุกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงฆ่า การใช้งานต้องไม่ก่อให้เกิด ความเครียด ความเจ็บปวด หรือทรมานแก่สัตว์ ต้องมีมาตรการและการเตรียมการล่วงหน้าที่เหมาะสมและถูกต้อง เพื่อป้องกัน หรือแก้ไขกรณี สัตว์บาดเจ็บหรือเกิดความเจ็บปวดที่ไม่รู้เป็น รวมทั้งการจัดการให้มีสภาพแวดล้อมที่ ดี พื้นที่พักสัตว์ ต้องสามารถป้องกันแสงแดด มีการระบายอากาศที่ดี และมีอุณหภูมิเหมาะสม และ

²⁴ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี, ฆ่าสัตว์ด้วยวิธีซัซบ์, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2559, <http://pvlo-pni.dld.go.th/index.php/2013-12-09-14-53-39/kill-suph>

สัตว์ควรได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องโดยเร็วที่สุด หากพบว่ามีความเจ็บปวดทรมานควรทำให้สัตว์ตายอย่างไม่ทรมาน

มาตรฐานเกี่ยวกับอาหารสัตว์ที่เป็นฮาลาล เนื่องจากในการผลิตอาหารสัตว์ ส่วนประกอบหรือสารปรุงแต่งสำหรับอาหารสัตว์อาจมีส่วนประกอบสัตว์ หรือพืชที่ต้องห้าม หรือสิ่ง ที่มาจากการตัดต่อพันธุกรรม อันจะทำให้สัตว์ที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติหลักศาสนา อิสลาม เป็นสิ่งที่ต้องห้ามบริโภคได้

มาตรฐานเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการฮาลาลอาหารฮาลาล จำเป็นต้องให้ความสนใจ อย่างจริงจัง ในการดำเนินกระบวนการผลิตอาหารให้ถูกต้องตามบัญญัติศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นการ ให้ความเชื่อมั่นแก่กลุ่มผู้บริโภคมุสลิม โดยอาหารที่เป็นฮาลาลจะต้องไม่ปนเปื้อนหรือมีส่วนผสมกับ อาหารที่เป็นที่ห้าม เช่น หมู และสัตว์อื่น ๆ ที่ต้องห้ามหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสัตว์เหล่านั้น ไขมัน สัตว์ที่ไม่ได้ผ่านการเชือดตามหลักการศาสนา รวมทั้งเหล่า เปียร์ ไวน์ ดังนั้นผลิตภัณฑ์อาหารที่จะขอ การรับรองฮาลาล หรืออาหารที่วางจำหน่ายแล้วจึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบวิเคราะห์หาสาร ปนเปื้อน หรือสารต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทำการ วิเคราะห์ด้วยเครื่องมือและเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญ เพื่อให้ผู้บริโภคมุสลิม และเนื่องจาก ห้องปฏิบัติการในการตรวจมีหลายหน่วยงานด้วยกันจึงจำเป็นต้องกำหนดให้ห้องปฏิบัติการ เหล่านี้มีมาตรฐานเดียวกัน

2.5 ความทั่วไปของโลจิสติกส์

โลจิสติกส์ (Logistics) เป็นคำที่มาจากภาษากรีกแปลว่า “ศิลปะในการคำนวณ” ในสมัยโบราณโลจิสติกส์เป็นส่วนช่วยในการสนับสนุนในชัยชนะในการรบ เนื่องจากการรบจะต้องมี วางแผนเพื่อเคลื่อนย้ายเสบียงอาหาร อาวุธ และกำลังพล ซึ่งในอดีตนิยมใช้แรงงานคนหรือสัตว์ในการ เคลื่อนย้าย รวมทั้งในสมัยปัจจุบัน มีการกล่าวถึง การส่งกำลังบำรุงทางทหาร และการประสมชัยชนะ หรือความพ่ายแพ้ในสงครามโดยอาศัยความเข้มแข็ง หรือความอ่อนแอของสมรรถนะในเชิงโลจิสติกส์

ต่อมาเมื่อมีการศึกษาวิชาโลจิสติกส์ ทำให้แนวคิดและเหตุผลในการจัดการโลจิสติกส์ เปลี่ยนไปสู่การจัดการโลจิสติกส์ เพื่อการพัฒนาธุรกิจแทน เนื่องจากเมื่อสิ้นสุดยุคสงคราม การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจจึงมีมากขึ้นทำให้จะเป็นจะต้องมีการกระจายสินค้าไปสู่ต่างประเทศ ทำให้เกิดกิจกรรมอื่นๆในโลจิสติกส์ที่เกี่ยวกับการกระจายสินค้าอันได้แก่ การขนส่ง การคลังสินค้า สินค้าคงคลัง บรรจุภัณฑ์และการยกขนส่งสินค้า เพื่อให้การส่งมอบสินค้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น และเมื่อ มีเศรษฐกิจดีขึ้นและเข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทางด้านขนส่ง เช่น การใช้คอนเทนเนอร์ ในการขนส่งระหว่างประเทศเพื่อลดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสินค้าในระหว่างขนส่ง และเมื่อ

เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาขึ้นทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนไปด้วย เนื่องจากผู้บริโภคมีความรู้เกี่ยวกับสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพและราคาถูก แต่ทำให้ค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการสูงขึ้นเช่นกัน จึงต้องมีการจัดการโลจิสติกส์แบบบูรณาการเพื่อการประหยัดต้นทุน

2.5.1 ความสำคัญของโลจิสติกส์

ปัจจุบันการจัดการโลจิสติกส์ เป็นเป้าหมายสำคัญที่ผู้ประกอบการสามารถใช้เป็นแหล่งที่มาของความได้เปรียบในการแข่งขัน ทั้งในระดับธุรกิจและระดับประเทศ เนื่องจากมีการแข่งขันทางธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้น และผลจากการเปิดเสรีทางการค้า ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องยกระดับความสามารถในการดำเนินธุรกิจ ทั้งการลดต้นทุนธุรกิจและสร้างมูลค่าเพิ่มใหม่ๆ การบริหารจัดการกระบวนการนำส่งสินค้าจากผู้ผลิตถึงผู้บริโภคตลอดห่วงโซ่อุปทานซึ่งเป็นต้นทุนหลักจึงมีความพยายามหาวิธีลดต้นทุนให้ต่ำลงเพื่อต่อสู้กับคู่แข่งรายอื่นๆ

ช่วยลดต้นทุนทางธุรกิจและสนับสนุนการผลิตของ ผู้ประกอบการเมื่อผู้ประกอบการมีการจัดการโลจิสติกส์ที่ดี ทำให้ค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้าลดลง และการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค การผลิตสินค้าจะผลิตตามการพยากรณ์อุปสงค์และสถานะสินค้าคงคลัง ผู้ประกอบการจึงใช้ข้อมูลนี้ในการวางแผนการผลิตสินค้า

ช่วยสนับสนุนการตลาด เมื่อสินค้าถูกผลิตออกมาจะต้องมีการกระจายสินค้าไปสู่ผู้บริโภค ซึ่งทำให้เกิดกิจกรรมต่อเนื่องทางโลจิสติกส์ เช่นการบรรจุภัณฑ์ การขนส่ง สินค้าคงคลัง การคลังสินค้า ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีส่วนช่วยในการสนับสนุนการตลาด เช่น การสนับสนุนการตลาดในด้านราคา หรือการสนับสนุนให้มีการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การจัดการโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพทำให้ทำให้มีสินค้าที่ตลาดต้องการและมีการส่งมอบสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพที่เหนือกว่าคู่แข่ง ทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน และนอกจากนี้จะทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้านั้นลดลงทำให้ผู้ประกอบการสามารถตั้งราคาสินค้าในราคาที่ต่ำกว่าคู่แข่งได้

ช่วยเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้บริโภค เนื่องจากลูกค้าหรือผู้บริโภคต้องการตอบสนองที่รวดเร็วและสมบูรณ์ถูกต้อง ด้วยการกำหนดมาตรฐานโลจิสติกส์

2.5.2 นิยามของโลจิสติกส์

คำนิยามที่ใช้ในการจัดการโลจิสติกส์ในระดับสากลนั้นจะเป็นคำนิยามจาก The Council of Logistics Management (CLM)²⁵ ซึ่งได้ให้คำนิยามจำกัดความของการจัดการด้านโลจิสติกส์คือ “กระบวนการในการวางแผน ดำเนินการ และควบคุมประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการไหล การจัดเก็บวัตถุดิบ สินค้าคงคลังในกระบวนการ สินค้าสำเร็จรูป และสารสนเทศที่เกี่ยวข้องจากจุดเริ่มต้นไปยังจุดที่มีการใช้งาน โดยมีเป้าหมายเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค”

โลจิสติกส์ หมายถึง กระบวนการดำเนินการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการคลังสินค้า การขนส่ง การเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ การรวบรวม หรือการกระจายสินค้า หรือบริการ รวมทั้งกิจการที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ไม่รวมถึง การบริการขนส่งผู้โดยสาร²⁶

โลจิสติกส์ หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับกระบวนการเคลื่อนย้าย การกระจายและสินค้าของสินค้าอย่างครบวงจร เพื่อให้มีต้นทุนโดยรวมต่ำที่สุด ซึ่งนอกจากจะหมายถึงการขนส่งแล้วยังรวมถึงการจัดการเกี่ยวกับบริหารคลังสินค้า การจัดการด้านข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าด้วย²⁷

โลจิสติกส์ หมายถึง กิจกรมหรือการกระทำใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ เพื่อก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายจัดเก็บและกระจายสินค้าจากแหล่งที่ผลิต (Source of Origin)

²⁵ “Logistics is that part of the supply chain process that plans, implements, and control the efficient, effective flow and storage of goods, service and related information from the point-of-origin to the point-of-consumption in order to meet customers’ requirement”

²⁶ ร่างพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจให้บริการโลจิสติกส์ พ.ศ.... มาตรา 3 โลจิสติกส์ หมายความว่า กระบวนการดำเนินการการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการจัดการคลังสินค้า การขนส่ง การเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ การรวบรวม หรือการกระจายสินค้า หรือบริการ รวมทั้งกิจการที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ไม่รวมถึงการบริการขนส่งผู้โดยสาร

²⁷ กำชัย จงจักรพันธ์, กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ 5 แก้ไขปรับปรุง, (กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555), น. 187.

จนสินค้าได้มีการส่งมอบไปถึงแหล่งที่มีความต้องการ (Source of Consumption) โดยกิจกรรมดังกล่าวจะต้องมีลักษณะเป็นกระบวนการแบบบูรณาการ โดยเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีเป้าหมายในการส่งมอบให้ทันเวลา และเพื่อลดต้นทุน มุ่งเน้นให้เกิดความพอใจแก่ลูกค้า และส่งเสริมให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการ ทั้งนี้กระบวนการต่างๆของระบบโลจิสติกส์จะต้องมีลักษณะปฏิสัมพันธ์ที่สอดคล้องประสานกัน ในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์²⁸

โลจิสติกส์ หมายความว่า การจัดการ การเคลื่อนย้ายของ สินค้า บริการ ข้อมูล และการเงินระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยต้องมีการวางแผนการปฏิบัติและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ โดยโลจิสติกส์จะต้องมีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่งไม่ว่าจะเป็นทางรถไฟ ทางถนน ทางเรือ ทางอากาศ รวมถึงการขนส่งทางท่อ รัฐบาลจะต้องมีการสร้างโครงสร้างการขนส่งพื้นฐานสนับสนุนระบบโลจิสติกส์ให้มีระเบียบ มีองค์กรบริหาร²⁹

ซัพพลาย (Supply Chain) คือ การเคลื่อนย้ายและเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทางที่ผู้บริโภค กระบวนการในแต่ละขั้นตอนซัพพลายเชนจะเพิ่มมูลค่าสินค้าซึ่งเกิดจากการประสานงานของสมาชิกซัพพลายเชน และการบูรณาการโลจิสติกส์ทุกขั้นตอนตลอดเส้นทางซัพพลายเชนอย่างมีประสิทธิภาพและผู้เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกัน

ดังนั้น โลจิสติกส์ หมายความว่า กระบวนการดำเนินการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวกับการจัดการคลังสินค้า การขนส่ง การเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ การรวบรวม หรือการกระจายสินค้า หรือบริการ และข้อมูล โดยโลจิสติกส์เป็นส่วนหนึ่งของซัพพลายเชนซึ่งมีอยู่ในทุกขั้นตอนของซัพพลายเชนตั้งแต่ผู้ผลิตวัตถุดิบจนถึงมือผู้บริโภคในทุกขั้นตอนซัพพลายเชน ผู้เกี่ยวข้องจึงควรจัดการโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพ

2.5.3 กิจกรรมในโลจิสติกส์

กิจกรรมหลักด้านโลจิสติกส์ มีทั้งหมด 13 กิจกรรมด้วยกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นกิจกรรมหลัก และกลุ่มที่เป็นกิจกรรมสนับสนุน กิจกรรมซึ่งถือเป็นกิจกรรมหลักประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 8 กิจกรรม ส่วนที่เหลืออีก 5 กิจกรรม ถือเป็นกิจกรรมที่สนับสนุน กิจกรรมหลัก 8 กิจกรรม ได้แก่

²⁸ ธนิต โสรรัตน์, What is Logistics???, (กรุงเทพมหานคร : วิ-เซอร์ฟ โลจิสติกส์, 2547), น. 3.

²⁹ คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ, สำนักงาน, และ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย, น. 1.

การดำเนินการตามคำสั่งซื้อของลูกค้า (Order Processing) เป็นกิจกรรมที่จะต้องพยายามดำเนินการให้รวดเร็วที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ในปัจจุบันองค์กรส่วนใหญ่มักนำระบบคอมพิวเตอร์และการจัดการธุรกิจเชิงอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วย เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว

สินค้าคงคลัง (Inventory) เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งทั้งในด้านต้นทุนและการบริการลูกค้า สินค้าคงคลังจะแตกต่างกันไปตามประเภทของธุรกิจ ผู้ประกอบการทางอุตสาหกรรมจะมีสินค้าคงคลังเป็นวัสดุและสินค้าสำเร็จรูป ส่วนผู้ประกอบการค้าส่งหรือค้าปลีก สินค้าคงคลังจะอยู่ในรูปแบบของสินค้าสำเร็จรูป สินค้าคงคลังจะมีผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันและผลกำไร เพราะเมื่อมีสินค้าคงคลังในปริมาณที่มากทำให้เงินทุนจมอยู่กับสินค้าคงคลังความจำเป็นในการมีสินค้าคงคลัง เนื่องจากวงจรเวลาในการสั่งซื้อ ฤดูกาลของสินค้านั้น ป้องกัน การผิดพลาดในการพยากรณ์อุปสงค์ ป้องกันการขาดสินค้าเมื่อมีเหตุสุดวิสัย ได้ส่วนลดราคาและประหยัดค่าขนส่ง และเพื่อการเก็งกำไร ดังนั้นปริมาณสินค้าคงคลังที่มีอยู่ย่อมส่งผลกระทบต่อองค์กรไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเงินทุน องค์กรที่มีระดับปริมาณสินค้าคงคลังที่สูงย่อมสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีแต่ในขณะเดียวกันปริมาณสินค้าที่มาก ก็ส่งผลให้องค์กรเกิดค่าเสียโอกาสด้านการนำเงินทุนไปหมุนเวียน เสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาสินค้าองค์กรจะต้องคำนึงถึงระดับของสินค้าคงคลังที่เหมาะสมที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ เพื่อที่จะสามารถลดต้นทุนต่างๆ

กิจกรรมการขนส่ง (Transportation) ในการเคลื่อนย้ายสินค้าไปสู่ผู้บริโภค โดยเฉพาะกรณีที่ผู้บริโภคอยู่ห่างไกลจากผู้ประกอบการ การค้าขายจำเป็นจะต้องอาศัยการขนส่งเป็นเครื่องในการเคลื่อนย้ายสินค้า

รูปแบบการขนส่ง

การขนส่งด้วยรถบรรทุก นิยมใช้ในการขนส่งสินค้าภายในประเทศมากกว่าการขนส่งในรูปแบบอื่น และรูปแบบของรถบรรทุกมีให้เลือกหลายรูปแบบตามความต้องการ หรือตามความเหมาะสมของสินค้า เช่น รถบรรทุกของเหลว รถบรรทุกห้องเย็น การขนส่งด้วยรถบรรทุกมีข้อดีคือ รวดเร็ว สามารถเดินทางไปได้ทุกที่ มีเครือข่ายให้บริการโดยทั่วไป การแข่งขันกันสูงทำให้ค่าระวางที่ใช้ในการขนส่งมาราคาถูก แต่อย่างไรก็ตามการขนส่งด้วยรถบรรทุกก็มีข้อเสีย คือ ความไม่แน่นอนของค่าขนส่งเนื่องจากการขนส่งทางรถจำเป็นต้องใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง รถบรรทุกได้น้อยกว่าเมื่อเทียบกับการขนส่งทางรางหรือทางเรือ

การขนส่งด้วยรถไฟ การขนส่งด้วยระบบรางมีข้อดีหลายประการด้วยกัน คือ ความสามารถในการบรรทุกที่สามารถบรรทุกได้ในปริมาณที่มากแต่ราคาค่าขนส่งที่ถูก ตรงต่อเวลาและมีความปลอดภัย ส่วนข้อเสีย คือ การใช้บริการที่ยากเนื่องจากต้องเอาสินค้าไปยังสถานขนส่ง

รถไฟเท่านั้น มีผู้ให้บริการน้อยรายเครือข่ายการบริการไม่ครอบคลุม ใช้เวลานานหากไม่มีการบริหารการใช้ระบบรางที่ดี

การขนส่งด้วยเครื่องบิน เครื่องบินนอกจากจะใช้ในการบรรทุกผู้โดยสารซึ่งเป็นกิจกรรมหลัก สายการบินต่างยังมีการให้บริการขนส่งสินค้าซึ่งเป็นกิจกรรมรองด้วย แต่ก็มีบางสายการบินที่ให้บริการเฉพาะการขนส่งสินค้าเท่านั้น ข้อดีของการขนส่งด้วยเครื่องบิน คือ รวดเร็ว ต้นทุนสินค้าคงคลังต่ำเนื่องจากความรวดเร็วทำให้ลดค่าใช้จ่ายเรื่องสินค้าคงคลัง การบริการที่มีความน่าเชื่อถือ ความเสียหายที่จะเกิดกับสินค้าน้อยโดยเฉพาะสินค้าที่เป็นของสด แต่อย่างไรก็ตามการขนส่งทางเครื่องบินก็มีข้อเสีย คือ ค่าขนส่งที่แพง การเข้าใช้บริการยุ่งยากเนื่องจากมีขั้นตอนเฉพาะ

การขนส่งด้วยท่อ การขนส่งด้วยท่อนิยมใช้กับสินค้าประเภทของเหลว เช่น น้ำมัน แก๊สธรรมชาติ ข้อดีของการขนส่งทางท่อ คือ โครงสร้างทางต้นท่อนที่คงที่ มีความน่าเชื่อถือ ความเสียหายหรือสูญหายน้อยเนื่องจากสินค้าถูกบรรจุอยู่ในท่อจึงทำให้เกิดการระเหยที่น้อย มลภาวะที่ปล่อยออกมาจากการขนส่งมีน้อย ข้อเสีย คือ การลงทุนที่ค่อนข้างสูง ค่าการเข้าใช้บริการที่ยาก

การขนส่งด้วยเรือ ในการขนส่งระหว่างประเทศส่วนใหญ่นิยมใช้บริการการขนส่งทางเรือด้วยเหตุผลข้อดีหลายประการ คือ เป็นระบบการขนส่งที่สามารถบรรทุกสินค้าได้ในปริมาณที่มาก ค่าระวางที่ใช้ในการขนส่งต่ำ มีความปลอดภัยเนื่องจากปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ช่วยในการนำทาง มลภาวะที่ปล่อยต่ำ ข้อเสีย คือ ใช้เวลาเดินทางนาน การเข้าใช้บริการยาก มีความไวต่อสภาพอากาศ

คลังสินค้า (Warehousing and Storage) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคลังสินค้า เช่น การจัดเก็บสินค้า การจัดการพื้นที่ในคลังสินค้า อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมภายในคลังสินค้า ซึ่งในปัจจุบันกิจกรรมการบริหารคลังสินค้า นับเป็นกิจกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้าอีกทางหนึ่ง

หน้าที่ของคลังสินค้า คลังสินค้านี้มีหน้าที่หลักในการเก็บรักษาสินค้าอาจเป็นการเก็บไว้ชั่วคราวหรือเป็นเวลานาน ส่วนใหญ่จะมีการแยกเป็นคลังสินค้าสำเร็จรูป และคลังสินค้าสำหรับเก็บวัสดุ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมต่อการขนส่ง เนื่องจากคลังสินค้าเป็นที่เก็บรวมของสินค้า

ชนิดของคลังสินค้า

คลังสินค้านั้นจะมีความสอดคล้องกับชนิดของสินค้า เช่นสินค้าเป็นของเหลวและของแห้ง การเก็บสินค้าในคลังสินค้าจึงต่างกัน คลังสินค้าจึงต้องมีการออกแบบให้เหมาะสมกับสินค้าชนิดนั้นๆ

คลังสินค้าทั่วไป คลังสินค้าทั่วไปจะใช้เก็บสินค้าประเภทหีบห่อ คลังสินค้าประเภทนี้มักจะมีอุปกรณ์เป็นชั้นวาง และมีพื้นที่ว่างสำหรับการวางกองสินค้าสำหรับสินค้าที่มีน้ำหนัก

มาก และอาจมีการตั้งระบบปรับอุณหภูมิเพื่อป้องกันสินค้าเสียหาย และมักมีการเก็บสินค้าไว้ในคลังประเภทนี้เป็นเวลานาน

คลังสินค้าที่เป็นศูนย์กลางกระจายสินค้า คลังสินค้าประเภทนี้ถือเป็นคลังสินค้าทั่วไป แต่จะต่างกันในระยะเวลาในการเก็บสินค้าไว้ในคลังสินค้า โดยคลังสินค้าที่เป็นศูนย์กลางกระจายสินค้าจะมีระยะเวลาในการเก็บสินค้าที่สั้นกว่าหรือเป็นการชั่วคราว หน้าที่ของคลังสินค้าที่เป็นศูนย์กลางกระจายสินค้า คือ เป็นที่เก็บรวบรวมและกระจายสินค้า

คลังสินค้าพิเศษ หรือคลังสินค้าเฉพาะกิจมีไว้เพื่อเก็บสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะตามสภาพของสินค้าที่พิเศษ เช่น คลังสินค้าห้องเย็นซึ่งจะมีระบบปรับอุณหภูมิมักนิยมใช้เก็บสินค้าประเภทของสด หรือแช่แข็ง คลังสินค้าไวไฟคลังสินค้าจะมีลักษณะปิดมิดชิด และสร้างด้วยวัสดุพิเศษใช้ในการเก็บสินค้าประเภทไวไฟ คลังสินค้าทัณฑ์บนเป็นคลังสินค้าที่ใช้ในการเก็บสินค้าที่ยังไม่ชำระอากรนำเข้า โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของกรมศุลกากร และคลังไฮโลเป็นคลังสินค้าที่ใช้เก็บสินค้าที่ต้องผ่านการควบคุมความชื้น

อุปกรณ์เคลื่อนย้ายสินค้าและจัดเก็บสินค้า (Material Handling and Storage Equipment) การเคลื่อนย้ายสินค้า คือ การเคลื่อนย้ายสินค้าภายในโรงงานเนื่องจากโรงงานมีคลังสินค้าและการจัดเก็บสินค้าไม่ได้อยู่ในบริเวณเดียวกัน อาจเป็นการเคลื่อนย้ายสินค้าเพื่อจัดเก็บสินค้าเข้า การหยิบสินค้าและการเคลื่อนย้ายเพื่อขนส่ง การเคลื่อนย้ายอาจใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักร จึงทำให้การเคลื่อนย้ายมีความแตกต่างจากการขนส่ง อุปกรณ์เคลื่อนย้ายและจัดเก็บมีผลต่อประสิทธิภาพของคลังสินค้าและการให้บริการลูกค้า ดังนั้นอุปกรณ์เคลื่อนย้ายและจัดเก็บจัดเก็บสินค้าจึงต้องเลือกให้เหมาะกับประเภทของสินค้า

บรรจุภัณฑ์ (Packaging) ในด้านการตลาดนั้น บรรจุภัณฑ์ซึ่งเป็นที่แสดงถึงลักษณะภายนอกของสินค้า ซึ่งจะต้องสามารถดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจในตัวสินค้าในแง่ของการตลาด แต่ด้านโลจิสติกส์บรรจุภัณฑ์จะมีบทบาทสำคัญต่างกัน คือ ขนาด รูปร่าง และชนิดของบรรจุภัณฑ์จะมีผลต่อประสิทธิภาพของคลังสินค้า การใช้พื้นที่ และการเลือกบรรจุภัณฑ์จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมตามประเภทของสินค้า จึงเห็นได้ว่าบรรจุภัณฑ์เป็นสิ่งที่ใช้ในการป้องกันสินค้าจากการยก การขนส่ง หรือการเก็บรักษา

การจัดซื้อ (Purchasing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ จัดหาวัตถุดิบและบริการทั้งในส่วนของการเลือกผู้จำหน่ายวัตถุดิบ กำหนดช่วงเวลาและปริมาณในการสั่งซื้อ และสร้างความสัมพันธ์กับผู้จำหน่ายวัตถุดิบ

การบริการลูกค้า (Customer Service) โลจิสติกส์มีผู้เกี่ยวข้องด้วยกัน 3 ฝ่าย คือ ซัพพลายเออร์หรือผู้ขายวัตถุดิบ ผู้ประกอบการ และลูกค้า ผู้ประกอบการจึงถือเป็นลูกค้าของซัพพลายเออร์ ขณะเดียวกันผู้ซื้อสินค้าจะเป็นลูกค้าของผู้ประกอบการ ลูกค้าจึงมีความสำคัญในทางกำไร

ของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการจึงต้องบริการลูกค้าให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้ประกอบการต้องคาดการณ์ความต้องการของลูกค้า อาจเป็นการบริการลูกค้าในด้านคุณภาพสินค้า ราคา หรือการบริการที่แตกต่าง

การติดต่อสื่อสาร (Communications) กิจกรรมในโลจิสติกส์ต้องการความรวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำสูง สิ่งที่จะช่วยให้กิจกรรมในทางโลจิสติกส์มีความรวดเร็ว และถูกต้อง คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้ประกอบการจึงต้องจัดการให้มีความเชื่อมโยงเข้าหากันของกิจกรรมต่างในโลจิสติกส์ โดยผู้ประกอบการต้องจัดการให้มรฐานข้อมูลที่ดี ไม่สับสนเข้าใจง่าย ต้องแยกข้อมูลที่สำคัญออก และสามารถปรับขยายฐานข้อมูลได้สะดวก

การคาดการณ์ความต้องการหรือพยากรณ์อุปสงค์ (Demand forecasting) การคาดการณ์ความต้องการหรือพยากรณ์อุปสงค์ เป็นการใช้วิธีการเชิงคุณภาพและปริมาณ เพื่อคาดคะเนความต้องการทางตลาดของผู้ซื้อ อาจเป็นการพยากรณ์ในระยะเวลานั้น ปานกลาง หรือระยะยาว เพราะความต้องการทางตลาดของผู้ซื้อจะเป็นตัวกำหนดเชิงปริมาณของกิจกรรมโลจิสติกส์ที่จะสามารถวางแผนกิจกรรมทางโลจิสติกส์ได้อย่างต่อเนื่อง

โลจิสติกส์ย้อนกลับ (Reverse Logistics) กระบวนการจัดการสินค้าที่ถูกส่งกลับคืน ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลที่ว่า สินค้าเสียหาย หรือหมดอายุการใช้งาน เรียกได้ว่าองค์กรมีความจำเป็นในการวางนโยบายที่จะรองรับสินค้าที่ถูกส่งคืน หรือขยะพวกนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดต้นทุนน้อยที่สุด บางครั้งสินค้าเหล่านี้ก็นำกลับมาสร้างประโยชน์โดยการนำผ่านกระบวนการ หรือนำกลับมาใช้ใหม่ก็เป็นได้ ซึ่งจะช่วยในเรื่องของต้นทุนได้เป็นอย่างดี แต่ในกรณีที่เป็นสินค้าอันตราย มีผลต่อสภาพแวดล้อม ปัจจุบันมีกฎระเบียบที่เคร่งครัดสำหรับเรื่องการทำลายสินค้าให้เหมาะสมทำให้องค์กรควรตระหนักถึงส่วนนี้ด้วย

การเลือกที่ตั้งโรงงานและคลังสินค้า (Plant และ Warehouse Site Selection) การตัดสินใจในการเลือกที่ตั้งโรงงานและคลังสินค้าจำเป็นต้องเลือกที่ตั้งทำเลที่เหมาะสม เนื่องจากเป็นการลงทุนที่ต้องใช้เงินลงทุนที่มาก จึงอาจมีผลกระทบต่อธุรกิจในระยะยาวได้ และมีผลถึงต้นทุนการขนส่ง ต้นทุนคลังสินค้า ต้นทุนต่อการสื่อสาร ต้นทุนค่าแรงงาน ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องมีการพยากรณ์ทางด้านต้นทุนต่างในระยะยาวโดยคำนึงถึงทำเลที่ตั้งโรงงานและคลังสินค้าด้วยอาจคำนึงจากปัจจัยเหล่านี้ เช่น อัตราค่าจ้างและฝีมือแรงงาน ระยะทางระหว่างโรงงานหรือคลังสินค้ากับกลุ่มลูกค้า ระยะทางของซัพพลายเออร์หรือผู้ผลิตวัตถุดิบ มาตรการทางภาษี สิ่งแวดล้อมบริเวณโรงงานหรือคลังสินค้า

บริการสนับสนุน (Parts and Service Support) เป็นกระบวนการให้บริการแก่ลูกค้าหลังการขาย เช่น การติดตั้ง การบำรุงรักษา การซ่อม และบริการอะไหล่ จึงต้องมีการขนส่งและ

การสต็อกชิ้นส่วนอะไหล่ให้เพียงพอเพื่อบริการลูกค้า การปฏิบัติการโลจิสติกส์ในการสนับสนุนอะไหล่และบริการหลังการขายจึงมีความสำคัญกับผู้ประกอบการมากเช่นกัน

2.6 ฮาลาลโลจิสติกส์

การเติบโตอย่างรวดเร็วของอาหารและผลิตภัณฑ์ฮาลาลในตลาดโลกทำให้ผู้ประกอบการตั้งแต่ผู้ผลิตอาหารจนถึงผู้ทำการขนส่งทั่วโลกมุ่งมาบุกเบิกตลาดนี้กันมากขึ้น และนั่นเป็นผลทำให้เกิดความต้องการระบบโลจิสติกส์ที่จะขนส่งสินค้าฮาลาลไปทั่วโลก และด้วยกระบวนการขนส่งสินค้าจากผู้ผลิตสินค้าหรือบริการไปยังผู้บริโภค จะมีขั้นตอนทางกิจกรรมในโลจิสติกส์เข้ามาเกี่ยวข้องเสมอไม่ว่า ขั้นตอนการเตรียมสินค้าหรือบริการก่อนการผลิต หรือขั้นตอนการขนส่งสินค้าไปยังมือผู้บริโภค ซึ่งแม้ว่าตัวสินค้าหรือบริการจะได้รับรองเกี่ยวกับฮาลาลแล้ว แต่ในกระบวนการหรือขั้นตอนของกิจกรรมโลจิสติกส์ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอน การขนส่ง การคลังสินค้า การคงคลังสินค้า เป็นต้น ในขั้นตอนนี้อาจมีการปนเปื้อนสิ่งที่ต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม จึงทำให้มุสลิมเลือกที่จะปฏิเสธสินค้าหรือบริการที่ไม่แน่ใจว่ามีการปนเปื้อนสิ่งต้องห้ามหรือไม่ ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาธุรกิจฮาลาลให้ได้รับความน่าเชื่อถือในกลุ่มตลาดของผู้บริโภคทั้งที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามและกลุ่มผู้บริโภคทั่วไปที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามจึงจำเป็นต้องมีมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์

กระบวนการฮาลาล หมายถึง กระบวนการในการผลิตสินค้าตั้งแต่การคัดเลือกวัตถุดิบในการผลิต กระบวนการผลิต กระบวนการขอการรับรองฮาลาล และกระบวนการที่เกี่ยวข้องหลังการผลิต เช่นสินค้าคงคลัง การบริการขนส่ง การบริการคลังสินค้า การบริการบรรจุภัณฑ์ ฯลฯ ที่ต้องได้มาตรฐานฮาลาล และยักรวมถึงขั้นตอนการวางสินค้าจำหน่ายแก่ผู้บริโภคสินค้าเรียกว่ามาตรฐานฮาลาลต้องใส่ใจตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจในสินค้านั้นๆ ว่าถูกต้องตามบัญญัติศาสนาอิสลาม

ฮาลาลโลจิสติกส์ มีความหมายว่า กระบวนการดำเนินการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวกับการจัดการคลังสินค้า การขนส่ง การเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ การรวบรวมหรือการกระจายสินค้า หรือบริการ และข้อมูล โดยโลจิสติกส์เป็นส่วนหนึ่งของซัพพลายเชนซึ่งมีอยู่ในทุกขั้นตอนของซัพพลายเชนตั้งแต่ผู้ผลิตวัตถุดิบจนถึงมือผู้บริโภคในทุกขั้นตอนซัพพลายเชนผู้เกี่ยวข้องจึงควรจัดการโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพโดยการแยกสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นฮาลาลออกจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่ฮาลาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ หลีกเลี้ยง (Cross) การปนเปื้อน หลีกเลี้ยงการผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมในโลจิสติกส์ได้ และสามารถตรวจสอบได้ตลอดกระบวนการฮาลาลนั้น เพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังของผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลาม

คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยได้ให้คำนิยามฮาลาลโลจิสติกส์ หมายถึง ระบบการจัดการขนส่งสินค้า ข้อมูล และทรัพยากรอย่างอื่นที่มีการขนส่ง หรือเคลื่อนย้าย จากจุดเริ่มต้นไปยังจุดบริโภคปลายทาง³⁰ จะเห็นได้ว่าจากคำนิยามฮาลาลโลจิสติกส์ของ คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมุ่งเน้นไปที่ กิจกรรมทางด้านโลจิสติกส์ที่เกิดขึ้นหลังการ ผลิตสินค้านั้นแล้ว ได้แก่ การขนส่งสินค้า ข้อมูล และทรัพยากรอื่นๆ ซึ่งหากเรามองย้อนกลับไป ที่ กิจกรรมในโลจิสติกส์ที่มักเกิดขึ้นหลังการผลิตสินค้านั้น ไม่ได้มีแต่เพียงกิจกรรมด้านขนส่งเท่านั้น แต่ ยังมีกิจกรรมด้านอื่นด้วย เช่น สินค้าคงคลัง คลังสินค้า อุปกรณ์เคลื่อนย้ายหรือเก็บสินค้า และการ บริการลูกค้า ทำให้เห็นได้ว่า คำนิยาม โลจิสติกส์ของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยยังมี ความไม่ครอบคลุม กิจกรรมอื่นๆในโลจิสติกส์ ข้าพเจ้าเห็นว่าเหตุที่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่ง ประเทศมุ่งเน้นการให้คำนิยามโลจิสติกส์ไปที่การขนส่งหรือเคลื่อนย้าย สินค้า ข้อมูล และทรัพยากรอื่นๆ เนื่องจากปัจจุบันในขั้นตอนการผลิตสินค้านั้นก่อนการผลิตผู้ประกอบการจะต้องขออนุญาต การรับรองเครื่องหมายฮาลาล ซึ่งกระบวนการรับรองเครื่องหมายฮาลาลผู้ประกอบการจะต้องมี กระบวนการจัดการการผลิตที่ถูกต้องตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม

หลักการสำคัญในฮาลาลโลจิสติกส์ คือ การแยกสินค้าฮาลาลไม่ให้ปนเปื้อนกับสินค้า ไม่ฮาลาลในขั้นตอนกิจกรรมต่างๆของโลจิสติกส์ตั้งแต่

ขั้นตอนก่อนการผลิตเช่นการคัดเลือกวัตถุดิบหรือสารปรุงแต่งที่ใช้ในการผลิตจะต้อง ไม่มีสิ่งที่เป็นสิ่งต้องห้าม

ขั้นตอนการผลิตจะต้องได้มาตรฐานฮาลาลในทุกขั้นตอนของการผลิต ตามประเภท ของสินค้าที่ผลิต เช่น การผลิตไก่แช่แข็งการเชือดไก่จะต้อง ผู้เชือด จะต้องเป็นผู้มีจิตปกติ บรรลุศาสน ภาวะ ชายหรือหญิงก็ได้ เป็นมุสลิม ไม่อยู่ในอาการมีนเมา ไม่เป็นโรคติดต่อที่สังคมรังเกียจ และมีความรู้เรื่องขั้นตอนการเชือดสัตว์ที่ถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม สัตว์ที่นำมาเชือดต้องเป็น สัตว์ที่ยังมีชีวิต หรือเชื่อว่ายังมีชีวิต ณ เวลาที่ลงมือเชือด ขั้นตอนการเตรียมอาหารจะต้องมีสถานที่ใช้ ในการผลิต หรืออุปกรณ์ หรือเครื่องมือที่ปราศจากสิ่งต้องห้ามหรือสิ่งที่สกปรกตามบทบัญญัติของ ศาสนาอิสลาม ตลอดจนขั้นตอนของการทำความสะอาดขณะและพาหนะที่ใช้ในกระบวนการผลิต ก็ควรแยกออกจากภาชนะหรือพาหนะ และขั้นตอนการจัดเก็บสินค้าคงคลัง หรือคลังสินค้า หรือ อุปกรณ์เคลื่อนย้ายสินค้าหรือจัดเก็บจะต้องแยกออกจากสิ่งต้องห้ามหรือสิ่งที่สกปรกตามบทบัญญัติ หลักศาสนาอิสลาม

³⁰ ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮา ลาล พ 2558 .ศ.ข้อ 7 “การโลจิสติกส์” ได้แก่ ระบบการจัดการขนส่งสินค้า ข้อมูล และทรัพยากร อย่างอื่นที่มีการขนส่ง หรือเคลื่อนย้ายจากจุดต้นทางไปยังจุดบริโภคปลายทาง

การบรรจุภัณฑ์สินค้าฮาลาล บรรจุภัณฑ์ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงลักษณะภายนอกของสินค้า ซึ่งจะต้องสามารถดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจในตัวสินค้าในแง่ของการตลาด แต่ด้านโลจิสติกส์บรรจุภัณฑ์จะมีบทบาทสำคัญต่างกัน คือ ขนาด รูปร่าง และชนิดของบรรจุภัณฑ์จะมีผลต่อประสิทธิภาพของคลังสินค้า การใช้พื้นที่ และการเลือกบรรจุภัณฑ์จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมตามประเภทของสินค้า จึงเห็นได้ว่าบรรจุภัณฑ์เป็นสิ่งที่ใช้ในการป้องกันสินค้าจากการยก การขนส่ง หรือการเก็บรักษา จึงควรมีการติดฉลากบนบรรจุภัณฑ์นั้นว่าเป็นบรรจุภัณฑ์ของสินค้าฮาลาล โดยสามารถจัดเก็บในสถานที่ที่กำหนดว่าเป็นสินค้าฮาลาลเท่านั้น และควรวางสินค้าฮาลาลและสินค้าไม่ฮาลาลในที่แตกต่างกัน

การขนส่งสินค้าฮาลาล ไม่ว่าจะเป็นการขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ การขนส่งเป็นการเคลื่อนย้ายสินค้าไปสู่ผู้บริโภคโดยเฉพาะกรณีที่ผู้บริโภคอยู่ห่างไกลจากผู้ประกอบการ การค้าขายจำเป็นจะต้องอาศัยการขนส่งเป็นเครื่องในการเคลื่อนย้ายสินค้า

รูปแบบการขนส่ง

การขนส่งด้วยรถบรรทุก นิยมใช้ในการขนส่งสินค้าภายในประเทศมากกว่าการขนส่งในรูปแบบอื่น และรูปแบบของรถบรรทุกมีให้เลือกหลายรูปแบบตามความต้องการ หรือตามความเหมาะสมของสินค้า เช่น รถบรรทุกของเหลว รถบรรทุกห้องเย็น การขนส่งด้วยรถบรรทุกมีข้อดีคือ รวดเร็ว สามารถเดินทางไปได้ทุกที่ มีเครือข่ายให้บริการโดยทั่วไป การแข่งขันกันสูงทำให้ค่าระวางที่ใช้ในการขนส่งมาราคาถูก แต่อย่างไรก็ตามการขนส่งด้วยรถบรรทุกก็มีข้อเสีย คือ ความไม่แน่นอนของค่าขนส่งเนื่องจากการขนส่งทางรถจำเป็นต้องใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง รถบรรทุกได้น้อยกว่าเมื่อเทียบกับการขนส่งทางรางหรือทางเรือ

การขนส่งด้วยรถไฟ การขนส่งด้วยระบบรางมีข้อดีหลายประการด้วยกัน คือ ความสามารถในการบรรทุกที่สามารถบรรทุกได้ในปริมาณที่มากแต่ราคาค่าขนส่งที่ถูกตรงต่อเวลาและมีความปลอดภัย ส่วนข้อเสีย คือ การใช้บริการที่ยากเนื่องจากต้องเอาสินค้าไปยังสถานขนส่งรถไฟเท่านั้น มีผู้ให้บริการน้อยรายเครือข่ายการบริการไม่ครอบคลุม ใช้เวลานานหากไม่มีการบริหารการใช้ระบบรางที่ดี

การขนส่งด้วยเครื่องบิน เครื่องบินนอกจากจะใช้ในการบรรทุกผู้โดยสารซึ่งเป็นกิจกรรมหลัก สายการบินต่างยังมีการให้บริการขนส่งสินค้าซึ่งเป็นกิจกรรมรองด้วย แต่ก็มีบางสายการบินที่ให้บริการเฉพาะการขนส่งสินค้าเท่านั้น ข้อดีของการขนส่งด้วยเครื่องบิน คือ รวดเร็ว ต้นทุนสินค้าคงคลังต่ำเนื่องจากความรวดเร็วทำให้ลดค่าใช้จ่ายเรื่องสินค้าคงคลัง การบริการที่มีความน่าเชื่อถือ ความเสียหายที่จะเกิดกับสินค้าน้อยโดยเฉพาะสินค้าที่เป็นของสด แต่อย่างไรก็ตามการขนส่งทางเครื่องบินก็มีข้อเสีย คือ ค่าขนส่งที่แพง การเข้าใช้บริการยุ่งยากเนื่องจากมีขั้นตอนเฉพาะ

การขนส่งด้วยท่อ การขนส่งด้วยท่อนิยมใช้กับสินค้าประเภทของเหลว เช่น น้ำมัน แก๊สธรรมชาติ ข้อดีของการขนส่งทางท่อ คือ โครงสร้างทางต้นทุนที่คงที่ มีความน่าเชื่อถือ ความเสียหายหรือสูญหายน้อยเนื่องจากสินค้าถูกบรรจุอยู่ในท่อจึงทำให้เกิดการระเหยที่น้อย มลภาวะที่ปล่อยออกมาจากการขนส่งมีน้อย ข้อเสีย คือ การลงทุนที่ค่อนข้างสูง ค่า การเข้าใช้บริการที่ยาก

การขนส่งด้วยเรือ ในการขนส่งระหว่างประเทศส่วนใหญ่นิยมใช้บริการการขนส่งทางเรือด้วยเหตุผลข้อดีหลายประการ คือ เป็นระบบการขนส่งที่สามารถบรรจุสินค้าได้ในปริมาณที่มาก ค่าระวางที่ใช้ในการขนส่งต่ำ มีความปลอดภัยเนื่องจากปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่ช่วยในการนำทาง มลภาวะที่ปล่อยต่ำ ข้อเสีย คือ ใช้เวลาเดินทางนาน การเข้าใช้บริการยาก มีความไวต่อสภาพอากาศ

ดังนั้น ในการขนส่งสินค้าฮาลาลและสินค้าที่ไม่ฮาลาล ผู้ให้บริการขนส่ง ต้องคัดแยกสินค้า ตู้คอนเทนเนอร์ หรือพาหนะที่ขนส่ง และการจัดเก็บสินค้าที่อยู่ในระหว่างขนส่งจะต้องแยกระหว่างสินค้าฮาลาลและสินค้าที่เป็นต้องห้ามตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม (หะรอม) ตลอดจนถึงขั้นตอนการทำความสะดวกอากาศและพาหนะก็ควรแยกออกจากพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสินค้าที่ต้องห้ามตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม (หะรอม) และนอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งฮาลาล คือ สถานีขนส่งฮาลาล เช่น ท่าเรือ สนามบิน สถานีรถไฟ ขณะที่สินค้าฮาลาลอยู่ที่สถานีขนส่งต้องมีการแยกสินค้าฮาลาลจากสินค้าไม่ฮาลาล ไม่มีให้การปนเปื้อนสิ่งที่จะต้องห้ามตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม ตัวอย่างเช่น ท่าเรือฮาลาล คือ ท่าเรือเพื่อการพาณิชย์ที่มีอาณาบริเวณพื้นที่สำหรับให้เรือเข้าจอดเทียบท่ามีการทอดสมอเรือ มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในการดำเนินกิจกรรมระหว่างเรือกับชายฝั่ง โดยมีกระบวนการจัดการท่าเรือ โดยคำนึงถึงกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องฮาลาลตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามคือ มีการแบ่งแยกสินค้าหรือการให้บริการ ออกจากสินค้าหรือการให้บริการที่เป็นสิ่งที่จะต้องห้ามตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามและเป็นท่าเรือเฉพาะใช้สำหรับการบริการขนส่งสินค้าหรือการให้บริการที่เป็นฮาลาล โดยอาจมีการก่อตั้งท่าเรือที่เป็นฮาลาลที่มีการขนถ่ายเฉพาะสินค้าหรือให้บริการที่เป็นฮาลาล หรืออาจจะมีการจัดการแบ่งส่วนในท่าเรือโดยมีการแบ่งแยกส่วนการจัดการ แบ่งสินค้าหรือการให้บริการที่เป็นฮาลาลและสิ่งที่เป็นสิ่งต้องห้ามแยกออกจากกันโดยชัดเจนโดยมีการกำหนดให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับรองเครื่องหมายฮาลาลให้การรับรองท่าเรือที่เป็นท่าเรือฮาลาลหรือที่มีการจัดการท่าเรือที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่บัญญัติในศาสนาอิสลาม

สินค้าคงคลังฮาลาล คือ เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งทั้งในด้านต้นทุนและการบริการลูกค้า สินค้าคงคลังจะแตกต่างกันไปตามประเภทของธุรกิจ ผู้ประกอบการทางอุตสาหกรรมจะมีสินค้าคงคลังเป็นวัสดุและสินค้าสำเร็จรูป ส่วนผู้ประกอบการค้าส่งหรือค้าปลีกสินค้าคงคลังจะอยู่ในรูปแบบของสินค้าสำเร็จรูป สินค้าคงคลังจะมีผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันและผลกำไร

ความจำเป็นในการมีสินค้าคงคลัง เนื่องจากวงจรเวลาในการสั่งซื้อ ฤดูกาลของสินค้านั้น ป้องกันการผิดพลาดในการพยากรณ์อุปสงค์ ป้องกันการขาดสินค้าเมื่อมีเหตุสุดวิสัย ได้ส่วนลดราคาและประหยัดค่าขนส่ง และเพื่อการเก็งกำไร การจัดการสินค้าคงคลังต้องแยกสินค้าฮาลาลและไม่ฮาลาลออกจากกันสินค้าคงคลังตลอดกระบวนการในสินค้าคงคลังนั้น เช่น จัดเก็บสินค้าคงคลังที่เป็นเฉพาะของสินค้าฮาลาลเท่านั้น เพื่อไม่ให้มีการปนเปื้อนกัน

คลังสินค้าฮาลาล เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บสินค้า การจัดการพื้นที่ในคลังสินค้า อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมภายในคลังสินค้า อาจเป็นคลังสินค้าเพื่อจัดเก็บวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิต คลังสินค้าเพื่อจัดเก็บสินค้าคงคลัง คลังสินค้าเพื่อย้ายสินค้าออก โดยกระบวนการในการจัดการคลังสินค้าจะต้องแยกไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบ สินค้าคงคลัง หรือสินค้าพร้อมจำหน่าย ที่เป็นสินค้าฮาลาลแยกออกจากสินค้าที่เป็นสินค้า (หะรอม) โดยอาจมีการติดป้ายหรือฉลาก ที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างสินค้าฮาลาลและสินค้าที่ไม่ฮาลาล อุปกรณ์เคลื่อนย้ายหรือจัดเก็บ จำเป็นต้องแยกกันหรือหากไม่มีการแยกออกจะต้องมีการทำความสะอาดสิ่งต้องห้าม (หะรอม) หรือสิ่งสกปรก (นะยิส)

การจัดเก็บสินค้าหรืออุปกรณ์เคลื่อนย้ายสินค้าฮาลาล การเคลื่อนย้ายสินค้าในที่นี้ คือ การเคลื่อนย้ายสินค้าภายในโรงงานเนื่องจากโรงงานมีคลังสินค้าและการจัดเก็บสินค้าไม่ได้อยู่ในบริเวณเดียวกัน อาจเป็นการเคลื่อนย้ายสินค้าเพื่อจัดเก็บสินค้าเข้า การหยิบสินค้าและการเคลื่อนย้ายเพื่อขนส่ง การเคลื่อนย้ายอาจใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักร จึงทำให้การเคลื่อนย้ายมีความแตกต่างจากการขนส่ง อุปกรณ์เคลื่อนย้ายและจัดเก็บมีผลต่อประสิทธิภาพของคลังสินค้าและการให้บริการลูกค้า ดังนั้นอุปกรณ์เคลื่อนย้ายและจัดเก็บจัดเก็บสินค้าจึงต้องเลือกให้เหมาะกับประเภทของสินค้า อุปกรณ์เคลื่อนย้ายหรือจัดเก็บสินค้าฮาลาล ควรระบุว่าเป็นอุปกรณ์เคลื่อนย้ายที่ใช้ในสินค้าฮาลาลหรือเป็นพื้นที่จัดเก็บสินค้าฮาลาล

2.7 ความทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารกิจการฮาลาล

กิจการฮาลาล หมายถึงการดำเนินการใดๆที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานฮาลาล การวางระบบการมาตรฐานฮาลาล การควบคุมมาตรฐานฮาลาล การตรวจสอบและการรับรองฮาลาล รวมถึงการอนุญาต การยกเลิกให้ใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลแก่ผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์ หรือการให้บริการอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนด³¹ ดังนั้น กิจการฮาลาลจึงได้แก่ การกำหนด

³¹ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ 2558 .ศ.ข้อ 7

มาตรฐานการวางระบบมาตรฐานฮาลาล และการควบคุมมาตรฐานฮาลาล ดำเนินงานระบบเชิงบูรณาการ (Integrated Standard System) โดยมีองค์ประกอบ สำคัญคือ กระบวนการผลิตตั้งแต่เริ่มต้นถึงสิ้นสุด ตลอด “สายโซ่การผลิต” จะต้องฮาลาล คือถูกต้องตาม บัญญัติศาสนาอิสลาม ปราศจากสิ่งฮารอม คือสิ่งที่ต้องห้ามตามบัญญัติศาสนาอิสลาม อาทิ วัตถุดิบ ส่วนประกอบ สารปรุงแต่ง สารพิษ สิ่งปนเปื้อนต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ฮาลาลที่ดี ถูกสุขอนามัย มีคุณค่าอาหาร เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ (ตอยิบ) มาตรฐานฮาลาลจะต้องยึดถือความถูกต้องและคุณค่าตามบัญญัติศาสนาอิสลาม ซึ่งแตกต่างกับมาตรฐานสากลยึดถือคุณค่าอาหารโดยไม่จำเป็นต้องถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม รวมถึงการตรวจสอบ การรับรอง การอนุญาต การยกเลิกการให้เครื่องหมายรับรองฮาลาล แก่ผลิตภัณฑ์ฮาลาล

ผลิตภัณฑ์ฮาลาล หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือสิ่งทีผลิตขึ้นตามกระบวนการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ฮาลาล และหมายความรวมถึง การจำหน่าย การบริการ การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การโลจิสติกส์ (Logistics) และนวัตกรรม ที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม ดังนั้นผลิตภัณฑ์ฮาลาลจึงหมายถึง ตัวสินค้าหรือการให้บริการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับฮาลาล

ในธุรกิจการค้าฮาลาลนั้น ผู้บริโภคต้องการบริโภคสิ่งฮาลาลที่ถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลาม ดังนั้นการกำหนดมาตรฐานฮาลาล การวางระบบฮาลาล การควบคุมมาตรฐานฮาลาล การรับรองฮาลาลและการอนุญาตฮาลาลจึงมักเป็นองค์กรทางศาสนาอิสลามเป็นผู้ทำหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานฮาลาล หรือรับรองฮาลาล ซึ่งองค์กรที่เป็นองค์กรทางศาสนาอิสลามจะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือต่อสินค้าฮาลาลนั้นว่าได้ผ่านการควบคุมภาพให้เป็นไปตามหลักของอิสลาม โดยองค์กรทางศาสนาอาจเป็นหน่วยงานของรัฐก็ได้ อย่างเช่นประเทศมาเลเซียองค์กรทางศาสนาที่มีชื่อว่า Jabatan kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล (Malaysian Islamic Development Department) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในกำหนดมาตรฐานฮาลาลต่างๆ การรับรองฮาลาล การตรวจสอบและการบริการด้านฮาลาล ส่วนตัวอย่างประเทศเทศที่เป็นองค์กรทางศาสนาที่ไม่เป็นหน่วยงานของรัฐเช่น กรณีของประเทศอินโดนีเซีย องค์กรทางศาสนาที่ชื่อว่า (Majelis Ulama Indonesia) ทำหน้าที่ในการบริหารกิจการฮาลาล

บทที่ 3

ฮาลาลโลจิสติกส์ในต่างประเทศ

3.1 ฮาลาลโลจิสติกส์ในประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่มีประชากรประมาณร้อยละ 60 เป็นผู้ที่มีนิกายศาสนาอิสลามและมีการกำหนดให้ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติทำให้ประเทศมาเลเซียมีระบบฮาลาลที่ดีที่สุดทั้งเรื่องระบบการรับรองฮาลาลและมาตรฐานฮาลาล

กิจการฮาลาลของประเทศมาเลเซียมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับฮาลาลสองฉบับคือกฎหมายรายละเอียดทางการค้าว่าด้วยการแสดงฮาลาล พ.ศ. 2518 (The Trade Description of expression Halal Order 1975) และกฎหมายรายละเอียดทางการค้าว่าด้วยเครื่องหมายฮาลาล (Trade Descriptions (Marking of Food) Order 1975) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มีการกำหนดความผิดและโทษจากการค้าอาหารฮาลาลที่ผิดหลักศาสนาอิสลาม แต่ในปัจจุบันประเทศมาเลเซียเพิ่งมีการประกาศกฎหมายฮาลาลฉบับใหม่เมื่อปี พ.ศ.2554 คือ (TRADE DESCRIPTION (DEFINITION OF 'HALAL') ORDER 2011) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ก็มีเนื้อหาโดยรวมก็คล้ายกันกับกฎหมายฉบับเก่าที่จะมีรายละเอียดเกี่ยวฮาลาลตามหลักอิสลาม ประเภทของกิจการที่คุ้มครองที่รวมทั้งการผลิตสินค้าและการบริการที่เกี่ยวข้องเข้าไปด้วยรวมถึงมาตรการการลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีการแบ่งแยกเป็นความรับผิดชอบของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล¹

โดยมีองค์กรทางศาสนาอิสลามที่เรียกว่า Jabatan kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล (Malaysian Islamic Development Department)

¹ TRADE DESCRIPTION (DEFINITION OF 'HALAL') ORDER 2011 “ Penalty .7 Any person who is guilty of an offence under this Order shall on conviction be liable

(a) if such person is a body corporate, to a fine not exceeding five millionringgit and for a second or subsequent offence to a fine not exceedingten million ringgit; or

(b) if such person is not a body corporate, to a fine not exceeding onemillion ringgit or to imprisonment for a term not exceeding three years or to both and for a second or subsequent offence to a fine not exceeding five million ringgit or to imprisonment for a term not exceeding five years or both.”

เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการรับรองฮาลาลส่วนการตรวจสอบและการบริการด้านฮาลาลรัฐบาลมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการได้

การควบคุมมาตรฐานฮาลาลของรัฐบาลมาเลเซียนั้นมีหลายระดับได้แก่ การให้คำแนะนำการเตรียมโรงงานผลิตอาหารฮาลาล การรับรองฮาลาล

ก่อนการรับรองฮาลาลนั้นผู้ประกอบการจะต้องเตรียมการโดยสรุปดังนี้ โรงงานจะต้องมีประสบการณ์ในการผลิตอาหารฮาลาลมาระยะหนึ่งแล้ว มีกระบวนการผลิตที่เป็นมาตรฐาน มีพนักงานที่เป็นมุสลิมจำนวนหนึ่งโดยเฉพาะระดับหัวหน้าการผลิต หลังจากที่ผู้ประกอบการมีความพร้อมตามแนวทางข้างต้นแล้วก็สามารถขอ

การรับรองจากองค์กรทางศาสนาอิสลามที่เรียกว่า Jabatan kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) โดยผู้ประกอบการจะต้องจัดเตรียมเอกสารต่างๆเช่นเอกสารที่เกี่ยวกับระบบการทำงานของโรงงานรายละเอียดวัตถุดิบหรือรายชื่อพนักงานที่เป็นมุสลิมและส่งเอกสารนั้นให้คณะกรรมการว่าด้านเทคนิคว่าด้วยการศึกษาเรื่องอาหารและสินค้าที่มุสลิมใช้ทำการตรวจสอบโดยคณะกรรมการว่าด้านเทคนิคว่าด้วยการศึกษาเรื่องอาหารและสินค้า จะเข้าตรวจสอบสถานประกอบการโดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้าเมื่อคณะกรรมการว่าด้านเทคนิคว่าด้วยการศึกษาเรื่องอาหารและสินค้าจะส่งมอบให้คณะกรรมการรับรองฮาลาลของฝ่ายกิจการศาสนาอิสลามเพื่อทำการรับรอง

เมื่อมีการรับรองฮาลาลแล้วก็จะต้องมีการตรวจสอบผลิตภัณฑ์และบริการด้านอาหารฮาลาลในตลาดโดยอาจเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายโดยมีนักวิทยาศาสตร์เข้าร่วมด้วยโดยจะมีการเข้าตรวจสอบโดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้านอกจากนี้รัฐบาลจะมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อทำการส่งเสริมงานด้านวิจัยฮาลาลและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำงานในต่างประเทศอีก

3.1.1 มาตรฐานอาหารฮาลาลของประเทศมาเลเซีย

ระบบมาตรฐานฮาลาลของประเทศมาเลเซียมีหลายมาตรฐานด้วยกัน เช่น มาตรฐานอาหาร ฮาลาล ซึ่งเรียกว่า (Malaysia Standard MS 1500:2009) โดยเป็นการออกโดยอาศัยอำนาจตาม The Standard of Malaysia Act 1996 โดยมีการนำเอาหลักการทางศาสนาอิสลามมาบัญญัติเป็นมาตรฐานอาหารฮาลาล การผลิต กระบวนการเตรียม การจัดการ และการจัดเก็บ อย่างชัดเจนซึ่ง Malaysia Standard MS 1500:2009 เป็นแนวทางในการแนะนำสำหรับผู้ประกอบการที่จะขอรับรองมาตรฐานดังนี้

อาหารฮาลาล หมายถึง อาหาร เครื่องดื่ม หรือส่วนผสม ที่ได้รับรองตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามและต้องไม่มีส่วนผสมของสิ่งหรือสัตว์ที่ต้องห้ามหรือที่ถูกฆ่าไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ต้องไม่มีการปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งสกปรก (นะยิส) ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ปราศจากการผสมสิ่งมีนเมา และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ขั้นตอนการเตรียมการผลิต

การผลิต อุปกรณ์จะต้องสะอาดปราศจากสิ่งสกปรก (นะยิส) ต้องไม่มีส่วนผสมหรือผลิตจากสิ่งได้มาจากมนุษย์ ในกระบวนการขนย้าย การบรรจุ การเก็บรักษาและการจำหน่ายจะต้องแยกออกจากสิ่งต้องห้าม (หะรอม) และสิ่งสกปรก (นะยิส)

นะยิส ตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม ได้แก่ สุนัข สุกร สิ่งที่ได้จากสุนัขและสุกร ของเหลวที่มาจากมนุษย์ สุนัข สุกร เช่น เลือด ปัสสาวะ อุจจาระ อสุจิ น้ำเหลือง น้ำหนอง ชากสัตว์ และสัตว์ที่ตายโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามโดยผู้ฆ่าต้องเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลาม ขณะเชือดต้องเชือดที่คอ ตรงจุดที่อยู่ใต้ช่องหลอดเสียงที่โคนลำคอ นอกจากตัดเส้นเลือดดำ และเส้นเลือดแดงใหญ่ที่คอแล้ว จะต้องตัดคอหอย และหลอดอาหาร ศีรษะจะต้องไม่ขาด และต้องเชือดโดยต่อเนื่องในคราวเดียว ไม่มีการยกอุปกรณ์ออกจากลำคอสัตว์ในขณะที่เชือด ผู้เชือดหันหน้าไปทิศตะวันตกเฉียงเหนือแล้วกล่าวนามของอัลลอฮ์โดยพูดว่า “บิสมิลลาฮ์” (ในนามแห่งอัลลอฮ์) ทันทีก่อนเชือด สัตว์จะต้องตายเพราะการเชือดหรือสัตว์ที่ถูกฆ่าเพื่อบูชาทางศาสนาอื่น และนอกจากนี้รวมถึงสิ่งมีพิษและสารมีนเมา นะยิส 3 ประเภท คือ นะยิสชนิดเบา ได้แก่ ปัสสาวะของเด็กผู้ชายซึ่งอายุไม่ถึง 2 ขวบ ที่ยังดื่มนมแม่ นะยิสชนิดปานกลาง ได้แก่ สิ่งที่ไม่ใช่ นะยิสชนิดเบา หรือนะยิสชนิดหนัก ได้แก่ โลหิต น้ำหนอง น้ำเหลือง อาเจียน อุจจาระ ปัสสาวะ ชากสัตว์ที่ไม่ได้เชือด ยกเว้นปลา และ ตั๊กแตน น้ำมันของสัตว์ที่ห้ามรับประทาน และของมีนเมา นะยิสชนิดหนัก ได้แก่ สุกร สุนัข และสิ่งที่ได้จากสุกรหรือสุนัข

ข้อกำหนดสำหรับมาตรฐานอาหารฮาลาล ได้แก่

การจัดการระบบฮาลาล ในสถานประกอบการต้องมีผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นผู้ทำหน้าที่ในการควบคุมระบบฮาลาล และต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม และต้องมีทรัพยากรทางบุคคลที่เพียงพอในการควบคุมระบบฮาลาล

อาคารสถานที่ ต้องมีการก่อสร้างหรือออกแบบมาให้ปลอดภัยต่อพนักงานและสุขลักษณะ เหมาะสมกับการผลิตอาหารฮาลาลเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม (หะรอม) รวมถึงการเคลื่อนย้ายอาหาร ต้องมีการบำรุงรักษา สถานที่ฆ่าสัตว์ต้องสะอาดถูกหลักอนามัย มีบริเวณเก็บรักษาที่ถูกต้อง

อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตอาหารฮาลาล ต้องสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งสกปรก (นะยิส) หากมีการปนเปื้อนจะต้องมีการทำความสะอาดตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

อาหารฮาลาล ต้องถูกสุขลักษณะและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยผู้ผลิตอาหารฮาลาลจะต้องมีการตรวจสอบวัตถุดิบ ส่วนผสม และบรรจุภัณฑ์ที่มีคุณภาพถูกต้องตาม

หลักการผลิตอาหาร GHP GMP² มีการควบคุมการใช้สารเคมีในการประกอบอาหาร และมีระบบกำจัดของเสียที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอาหารฮาลาล ได้แก่ สัตว์ทุกชนิดยกเว้นสัตว์นั้นเป็นสัตว์ที่ต้องห้ามตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม สัตว์ที่เป็นนยะฮิส สัตว์ที่มีเขี้ยวที่แหลมคมหรือมีงาเช่น เสือ ช้าง แมว ลิง นกเค้าเหยี่ยวเช่น นกอินทรี นกฮูก สัตว์ที่มีพิษเช่น งู แตน แมลงสาบ สัตว์ที่ห้ามฆ่าตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามเช่น ผึ้ง นกหัวขวาน สัตว์ที่น่ารังเกียจเช่น แมลงวัน สัตว์ที่มีการเลี้ยงด้วยนยะฮิส และสัตว์อื่นๆที่ต้องห้ามเช่น ม้า ลา ถ้าเป็นสัตว์น้ำสัตว์นั้นจะต้องตายเมื่อพ้นจากน้ำและต้องไม่เป็นสัตว์น้ำที่มีพิษหรือผ่านการนำพิษออกแล้วและไม่ใช้สัตว์น้ำที่เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม หากเป็นพืชจะต้องเป็นพืชที่ไม่มีพิษหรือผ่านการนำพิษออกแล้ว กรณีเห็ดหรือจุลชีพต่างๆหากเป็นพืชหรือผ่านการนำพิษออกแล้ว น้ำที่ใช้ต้องเป็นน้ำที่สะอาดปราศจากสารพิษรวมถึงน้ำแร่ด้วย สิ่งมีชีวิตที่ผ่านการตัดต่อทางพันธุกรรม GMO จะต้องไม่ใช่สารที่ใช้ในการตัดแต่งที่มาจากสิ่งต้องห้ามตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม

กระบวนการฆ่าสัตว์ จะต้องจัดให้มีสวัสดิภาพสัตว์ก่อนฆ่าเช่น การให้น้ำ ต้องเป็นสัตว์ที่อนุญาตให้ฆ่าได้ ผู้เชือดจะต้องเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามที่เข้าใจวิธีการฆ่าตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามและมีเอกสารรับรองจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ การฆ่าต้องมีความตั้งมั่นถึง Allah มีการกล่าว “บิสมิลลาฮ์” และหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ (qiblah) สัตว์นั้นจะต้องมีชีวิตในขณะที่ยังมีลมหายใจ สัตว์จะต้องมีสุขภาพที่ดีไม่มีอาการป่วยและต้องมีการได้รับอนุญาตให้ฆ่าจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแล้ว เครื่องหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการฆ่าจะต้องใช้เฉพาะการฆ่าสัตว์ที่ฮาลาลเท่านั้น มิฉะนั้นจะมีความคมปราศการปนเปื้อนสิ่งสกปรก ต้องเป็นการตัดที่คอหรือหลอดลมหรือหลอดเลือดใหญ่เพียงครั้งเดียวโดยไม่มีอาการบาดเจ็บ กระตุก เล็บ หรือฟันไม่สามารถนำมาใช้ในการฆ่า วิธีการทำให้สัตว์สลบก่อนฆ่า (stunning) ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามไม่แนะนำให้ทำ แต่หากมีการทำตามเงื่อนไขที่กำหนดก็สามารถทำได้คือ การใช้วิธีการทำให้สัตว์สลบนั้นจะต้องไม่ถึงขั้นทำให้สัตว์นั้นตาย แต่สัตว์นั้นเพียงแค่สลบและเมื่อสลบแล้วจะต้องมีวิธีการฆ่าตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามจึงจะถือว่าสัตว์เป็นฮาลาล

กระบวนการผลิต การจัดการ การกระจายสินค้า และการบริการอาหารฮาลาล จะต้องดำเนินการ การผลิตอาหารฮาลาลจะต้องไม่มีส่วนผสมสิ่งต้องห้ามตามบทบัญญัติศาสนาอิสลามและสิ่งที่เป็นนยะฮิส เช่นสัตว์ที่ไม่ได้ฆ่าตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม ต้องไม่มีส่วนผสมที่เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค อุปกรณ์ที่ใช้ในการเตรียมการผลิต การผลิต จะต้องไม่มีการปนเปื้อนนยะฮิส

² GMP : Good Manufacturing Practice หรือ GHP: Good Hygiene Practice คือสัญลักษณ์ที่จำเป็นสำหรับการผลิตอาหารที่ปลอดภัยและเหมาะสมสำหรับ การบริโภค

กระบวนการเตรียมการผลิต การผลิต การขนย้าย การบรรจุ การเก็บรักษา การจำหน่าย และการให้บริการ จะต้องมีการแยกออกจากสิ่งที่ไม่ฮาลาลหรือสิ่งที่เป็นนยะฮิส

การเก็บรักษา การขนส่ง การแสดง การขายและการให้บริการอาหารฮาลาล อาหารฮาลาลทั้งหมดที่อยู่ในการเก็บรักษาในคลังสินค้า การขนส่ง การแสดง การขาย และการให้บริการ จะต้องมีการแบ่งประเภทแยกออกจากสิ่งไม่ฮาลาลและต้องมีการติดป้ายแสดงในทุกขั้นตอนเพื่อป้องกันการปนเปื้อนสิ่งที่ไม่ฮาลาล อาจจัดเก็บในสถานที่เฉพาะ ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งต้องเหมาะสมกับอาหารที่ใช้ในการขนส่งและต้องมีความปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ

บรรจุภัณฑ์ การติดฉลาก และการโฆษณา อาหารฮาลาลต้องบรรจุในบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับชนิดของอาหาร และต้องเป็นบรรจุภัณฑ์ที่เป็นธรรมชาติ วัสดุที่ใช้ผลิตบรรจุภัณฑ์ต้องมาจากสิ่งที่เป็นฮาลาล อุปกรณ์ต่างๆต้องไม่มีการปนเปื้อนนยะฮิส บรรจุภัณฑ์ต้องมีตราสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่าเป็นอาหารฮาลาล การบรรจุอาหารฮาลาลจะต้องสะอาดและถูกสุขลักษณะ และชื่อของอาหารที่บรรจุภัณฑ์จะต้องไม่มีชื่อที่เหมือนกับอาหารที่ไม่ฮาลาล ฉลากที่แสดงบนบรรจุภัณฑ์อาหารฮาลาลจะต้องแสดงถึง ชื่อผลิตภัณฑ์ที่เป็นอาหารฮาลาล ส่วนประกอบของอาหารฮาลาล ชื่อผู้ผลิตหรือเครื่องหมายการค้าของอาหารฮาลาล รหัสสินค้าและวันหมดอายุ สถานที่ผลิตหรือประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดสินค้า สำหรับผลิตภัณฑ์เนื้อจะต้องแสดงวันที่ฆ่าสัตว์และวันที่ผลิตเนื้อ การโฆษณาสินค้าจะต้องไม่ผิดบทบัญญัติของศาสนาอิสลามเช่น จะต้องไม่อนาจาร

3.1.2 มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ของประเทศมาเลเซีย

ระบบมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ประเทศมาเลเซีย Halal Logistics Standard MS 2400:2010 ฮาลาลโลจิสติกส์ มีความหมายว่า เป็นกระบวนการไหลของสินค้าฮาลาลและการไหลของข้อมูล ตลอดห่วงโซ่อุปทานให้ปฏิบัติตามกระบวนการที่ไม่ขัดกับหลักการที่กำหนดไปยังการไหลของสินค้าที่ครอบคลุมตั้งแต่ผู้ผลิตจนถึงมือผู้บริโภค มีการไหลของข้อมูลที่ครอบคลุมในห่วงโซ่อุปทาน โดยมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ของประเทศมาเลเซียจะมีความสอดคล้องกับระบบการจัดการอย่างมีคุณค่าตามข้อกำหนดอิสลาม³ MS 2300 และสอดคล้องกับระบบการจัดการอย่างมี

³ MS 2300 consists of certifiable requirements which prescribe the framework for an organisation to establish a management system based on Islamic values. The integrity of the organisation is important as the integrity of the Halalan-Toyyiban Assurance Pipeline depends on them

คุณภาพตามข้อกำหนดอิสลาม⁴ MS 1900 และสอดคล้องกับ การผลิต การเตรียมและ การจัดเก็บรักษา อาหารฮาลาล⁵ MS 1500 และแบ่งเป็นมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์สำหรับการขนส่ง MS 2400-1:2010 มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์สำหรับคลังสินค้า MS 2400-2:2010 และมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์สำหรับการขายปลีก MS 2400-3:2010

สาระสำคัญของมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ของประเทศมาเลเซีย ใช้บังคับ การขนส่งสินค้า การเคลื่อนย้ายสินค้า และการคลังสินค้า โดยต้องเป็นฮาลาลตลอดกระบวนการ ปราศจากสิ่งปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม และมี คุณประโยชน์ (Thoyyiban) คือ ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย มีประโยชน์ และมีคุณภาพ หรือเรียกว่า ระบบ halalan-toyyiban

3.1.2.1 ฮาลาลโลจิสติกส์สำหรับการขนส่ง MS 2400-1:2010

การขนส่งสินค้าฮาลาลต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม คือ ต้องปราศจากการปลอมปนหรือปนเปื้อนที่ห้าม (หะรอม) และต้องถูกลักษณะ ปลอดภัย มี ประโยชน์ และมีคุณภาพ โดยอยู่ภายใต้ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการระบบการขนส่งสินค้าหรือห่วง โซ่บริการ MS 2400-1:2010 และเป็นการใช้บังคับกับผู้ที่จะนำไปใช้ในการประกอบการ ขนส่งที่เป็นการเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นการขนส่งทางถนน ทางเรือ ทางเครื่องบิน ทางรถไฟ แต่ไม่รวมถึง ทางท่อ ไม่ว่าจะเป็นผู้ขนส่ง หรือผู้ขนส่งอื่น รวมถึงกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งด้วย

ข้อกำหนดตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ผู้ประกอบการขนส่งจะต้อง ให้ความเชื่อมั่นว่าจะปฏิบัติตามมาตรฐานซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม โดยต้องกำหนด เป็นนโยบายให้การขนส่งเป็นฮาลาลตลอดกระบวนการปราศจากสิ่งปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม และมีคุณประโยชน์ (Thoyyiban) คือ ถูกสุขลักษณะ

⁴ MS 1900 defines the quality management system requirements from the Islamic perspectives, whereby the standard can be used by organisations to inculcate Shariah requirements into their quality management practice with the emphasis on value-based management

⁵ MS 1500 provides practical guidance for the food industry in the preparation and handling of halal food (including nutrient supplements) and to serve as a basic requirement for halal food product and food trade or business in Malaysia. Compliance to this standard ensures that products produced are halal, clean, safe and hygienic

ปลอดภัย มีประโยชน์ และมีคุณภาพ และมีการกำหนดการบริหารความเสี่ยงที่เชื่อถือได้ มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิผล ต้องมีการให้ความเชื่อมั่นว่าองค์กรมีระบบการสื่อสารที่เหมาะสมทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อให้การจัดการระบบ halalan-toyyiban มีประสิทธิภาพ ผู้มีอำนาจในองค์กรจะต้องแต่งตั้ง ประธาน คณะกรรมการ หรือที่ปรึกษา ระบบ halalan-toyyiban

การจัดการองค์กรจะต้องมีทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งมีการอบรมบุคลากรเพื่อให้การจัดการและการตรวจสอบระบบที่มีประสิทธิภาพ โดยองค์กรจะต้องจัดให้บุคลากรมีการอบรมที่เพียงพอ ให้มีคณะกรรมการ halalan-toyyiban โดยมีหน้าที่ในการจัดเตรียมเอกสารและการสื่อสารหรือคู่มือที่เชื่อถือได้เพื่อให้การจัดการความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ ประธาน halalan-toyyiban จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีผู้มีความรู้ในระดับปริญญาตรีในสาขาอิสลามศึกษา และมีประสบการณ์ด้านฮาลาล คณะกรรมการ halalan-toyyiban จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีผู้มีความรู้ และมีประสบการณ์ด้านฮาลาล และการพิจารณาของประธาน halalan-toyyiban ว่าการจัดการระบบ halalan-toyyiban มีปนเปื้อนหรือไม่จะปรึกษากับที่ปรึกษา ระบบ

ประธาน halalan-toyyiban มีหน้าที่ ให้ความเชื่อมั่นว่าระบบ halalan-toyyiban จะมีการจัดทำ การดำเนินการ และการดูแล ตามมาตรฐาน และมีการจัดการระบบให้สอดคล้องกับ halalan-toyyiban จัดให้มีการดำเนินการแก้ไขและควบคุมการเรียกคืนผลิตภัณฑ์หรือคืนเงิน และแก้ไขระบบ halalan-toyyiban ให้ถูกต้อง ป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ รายงานความเหมาะสมและประสิทธิผลของการจัดการระบบ halalan-toyyiban เพื่อการบริหารจัดการ

คณะกรรมการระบบ halalan-toyyiban ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับองค์กรและมีความเข้าใจ halalan-toyyiban มีหน้าที่ พัฒนา ดูแล และตรวจสอบการบริหารความเสี่ยงของระบบ halalan-toyyiban ดูแล วินิจฉัย บันทึกปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการและการจัดการระบบ halalan-toyyiban รายงานปัญหาที่พบเกี่ยวกับการดำเนินการระบบ halalan-toyyiban ต่อประธาน halalan-toyyiban เพื่อดำเนินการต่อไป

สิ่งสำคัญในการจัดการระบบ halalan-toyyiban ผู้ประกอบการจะต้องมีการระบุเอกสารและตรวจสอบถึงแหล่งที่มาที่อาจกระทบถึงความสมบูรณ์ของ halalan-toyyiban และเอกสารนั้นจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐาน และเอกสารเกี่ยวกับระบบ halalan-toyyiban จะต้องอยู่ในระบบการจัดการของผู้ประกอบการ และต้องมีความสัมพันธ์กับระบบการจัดการที่มีอยู่

ขั้นตอนการจัดการระบบ halalan-toyyiban ผู้ประกอบการจะต้องเตรียมเอกสารข้อมูล แผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐาน และนโยบายของผู้ประกอบการ และวัตถุประสงค์ของ halalan-toyyiban

การตรวจสอบความถูกต้องเป็นการตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจว่าในทุกจุดของ halalan-toyyiban มีระบบการควบคุมที่ความถูกต้องสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพภายใต้การแผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban การตรวจสอบความถูกต้องได้แก่ การตรวจสอบแผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban การตรวจการเปลี่ยนแปลงที่อาจส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ halalan-toyyiban เช่น วัสดุขาเข้า กระบวนการผลิต การบรรจุ อุปกรณ์ เป็นต้น การตรวจสอบมาตรฐานที่ใช้ในการควบคุมและการแก้ไข

แผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban ในแผนบริหารความเสี่ยง จะต้องมีการระบุสาร หรือสารตั้งต้นที่อาจมีการปนเปื้อน ในกระบวนการจัดการทั้งกระบวนการไหลของสินค้าขาออกและย้อนกลับ รวมทั้งที่อาจเกิดในการขนส่งหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆด้วย และจะต้องมีการประเมินและบันทึกถึงโอกาสที่อาจเกิดสารปนเปื้อน ความรุนแรง และผลกระทบที่เกิดการปนเปื้อน

การกำหนดมาตรการในการควบคุม การกำหนดมาตรการกั้นอยู่กับความเสี่ยงในการปนเปื้อนของสารที่ระบุหรือเป็นสารตั้งต้น เมื่อมีความเสี่ยง halalan-toyyiban เกิดขึ้น จะต้องมีการบันทึกสารหรือสารตั้งต้นนั้นไว้ โดยการกำหนดจุดที่สารหรือสารตั้งต้นจะเกิดการปนเปื้อนหรือที่เรียกว่า halalan-toyyiban control point

การกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบ ผู้ประกอบการจะต้องมีขั้นตอน วิธีการตรวจสอบ และการรักษาเอกสาร มีแผนการทบทวนแผนบริหารความเสี่ยง การประเมินมาตรการควบคุมทั้งหมด การวิเคราะห์จำนวนสินค้าที่ไม่ผ่านมาตรการควบคุม วิเคราะห์เรื่องที่ร้องเรียน halalan-toyyiban เป็นต้น

ระบบเอกสารและการจัดการบันทึกข้อมูล โดยจะต้องมีการสร้างระบบเอกสารและการรักษาเอกสารและระบบการบันทึกและเก็บข้อมูล ที่เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานหรือกฎหมายอื่น

ระบบสารสนเทศและระบบการสื่อสาร ผู้ประกอบการจะต้องให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ให้บริการรายอื่นหรือลูกค้า

ขั้นตอนเบื้องต้นในการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban โดยในทุกขั้นตอนของการบริการขนส่งไม่ว่าจะเป็นขาเข้าหรือขาออกจะต้องถูกบันทึกไว้ในเอกสาร และระบุภาชนะที่ใช้ขนส่ง วิธีที่ใช้ในการขนส่ง การจัดวางและการเก็บรักษา การดำเนินการตรวจสอบก่อนที่จะส่งและรับ การขนถ่ายและการกระจาย จะต้องมีการวางแผนภาพของกระบวนการไหลของบริการ

สถานที่บริการ จะต้องมีการสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดกระบวนการมีพื้นที่จัดเก็บ และต้องได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างตลอดจนต้องมีการบำรุงรักษาและมีความสะอาด มีการแบ่งแยกพื้นที่ที่อาจมีการปนเปื้อน มีการกำหนดเส้นทางของวัสดุและบุคคล

ห่วงโซ่ของการดูแล จะต้องมีการบุตัวผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ใช้บริการ ผู้ขนส่งหรือผู้ให้บริการ และผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้บริการคลังสินค้า ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่ายและผู้ค้าปลีก ผู้ได้รับมอบหมายจะต้องได้รับแจ้งถึงสินค้านั้นมีสถานะ halalan-toyyiban และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นั้นด้วย โดยตลอดกระบวนการต้องมีการจัดบันทึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรักษา ผู้ประกอบการต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและเป็นที่มั่นใจได้ว่าสินค้าจะไม่เสื่อมสภาพหรือเสียหายในระหว่างการลำเลียงเพื่อจัดเก็บ และสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องเหมาะสมและมีความปลอดภัยตามลักษณะของสินค้า

การขนส่ง ผู้ประกอบการต้องมีวิธีการรวมทั้งอุปกรณ์และทรัพยากรที่เหมาะสมในการขนส่งตลอดห่วงโซ่การขนส่ง โดยจะต้องให้ความมั่นใจว่าตลอดการขนส่งจะเป็นไปตามกฎหมายและ halalan-toyyiban รวมถึงตัวแทนของผู้ประกอบการด้วย และผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ใช้ขนส่งตามสภาพของสินค้าหรือข้อตกลงเช่น อุณหภูมิ ความชื้น ผู้ประกอบการต้องให้ความมั่นใจว่าสินค้าที่อยู่ในความดูแลนั้นจะถูกบรรจุ เก็บรักษา การบรรจุ การรักษาความปลอดภัยจะมีบุคคลผู้รับผิดชอบที่มีประสิทธิภาพและต้องเก็บข้อมูลการบรรจุ เวลา การส่งมอบและวิธีการที่ชัดเจนที่จะสามารถตรวจสอบการย้อนกลับของสินค้าได้ การบรรจุ และการส่งมอบ

การสูญหายเสียหาย ผู้ประกอบการต้องระบุงการสูญหายหรือเสียหายและต้องแจ้งให้ผู้ขนส่งอื่นทราบและต้องบันทึกการสูญหายหรือเสียหายนั้น

เอกสาร ผู้ประกอบการต้องให้ความมั่นใจว่าเอกสารจะถูกดำเนินการด้วยความพร้อมและเหมาะสมเช่นใบตราส่ง เอกสารการบรรจุ เอกสารสั่งซื้อ เป็นต้น หากมีความแตกต่างเกิดขึ้นจะต้องมีการบันทึกพร้อมดำเนินการแก้ไข

ตัวแทนหรือผู้ได้รับมอบหมาย ผู้ประกอบการจะต้องตรวจสอบประสิทธิภาพของตัวแทนหรือผู้ได้รับมอบหมายเพื่อปฏิบัติให้สอดคล้องกับ halalan-toyyiban

การดำเนินการของแผนบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban สำหรับห่วงโซ่การบริการขนส่งและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง จะเป็นการให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการ การให้บริการจะต้องจำแนกแยกแยะออกจากสินค้าที่ไม่ฮาลาล ตรวจสอบความสมบูรณ์ของสินค้า ถ่ายโอนสินค้าไปเก็บยังคลังสินค้า ไม่บรรจุทุกสินค้าบนพากระวาง มีการระบุห้องเย็นตามประเภทของสินค้า เป็นต้น ผู้ประกอบการต้องมีมาตรการควบคุมการปนเปื้อนและการจัดการการปนเปื้อนและจัดบันทึกการปนเปื้อนและการจัดการโดยการแยกออกจากสิ่งที่ไม่ฮาลาล มีมาตรการตรวจสอบและควบคุมอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งเช่น ตู้ พาเลท เป็นต้น มีมาตรการในสถานะฉุกเฉิน นอกจากนี้จะต้องมีระบบการตรวจสอบการย้อนกลับตลอดห่วงโซ่การบริการขนส่ง

ข้อกำหนดทั่วไปของสถานที่โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และบุคลากร โครงสร้างพื้นฐานเช่นอาคาร โรงเรือน จะต้องมีการออกแบบที่เหมาะสมได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง เพื่อป้องกันการปนเปื้อนและถูกหลักร้อยในระหว่างการดำเนินการและต้องมีการบำรุงรักษาที่เหมาะสม มีการแบ่งแยกพื้นที่ สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกหรืออุปกรณ์จะต้องเป็นวัสดุที่ได้มาตรฐานไม่ผลิตจากสิ่งต้องห้ามและต้องระบุเครื่องหมายไว้บนอุปกรณ์นั้นด้วย ในส่วนของตัวบุคลากรก่อนเข้าทำงานจะต้องมีการชำระล้างร่างกาย ผู้ประกอบการต้องจัดให้มีการฝึกอบรมสำหรับบุคลากร ต้องจัดให้มีการควบคุมการใช้สารเคมีและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.1.2.2 มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์สำหรับคลังสินค้า MS 2400-2:2010

คลังสินค้าและและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามคือ ต้องปราศจากการปลอมปนหรือปนเปื้อนที่ห้าม (หะรอม) และต้องถูกลักษณะปลอดภัย มีประโยชน์ และมีคุณภาพ การแยกสินค้าฮาลาลและไม่ฮาลาล ตลอดกระบวนการในคลังสินค้าก่อนสินค้าจะถูกส่งออกโดยอยู่ภายใต้ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการระบบการคลังสินค้าและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง MS 2400-2:2010 และสอดคล้องกับระบบการจัดการอย่างมีคุณภาพตามข้อกำหนดอิสลาม MS 2300 และสอดคล้องกับระบบการจัดการอย่างมีคุณภาพตามข้อกำหนดอิสลาม MS 1900 และสอดคล้องกับ การผลิต การเตรียมและการจัดเก็บรักษา อาหารฮาลาล MS 1500 และเป็นการใช้บังคับกับผู้ที่จะนำไปใช้ในการประกอบการขนส่งที่เป็นการเฉพาะ อันได้แก่ การตรวจสอบสถานะของสินค้าฮาลาลและการติดตามสินค้า ผู้ที่บริการโหลดนำสินค้าฮาลาลและไม่ฮาลาล ควรแยกไม่ให้อยู่ภาชนะเดียวกัน สินค้าฮาลาลจะมี ชั้นจัดเก็บสินค้าในสถานที่และห้องเย็นที่เป็นเฉพาะของสินค้าฮาลาลเท่านั้นสินค้าฮาลาลและสินค้าไม่ฮาลาล ควรใส่ภาชนะที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้บริการควรระบุสินค้านั้นๆ เพื่อไม่ให้มีการปนเปื้อนกัน

คลังสินค้าฮาลาลต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม คือ ต้องปราศจากการปลอมปนหรือปนเปื้อนที่ห้าม (หะรอม) และต้องถูกลักษณะ ปลอดภัย มีประโยชน์ และมีคุณภาพ โดยอยู่ภายใต้ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการระบบการจัดการคลังสินค้าและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง MS 2400-2:2010 และเป็นการใช้บังคับกับผู้ที่จะนำไปใช้ในการประกอบการ

ข้อกำหนดตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ผู้ประกอบการคลังสินค้า และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความเชื่อมั่นว่าจะปฏิบัติตามมาตรฐานซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม โดยต้องกำหนดเป็นนโยบายให้เป็นฮาลาลตลอดกระบวนการปราศจากสิ่งปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม และมีคุณประโยชน์ (Thoyyiban) คือ ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย มีประโยชน์ และมีคุณภาพ และมีการกำหนดการบริหาร

ความเสี่ยงที่เชื่อถือได้ มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิผล ต้องมีการให้ความเชื่อมั่นว่าองค์กรมีระบบ การสื่อสารที่เหมาะสมทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อให้การจัดการระบบ halalan-toyyiban มี ประสิทธิภาพ ผู้มีอำนาจในองค์กรจะต้องแต่งตั้ง ประธาน คณะกรรมการ หรือที่ปรึกษาระบบ halalan-toyyiban

การจัดการองค์กรจะต้องมีทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งมี การอบรมบุคลากรเพื่อให้การจัดการและการตรวจสอบระบบที่มีประสิทธิภาพ โดยองค์กรจะต้องจัดให้ บุคลากรมีการอบรมที่เพียงพอ ให้มีคณะกรรมการ halalan-toyyiban โดยมีหน้าที่ในการจัดเตรียม เอกสารและการสื่อสารหรือคู่มือที่เชื่อถือได้เพื่อให้การจัดการความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ ประธาน halalan-toyyiban จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีผู้มีความรู้ในระดับปริญญาตรีในสาขา อิสลามศึกษา และมีประสบการณ์ด้านฮาลาล คณะกรรมการ halalan-toyyiban จะต้องเป็นผู้ที่มี คุณสมบัติที่เหมาะสม มีผู้มีความรู้ และมีประสบการณ์ด้านฮาลาล และการพิจารณาของประธาน halalan-toyyiban ว่าการจัดการระบบ halalan-toyyiban มีปนเปื้อนหรือไม่จะปรึกษากับที่ปรึกษา ระบบ

ประธาน halalan-toyyiban มีหน้าที่ ให้ความเชื่อมั่นว่าระบบ halalan-toyyiban จะมีการจัดทำ การดำเนินการ และการดูแล ตามมาตรฐาน และมีการจัดการระบบให้ สอดคล้องกับ halalan-toyyiban จัดให้มีการดำเนินการแก้ไขและควบคุมการเรียกคืนผลิตภัณฑ์หรือ คืนเงิน และแก้ไขระบบ halalan-toyyiban ให้ถูกต้อง ป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ รายงานความ เหมาะสมและประสิทธิผลของการจัดการระบบ halalan-toyyiban เพื่อการบริหารจัดการ

คณะกรรมการระบบ halalan-toyyiban ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และ ประสบการณ์เกี่ยวกับองค์กรและมีความเข้าใจ halalan-toyyiban มีหน้าที่ พัฒนา ดูแล และ ตรวจสอบการบริหารความเสี่ยงของระบบ halalan-toyyiban ดูแล วินิจฉัย บันทึกปัญหาเกี่ยวกับ กระบวนการและการจัดการระบบ halalan-toyyiban รายงานปัญหาที่พบเกี่ยวกับการดำเนินการ ระบบ halalan-toyyiban ต่อประธาน halalan-toyyiban เพื่อดำเนินการต่อไป

สิ่งสำคัญในการจัดการระบบ halalan-toyyiban ผู้ประกอบการจะต้องมี การระบุเอกสารและตรวจสอบถึงแหล่งที่มาที่อาจกระทบถึงความสมบูรณ์ของ halalan-toyyiban และเอกสารนั้นจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐาน และเอกสารเกี่ยวกับระบบ halalan-toyyiban จะต้อง มีอยู่ในระบบการจัดการของผู้ประกอบการ และต้องมีความสัมพันธ์กับระบบการจัดการที่มีอยู่

ขั้นตอนการจัดการระบบ halalan-toyyiban ผู้ประกอบการจะต้อง เตรียมเอกสารข้อมูล แผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐาน และนโยบายของผู้ประกอบการ และวัตถุประสงค์ของ halalan-toyyiban

การตรวจสอบความถูกต้องเป็นการตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจว่าในทุกจุดของ halalan-toyyiban มีระบบการควบคุมที่ความถูกต้องสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพภายใต้การแผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban การตรวจสอบความถูกต้องได้แก่ การตรวจสอบแผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban การตรวจการเปลี่ยนแปลงที่อาจส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ halalan-toyyiban เช่น วัสดุขาเข้า กระบวนการผลิต การบรรจุ อุปกรณ์ เป็นต้น การตรวจสอบมาตรฐานที่ใช้ในการควบคุมและการแก้ไข

แผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban ในแผนการบริหารความเสี่ยงจะต้องมีการระบุสาร หรือสารตั้งต้นที่อาจมีการปนเปื้อน ในกระบวนการจัดการทั้งกระบวนการไหลของสินค้าขาออกและย้อนกลับ รวมทั้งที่อาจเกิดในการขนส่งหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆด้วย และจะต้องมีการประเมินและบันทึกถึงโอกาสที่อาจเกิดสารปนเปื้อน ความรุนแรง และผลกระทบที่เกิดการปนเปื้อน

การกำหนดมาตรการในการควบคุม การกำหนดมาตรการขึ้นอยู่กับความเสี่ยงในการปนเปื้อนของสารที่ระบุหรือเป็นสารตั้งต้น เมื่อมีความเสี่ยง halalan-toyyiban เกิดขึ้นจะต้องมีการบันทึกสารหรือสารตั้งต้นนั้นไว้ โดยการกำหนดจุดที่สารหรือสารตั้งต้นจะเกิดการปนเปื้อนหรือที่เรียกว่า halalan-toyyiban control point

การกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบ ผู้ประกอบการจะต้องมีขั้นตอน วิธีการตรวจสอบ และการรักษาเอกสาร มีแผนการทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง การประเมินมาตรการควบคุมทั้งหมด การวิเคราะห์จำนวนสินค้าที่ไม่ผ่านมาตรการควบคุม วิเคราะห์เรื่องที่ร้องเรียน halalan-toyyiban เป็นต้น

ระบบเอกสารและการจัดการบันทึกข้อมูล โดยจะต้องมีการสร้างระบบเอกสารและการรักษาเอกสารและระบบการบันทึกและเก็บข้อมูล ที่เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานหรือกฎหมายอื่น

ระบบสารสนเทศและระบบการสื่อสาร ผู้ประกอบการจะต้องให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ให้บริการรายอื่นหรือลูกค้า

ขั้นตอนเบื้องต้นในการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban ทั้งวัสดุขาเข้าและขาออกไม่ว่าในกระบวนการเตรียมการผลิต การผลิต การขนส่ง จะถูกบันทึกไว้ในเอกสาร เพื่อความจำเป็นในการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการบริหารความเสี่ยง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางชีวภาพทางเคมีหรือทางกายภาพ ส่วนผสมสารปรุงแต่ง ที่มาของวัสดุ วิธีการดำเนินการ การบรรจุและติดป้ายฉลาก วิธีการและระยะเวลาการเก็บรักษา วิธีการเตรียมก่อนการใช้งาน และต้องมีแผนภาพของการไหลเวียนวัสดุ

สถานที่บริการ จะต้องเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดกระบวนการมีพื้นที่จัดเก็บ และต้องได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างตลอดจนต้องมีการบำรุงรักษาและมีความสะอาด มีการแบ่งแยกพื้นที่ที่อาจมีการปนเปื้อน มีการกำหนดเส้นทางของวัสดุและบุคคล

ห่วงโซ่ของการดูแล จะต้องมีการบุตัวผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ใช้บริการ ผู้ขนส่งหรือผู้ให้บริการ และผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้บริการคลังสินค้า ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่ายและผู้ค้าปลีก ผู้ได้รับมอบหมายจะต้องได้รับแจ้งถึงสินค้านั้นมีสถานะ halalan-toyyiban และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นั้นด้วย โดยตลอดกระบวนการต้องมีการจัดบันทึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง

สภาพของคลังสินค้า เป็นไปตามข้อตกลงและตามความเหมาะสมของสินค้าเช่น อุณหภูมิ ความชื้น เป็นต้น โดยผู้ประกอบการคลังสินค้าต้องให้ความมั่นใจว่าจะมีการจัดการคลังสินค้าและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพตามหลัก halalan-toyyiban และต้องมีการจัดบันทึกข้อมูลตลอดการจัดการ และต้องจัดให้มีสื่ออำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อให้เป็นที่มั่นใจได้ว่าสินค้าจะไม่เสื่อมสภาพหรือเสียหายในระหว่างการลำเลียงเพื่อจัดเก็บหรือบรรจุ และสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องเหมาะสมและมีความปลอดภัยตามลักษณะของสินค้า ผู้ประกอบการต้องให้ความมั่นใจว่าสินค้าที่อยู่ในความดูแลนั้นจะถูกบรรจุ เก็บรักษา การบรรจุ การรักษาความปลอดภัยจะมีบุคคลผู้รับผิดชอบที่มีประสิทธิภาพและต้องเก็บข้อมูลการบรรจุ เวลาการส่งมอบและวิธีการที่ชัดเจนที่จะสามารถตรวจสอบการย้อนกลับของสินค้าได้ การบรรจุ และการส่งมอบ

การสูญหายเสียหาย ผู้ประกอบการต้องระบุการสูญหายหรือเสียหายและต้องแจ้งให้ผู้ขนส่งอื่นทราบและต้องบันทึกการสูญหายหรือเสียหายนั้น

เอกสาร ผู้ประกอบการต้องให้ความมั่นใจว่าเอกสารจะถูกดำเนินการด้วยความพร้อมและเหมาะสมเช่นใบตราส่ง เอกสารการบรรจุ เอกสารสั่งซื้อ เป็นต้น หากมีความแตกต่างเกิดขึ้นจะต้องมีการบันทึกพร้อมดำเนินการแก้ไข

ตัวแทนหรือผู้ได้รับมอบช่วง ผู้ประกอบการจะต้องตรวจสอบประสิทธิภาพของตัวแทนหรือผู้ได้รับมอบหมายเพื่อปฏิบัติให้สอดคล้องกับ halalan-toyyiban

การดำเนินการตามแผนการจัดการจัดการคลังสินค้า จะเป็นกิจกรรมต่างๆ ของคลังสินค้าและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเช่น การให้คำแนะนำลูกค้า การบ่งชี้ตัวสินค้าและการแยกแยะสินค้า การรับผลิตภัณฑ์ สินค้าหรืออาหารขนส่ง การตรวจสอบสภาพสินค้า การถ่ายโอนสินค้าไปเก็บยังคลังสินค้า การจัดวางสินค้า เป็นต้น การดำเนินทั้งหมดไม่ว่ากิจกรรมในคลังสินค้า การบรรจุ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องจะต้องถูกบันทึกไว้เป็นข้อมูล ผู้ประกอบการต้องมีมาตรการควบคุมการปนเปื้อนและการจัดการการปนเปื้อนและจัดบันทึกการปนเปื้อนและการจัดการโดยการแยกออกจากสิ่งที่ไม่ฮาลาล มีมาตรการตรวจสอบและควบคุมอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งเช่น ตู้ พาเลท เป็นต้น

มีมาตรการในสถานะฉุกเฉิน นอกจากนี้จะต้องมีระบบการตรวจสอบการย้อนกลับตลอดห่วงโซ่การบริการขนส่ง และมีมาตรการเรียกคืน

ข้อกำหนดทั่วไปของสถานที่โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและบุคลากร โครงสร้างพื้นฐานเช่นอาคาร โรงเรือน จะต้องมีการออกแบบที่เหมาะสมได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง เพื่อป้องกันการปนเปื้อนและถูกหลักรื้อถอนในระหว่างการดำเนินการและต้องมีการบำรุงรักษาที่เหมาะสม มีการแบ่งแยกพื้นที่ สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกหรืออุปกรณ์จะต้องเป็นวัสดุที่ได้มาตรฐานไม่ผลิตจากสิ่งต้องห้ามและต้องระบุเครื่องหมายไว้บนอุปกรณ์นั้นด้วย ในส่วนของตัวบุคลากรก่อนเข้าทำงานจะต้องมีการชำระล้างร่างกาย ผู้ประกอบการต้องจัดให้มีการฝึกอบรมสำหรับบุคลากร ต้องจัดให้มีการควบคุมการใช้สารเคมีและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.1.2.3 มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์สำหรับการค้าปลีก MS 2400-3:2010

การจัดการค้าปลีกฮาลาล ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม คือการจัดวางสินค้าแยกจากสิ่งต้องห้ามปราศจากการปลอมปนหรือปนเปื้อนที่ต้องห้าม (หะรอม) และต้องถูกลักษณะ ปลอดภัย มีประโยชน์ และมีคุณภาพ โดยอยู่ภายใต้ข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการระบบการค้าปลีกฮาลาล MS 2400-3:2010 และสอดคล้องกับระบบการจัดการอย่างมีคุณค่าตามข้อกำหนดอิสลาม MS 2300 และสอดคล้องกับระบบการจัดการอย่างมีคุณภาพตามข้อกำหนดอิสลาม MS 1900 และสอดคล้องกับ การผลิต การเตรียมและการจัดเก็บรักษา อาหารฮาลาล MS 1500 และเป็นการใช้บังคับกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปใช้ในในการประกอบการขนส่งที่เป็นการเฉพาะ

มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์สำหรับการค้าปลีกเป็นความประสงค์ของผู้ประกอบการเองจะต้องการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็น halalan-toyyiban สามารถนำไปใช้ได้กับผู้ผลิต ผู้รวบรวมและกระจายสินค้า คลังสินค้าและร้านค้าปลีก

ข้อกำหนดตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ผู้ประกอบการค้าปลีกจะต้องให้ความเชื่อมั่นว่าจะปฏิบัติตามมาตรฐานซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม โดยต้องกำหนดเป็นนโยบายให้เป็นฮาลาลตลอดกระบวนการปราศจากสิ่งปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม และมีคุณประโยชน์ (Thoyyiban) คือ ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย มีประโยชน์ และมีคุณภาพ และมีการกำหนดการบริหารความเสี่ยงที่เชื่อถือได้ มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิผล ต้องมีการให้ความเชื่อมั่นว่าองค์กรมีระบบการสื่อสารที่เหมาะสมทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อให้การจัดการระบบ halalan-toyyiban มีประสิทธิภาพ ผู้มีอำนาจในองค์กรจะต้องแต่งตั้ง ประธาน คณะกรรมการ หรือที่ปรึกษาระบบ halalan-toyyiban

การจัดการองค์กรจะต้องมีทรัพยากรที่เหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งมีการอบรมบุคลากรเพื่อให้การจัดการและการตรวจสอบระบบที่มีประสิทธิภาพ โดยองค์กรจะต้องจัดให้บุคลากรมีการอบรมที่เพียงพอ ให้มีคณะกรรมการ halalan-toyyiban โดยมีหน้าที่ในการจัดเตรียมเอกสารและการสื่อสารหรือคู่มือที่เชื่อถือได้เพื่อให้การจัดการความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ ประธาน halalan-toyyiban จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีผู้มีความรู้ในระดับปริญญาตรีในสาขาอิสลามศึกษา และมีประสบการณ์ด้านฮาลาล คณะกรรมการ halalan-toyyiban จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีผู้มีความรู้ และมีประสบการณ์ด้านฮาลาล และการพิจารณาของประธาน halalan-toyyiban ว่าการจัดการระบบ halalan-toyyiban มีปนเปื้อนหรือไม่จะปรึกษากับที่ปรึกษา ระบบ

ประธาน halalan-toyyiban มีหน้าที่ให้ความเชื่อมั่นว่าระบบ halalan-toyyiban จะมีการจัดทำ การดำเนินการ และการดูแล ตามมาตรฐาน และมีการจัดการระบบให้สอดคล้องกับ halalan-toyyiban จัดให้มีการดำเนินการแก้ไขและควบคุมการเรียกคืนผลิตภัณฑ์หรือคืนเงิน และแก้ไขระบบ halalan-toyyiban ให้ถูกต้อง ป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ รายงานความเหมาะสมและประสิทธิผลของการจัดการระบบ halalan-toyyiban เพื่อการบริหารจัดการ

คณะกรรมการระบบ halalan-toyyiban ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับองค์กรและมีความเข้าใจ halalan-toyyiban มีหน้าที่ พัฒนา ดูแล และตรวจสอบการบริหารความเสี่ยงของระบบ halalan-toyyiban ดูแล วินิจฉัย บันทึกปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการและการจัดการระบบ halalan-toyyiban รายงานปัญหาที่พบเกี่ยวกับการดำเนินการระบบ halalan-toyyiban ต่อประธาน halalan-toyyiban เพื่อดำเนินการต่อไป

สิ่งสำคัญในการจัดการระบบ halalan-toyyiban ผู้ประกอบการจะต้องมีการระบุเอกสารและตรวจสอบถึงแหล่งที่มาที่อาจกระทบถึงความสมบูรณ์ของ halalan-toyyiban และเอกสารนั้นจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐาน และเอกสารเกี่ยวกับระบบ halalan-toyyiban จะต้องอยู่ในระบบการจัดการของผู้ประกอบการ และต้องมีความสัมพันธ์กับระบบการจัดการที่มีอยู่

ขั้นตอนการจัดการระบบ halalan-toyyiban ผู้ประกอบการจะต้องเตรียมเอกสารข้อมูล แผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐาน และนโยบายของผู้ประกอบการ และวัตถุประสงค์ของ halalan-toyyiban

การตรวจสอบความถูกต้องเป็นการตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจว่าในทุกจุดของ halalan-toyyiban มีระบบการควบคุมที่ความถูกต้องสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพภายใต้การแผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban การตรวจสอบความถูกต้องได้แก่ การตรวจสอบแผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban การตรวจการเปลี่ยนแปลงที่อาจส่งผลต่อความ

สมบูรณ์ halalan-toyyiban เช่น วัสดุขาเข้า กระบวนการผลิต การบรรจุ อุปกรณ์ เป็นต้น การตรวจสอบมาตรฐานที่ใช้ในการควบคุมและการแก้ไข

แผนการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban ในแผนบริหารความเสี่ยง จะต้องมีการระบุสาร หรือสารตั้งต้นที่อาจมีการปนเปื้อน ในกระบวนการจัดการทั้งกระบวนการไหลของ สินค้าขาออกและย้อนกลับ รวมทั้งที่อาจเกิดในการขนส่งหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆด้วย และ จะต้องมีการประเมินและบันทึกถึงโอกาสที่อาจเกิดสารปนเปื้อน ความรุนแรง และผลกระทบที่เกิด การปนเปื้อน

การกำหนดมาตรการในการควบคุม การกำหนดมาตรการขึ้นอยู่กับ ความเสี่ยงในการปนเปื้อนของสารที่ระบุหรือเป็นสารตั้งต้น เมื่อมีความเสี่ยง halalan-toyyiban เกิดขึ้นจะต้องมีการบันทึกสารหรือสารตั้งต้นนั้นไว้ โดยการกำหนดจุดที่สารหรือสารตั้งต้นจะเกิดการ ปนเปื้อนหรือที่เรียกว่า halalan-toyyiban control point

การกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบ ผู้ประกอบการจะต้องมีขั้นตอน วิธีการ ตรวจสอบ และการรักษาเอกสาร มีแผนการทบทวนแผนบริหารความเสี่ยง การประเมินมาตรการ ควบคุมทั้งหมด การวิเคราะห์จำนวนสินค้าที่ไม่ผ่านมาตรการควบคุม วิเคราะห์เรื่องร้องเรียน halalan-toyyiban เป็นต้น

ระบบเอกสารและการจัดการบันทึกข้อมูล โดยจะต้องมีการสร้างระบบ เอกสารและการรักษาเอกสารและระบบการบันทึกและเก็บข้อมูล ที่เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานหรือกฎหมายอื่น

ระบบสารสนเทศและระบบการสื่อสาร ผู้ประกอบการจะต้องให้ข้อมูล เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ให้บริการรายอื่นหรือลูกค้า

ขั้นตอนเบื้องต้นในการบริหารความเสี่ยง halalan-toyyiban ทั้งวัสดุขา เข้าและขาออกไม่ว่าในกระบวนการเตรียมการผลิต การผลิต การขนส่ง จะถูกบันทึกไว้ในเอกสาร เพื่อ ความจำเป็นในการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการบริหารความเสี่ยง ไม่ว่าจะเป็ลักษณะทางชีวภาพ ทางเคมีหรือทางกายภาพ ส่วนผสมสารปรุงแต่ง การแล่นเนื้อ การอบ การประกอบอาหาร ที่มาของ วัสดุ วิธีการดำเนินการ การบรรจุและติดป้ายฉลาก การนำเสนอขายสินค้า รถเข็นและภาชนะบรรจุ ของลูกค้า จุดชำระเงิน และกิจกรรมอื่น วิธีการและระยะเวลาการเก็บรักษา วิธีการเตรียมก่อน การใช้งาน และต้องมีแผนภาพของการไหลเวียนสินค้า

สถานที่บริการ จะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดกระบวนการมีพื้นที่ จัดเก็บ และต้องได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างตลอดจนต้องมรการบำรุงรักษาและมีความสะอาด มีการ แบ่งแยกพื้นที่ที่อาจมีการปนเปื้อน มีการกำหนดเส้นทางของวัสดุและบุคคล

ห่วงโซ่ของการดูแล จะต้องมีการบุตัวผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ใช้บริการ ผู้ขนส่งหรือผู้ให้บริการ และผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้บริการคลังสินค้า ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่ายและผู้ค้าปลีก ผู้ได้รับมอบหมายจะต้องได้รับแจ้งถึงสินค้านั้นมีสถานะ halalan-toyyiban และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นั้นด้วย โดยตลอดกระบวนการต้องมีการจดบันทึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผู้ประกอบการค้าปลีกต้องให้ความมั่นใจว่าจะมีการจัดการคลังสินค้าและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพตามหลัก halalan-toyyiban และต้องมีการจดบันทึกข้อมูลตลอดการจัดการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าปลีกตามความเหมาะสมของสินค้าเช่น อุณหภูมิ ความชื้น เป็นต้น และต้องจัดให้มีสื่ออำนวยความสะดวกอื่นๆเพื่อให้เป็นที่มั่นใจได้ว่าสินค้าจะไม่เสื่อมสภาพหรือเสียหายในระหว่างการลำเลียงเพื่อจัดเก็บหรือบรรจุ และสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องเหมาะสมและมีความปลอดภัยตามลักษณะของสินค้า ผู้ประกอบการต้องให้ความมั่นใจว่าสินค้าที่อยู่ในความดูแลนั้นจะถูกรับรักษา เก็บรักษา การบรรจุ การรักษาความปลอดภัยจะมีบุคคลผู้รับผิดชอบที่มีประสิทธิภาพและต้องเก็บข้อมูลการบรรจุทุก เวลาการส่งมอบและวิธีการที่ชัดเจนที่จะสามารถตรวจสอบการย้อนกลับของสินค้าได้

การสูญหายเสียหาย ผู้ประกอบการต้องระบุการสูญหายหรือเสียหายและต้องบันทึกการสูญหายหรือเสียหายนั้น

เอกสาร ผู้ประกอบการต้องให้ความมั่นใจว่าเอกสารจะถูกดำเนินการด้วยความพร้อมและเหมาะสมเช่นใบตราส่ง เอกสารการบรรจุ เอกสารสั่งซื้อ เป็นต้น หากมีความแตกต่างเกิดขึ้นจะต้องมีการบันทึกพร้อมดำเนินการแก้ไข

ตัวแทนหรือผู้ได้รับมอบหมาย ผู้ประกอบการจะต้องตรวจสอบประสิทธิภาพของตัวแทนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อปฏิบัติให้สอดคล้องกับ halalan-toyyiban

การดำเนินการแผนการจัดการ halalan-toyyiban ได้แก่ การควบคุม การจำหน่าย การจัดการแบ่งแยกสินค้าที่เป็นฮาลาลและไม่ฮาลาลออกจากกันพร้อมทั้งติดป้ายกำกับ การตรวจสอบความสมบูรณ์ของสินค้าขาเข้า การขนย้ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ไปเก็บ การจัดเรียงและการบรรจุเพื่อขายปลีก การจัดการห้องเย็นเพื่อเก็บสินค้า การเพิ่มเติมสินค้าบริเวณจุดจำหน่าย การดูแลขนส่งสินค้าเช่นรถเข็น ตะกร้า และการตรวจสอบ ณ จุดชำระเงิน และต้องบันทึกไว้เป็นข้อมูล ผู้ประกอบการต้องมีมาตรการควบคุมการปนเปื้อนและการจัดการการปนเปื้อนและจดบันทึกการปนเปื้อนและการจัดการโดยการแยกออกจากสิ่งที่ไม่ฮาลาล มีมาตรการตรวจสอบและควบคุมอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งเช่น ตู้ พาเลท เป็นต้น มีมาตรการการในสถานะฉุกเฉิน นอกจากนี้จะต้องมีระบบการตรวจสอบการย้อนกลับตลอดห่วงโซ่การบริการขนส่ง และมีมาตรการเรียกคืน

ข้อกำหนดทั่วไปของสถานที่โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและบุคลากร โครงสร้างพื้นฐานเช่นอาคาร โรงเรือน จะต้องมีการออกแบบที่เหมาะสมได้รับอนุญาตให้

ก่อสร้าง เพื่อป้องกันการปนเปื้อนและถูกหลักร้อนในระหว่างการดำเนินการและต้องมีการบำรุงรักษาที่เหมาะสม มีการแบ่งแยกพื้นที่ สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกหรืออุปกรณ์จะต้องเป็นวัสดุที่ได้มาตรฐานไม่ผลิตจากสิ่งต้องห้ามและต้องระบุเครื่องหมายไว้บนอุปกรณ์นั้นด้วย ในส่วนของตัวบุคคลากรก่อนเข้าทำงานจะต้องมีการชำระล้างร่างกาย ผู้ประกอบการต้องจัดให้มีการฝึกอบรมสำหรับบุคคลากร ต้องจัดให้มีการควบคุมการใช้สารเคมีและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.2 ฮาลาลโลจิสติกส์ในประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศกึ่งอิสลามเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่ประเทศสิงคโปร์มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับฮาลาลที่เรียกว่า พระราชบัญญัติบริหารกิจการศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2509 (The Administration of Muslim Law Act 1978) เป็นกฎหมายที่ให้อำนาจองค์การทางศาสนาที่มีชื่อว่า Majlis Ugama Islam Singapura หรือ MUIS ทำหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานฮาลาลการรับรองฮาลาลและตรวจสอบฮาลาล และมีอำนาจในการดำเนินคดีทั้งทางแพ่ง และอาญาแก่ผู้กระทำความผิดฮาลาล แต่ทั้งนี้กฎหมายของประเทศสิงคโปร์จะมีการลงโทษแต่เฉพาะนิติบุคคลเท่านั้น นอกจากนี้กฎหมายด้านฮาลาลของสิงคโปร์ ยังบัญญัตินิยามของการกระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาลทั้งในเรื่องของสินค้าและการบริการที่เกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าฮาลาลโลจิสติกส์ที่ถือว่าเป็นการบริการ จึงสามารถขอการรับรองมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ได้ และหากมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาลโลจิสติกส์ ผู้บริโภคก็สามารถฟ้องเรียกค่าเสียหาย และดำเนินคดีทางอาญาได้⁶

⁶ 88E.—(1) The Majlis may, in its discretion, compound any offence under this Part or the rules made thereunder which is prescribed as a compoundable offence by collecting from a person reasonably suspected of having committed the offence a sum not exceeding —

(a) one half of the amount of the maximum fine that is prescribed for the offence; or

(b) \$2,000, whichever is the lower. [29/2008]

(2) On payment of such sum of money, no further proceedings shall be taken against that person in respect of the offence. [29/2008]

(3) The Majlis may, with the approval of the Minister, make rules to prescribe the offences which may be compounded. [29/2008]

มาตรฐานฮาลาลของประเทศสิงคโปร์ The Singapore Muis Halal Standards (SMHS) โดยมาตรฐานฮาลาลของประเทศสิงคโปร์ประกอบด้วยสองส่วนคือ หลักเกณฑ์ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม และหลักทางเทคนิคหรือกระบวนการ⁷ โดยสิ่งที่เป็นฮาลาลของประเทศสิงคโปร์ ผลิตภัณฑ์นั้นต้องไม่มีส่วนประกอบของสิ่งที่ไม่เป็นฮาลาล หรือสัตว์ที่ไม่ได้เป็นการฆ่าให้ตายตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม หรือปนเปื้อนเนยยีส หรือในขั้นตอนการเตรียมและกระบวนการผลิตต้องไม่มีการปนเปื้อนเนยยีสเช่นกัน รวมถึงกระบวนการในบรรจุ กระบวนการเตรียมการเพื่อขนส่ง การขนส่ง การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

3.2.1 มาตรฐานอาหารฮาลาลของประเทศสิงคโปร์

MUIS-HC-S001 General Guidelines for the Handling and Processing of Halal Food เป็นข้อแนะนำสำหรับอุตสาหกรรมอาหารที่ต้องการตอบสนองความต้องการต่อผู้บริโภคฮาลาล การจัดการอาหารฮาลาล ได้แก่ การทำ การผลิต การเก็บรวบรวม การสกัด การประมวลผล การจัดเก็บ การขนส่ง การส่งมอบ การเตรียมความพร้อมการรักษา การรักษา การบรรจุ การทำอาหาร การละลาย การให้บริการและการแสดงของอาหาร กระบวนการ คือ วิธีการหรือขั้นตอนที่แปลงวัตถุดิบมาเป็นอาหารให้มนุษย์

อาหารฮาลาล หมายถึง อาหาร เครื่องดื่ม หรือส่วนผสมที่ถูกนำไปใช้ผลิต การเตรียมและการรักษาอาหาร แต่ไม่รวมถึง ยา ยาสูบ และสารเสพติดที่ได้รับรองตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามและต้องไม่มีส่วนผสมของสิ่งหรือสัตว์ที่ต้องห้ามหรือที่ถูกฆ่าไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ต้องไม่มีการปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งสกปรก (เนยยีส) ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ปราศจากการผสมสิ่งมีนเมา และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ขั้นตอนการเตรียมการผลิต การผลิต อุปกรณ์จะต้องสะอาดปราศจากสิ่งสกปรก (เนยยีส) ต้องไม่มีส่วนผสมหรือผลิตจากสิ่งได้มาจากมนุษย์ ในกระบวนการขนย้าย การบรรจุ การเก็บรักษาและการจำหน่ายจะต้องแยกออกจากสิ่งต้องห้าม (หะรอม) และสิ่งสกปรก (เนยยีส)

การเก็บรักษาอาหารฮาลาลควรเก็บไว้ในสถานที่ที่มีการแยกจากอาหารที่ไม่ฮาลาลและสิ่งสกปรก (เนยยีส)

(4) All sums collected under this section shall be paid to the Majlis.
[29/2008]

⁷ General Guidelines for the Handling & Processing of Halal Food (MUIS-HC-S001) General Guidelines for the Development & Implementation of a Halal Quality Management System (MUIS-HC-S002)

การแสดงอาหารฮาลาลควรจะต้องแสดงและใช้อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปราศจากการปนเปื้อนสิ่งที่ไม่ฮาลาลกับสิ่งสกปรก (นะยิส)

การบริการอาหารฮาลาลต้องมีเครื่องหมายแสดงให้เห็นว่าเป็นอาหารฮาลาลเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้ถูกผสมหรือปนเปื้อนกับอาหารที่ไม่ฮาลาลและสิ่งสกปรก (นะยิส)

สถานที่ทุกสถานที่ที่มีส่วนร่วมในการจัดการและการประมวลผลของอาหารฮาลาลจะต้องมีการแยกหรือไม่ใช้สถานที่ร่วมกับสิ่งที่ไม่ฮาลาลและสิ่งสกปรก (นะยิส)

สุขอนามัยอาหารทุกชนิดจะต้องเตรียม แปรรูป บรรจุ ขนส่ง และเก็บไว้ในลักษณะที่ถูกต้องตามสุขอนามัยและมาตรฐาน Codex หรือมาตรฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ของประเทศสิงคโปร์

ฮาลาลโลจิสติกส์ของประเทศสิงคโปร์ แม้ว่าประเทศสิงคโปร์จะยังไม่มีมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์เป็นการเฉพาะ แต่เนื่องด้วยพระราชบัญญัติบริหารกิจการศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2509 (The Administration of Muslim Law Act 1978)⁸ บัญญัติให้ นอกจากผลิตภัณฑ์ฮาลาลที่เป็นอาหาร อันได้แก่ การบริการใดๆ ที่ปฏิบัติถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามสามารถที่จะขอรับรองฮาลาลได้⁹ ซึ่งโลจิสติกส์ถือว่าการบริการ ดังนั้นหากโลจิสติกส์ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนมาตรฐานฮาลาลถูกต้องครบถ้วนทั้งสองขั้นตอนอันได้แก่ กระบวนการจัดการที่ถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม และเทคนิคที่กำหนด โลจิสติกส์นั้นก็อาจขอรับรองเครื่องหมายฮาลาลเป็นฮาลาลโลจิสติกส์ได้

ข้อแนะนำสำหรับผลิตภัณฑ์ที่เป็นฮาลาล Majlis Ugama Islam Singapura Halal Certification Terms & Conditions Product Scheme ซึ่งผลิตภัณฑ์หรือวัสดุที่เป็นที่สงสัยว่าจะไม่ฮาลาลจะไม่ถูกนำมาเก็บไว้ ใช้ จำหน่าย หรือนำเข้ามายังสถานที่ที่จะขอรับรองฮาลาล

⁸ “halal”, in relation to any product, service or activity, means the requirements of the Muslim law are complied with in the production, processing, marketing, display or carrying out, as the case may be, of that product, service or activity

⁹ Halal certificates

88 A.—(1) The Majlis may issue halal certificates in relation to any product, service or activity and regulate the holders of such certificates to ensure that the requirements of the Muslim law are complied with in the production, processing, marketing or display of that product, the provision of that service or the carrying out of that activity

วัตถุดิบที่นำมาใช้ทั้งจะต้องเป็นฮาลาลและมีเอกสารยืนยัน และต้องมีเครื่องหมายการรับรองจาก Muis หรือ Muis ให้การยอมรับ มีแหล่งที่มา และผ่านการทดสอบจากห้องปฏิบัติการแล้ว ในทุกสายการผลิต ถ้วยชาม เครื่องใช้ในครัว และอุปกรณ์ สถานที่ปรุงอาหาร ตู้แช่แข็ง ห้องเย็น ฯลฯ จะต้องได้รับการชำระล้างโดยผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจาก Muis ถ้าได้ถูกนำมาใช้ก่อนหน้านี้สำหรับการเตรียมการของเนื้อหมูและรายการที่เกี่ยวข้อง และในขั้นตอนการขนส่งจะต้องแยกอาหารฮาลาลหรือวัตถุดิบออกจากสิ่งที่ไม่เป็นฮาลาลส่วนอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งควรหลีกเลี่ยงการปนเปื้อน และต้องไม่อนุญาตให้ผู้ประกอบการอื่นใช้สถานที่เว้นแต่เป็นผู้ได้รับรองฮาลาลจาก Muis

ข้อกำหนดในการรับรอง ผู้ประกอบการจะต้องผ่านระบบการจัดการคุณภาพ HalMQ ดังนี้

1. ผู้ประกอบการต้องมีทีมงานด้านฮาลาล
2. กำหนดลักษณะของสินค้าหรือประเภทของธุรกิจ
3. มีการสร้างแผนและระบบการไหลของสินค้า
4. ระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์ฮาลาลและมาตรการในการควบคุม
5. มีระบบการตรวจสอบในทุกขั้นตอน
6. มีระบบการแก้ไขในทุกขั้นตอน
7. มีระบบการบันทึกและรักษาข้อมูล
8. มีการตรวจสอบความถูกต้องของฮาลาล
9. มีระบบการไหลย้อนกลับของฮาลาล

ข้อกำหนดด้านบุคลากร ผู้ประกอบการต้องสร้างทีมงานฮาลาลโดยมีผู้นำอย่างน้อยหนึ่งคนที่เป็นมุสลิมและเป็นผู้ที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลาม และผู้นำทีมจะต้องผ่านการฝึกอบรมจาก Muis ในส่วนของพนักงานจะต้องมีพนักงานที่เป็นมุสลิมอย่างน้อย 2 คน

ข้อแนะนำสำหรับสถานที่จัดเก็บสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ฮาลาล Muis Halal Certification Terms & Conditions Storage Facility Scheme สถานที่เก็บสินค้าหรือผลิตภัณฑ์รวมทั้งสถานที่เก็บที่เคลื่อนที่ เช่น คลังสินค้า ห้องเย็น และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ผลิตภัณฑ์หรือวัสดุที่เป็นที่สงสัยว่าจะไม่ฮาลาลจะไม่ถูกนำมาเก็บไว้ใช้ จำหน่าย หรือนำเข้ามายังสถานที่ที่จะขอรับรองฮาลาล ยานพาหนะที่ใช้จะต้องมีการแยกออกจากสิ่งที่ไม่ฮาลาล อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บสินค้าจะมีการแบ่งแยกหากมีการปนเปื้อนสิ่งที่เป็นฮาลาลจะต้องมีการชำระล้างตามหลักศาสนาอิสลาม กล่องหรือบรรจุภัณฑ์ที่ใช้เก็บจะต้องมีการระบุเป็นภาษาอังกฤษ

1 คำอธิบายผลิตภัณฑ์

- 2 ประเทศแหล่งกำเนิด
 - 3 ชื่อเครื่องหมายสินค้า
 - 4 ชื่อ ที่อยู่ผู้ผลิตหรือโรงฆ่าสัตว์
 - 5 จำนวนสาขาของผู้ผลิตหรือโรงฆ่าสัตว์
 - 6 วันที่ผลิตหรือวันที่ฆ่าสัตว์
 - 7 ชื่อ ที่อยู่ผู้บรรจุผลิตภัณฑ์
 - 8 หมายเลขชุด
 - 9 น้ำหนักของสินค้าในแต่ละบรรจุภัณฑ์
 - 10 จำนวนบรรจุในแต่ละกล่อง
 - 11 เครื่องหมายรับรองและประเทศผู้รับรองฮาลาล
 - 12 วันหมดอายุ
- ข้อกำหนดในการรับรอง ผู้ประกอบการจะต้องผ่านระบบการจัดการคุณภาพ

HalMQ ดังนี้

1. ผู้ประกอบการต้องมีทีมงานด้านฮาลาล
2. กำหนดลักษณะของสินค้าหรือประเภทของธุรกิจ
3. มีการสร้างแผนและระบบการไหลของสินค้า
4. ระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์ฮาลาลและมาตรการในการควบคุม
5. มีระบบการตรวจสอบในทุกขั้นตอน
6. มีระบบการแก้ไขในทุกขั้นตอน
7. มีระบบการบันทึกและรักษาข้อมูล
8. มีการตรวจสอบความถูกต้องของฮาลาล
9. มีระบบการไหลย้อนกลับของฮาลาล

ข้อกำหนดด้านบุคคลากร ผู้ประกอบการต้องสร้างทีมงานฮาลาลโดยมีผู้นำอย่างน้อยหนึ่งคนที่เป็นมุสลิมและเป็นผู้ที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลาม และผู้นำทีมจะต้องผ่านการฝึกอบรมจาก Muis ในส่วนของพนักงานจะต้องมีพนักงานที่เป็นมุสลิมอย่างน้อย 2 คน

3.3 ฮาลาลโลจิสติกส์ในประเทศอินโดนีเซีย

ประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมากที่สุดในโลก¹⁰ โดยประมาณ 225 ล้านคนและมากเป็นอันดับ 4 ของโลก โดยกฎหมายเกี่ยวกับฮาลาลเป็นไปตามหลักกฎหมายอิสลามตามคำภีร์อัลกุรอาน ISLAMIC LAW ในส่วนการรับรองฮาลาลกระทรวงศาสนาได้แต่งตั้งให้ The Indonesian Ulemas Council (MUI) เป็นหน่วยงานที่ออกใบรับรองฮาลาล และเป็นผู้ตรวจสอบฮาลาล ทั้งที่ผลิตและนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายในประเทศ โดยมีการตรวจสอบตั้งแต่กระบวนการผลิต ห้องแล็บห้องทดสอบ การบรรจุหีบห่อ บรรจุภัณฑ์ การเก็บรักษา ระบบการขนส่ง การจัดจำหน่าย การตลาด ตลอดจนการนำเสนอผลิตภัณฑ์ โดย MUI จะแต่งตั้งสถาบันอาหาร ยา และเครื่องสำอาง (Institute for Food Drugs and Cosmetics (LP.POM-MUI) เป็นผู้กำหนดนโยบาย กฎระเบียบ ข้อแนะนำ และแนวทางปฏิบัติ ดังนั้นผู้ประกอบการที่จะขอรับรองฮาลาลได้จะต้องผ่านมาตรฐานที่ LP.POM-MUI กำหนดไว้ก่อนจึงจะสามารถขอรับรองจาก MUI ได้ สำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการจะลงทะเบียนเพื่อ LPPOM MUI การรับรองได้แก่ กระบวนการต่างๆ ในอุตสาหกรรม โรงฆ่าสัตว์ ร้านอาหาร บริการจัดเลี้ยงและจัดจำหน่าย ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องจัดการระบบดังนี้

1. ผู้ประกอบการจะต้องจัดให้นโยบายด้านฮาลาล
2. ผู้บริหารระดับสูงจะต้องแต่งตั้งทีมผู้บริหารฮาลาล รวมถึงทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมที่สำคัญและหน้าที่ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารฮาลาลจะต้องมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน
3. ผู้ประกอบการจะต้องมีการฝึกอบรม และควรจะดำเนินการในระยะเวลาอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งหรือมากกว่าตามความจำเป็น
4. วัสดุไม่ควรจะมาจากหมูหรือสัณฐานที่คล้ายคลึงกับหมู แอลกอฮอล์ หรือสิ่งที่ถูกแยกออกจากร่างกาย เลือด ซากศพและชิ้นส่วนของร่างกายมนุษย์
5. ซ้อยี่ห้อหรือชื่อของผลิตภัณฑ์จะต้องไม่ใช่ชื่อซึ่งเลียนแบบสิ่งที่เป็นหะรอมหรือการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับกฎหมายอิสลาม สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารค้ำปลึก ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่มียี่ห้อเดียวกันมีการกระจายในอินโดนีเซียผลิตภัณฑ์ทั้งหมดจะต้องลงทะเบียนสำหรับการรับรองฮาลาล

¹⁰ กรมส่งเสริมการค้าส่งออก กระทรวงพาณิชย์, “คู่มือการค้าการลงทุนสาธารณรัฐอินโดนีเซีย.” (กรุงเทพมหานคร : สำนักข่าวพาณิชย์ กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, 2555), น.7

6. ในสายการผลิตอุปกรณ์จะต้องไม่ถูกนำมาใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีเนื้อหมูหรืออนุพันธ์
7. ผู้ประกอบการจะต้องมีการเขียนขั้นตอนเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจกรรมที่สำคัญ เช่น การเลือกใช้วัสดุใหม่ การจัดซื้อวัสดุ การตรวจสอบวัสดุที่เข้ามาผลิต
8. ผู้ประกอบการต้องมีขั้นตอนการเขียนเพื่อให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองจะมาจากวัสดุที่ได้รับการอนุมัติและมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ตอบสนองการผลิตฮาลาล
9. ผู้ประกอบการจะต้องมีขั้นตอนการเขียนในการจัดการกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้ปฏิบัติตามเกณฑ์ฮาลาล
10. ผู้ประกอบการจะต้องมีขั้นตอนที่เขียนขึ้นสำหรับการตรวจสอบภายในของระบบประกันฮาลาล การตรวจสอบภายในอย่างน้อยหนึ่งครั้งในหกเดือนหรือบ่อยขึ้นในกรณีที่เป็น ผลของการตรวจสอบภายในจะถูกส่งไป LPPOM MUI ในทุกหกเดือน
11. ผู้บริหารสูงสุดต้องตรวจสอบประสิทธิภาพของการดำเนินงานระบบฮาลาลปีละครั้งหรือบ่อยขึ้นในกรณีที่เป็น ผลของการประเมินผลจะต้องส่งมอบให้กับบุคคลที่มีความรับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม

มาตรฐานของ LPPOM MUI เกี่ยวกับวัตถุดิบ (MUI's Halal Standard on Materials) LPPOM MUI กำหนดให้วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอาหารฮาลาล ได้แก่ สัตว์ทุกชนิดยกเว้นสัตว์นั้นเป็นสัตว์ที่ต้องห้ามตามบทบัญญัติของศาสนา ได้แก่ สุกรและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสุกร ชิ้นส่วนจากร่างกายมนุษย์ แอลกอฮอล์และสิ่งที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ จุลินทรีย์และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากจุลินทรีย์เว้นแต่ได้มีการทำความสะอาดตามหลักศาสนาอิสลามแล้ว รกของสัตว์เว้นแต่นำมาใช้เป็นเครื่องสำอางหรือยาใช้ภายนอก หนอนที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย กบ

มาตรฐานของ LPPOM MUI เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (MUI's Halal Standard on Product) ชื่อยี่ห้อหรือชื่อผลิตภัณฑ์จะต้องไม่ใช่ชื่อที่มีแนวโน้มจะเป็นหะรอม หรือสิ่งที่ไม่เหมาะสมตามศาสนาอิสลาม หรือเลียนแบบสิ่งที่เป็นหะรอม

มาตรฐานของ LPPOM MUI เกี่ยวกับกระบวนการผลิตและสิ่งอำนวยความสะดวก (MUI's Halal Standard on Production Process and Facility) สิ่งอำนวยความสะดวกๆจะต้องไม่ใช่ร่วมกับสิ่งที่เป็นสุกร หากมีการใช้ร่วมกับสุกรจะต้องมีการทำความสะอาดตามหลักศาสนาอิสลาม กระบวนการฆ่าสัตว์ จะต้องจัดให้มีสวัสดิภาพสัตว์ก่อนฆ่าเช่น การให้น้ำ ต้องเป็นสัตว์ที่อนุญาตให้ฆ่าได้ ผู้เชือดจะต้องเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามที่เข้าใจวิธีการฆ่าตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามและมีเอกสารรับรองจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ การฆ่าต้องมีความตั้งมั่นถึง Allah มีการ

กล่าว “บิสมิลลาฮ์” และหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ (qiblah) สัตว์นั้นจะต้องมีชีวิตในขณะที่ลงมือฆ่า สัตว์จะต้องมีสุขภาพที่ดีไม่มีอาการป่วยและต้องมีการได้รับอนุญาตให้ฆ่าจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแล้ว เครื่องหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการฆ่าจะต้องใช้เฉพาะการฆ่าสัตว์ที่ฮาลาลเท่านั้น มีดที่ใช้ฆ่าจะต้องมีความคมปราศการปนเปื้อนสิ่งสกปรก ต้องเป็นการตัดที่คอหรือหลอดลมหรือหลอดเลือดใหญ่เพียงครั้งเดียวโดยไม่มีการยกใบมีด กระตุก เล็บ หรือฟันไม่สามารถนำมาใช้ในการฆ่า วิธีการทำให้สัตว์สลบก่อนฆ่า (stunning) ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามไม่แนะนำให้ทำ แต่หากมีการทำตามเงื่อนไขที่กำหนดก็สามารถทำได้คือ การใช้วิธีการทำให้สัตว์สลบนั้นจะต้องไม่ถึงขั้นทำให้สัตว์นั้นตาย แต่สัตว์นั้นเพียงแค่สลบและเมื่อสลบแล้วจะต้องมีวิธีการฆ่าตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามจึงจะถือว่าสัตว์เป็นฮาลาล

ดังนั้นแม้ประเทศอินโดนีเซียจะยังไม่มีมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์โดยตรงแต่หากผู้ประกอบการได้ปฏิบัติตามมาตรฐานของ LPPOM MUI ก็สามารถที่จะขอรับรองฮาลาลได้เนื่องจากฮาลาลโลจิสติกส์ถือเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการทางอุตสาหกรรม

บทที่ 4

ฮาลาลโลจิสติกส์ของประเทศไทย

4.1 ฮาลาลของประเทศไทยในปัจจุบัน

ด้วยเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่มิได้เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามซึ่งถือเป็นจุดอ่อนในทางภาพลักษณ์ที่มีความสำคัญ อีกทั้งในปัจจุบันประเทศไทยไม่บทบัญญัติของกฎหมายจะลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาล หรือมาตรฐานฮาลาล ที่รับรองว่าสินค้าหรือบริการไม่มีส่วนผสมหรือปนเปื้อนสิ่งที่เป็นของต้องห้ามตามบทบัญญัติศาสนาอิสลามในทุกขั้นตอนจนถึงมือผู้บริโภค ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาธุรกิจฮาลาลของไทย ให้ได้รับความน่าเชื่อถือในกลุ่มตลาดของผู้บริโภคทั้งที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามและกลุ่มผู้บริโภคทั่วไปที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการส่งออกไปยังประเทศที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามซึ่งประเทศเหล่านี้ให้ความสำคัญเรื่องฮาลาลนั้นต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ส่งผลให้ประเด็นในเรื่องของการกำกับดูแลความถูกต้องทางศาสนาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และมีความเชื่อมโยงกับการสร้างความเชื่อมั่น กรณีดังกล่าวทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นทางด้านความถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามให้เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน มาตรฐาน และศักยภาพในการดำเนินงานให้ยิ่งขึ้นไป

ด้วยเหตุนี้เองหากประเทศไทยต้องการที่จะใช้ประโยชน์จากการเปิดเขตเศรษฐกิจเสรีอาเซียน รวมถึงการขยายตลาดและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจในแง่ของธุรกิจการให้บริการโลจิสติกส์ให้ได้เต็มที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องให้ความสำคัญในการศึกษาวัฒนธรรมและนโยบายของโลกมุสลิม อีกทั้งประเทศไทยควรต้องทำการศึกษา และกำหนดกฎหมายกฎระเบียบ และมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาบังคับใช้และสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคและผู้ลงทุนผู้นับถือศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือชาวต่างชาติ และเนื่องด้วยในปัจจุบันประเทศไทยยังคงไม่มีกฎหมายหรือบทบัญญัติใดที่จะนำมาปรับใช้กับธุรกิจโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามเป็นการเฉพาะเจาะจง ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนา เพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจโลจิสติกส์ตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮาลาลโลจิสติกส์ของประเทศไทย และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและได้รับความน่าเชื่อถือในกลุ่มตลาดของผู้บริโภคทั้งที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลามทั่วโลก ประเทศไทยจึงควรที่จะมีกฎหมายหรือมาตรฐานเกี่ยวกับฮาลาลโลจิสติกส์ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลความถูกต้องตามหลักทางศาสนาอิสลาม

4.1.1 มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกอช. 8400-2550

มาตรฐานอาหารฮาลาลฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยความเห็นชอบร่วมกันของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ที่ให้นำ มาตรฐานอาหารฮาลาลที่กำหนดโดย คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย มาดำเนินการตาม กระบวนการต่างๆ เพื่อประกาศเป็นมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เพื่อให้สินค้าอาหารฮาลาลของไทยมีความถูกต้องตามหลักศาสนาบัญญัติอิสลามและปลอดภัยต่อผู้บริโภค¹

ใช้สำหรับอาหารฮาลาล ครอบคลุมการจัดหาวัตถุดิบ การจัดเตรียม กระบวนการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษา การนำเสนอและการจัดจำหน่าย การรักษาความปลอดภัยของอาหาร และเครื่องหมายและฉลาก อาหารฮาลาลที่จะได้รับการรับรองตามมาตรฐานนี้ จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของศาสนาบัญญัติ อิสลามโดยองค์การศาสนาให้การรับรอง กฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง กับการความปลอดภัยอาหารและการ แสดงเครื่องหมายและฉลาก

ฮาลาล หมายถึง สิ่งของหรือการกระทำใดๆ ซึ่งได้รับการอนุญาตตามบทบัญญัติศาสนาอิสลาม ซึ่งพระเจ้าทรงอนุมัติให้ทุกสิ่งเป็นฮาลาล

นะยิส หมายถึง สิ่งสกปรก มี 3 ประเภท คือ

นะยิสชนิดเบา ได้แก่ ปัสสาวะของเด็กผู้ชายซึ่งอายุไม่ถึง 2 ขวบ ที่ยังดื่มนมแม่

นะยิสชนิดปานกลาง ได้แก่ สิ่งที่ไม่ใช่ นะยิสชนิดเบา หรือนะยิสชนิดหนัก ได้แก่ โลหิต น้ำหนอง น้ำเหลือง อาเจียน อุจจาระ ปัสสาวะ ซากสัตว์ที่ไม่ได้เชือด ยกเว้นปลา และตักแตนน้ำนมของสัตว์ที่ห้ามรับประทาน และของมีนเมา

นะยิสชนิดหนัก ได้แก่ สุกร สุนัข และสิ่งที่ได้จากสุกรหรือสุนัข

อาหารฮาลาล (Halal food) หมายถึง อาหารที่ได้รับการอนุญาตตามบัญญัติศาสนาอิสลาม ที่ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐาน

สิ่งต้องห้ามรับประทานสำหรับผู้ที่ยึดถือศาสนาอิสลาม เรียกว่า หะรอม ได้แก่ สุกร หมูปา สุนัข งู ลิง สัตว์กินเนื้อเป็นอาหารที่มีเขี้ยวและกรงเล็บ เช่น สิงโต เสือ หมี และสัตว์อื่นๆ ที่คล้ายกัน 3. นกกลางเหยื่อที่มีกรงเล็บ เช่น นกอินทรี นกแร้ง และนกอื่นๆ ที่คล้ายกัน สัตว์ทำลายและสัตว์มีพิษ เช่น หนู ตะขาบ แมลงปอง และสัตว์อื่นๆ ที่คล้ายกัน สัตว์ที่ห้ามฆ่าในศาสนาอิสลาม เช่น มด ผึ้ง และนกหัวขวาน สัตว์ที่นารังเกียจโดยทั่วไป เช่น เหย็บ หมัด ไร เหา แมลงวัน หนอน และสัตว์อื่นๆ ที่คล้ายกัน สัตว์ที่ครึ่งบกครึ่งน้ำ เช่น กบ จระเข้ เต่า และสัตว์อื่นๆ ที่คล้ายกัน ลาและล่อที่เป็นสัตว์เลี้ยงใช้งาน 3. สัตว์น้ำที่มีพิษหรือเป็นอันตรายทุกชนิด เว้นแต่พิษหรืออันตรายดังกล่าวได้ถูกกำจัด สัตว์ที่ไม่

¹ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, “มาตรฐานระบบ.” สืบค้นเมื่อ วันที่ 26 เมษายน 2559, http://www.acfs.go.th/standard/system_standards.php?pageid=3

ได้ถูกเชือดถูกต้องตามศาสนบัญญัติอิสลาม เลือดที่มาจากการเชือดหรือไหลออกจากร่างกาย อาหารที่ได้จากพืชที่มีพิษหรือทำให้มีนเมาหรือเป็นอันตราย เว้นแต่เมื่อสารดังกล่าวได้ถูกกำจัดออก อาหารและเครื่องดื่มที่ก่อให้เกิดความมีนเมา เครื่องดื่ม แรธาตุจากธรรมชาติ และวัตถุเคมีทุกชนิด ที่เป็นพิษและก่อให้เกิดอันตราย อาหารและเครื่องดื่มที่มีส่วนประกอบอาหารที่ได้จากการตัดแปรพันธุกรรม (genetically modified organism :GMO) วัตถุเจือปนอาหารหรือส่วนผสมอาหารที่ห้าม

การเชือดสัตว์ต้องเป็นการเชือดสัตว์ที่อนุญาตและต้องแยกออกจากสัตว์ที่ไม่อนุญาตอย่างเด็ดขาด การเชือดต้องกระทำโดยมุสลิมผู้ศรัทธาและมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการเชือดสัตว์ตามศาสนบัญญัติอิสลาม สัตว์จะต้องมีชีวิต ณ เวลาที่เชือด การเชือดต้องตัดหลอดเลือด หลอดอาหารเส้นเลือดแดงใหญ่ และเส้นเลือดดำใหญ่บริเวณลำคอให้ขาดในคราวเดียว ก่อนที่จะเชือดสัตว์ต้องกล่าวคำว่า บิสมิลลาฮ มีดหรือเครื่องมือต้องคม สัตว์จะต้องตายโดยไม่ทรมาน

การเตรียม การผลิต การบรรจุหีบห่อ การขนส่งและการเก็บรักษา อาหารที่ผ่านกระบวนการผลิตจะฮาลาลจะต้องไม่มีส่วนประกอบที่มาจากสัตว์ซึ่งไม่อนุญาต หรือมาจากสัตว์ที่เชือดไม่ถูกต้องตามบัญญัติศาสนาอิสลาม

อาหารนั้นจะต้องจัดเตรียม ผ่านกระบวนการผลิต การบรรจุ ขนส่ง หรือเก็บรักษาด้วยอุปกรณ์ที่ไม่มีการปนเปื้อนนะยิส

ระหว่างการจัดเตรียม การผ่านกระบวนการผลิต การเก็บรักษาหรือการขนส่ง อาหารจะต้องแยกออกจากอาหารอื่นที่ต้องห้าม และที่เป็นนะยิส

ระหว่างการเก็บรักษาและการขนส่ง วัตถุดิบที่จะนำมาใช้ในการผลิตและผลิตภัณฑ์อาหาร จะต้องแยกออกจากอาหารอื่นที่ต้องห้าม และต้องปราศจากการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นนะยิส

เครื่องมือ ภาชนะ เครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิตอาหารฮาลาลต้องไม่ทำมาจากวัสดุที่เป็นนะยิส หรือต้องไม่มีส่วนประกอบของนะยิส

เก็บรักษาผลิตภัณฑ์ วิธกีรนำเสนอ การโฆษณา และการจัดจำหน่าย ต้องแยกผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลที่ต้องการเก็บรักษา การนำเสนอ และจัดจำหน่าย ออกจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ฮาลาลและควรแสดงเครื่องหมาย ฮาลาล

มาตรฐานอาหารฮาลาล	มาตรฐานอุตสาหกรรมอาหารทั่วไป
1. ผู้กำหนดมาตรฐาน 1.1 อัลลอฮ์ (ซ.บ.) พระผู้เป็นเจ้า 1.2 ศาสดามูฮัมหมัด (ซ.ล.)	1. ผู้กำหนดมาตรฐาน 1.1 องค์กรระหว่างประเทศ 1.2 องค์กรเอกชน
2. หลักการสำคัญ 2.1 ฮาลาล (อนุมัติ) ตามบัญญัติศาสนา อิสลาม 2.2 ปราศจากสิ่งฮารอม (สิ่งต้องห้าม) 2.3 ตอยยิบ (ดี) ตามบัญญัติศาสนาอิสลาม - ความสะอาด - ความปลอดภัยจากสารพิษและสิ่งปนเปื้อน - คุณค่าทางโภชนาการ - รักษาสิ่งแวดล้อม	2. หลักการสำคัญ 2.1 มาตรฐานตามที่องค์กรกำหนด 2.2 การประกันคุณภาพ (Q.A.) - ความสะอาด - ความปลอดภัย - คุณค่าทางโภชนาการ
3. การบริหารมาตรฐาน 3.1 องค์กรศาสนาอิสลามเป็นผู้รับผิดชอบตามบัญญัติศาสนาอิสลาม 3.2 เจ้าหน้าที่ตรวจรับรองมาตรฐานต้องเป็นมุสลิมที่ดีและมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่	3. การบริหารมาตรฐาน 3.1 หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรเอกชนที่มีหน้าที่รับผิดชอบ 3.2 เจ้าหน้าที่ตรวจรับรองไม่จำเป็นต้องเป็นมุสลิม มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่
4. ระบบมาตรฐาน 4.1 เป็นระบบเฉพาะมาตรฐานฮาลาลซึ่งครอบคลุม ทั้งความถูกต้อง (ฮาลาล) และที่ดี (ตอยยิบ) ตามบัญญัติศาสนาอิสลาม 4.2 ชื่อระบบมาตรฐาน คือ ฮาลาล (Halal)	4. ระบบมาตรฐาน 4.1 เป็นระบบมาตรฐานที่แยกย่อยหลายลักษณะ เช่น มาตรฐาน โรงงาน มาตรฐานการบริหารการผลิต เป็นต้น 4.2 ชื่อระบบมาตรฐานมีหลากหลาย เช่น มอก. GMP , ISO, HACCC
5. ปัจจัยการผลิต 5.1 วัตถุดิบ ส่วนผสมและสารปรุงแต่งมีที่มาซึ่งพิสูจน์ได้ว่า “ฮาลาล” ปราศจากสิ่ง “ฮารอม”	5. ปัจจัยการผลิต 5.1 เป็นไปตามมาตรฐานอุตสาหกรรมโดยไม่คำนึงว่าฮาลาลหรือไม่ 5.2 การล้างวัตถุดิบหรืออุปกรณ์ที่ใช้ผลิตมุ่งเน้นความสะอาดเป็นสำคัญ

<p>5.2 กระบวนการผลิต จะต้อง “ฮาลาล” ทุกขั้นตอน</p> <p>5.3 สถานที่ผลิตจะต้องสะอาด ปลอดภัย จากสิ่งปนเปื้อน มีระบบป้องกันสัตว์ทุกชนิดและไม่ปะปน กับการผลิตสิ่งที่ไม่ฮาลาล</p> <p>5.4 เครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตจะต้องสะอาดและไม่ได้รวมกับการผลิตสิ่งที่ไม่ฮาลาล</p> <p>5.5 การเก็บรักษา การขนส่ง และวางจำหน่ายจะต้องแยกสัดส่วนเฉพาะอาหารฮาลาลไม่ปะปนกับสิ่งที่ไม่ฮาลาล เพื่อป้องกันการสับสนและเข้าใจผิดของผู้บริโภค</p> <p>5.6 การล้างวัตถุดิบ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ผลิตอาหารที่ไม่ฮาลาลมาก่อน จะต้องล้างให้สะอาดตามบัญญัติศาสนาอิสลาม</p>	
<p>6. พนักงาน</p> <p>6.1 พนักงานที่ผลิตอาหารฮาลาลควรเป็นมุสลิม หากมิใช่มุสลิมจะต้องไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่ฮาลาลในขณะที่ผลิตอาหารฮาลาล เช่น เนื้อสุกร เลือด แอลกอฮอล์ หรือสุนัข</p> <p>6.2 พนักงานเชือดสัตว์ ต้องเป็นมุสลิมมีสุขภาพจิตสมบูรณ์ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเชือดสัตว์ตามบัญญัติศาสนาอิสลาม</p>	<p>6. พนักงาน</p> <p>6.1 พนักงานที่ผลิตอาหารฮาลาลไม่จำเป็นต้องเป็นมุสลิม</p> <p>6.2 พนักงานเชือดสัตว์ ไม่จำเป็นต้องเป็นมุสลิม</p>

ตารางที่ 4.1 ความแตกต่างระหว่างมาตรฐานอาหารฮาลาล (Halal Standard) กับมาตรฐานอุตสาหกรรมอาหารทั่วไป

ที่มา คู่มือแนะนำ ฮาลาล – ฮารอม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มีนาคม 2551 น.28

4.1.2 การบริหารกิจการฮาลาล

การบริหารกิจการฮาลาลของไทยในปัจจุบันเป็นการบริหารโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดร่วมกับคณะกรรมการฝ่ายกิจการฮาลาลของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยหรือคณะกรรมการกลางอิสลามประจำจังหวัดเป็นผู้รับรองฮาลาลและตรวจสอบการรับรองฮาลาล ตามระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการดำเนินกิจการฮาลาล พ.ศ. 2558 โดยเป็นการออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540² ให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดมีอำนาจในการรับรองเครื่องหมายฮาลาล

กระบวนการรับรองและขอใช้เครื่องหมาย

ขั้นที่ 1 เตรียมการ ผู้ประกอบการยื่นความจำนงขอรับรองมาตรฐานอาหารฮาลาล ที่ปรึกษาโครงการตรวจประเมินและให้คำปรึกษาแนะ จัดอบรมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสถานประกอบการ ผู้ประกอบการจัดทำระบบเอกสารและกระบวนการผลิตตามมาตรฐานอาหารฮาลาล ผู้ประกอบการเตรียมเอกสารตามที่กำหนด ที่ปรึกษาจัดทำรายงานสรุป

ขั้นที่ 2 ยื่นคำขอและพิจารณาคำขอ

ผู้ประกอบการยื่นคำขอรับการตรวจรับรองต่อสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย (สกอท) หรือสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด (สกอจ) แล้วแต่กรณี

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่ประกอบคำขอแล้วนำเสนอสถาบันมาตรฐานอาหารฮาลาล หรือคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ จ่ายค่าธรรมเนียม นัดหมายการตรวจสอบสถานประกอบการ

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบสถานประกอบการ

คณะผู้ตรวจสอบ ไปตรวจโรงงาน/สถานประกอบการ ตามที่นัดหมาย ประชุมชี้แจงร่วมกันระหว่าง คณะผู้ตรวจสอบของฝ่าย กิจการฮาลาล กับฝ่ายสถานประกอบการ ก่อนดำเนิน

² พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 มาตรา 18 “คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (9) ออกประกาศและให้คำรับรองเกี่ยวกับกิจการฮาลาล และมาตรา 26 (10) ในจังหวัดที่มีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่

การ ตรวจสอบ ใช้เวลาประมาณ 30 นาที โดยผู้ประกอบการบรรยายสรุป เกี่ยวกับกระบวนการผลิต วัตถุประสงค์ ส่วนผสม หรือสารปรุงแต่ง การบรรจุ การเก็บรักษา การขนส่ง ฯลฯ ให้คณะผู้ตรวจสอบ ทราบ อนึ่ง คณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วย หัวหน้าคณะผู้ทรงคุณวุฒิด้านศาสนาอิสลาม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์ และผู้มีประสบการณ์ด้าน การผลิต ส่วนฝ่ายประกอบการ จะต้องประกอบด้วย ผู้จัดการโรงงาน ผู้บริหาร ผู้จัดการฝ่ายผลิต ผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ เป็นสำคัญ หากจะมีผู้จัดการฝ่ายอื่น ร่วมประชุม ซึ่งแจงด้วยก็ได้

ฝ่ายสถานประกอบการ นำคณะผู้ตรวจสอบพิจารณา กระบวนการ ผลิต วัตถุประสงค์ สถานที่ผลิต การบรรจุ การเก็บรักษา สถานที่จำหน่าย ฯลฯ ตามที่บรรยายสรุป

คณะผู้ตรวจสอบให้คำแนะนำแก่ผู้ยื่นคำขอ เมื่อเห็นว่า ผู้ประกอบการ ดำเนินการไม่ถูกต้อง หรือมีข้อบกพร่อง เพื่อจะได้ ดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป คณะผู้ตรวจสอบ รายงานผลให้คณะกรรมการฝ่ายกิจการฮาลาลพิจารณา

ขั้นที่ 4 พิจารณาผลการตรวจสอบและให้หนังสือรับรอง

คณะกรรมการฝ่ายกิจการฮาลาลรายงานผลการพิจารณา ให้คณะกรรมการ กลางอิสลามแห่งประเทศไทย หรือ คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดพิจารณาอนุญาต

เรียกเอกสารหรือผลวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ เพิ่มเติมในกรณีที่เป็น

คณะกรรมการฝ่ายกิจการฮาลาลแจ้งผลพิจารณาของคณะกรรมการกลาง อิสลามแห่งประเทศไทย หรือ คณะกรรมการ อิสลามประจำจังหวัดให้ผู้ขอรับรองฮาลาลทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการฯให้การรับรอง เมื่อผู้ขอรับรอง ฮาลาล ทำสัญญา ยอมรับ ปฏิบัติตามเงื่อนไข การรับรอง และการชำระค่าธรรมเนียมแล้ว คณะกรรมการกลาง อิสลาม แห่งประเทศไทย หรือ คณะกรรมการอิสลาม ประจำจังหวัดจึงออกหนังสือรับรองฮาลาล ให้แก่ผู้ขอ โดยมีอายุการรับรองไม่เกินหนึ่งปี

ผู้ขอซึ่งได้หนังสือรับรองฮาลาลแล้ว และมีความประสงค์ ขอใช้เครื่องหมาย รับรองฮาลาล คณะกรรมการกลาง อิสลามแห่งประเทศไทยจะ ออกหนังสือสำคัญ ให้ใช้ เครื่องหมาย รับรองฮาลาลแก่ผู้ขอ เมื่อผู้ขอชำระ ค่าธรรมเนียม แล้ว

ขั้นที่ 5 การติดตามและประเมินผล

ดำเนินการติดตามและกำกับดูแลสถานประกอบการ ซึ่งได้รับรองฮาลาล และ หรือให้ใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาล ให้ปฏิบัติตามสัญญาและระเบียบอย่างเคร่งครัด โดยใช้กลไกการ ตรวจสอบดังนี้ให้มี ผู้ตรวจการอาหารฮาลาล เพื่อตรวจสอบสินค้าอาหาร ฮาลาลในตลาดศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากรายงาน การปฏิบัติงานของ ที่ปรึกษาสถานประกอบการ

ฝ่ายกิจการฮาลาลตรวจสอบผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิต สถานประกอบการ และการให้บริการ ที่ได้รับ อนุญาตแล้ว โดยไม่มีการนัดหมายล่วงหน้า เป็นระยะตามความเหมาะสม

ฝ่ายกิจการฮาลาลรายงานผลการตรวจสอบ ให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย หรือคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดทราบหรือพิจารณา

4.2 ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการดำเนินกิจการฮาลาล พ.ศ. 2558

กิจการฮาลาลจะมีการกำหนดนิยามต่างๆของงานที่เกี่ยวกับงานฮาลาล ซึ่งได้แก่การดำเนินการใดๆเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานฮาลาล การวางระบบมาตรฐานฮาลาล การควบคุมมาตรฐานฮาลาล การตรวจสอบและรับรองฮาลาล การอนุญาตและยกเลิกการใช้เครื่องหมายฮาลาล โดยให้แก่ผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์ และการบริการ และได้กำหนดนิยามสิ่งที่สามารถให้การรับรองหรือกำหนดมาตรฐานฮาลาลคือ ผลิตภัณฑ์ฮาลาล อันได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือที่ผลิตขึ้นตามกระบวนการมาตรฐานฮาลาลที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม การจำหน่าย การบริการ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การโลจิสติกส์ และนวัตกรรม ซึ่งได้กระทำถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม

ในส่วนของฮาลาลโลจิสติกส์ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการดำเนินกิจการฮาลาล พ.ศ. 2558 ได้นิยามไว้ว่า ระบบการจัดการขนส่งสินค้า ข้อมูล และทรัพยากรอย่างอื่นที่มีในการขนส่ง หรือการเคลื่อนย้ายจากต้นทางไปยังจุดบริโภคปลายทาง และระเบียบข้อที่ 8 กำหนดให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมมาตรฐานฮาลาล โดยคณะกรรมการควบคุมมาตรฐานฮาลาลมีหน้าที่ในการกำหนดและประกาศใช้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ฮาลาล รวมถึงการรับรองงานฮาลาลแก่หน่วยงานตรวจสอบ และติดตามคุณภาพของการบริการด้วย

หน่วยงานที่รับรองฮาลาลและอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายฮาลาลซึ่งในระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 นี้กำหนดให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดมีอำนาจในการรับรองและอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายฮาลาล และตรวจสอบผลิตภัณฑ์ฮาลาล

สถาบันมาตรฐานฮาลาลแห่งประเทศไทยซึ่งกำหนดให้มีหน้าที่ในทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับฮาลาล

คณะกรรมการตรวจสอบการผลิตภัณฑ์ฮาลาลและคณะกรรมการประณีประนอม โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการควบคุมมาตรฐานฮาลาล มีหน้าที่ติดตามตรวจสอบและสืบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการฝ่าฝืนซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับรองฮาลาล

ผู้ประกอบการที่ประสงค์ขอรับรองผลิตภัณฑ์และขอใช้เครื่องหมายฮาลาลต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดคือ ผู้บริหารระดับสูงต้องแสดงหลักฐานความมุ่งมั่นในการนำมาตรฐาน

ฮาลาลไปปฏิบัติและเข้าร่วมประชุมในการตรวจประเมิน ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการในการตรวจสอบ วัตถุประสงค์ ส่วนผสม กระบวนการผลิต การบรรจุ การจัดจำหน่าย การขนส่ง ผู้ประกอบการต้องแต่งตั้งทีมงานฮาลาลเพื่อควบคุมขั้นตอนต่างให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม ผู้ประกอบการต้องจัดทำระบบมาตรฐานฮาลาลในองค์กรให้เสร็จเรียบร้อยก่อนการยื่นขอให้มีการตรวจและรับรอง และต้องจัดให้มีการอบรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการกำหนด นอกจากนี้ผู้ประกอบการต้องบำรุงรักษามาตรฐานฮาลาลและปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อกำหนดของคณะกรรมการกลางอิสลามอย่างเคร่งครัด

กิจการที่จะขอรับรองฮาลาลและใช้เครื่องหมายฮาลาลได้แก่ การผลิตภัณฑ์อุปโภคบริโภค การเชือดการฆ่าแพะหรือแพะรูปสัตว์ การบริการอาหารเครื่องดื่มหรือครัวฮาลาล ผลิตภัณฑ์ฮาลาลทั้งที่เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปวัตถุดิบส่วนผสมหรือเนื้อสัตว์ที่เป็นการนำเข้าจากต่างประเทศ การขนส่งและการโลจิสติกส์ เวชภัณฑ์และเครื่องสำอาง บรรจุภัณฑ์ เอกสารเพื่อการส่งออก ประเภทอื่นใดตามที่คณะกรรมการเห็นชอบ

การขอรับรองฮาลาลและการขอใช้เครื่องหมายฮาลาลผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามดังนี้ ผู้ประกอบการต้องจัดพื้นที่ในการผลิตแยกจากพื้นที่ที่ผลิตไม่ฮาลาลอย่างชัดเจน วัตถุประสงค์ ส่วนผสม ต้องระบุแหล่งที่มาที่เชื่อได้ว่าฮาลาล และต้องไม่ปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตต้องทำความสะอาดและไม่ใช้ร่วมกับสิ่งต้องห้าม การผลิตที่มาจากสัตว์หรือส่วนผสมที่มาจากสัตว์ต้องเป็นสัตว์ที่อนุมัติให้บริโภคได้ การเก็บรักษา การขนส่ง และการนำออกจำหน่ายต้องไม่ปะปนกับสิ่งต้องห้าม

การประกอบการโรงเชือดสัตว์วิธีการฆ่าสัตว์ สัตว์บกที่ฆ่าถูกต้องตามกฎศาสนาอิสลาม ต่อไปนี้ คนฆ่าสัตว์ ควรต้องเป็นมุสลิม ผู้ยึดมั่นในหลักการศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด และมีความรู้ในวิธีการฆ่าสัตว์ตามหลักของศาสนาอิสลาม สัตว์ที่ถูกฆ่าควรถูกต้องตามกฎของศาสนาอิสลาม เป็นสัตว์ที่ยังมีชีวิต หรือเชื่อว่ายังมีชีวิต ณ เวลาที่ฆ่าสัตว์นั้น ก่อนที่จะฆ่าสัตว์แต่ละตัวควรต้องกล่าวคำว่า “บิสมิลลา” (ในนามของอัลเลาะห์พระผู้เป็นเจ้า) อย่างทันทีทันใด อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการฆ่า ควรต้องมีความคม และไม่ยกออกจากตัวสัตว์ในระหว่างการฆ่า การฆ่า ควรต้องตัดหลอดลม หลอดอาหาร เส้นเลือดแดงใหญ่ และเส้นเลือดดำใหญ่ที่คอให้ขาด

ผู้ประกอบการบริการอาหาร เครื่องดื่ม ครัวฮาลาล ร้านอาหารฮาลาลต้องปฏิบัติตามนี้ ผู้ประกอบการหรือควบคุมต้องเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม วัตถุประสงค์ ส่วนผสม ต้องระบุแหล่งที่มาที่เชื่อได้ว่าฮาลาล และต้องไม่ปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม และสถานประกอบการต้องไม่ปะปนกับสถานที่ต้องห้าม การเก็บรักษา การขนส่ง และการนำออกจำหน่ายต้องไม่ปะปนกับสิ่งต้องห้าม อุปกรณ์หรือภาชนะที่ใช้ในการผลิตต้องทำความสะอาดและไม่ใช้ร่วมกับสิ่งต้องห้าม สถานที่ให้บริการต้องไม่มีบริการอื่นใดที่เป็นสิ่งต้องห้าม

ผู้ประกอบการหรือผู้แทนจำหน่ายเนื้อสัตว์หรือผลิตภัณฑ์ฮาลาลที่นำเข้ามาจากต่างประเทศต้องปฏิบัติตามนี้ เนื้อสัตว์หรือผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามาต้องมีการรับรองฮาลาลจากประเทศผู้ผลิต และเอกสารรับรองฮาลาลต้องสมบูรณ์ หากเนื้อสัตว์หรือผลิตภัณฑ์นำเข้าไม่มีความน่าเชื่อถือผู้ประกอบการหรือตัวแทนต้องให้คณะกรรมการตรวจสอบความถูกต้อง

การควบคุมมาตรฐานฮาลาลของผู้ประกอบการ ตามข้อ 47 กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีที่ปรึกษาฮาลาลประจำสถานประกอบการ โดยที่ปรึกษาประจำสถานประกอบการมีหน้าที่ ตรวจสอบการผลิตหรือการใช้บริการให้เป็นไปตามที่กำหนด

หน้าที่ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาล จะต้องมีการแสดงให้ปรากฏซึ่งเครื่องหมายนั้นโดยชัดเจน ต้องไม่ให้ผู้ใดใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาล หากต้องการนำเครื่องหมายไปใช้อื่นใดในกิจการของตนต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบก่อน

มาตรการลงโทษสำหรับผู้ประกอบการที่ได้รับรับรองฮาลาลหรือใช้เครื่องหมายฮาลาลหากได้มีการยกเลิกการรับรองหรือให้ใช้แล้วจะไม่สามารถขอการรับรองหรือขอใช้เครื่องหมายฮาลาลได้อีกเป็นเวลาอย่างน้อยหนึ่งปี หากผู้ประกอบการนำเอกสารรับรองหรือเครื่องหมายฮาลาลไปให้ผู้อื่นใช้อาจถูกยกเลิกตลอดไป ในกรณีที่ผู้ประกอบการยื่นเอกสารเท็จหรือปลอมคณะกรรมการมีอำนาจดำเนินคดีอาญาได้ หากผู้กระทำผิดไม่ใช้ผู้ประกอบการแต่กระทำการโดยหลอกลวงด้วยการใช้เครื่องหมายข้อความ รูปภาพ หรืออย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ผู้บริโภคหลงเชื่อว่าเป็นผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการฮาลาล คณะกรรมการสามดำเนินคดีต่อบุคคลนั้นได้

4.3 ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ....

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครอง ผู้บริโภค วุฒิสภา ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ส่งเสริมการคุ้มครองผู้บริโภคด้านมาตรฐานฮาลาล เพื่อพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริม และคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฮาลาลต่างๆ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการหยิบยกร่าง พระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ...ซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สภานิติบัญญัติ เป็นผู้ร่างพระราชบัญญัติมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. เป็นร่างกฎหมายที่มีบทบัญญัติสำคัญ ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการ คุ้มครองผู้บริโภคด้านฮาลาล รวมทั้งช่วยสนับสนุนให้ระบบการรับรองมาตรฐานฮาลาลและเครื่องหมายรับรองฮาลาลของประเทศไทยให้มีการพัฒนาไปสู่ทิศทางที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับ ในสังคมผู้บริโภค ตลอดจนส่งเสริมบทบาทและภาพลักษณ์ของอุตสาหกรรมฮาลาลของประเทศไทย ให้มีความทัดเทียมและสามารถแข่งขันในตลาดสากลอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์หลักของร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... นั้นเนื่องจากในปัจจุบันกิจการฮาลาลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอาหารและการส่งออกสินค้าของประเทศ แต่องค์กรซึ่งทำหน้าที่ในการตรวจรับรองฮาลาลมิได้มีอำนาจในทางกฎหมายที่จะควบคุม ตรวจสอบ รวมทั้งออกมาตรการบังคับหรือลงโทษต่อผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบหรือเงื่อนไขในการให้คำรับรองได้อย่างเต็มที่อันเป็นผลทำให้มาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภคไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ตลอดจนในขณะนี้อะไรก็ตามที่กระทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรับรองระบบงานฮาลาล การตรวจสอบรับรองและกำหนดมาตรฐานในเรื่องฮาลาลอยู่หลายองค์กรทำให้การดำเนินงานขาดความเป็นเอกภาพ สมควรมีการจัดตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบในเรื่องนี้โดยเฉพาะ มีการแยกองค์กรรับรองระบบงานฮาลาลและองค์กรที่ตรวจรับรองฮาลาลให้ชัดเจน มีความเป็นอิสระในการบริหารงานและการตรวจสอบ มีระบบการควบคุมมาตรฐานที่ดี มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน รวมทั้งมีการกำหนดมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดกฎหมายหรือผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบหรือเงื่อนไข ที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยร่างพระราชบัญญัตินี้แบ่งออกเป็น 11 หมวด 105 มาตราซึ่งผู้เขียนขอแยกพิจารณาเป็น 3 ประเด็นคือประเด็นเรื่องคำนิยามและบททั่วไป ประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการฮาลาล และ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคและบทลงโทษ ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นการบัญญัติเกี่ยวกับประเภทของการควบคุม ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งได้แก่ การผลิตผลิตภัณฑ์ และการบริการ เพื่อให้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลาม³และมีการกำหนดเงื่อนไขในการพิจารณาการรับรองเครื่องหมายฮาลาล⁴และมีการกำหนดการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์หรือบริการฮาลาลให้มีสิทธิต่างๆ เช่น สิทธิที่จะ

³ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ .ศ.... มาตรา 6 “การดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะควบคุมการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการที่กำหนด เป็นไปโดยถูกต้องหรือไม่ขัดหรือแย้งกับบัญญัติศาสนาอิสลาม รวมทั้งมุ่งหมายที่จะคุ้มครองผู้บริโภคมุสลิมเป็นสำคัญ”

⁴ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ .ศ.... มาตรา 7 “ในการพิจารณาหรือดำเนินการเพื่อให้การรับรองฮาลาลตามพระราชบัญญัตินี้ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการทั้งหมดนับตั้งแต่ การจัดหาวัตถุดิบ การจัดเตรียมกระบวนการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษา การขนส่ง การใช้หรือแสดงเครื่องหมายหรือฉลาก จนถึง การนำเสนอและการจัดจำหน่ายแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปอย่างถูกต้องหรือไม่ขัดหรือแย้งกับบัญญัติศาสนาอิสลาม”

ได้รับการบริโภคนโยบายอย่างแท้จริง สิทธิที่จะได้รับการชดเชยความเสียหาย เป็นต้น⁵ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ได้กำหนดนิยามของการให้การคุ้มครองตามร่างพระราชบัญญัติโดยละเอียดและครอบคลุมทั้ง เรื่องของสินค้าหรือบริการต่างๆที่จะได้รับความคุ้มครอง เช่น กำหนดนิยาม

ผลิตภัณฑ์ หมายความว่า สิ่งซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือผลิตขึ้นเพื่อใช้สำหรับการอุปโภคหรือบริโภค ซึ่งได้แก่ อาหาร เครื่องดื่ม ยา เครื่องสำอาง และอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การผลิต หมายความว่า การทำ ผสม ปปรุง ประกอบ หรือแปรสภาพวัตถุดิบให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์และให้หมายความรวมถึงการเปลี่ยนรูป การดัดแปลง การคัดเลือก หรือการแบ่งบรรจุวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าวด้วย

การให้บริการ หมายความว่า การรับจัดทำกรงาน การให้สิทธิใดๆ การให้ใช้หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่นแต่ไม่รวมถึงการจ้างแรงงาน

ดังนั้น ฮาลาลโลจิสติกส์ ซึ่งมีกิจกรรมทางโลจิสติกส์ทั้งหลายถือว่าเป็นการให้บริการตามร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. นี้ไม่ว่าจะเป็น การขนส่ง การคลังสินค้า สินค้าคงคลัง การเคลื่อนย้ายสินค้า ก็ถือเป็นการให้บริการที่ต้องอยู่ภายใต้ร่างกฎหมายฉบับนี้

กิจการฮาลาล หมายความว่า การดำเนินการใดๆที่เกี่ยวข้องกับการให้คำรับรองระบบงานฮาลาล การควบคุมมาตรฐานฮาลาล การตรวจและการรับรองฮาลาล รวมทั้งการอนุญาตให้

⁵ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.... มาตรา 8 “ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาลหรือผู้ใช้บริการจากการให้บริการที่ได้การรับรองฮาลาลตามพระราชบัญญัตินี้ ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองดังต่อไปนี้

- (1) สิทธิที่จะได้บริโภคหรืออุปโภคผลิตภัณฑ์ที่ฮาลาลอย่างแท้จริง
- (2) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น
- (3) สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลต่างๆจากผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการ เท่าที่จำเป็นต่อการคุ้มครอง หรือปกป้องประโยชน์ของตนโดยชอบด้วยกฎหมาย
- (4) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนตัว ในกรณีที่ได้มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการรับรองฮาลาลของผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการใดๆ ว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้หรือเป็นไปโดยไม่สอดคล้องกับบัญญัติศาสนาอิสลาม”

ใช้เครื่องหมายฮาลาล แก่ผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... กำหนดให้มีการแยกองค์กรระหว่างกำหนดให้มีการแยกองค์กรรับรองระบบงานฮาลาลและองค์กรที่รับรองฮาลาลอย่างชัดเจน โดยตั้ง คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานฮาลาลแห่งชาติ ให้เป็นองค์กรให้การรับรอง (Accreditation Body : AB) ซึ่งทำหน้าที่หลักด้านการพิจารณาให้การรับรองระบบงานฮาลาล แก่องค์กรตรวจและรับรองฮาลาล และกิจการบริหารอื่นๆหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการรับรองระบบงานฮาลาลและการควบคุมมาตรฐานฮาลาลของประเทศไทยโดยมีอำนาจตามมาตร 14⁶ องค์กรตรวจและรับรองฮาลาล

⁶ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พศ. มาตรา 14 “ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาให้การรับรองระบบงานฮาลาลแก่องค์กรตรวจและรับรองฮาลาล
- (2) ประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์และการให้บริการฮาลาลของประเทศไทยให้เป็นไปโดยถูกต้องตามบัญญัติศาสนาอิสลาม
- (3) กำหนดมาตรฐานและแนวทางในการตรวจรับรองผลิตภัณฑ์และการให้บริการตามชนิดและประเภทต่างๆ
- (4) กำหนดมาตรฐานหรือแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล ผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ ผู้ตรวจการฮาลาล และผู้เชือดสัตว์
- (5) พิจารณาออกใบอนุญาตการเป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล ผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ ผู้ตรวจการฮาลาล และผู้เชือดสัตว์ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าตอบแทนให้แก่บุคคลดังกล่าว
- (6) พิจารณากำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่างๆเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อให้การรับรองฮาลาล
- (7) แต่งตั้งผู้ตรวจการฮาลาลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งควบคุมและดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการฮาลาล
- (8) พิจารณาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการให้บริการที่ได้รับการรับรองเพื่อกำหนด มาตรการแก้ไขปัญหาและประสานงานให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดดำเนินการแก้ไขเยียวยาต่อไป
- (9) ออกระเบียบว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการ

(CertificationBody:CB) ซึ่งทำหน้าที่อยู่เดิมคือ คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยหรือ คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ให้ดำเนินงานตามมาตรฐานแนวทางการตรวจรับรองผลิตภัณฑ์ หรือการให้บริการที่คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานฮาลาลแห่งชาติประกาศกำหนดและมีการกำหนด หลักเกณฑ์โดยมาตรา 17 มีกำหนดให้องค์กรตรวจและรับรองฮาลาลซึ่งอาจเป็นคณะกรรมการอิสลาม ประจำจังหวัด คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยหรือองค์กรตรวจและรับรองฮาลาลที่ได้รับ อนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมมาตรฐานฮาลาลแห่งชาติ⁷

ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 8 กำหนดให้มีการ คຸ່ມครองผู้บริโภคนในสิทธิขั้นพื้นฐานดังนี้

สิทธิที่จะได้บริโภคหรืออุปโภคผลิตภัณฑ์ที่ฮาลาลอย่างแท้จริง

สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น

สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลต่างๆจากผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการ เท่าที่จำเป็นต่อการ คຸ່ມครอง หรือปกป้องประโยชน์ของตนโดยชอบด้วยกฎหมาย

(10) กำหนดนโยบายและแผนงานของสำนักงาน

(11) ควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่ กำหนด

(12) ออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน การปฏิบัติหน้าที่ แทนหรือการรักษาการแทน การบริหารจัดการกองทุน และการจัดสวัสดิการ

(13) แต่งตั้งหรือมอบหมายให้คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานกระทำการแทน หรือปฏิบัติการอื่นใดตามที่เห็นสมควร

(14) ออกประกาศ ระเบียบ หรือปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการ

⁷ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ มาตราศ.17 “องค์กรตรวจและ รับรองฮาลาลตามความในหมวดนี้ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ประกาศกำหนด ทั้งนี้ในการอนุญาตคณะกรรมการอาจกำหนดกิจการหรือพื้นที่ความรับผิดชอบไว้ ด้วยก็ได้ผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการของผู้ประกอบการภายในจังหวัดนั้นในจังหวัดที่ไม่มี คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรตรวจ และรับรองฮาลาลภายในจังหวัดนั้น”

สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนตัว ในกรณีที่ได้มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการรับรองฮาลาลของผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการใดๆ ว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้หรือเป็นไปโดยไม่สอดคล้องกับบัญญัติศาสนาอิสลาม

4.4 การคุ้มครองผู้บริโภคฮาลาล

การที่ผู้บริโภคสินค้าหรือบริการที่เป็นฮาลาลโดยได้รับการรับรองเครื่องหมายฮาลาลที่ถูกต้อง แต่หากปรากฏว่าสินค้าหรือบริการนั้นมีการปนเปื้อนหรือปลอมปนสิ่งที่จะต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม (หะรอม) ซึ่งผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นผู้บริโภคที่มีการบริโภคที่มีการเชื่อมโยงกับความเชื่อทางศาสนาอิสลาม โดยการบริโภคตามหลักศาสนาอิสลาม ผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลามจึงมีความคาดหวังที่จะบริโภคหรืออุปโภคสินค้าหรือบริการที่ปราศจากการปนเปื้อนหรือปลอมปนสิ่งต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม (หะรอม) และเมื่อมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาลเกิดขึ้นจะถือเป็นความเสียหายอันจะทำให้ผู้บริโภคสามารถที่จะเรียกร้องค่าเสียหายไหมทดแทนหรือการเยียวยาได้หรือไม่ หากพิจารณาตามกฎหมาย ระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับฮาลาลของประเทศไทยซึ่งได้แก่

4.4.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420

การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิดซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420⁸ สามารถแยกหลักเกณฑ์ได้ 3 ข้อ คือ

- 1 ผู้ใดทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย
- 2 กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ
- 3 ทำให้เขาเสียหาย

ผู้ใดทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย

คำว่า “ผู้ใด” คือ ผู้ที่ทำละเมิดโดยอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ รวมถึงผู้ที่เป็นเจ้าของหรือครอบครองสิ่งของ หรือผู้ดูแลรักษาสัตว์ หากเป็นกรณีของนิติบุคคลจะต้องพิจารณาตามขอบเขตวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้น หากเป็นการทำละเมิดภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลผู้แทนนิติบุคคลถือเป็นผู้กระทำความผิดโดยตรง ซึ่งในกรณีของการกระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาลผู้ทำละเมิดคือ ผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองเครื่องหมายฮาลาล หรือบุคคลธรรมาก็ได้

⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

ทำหรือกระทำ คือ การกระทำของผู้ทำละเมิดที่ต้องเป็นการกระทำในขณะที่ผู้กระทำรู้สำนึกหรือรู้สึกตัวว่าได้กระทำอะไร เป็นการกระทำโดยการเคลื่อนไหว ดังนั้นการกระทำโดยการละเมอหรืออาการป่วยบางประเภทถือว่าการกระทำโดยไม่รู้สึกรู้ตัวจึงถือว่าไม่เป็นการกระทำ อันจะทำให้ผู้กระทำต้องรับผิดชอบละเมิด หรือการกระทำโดยการงดเว้นหน้าที่ที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันผลเหมือนกับที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคท้าย⁹ หน้าที่ที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นอาจเกิดจาก หน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติ เช่น บิดามารดา มีหน้าที่ที่จะต้องเลี้ยงดูบุตร ผู้เยาว์หรือบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแต่มีอาการทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้¹⁰ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคต่างๆ หน้าที่ที่เกิดจากสัญญา เมื่อมีการตกลงกันทำนิติกรรมใดจนเกิดเป็นสัญญาอย่างใดอย่างหนึ่ง คู่สัญญาจะต้องมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลง การไม่ปฏิบัติตามสัญญานอกจากจะทำให้เกิดความรับผิดตามสัญญาหากมีการทำให้เกิดความเสียหายเกิดขึ้นอาจต้องรับผิดชอบละเมิดได้ หน้าที่ที่เกิดจากการกระทำครั้งก่อนของตน เป็นการที่ผู้ทำละเมิดไม่มีนิติสัมพันธ์กันมาก่อน แต่เนื่องจากการกระทำครั้งก่อนของตนจึงทำให้เกิดหน้าที่ เช่น การจูงมือเด็กหรือคนแก่ข้ามถนนทำให้ผู้กระทำการจูงเกิดหน้าที่ที่จะต้องจูงมือเด็กหรือคนแก่ให้พ้นจากถนน

ทำต่อบุคคลอื่น คือ การกระทำละเมิดนั้นจะต้องต่อผู้ที่ถูกละเมิดหรือผู้เสียหาย ไม่ใช่ตัวผู้กระทำเอง ผู้ถูกละเมิดหรือผู้เสียหายต้องเป็นบุคคล ไม่ว่าจะบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล การกระทำต่อสิ่งของหรือสัตว์ผู้ถูกละเมิดจึงเป็นผู้ครอบครองหรือเป็นเจ้าของ กรณีของบุคคลธรรมดาผู้ถูกละเมิดต้องมีสภาพบุคคล¹¹ เริ่มเมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดเมื่อตายไปแล้ว การกระทำต่อศพจึงไม่เป็นการละเมิดต่อศพ แต่อาจเป็นการละเมิดต่อทายาทได้

โดยผิดกฎหมาย การกระทำละเมิดจะต้องเป็นการกระทำต่อผู้อื่นโดยผิดกฎหมาย อาจจะเป็นการกระทำผิดกฎหมายที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาหรืออาจผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายอื่น ถ้าบุคคลผู้กระทำมีสิทธิหรือมีอำนาจกระทำได้โดยชอบยอมไม่ถือว่าผิดกฎหมาย อาจเป็นกรณีที่กฎหมายให้

⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคท้าย การกระทำ ให้หมายความรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้นโดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย

¹⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1564 บิดามารดาจำต้องเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์หรือบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแต่มีอาการทุพพลภาพและหาเลี้ยงตนเองไม่ได้

¹¹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 15 สภาพบุคคลยอมเริ่มตั้งแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย

อำนาจโดยตรง เช่นเจ้าของกรรมสิทธิ์มีสิทธิใช้สอยทรัพย์สินและป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นมารบกวนการครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336¹² หรือกรณีอำนาจตามสัญญา เนื่องจากสัญญาเป็นป่อเกิดแห่งหนี้ ก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างคู่สัญญา หรือกรณีอำนาจตามคำพิพากษาเมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าความย่อมมีสิทธิตามคำพิพากษานั้นจนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลที่สูงกว่ามากลับคำพิพากษาของศาลล่าง หรือกรณีอำนาจกระทำเกิดจากความยินยอม เมื่อมีความยินยอมให้กระทำแล้วไม่ถือว่าเป็นการกระทำผิดกฎหมายเว้นแต่เป็นการยินยอมที่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีงามของประชาชน¹³

การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

จงใจ คือ การกระทำโดยรู้สำนึกถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ เป็นการกระทำที่ผู้กระทำประสงค์ต่อผลไม่ใช่เล็งเห็นผลของการกระทำ จึงทำให้จงใจมีความหมายที่แคบกว่าเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา¹⁴ แต่การกระทำโดยเจตนาเล็งเห็นผลอาจเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อได้

ประมาทเลินเล่อ คือ การกระทำโดยไม่จงใจเป็นการกระทำที่ขาดความระมัดระวังตามสมควรซึ่งบุคคลที่อยู่ในภาวะเช่นนั้นจะต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวัง เช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่¹⁵ บุคคลในที่นี้หมายถึงบุคคลที่อยู่ในสถานะเช่นเดียวกับผู้กระทำผิด ภาวะ คือ ภาวะที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นบุคคลนั้นมีภาวะแบบไหนถ้าหาก

¹² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอย และจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และ มีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วย กฎหมาย

¹³ พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ๒๕๔๐ .ศ. มาตรา ๙ ความตกลงหรือความยินยอมของผู้เสียหายสำหรับการกระทำที่ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จะนำมาอ้างเป็นเหตุยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบเพื่อละเมิดมิได้

¹⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสอง กระทำโดยเจตนา ได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและ ในขณะที่เดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

¹⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสอง กระทำโดยประมาท ได้แก่กระทำ ความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่ กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจัก ต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวัง เช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

เป็นผู้มีความรู้เฉพาะทางย่อมต้องมีความระมัดระวังมากกว่าบุคคลทั่วไป วิสัย คือสภาพที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล เช่น ชายหญิงย่อมมีวิสัยหรือสภาพจิตใจที่แตกต่างกัน พฤติการณ์ คือ สภาวะสิ่งแวดล้อมภายนอก

ทำให้เขาเสียหาย

เจตนารมณ์ของละเมิดคือการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพราะฉะนั้นการจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้จะต้องมีการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายก่อน ซึ่งต่างกับทางอาญาที่มุ่งจะป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดโดยไม่คำนึงว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นหรือไม่ การกระทำที่จำเป็นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต้องเป็นการทำให้เกิดผลเสียหายต่อ ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด

เสียหายแก่ชีวิต เป็นการกระทำให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตายอาจเป็นการกระทำโดยเจตนาได้ตรงตัวหรือไม่เจตนาหรือประมาทก็ถือว่าเป็นการกระทำให้บุคคลอื่นเสียหายแก่ชีวิต

เสียหายแก่ร่างกาย เป็นการกระทำให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย เช่น บาดเจ็บ พิการ เสียโฉม หรือจิตใจ ซึ่งความเสียหายต่อจิตใจ หมายความว่า ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน ความหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้าโศกเสียใจ ความอับอาย หรือความเสียหายต่อจิตใจอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน¹⁶จิตใจในที่นี้ไม่ได้หมายถึงอารมณ์หรือความรู้สึกแต่เป็นความเสียหายที่ปรากฏในทางกายภาพ เช่น ระบบประสาท ¹⁷

¹⁶พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 4 ความเสียหายต่อจิตใจ หมายความว่า ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน ความหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้าโศกเสียใจ ความอับอาย หรือความเสียหายต่อจิตใจอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

¹⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2816/2528 ตามพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 ที่บัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติโทรเลขและโทรศัพท์ พุทธศักราช 2477 เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกันนั้น ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติโทรเลขและโทรศัพท์ดังกล่าวบัญญัติว่า "รัฐบาลไม่ต้องรับผิดในการสูญหายหรือเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งหากเกิดขึ้นเพราะเหตุที่เครื่องโทรเลขใช้การไม่สะดวก หรือพนักงานโทรเลขคนใดบกพร่องต่อหน้าที่อันเกี่ยวแก่การรับส่ง หรือการส่งมอบข่าวสารใด ๆ และพนักงานนั้น ๆ ก็ไม่ต้องรับผิดชอบในการสูญหายหรือเสียหายนั้น ๆ เว้นแต่ตนจะก่อให้เกิดขึ้นโดยเจตนาหรือโดยกลฉ้อฉล หรือโดยความประมาทเลินเล่อ"แสดงว่าจำเลยจะไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ก็ต่อเมื่อเป็นการกระทำที่เกิดจากปฏิบัติหน้าที่ตามปกติของจำเลย ข้อยกเว้นความรับผิดดังกล่าวไม่

เสียหายแก่นามัย เป็นความเสียหายแก่สุขลักษณะ เช่น การกระทำให้มีกลิ่นรบกวน เสียงดังรบกวน

เสียหายแก่เสรีภาพ คือการกระทำที่เสื่อมเสียเสรีภาพตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น การถูกกักขัง

เสียหายแก่ทรัพย์สิน เป็นการทำให้ทรัพย์สินเสียหายอาจเป็นความเสียหายที่ปรากฏให้เห็นชัดเจนจนทำให้ทรัพย์สินมีสภาพที่เปลี่ยนไปหรือปราศจากความครอบครอง

เสียหายแก่สิทธิ คือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดนอกเหนือจากสิทธิในชีวิต ร่างกาย นามัย เสรีภาพ และทรัพย์สิน เช่น สิทธิในครอบครัว

ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามความรับผิดชอบละเมิดที่กระทำต่อสินค้าหรือบริการที่ฮาลาลแล้วแม้ผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ให้บริการจะเจตนาหรือประมาทเลินเล่อทำต่อผู้บริโภคโดยผิดต่อกฎหมายแต่การที่ผู้บริโภคสินค้าหรือบริการได้รับความเสียหายหรือไม่นั้น หากพิจารณาจากหลักเกณฑ์ละเมิด ในเรื่องความเสียหายที่เกิดขึ้น ก็อาจจะเป็นลักษณะของความเสียหายที่เกิดแก่ร่างกายในแง่ของความเสียหายทางจิตใจ เนื่องจากผู้บริโภคมุ่งหวังที่จะได้บริโภคสินค้าหรือบริการที่ฮาลาลที่ถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลาม แต่อย่างไรก็ตามความเสียหายก็ไม่ถึงขั้นที่ปรากฏให้เห็นในทางกายภาพแต่เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นทางอารมณ์หรือความรู้สึกดังที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2816/2528 ความเศร้าโศกเสียใจของโจทก์เป็นเพียงอารมณ์ไม่มีบทกฎหมายใดที่บัญญัติให้สิทธิโจทก์เรียกค่าเสียหายในเรื่องนี้ได้

4.4.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฟ้องฐานผิดสัญญา

การที่ผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ให้บริการทำการส่งมอบสินค้าหรือบริการโดยรู้อยู่แล้วว่าสินค้าหรือบริการนั้นผลิตหรือให้บริการไม่ถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะผลิตสินค้าหรือ

รวมถึงการที่พนักงานโทรเลขก่อให้เกิดขึ้นโดยเจตนาหรือโดยกลฉ้อฉลหรือโดยความประมาทเลินเล่อ เมื่อฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ จำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 จึงไม่ได้รับยกเว้นความรับผิดชอบตามกฎหมายดังกล่าว แม้จำเลยที่ 1 จะมีใช้ลูกจ้างหรือตัวแทนของการสื่อสารแห่งประเทศไทยจำเลยที่ 2 แต่จำเลยที่ 1 ก็เป็นพนักงานในสังกัดของจำเลยที่ 2 ปฏิบัติหน้าที่การงานตามที่ได้รับมอบหมายจากจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นนิติบุคคลและเป็นผู้บังคับบัญชาเมื่อจำเลยที่ 1 ปฏิบัติหน้าที่การงานโดยประมาทเลินเล่อ ทำให้โจทก์ ได้รับความเสียหาย จำเลยที่ 2 ต้องร่วมรับผิดชอบ ด้วยการที่โจทก์ได้รับความเศร้าโศกเสียใจ เนื่องจากได้รับโทรเลขที่จำเลยที่ 1 ระบุข้อความผิดเป็นว่าบุตรสาวโจทก์ถึงแก่กรรมแล้วนั้น ความเศร้าโศกเสียใจของโจทก์เป็นเพียงอารมณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อทราบข่าวร้าย ไม่มีบทกฎหมายใดที่บัญญัติให้สิทธิโจทก์เรียกค่าเสียหายในเรื่องนี้ได้

ให้บริการ ที่มีส่วนประกอบหรือมีการปนเปื้อนที่ต้องห้าม (หะรอม) โดยปกติผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลามถือว่าการปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม (หะรอม) หรือไม่เป็นสาระสำคัญในการเลือกซื้อสินค้าหรือใช้บริการ การที่ผู้บริโภคตกลงในการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการเป็นการแสดงเจตนาโดยคาดหวังว่าสินค้าหรือบริการนั้นได้ผ่านกระบวนการหรือขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลามย่อมเป็นการแสดงเจตนาโดยถือว่สิ่งที่จะได้บริโภคหรืออุปโภคนั้นมีคุณสมบัติที่เป็นสาระสำคัญ¹⁸ หากสินค้าหรือบริการไม่ถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลามย่อมทำให้ผู้บริโภคสามารถที่บอกกล่าวนิติกรรมอันเป็นโมฆียะได้ นอกจากนี้การที่ผู้ผลิตสินค้าหรือให้บริการแสดงเครื่องรับรองฮาลาลต่อผู้บริโภคแต่สินค้าหรือบริการนั้นผู้ผลิตสินค้าหรือให้บริการรู้อยู่แล้วสินค้าหรือบริการมีการปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม (หะรอม) ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตสินค้าหรือให้บริการแสดงเจตนาโดยใช้กลอุบายหลอกลวงโดยการปกปิดความจริง¹⁹ ที่สินค้าหรือบริการมีการปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลาม (หะรอม) และการที่ผู้ผลิตสินค้าหรือบริการส่งมอบสินค้าหรือให้บริการที่มีการปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลามย่อมเป็นการไม่ซื่อสัตย์ให้ถูกต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ หากผู้บริโภคได้รับความเสียหายสามารถเรียกร้องเยียวยาเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นได้²⁰

ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ผู้บริโภคสามารถที่ใช้สิทธิในการบอกเลิกสัญญาและหากการเลิกสัญญาเป็นผลมาจากผู้ผลิตสินค้าหรือให้บริการมีส่วนผิดในการชำระหนี้ผู้บริโภคสามารถที่เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายได้ แต่ในการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายก่อนข้างที่จะเป็นปัญหาสำหรับผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้บริโภครายย่อยที่เป็นผู้ซื้อหรือใช้

¹⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 157 การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในคุณสมบัติของบุคคลหรือทรัพย์สินเป็นโมฆียะ

ความสำคัญผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นความสำคัญผิดในคุณสมบัติ ซึ่งตามปกติถือว่าเป็นสาระสำคัญ ซึ่งหากมิได้มีความสำคัญผิด ดังกล่าว การอันเป็นโมฆียะนั้นคงจะมีได้กระทำขึ้น

¹⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 159 การแสดงเจตนาเพราะถูกกลฉ้อฉลเป็นโมฆียะการถูกกลฉ้อฉลที่จะเป็นโมฆียะตามวรรคหนึ่ง จะต้องถึงขนาด ซึ่งถ้ามิได้มีกลฉ้อฉลดังกล่าว การอันเป็นโมฆียะนั้นคงจะมีได้กระทำขึ้นถ้าคู่กรณีฝ่ายหนึ่งแสดงเจตนาเพราะถูกกลฉ้อฉลโดยบุคคล ภายนอก การแสดงเจตนาอันนั้นจะเป็นโมฆียะต่อเมื่อคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง ได้รู้ หรือควรจะได้รู้ถึงกลฉ้อฉลนั้น

²⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 215 เมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์ อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ไซ้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การไม่ชำระหนี้ได้

บริการทั่วไป เนื่องจากในการฟ้องร้องอาจต้องใช้ค่าใช้จ่ายในมูลค่าที่สูงกว่าสิ่งที่ผู้บริโภคซื้อหรือใช้บริการ และนอกจากนี้ในการรวบรวมพยานหลักฐานในการต่อสู้คดีผู้บริโภคค่อนข้างจะเสียเปรียบผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการ เนื่องจากพยานหลักฐานส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการ ในทางกลับกัน ในมุมมองของผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการอาจไม่เป็นธรรมต่อผู้ผลิตหรือให้บริการในกรณีที่ สินค้าหรือบริการนั้นต้องผ่านขั้นตอน กระบวนการต่างๆหลายชั้นจนกว่าสินค้าหรือบริการนั้นจะถึงมือผู้บริโภค เช่น ขั้นตอนการผลิต การขนส่ง การวางสินค้าจำหน่าย ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคฟ้องร้องค่าเสียหายเอาแก่ใครคนหนึ่งจะไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกฟ้องร้องเท่าไร จึงเห็นได้ว่าแม้ผู้บริโภคจะฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกิดขึ้น

4.4.3 ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 8 บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการค้าไว้โดย มาตรา 271 ในเรื่องของการหลอกลวงขาย โดยการกระทำให้ผู้บริโภคสำคัญผิดในแหล่งกำเนิดของ สินค้า ภาพของสินค้า คุณภาพของสินค้า และปริมาณของสินค้า ซึ่งการหลอกลวงขายของผู้ผลิตสินค้า หรือผู้ให้บริการหากมีการหลอกลวง ซึ่งสินค้าหรือบริการที่เป็นฮาลาลหรือไม่นั้นถือว่าเป็นลักษณะของ สภาพสินค้าที่หมายถึง ธรรมชาติของสินค้าหรือสภาพที่เป็นจริงของสินค้านั้น หรืออาจเป็นลักษณะของแหล่งกำเนิดสินค้า เมื่อสินค้าหรือบริการได้ผ่านการรับรองเกี่ยวกับเครื่องหมายรับรองฮาลาลแล้ว ย่อมถือว่าสินค้าหรือบริการนั้นมีแหล่งกำเนิดสินค้าหรือบริการที่มาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือได้ว่าผ่าน กระบวนการ ขั้นตอน ที่ปฏิบัติถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลาม

นอกจากนี้หากการหลอกลวงของผู้ผลิตสินค้าหรือให้บริการเป็นการกระทำโดย เจตนาทุจริต หลอกลวงผู้บริโภคโดยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอก หรือแจ้งให้ผู้บริโภคทราบก็ถือว่า ผู้ผลิตสินค้าหรือบริการกระทำผิดฐานฉ้อโกงตามประมวล กฎหมายอาญามาตรา 341²¹ ได้

ดังนั้น เมื่อพิจารณาสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองตามประมวล กฎหมายอาญาที่จะฟ้องร้องดำเนินคดีต่อผู้ผลิตสินค้าหรือให้บริการก็มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น การฟ้องร้องฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341 การกระทำความผิดของผู้ผลิตสินค้า หรือให้บริการจะต้องเป็นการกระทำความผิดโดยมีเจตนากระทำโดยทุจริต ซึ่งในความเป็นจริงการ

²¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดง ข้อความ อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งและโดยการหลอ กลวงดังว่านั้นได้ไป ซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวง หรือบุคคลที่สามหรือ ทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ ปรับ ไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กระทำความผิดนั้นมิได้ทั้งการกระทำโดยเจตนา หรือการกระทำโดยประมาท และหากผู้ผลิตสินค้าหรือบริการกระทำให้สินค้าหรือบริการนั้นเกิดการปลอมปนหรือปนเปื้อนโดยประมาทเลินเล่อ ผลคือทำให้การกระทำของผู้ผลิตสินค้าหรือให้บริการนั้นขาดองค์ประกอบในความผิดฐานฉ้อโกง แต่แม้การกระทำความผิดของผู้ผลิตสินค้าหรือบริการจะไม่ต้องรับผิดฐานฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 แต่การกระทำความผิดนั้นอาจเป็นการลงขายอันความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 อย่างไรก็ตามในการพิจารณาความรับผิดทางอาญาจะต้องมีการตีความโดยเคร่งครัด ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 กำหนดให้เฉพาะการขายสินค้าเท่านั้นที่จะเป็นความผิดได้ แต่ในความเป็นจริง ในการอุปโภคหรือบริโภคของผู้บริโภคนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะเรื่องการซื้อขายเท่านั้น แต่ยังมีกิจกรรมอื่นอีกมากมายที่ผู้บริโภคกระทำการในการอุปโภคหรือบริโภค เช่น การขนส่ง หรือการใช้บริการอย่างอื่น จึงเห็นได้ว่าแม้ผู้บริโภคมิสิทธิที่ดำเนินคดีทางอาญาแก่ผู้ผลิตสินค้าได้ แต่หากการกระทำของผู้บริโภคไม่ใช่การซื้อขายแต่เป็นการใช้บริการ ผู้บริโภคมิสามารถฟ้องร้องดำเนินคดีเอาแก่ผู้ให้บริการได้ จึงถือเป็นช่องว่างที่ทำให้ผู้บริโภคไม่ได้รับความคุ้มครอง

4.4.4 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

เมื่อมีการกล่าวถึงฮาลาลสิ่งแรกที่คนส่วนใหญ่จะพูดถึงเป็นประการแรกคือ อาหาร ซึ่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองผู้บริโภคตามมาตรา 25 กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายอาหารดังต่อไปนี้

อาหารไม่บริสุทธิ์ คือ อาหารที่มีลักษณะอาหารที่มีสิ่งที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจ็บป่วยอยู่ด้วย หรืออาหารที่มีสารหรือวัตถุเคมีเจ็บป่วยในอัตราที่อาจเป็นเหตุให้คุณภาพของอาหารนั้นลดลงเว้นแต่การเจ็บป่วยเป็นการจำเป็นต่อกรรมวิธีผลิต การผลิต และได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว หรืออาหารที่ได้ผลิต บรรจุ หรือเก็บรักษาไว้โดยไม่ถูกสุขลักษณะ หรืออาหารที่ผลิตจากสัตว์ที่เป็นโรคที่อาจติดต่อถึงคนได้ และอาหารที่มีภาชนะบรรจุประกอบด้วยวัตถุที่น่าจะเป็นอันตรายร้ายแก่สุขภาพ

อาหารปลอมอาหาร คือ อาหารที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นอาหารที่ได้สับเปลี่ยนใช้วัตถุอื่นแทนบางส่วนหรือคัดแยกวัตถุที่มีคุณค่าออกเสียทั้งหมดหรือบางส่วนและจำหน่ายเป็นอาหารแท้อย่างนั้นหรือใช้ชื่ออาหารแท่นั้น หรือวัตถุหรืออาหารที่ผลิตขึ้นเทียมอาหาร หรืออาหารที่ได้ผสมหรือปรุงแต่งด้วยวิธีใดๆโดยประสงค์จะปกปิดซ่อนเร้นความชำรุดบกพร่องหรือความด้อยคุณภาพ หรืออาหารที่มีฉลากเพื่อลวงหรือพยายามลวงผู้ซื้อในเรื่องคุณภาพ ปริมาณ ประโยชน์ หรือในเรื่องสถานที่และประเทศที่ผลิต หรืออาหารที่ผลิตไม่ถูกต้องต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศ

อาหารผิดมาตรฐาน คือ อาหารที่ไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนด

อาหารอื่นที่รัฐมนตรีกำหนด คือ อาหารที่ไม่ปลอดภัยในการบริโภค หรือมีสรรพคุณไม่เป็นที่เชื่อถือ หรือมีคุณค่าหรือคุณประโยชน์ต่อร่างกายในระดับที่ไม่เหมาะสม²²

เมื่อพิจารณาคู่ครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 จะเห็นได้ว่าการคุ้มครองมุ่งไปที่การคุ้มครองความปลอดภัยทางด้านสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค แต่ผู้บริโภคที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามที่การอุปโภคหรือบริโภคมีความเชื่อมโยงกับหลักความเชื่อทางศาสนา ซึ่งอาหารนั้นแม้จะถูกหลักอนามัยตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 แต่หากมีการปลอมปนหรือมีการติดฉลากที่มีเครื่องหมายรับรองฮาลาลตามพระราชบัญญัตินี้ อาจถือว่าเป็นอาหารปลอมได้ตามมาตรา 27²³ แม้ผู้บริโภคอาจร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินคดีเอาผิดแก่ผู้ผลิตสินค้าตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ได้แต่ในความเป็นจริงกิจกรรมที่ผู้บริโภคที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามอุปโภคบริโภคไม่ได้มีเพียงแต่อาหารเท่านั้นยังมีกิจกรรมอื่นอีกมากมายไม่ว่าจะเป็นการใช้

²² พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 มาตรา 29 อาหารที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นอาหารตามมาตรา 25 (4)

- (1) ไม่ปลอดภัยในการบริโภค หรือ
- (2) มีสรรพคุณไม่เป็นที่เชื่อถือ หรือ
- (3) มีคุณค่าหรือคุณประโยชน์ต่อร่างกายในระดับที่ไม่เหมาะสม

²³ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 มาตรา 27 อาหารที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นอาหารปลอม

- (1) อาหารที่ได้สับเปลี่ยนใช้วัตถุอื่นแทนบางส่วน หรือคัดแยกวัตถุที่มีคุณค่าออกเสียทั้งหมดหรือบางส่วน และจำหน่ายเป็นอาหารแต่อย่างนั้น หรือใช้ชื่ออาหารแต่อย่างนั้น
- (2) วัตถุหรืออาหารที่ผลิตขึ้นเทียมอาหารอย่างหนึ่งอย่างใด และจำหน่ายเป็นอาหารแต่อย่างนั้น
- (3) อาหารที่ได้ผสมหรือปรุงแต่งด้วยวิธีใด ๆ โดยประสงค์จะปกปิดซ่อนเร้นความชำรุดบกพร่อง หรือความด้อยคุณภาพของอาหารนั้น
- (4) อาหารที่มีฉลากเพื่อลวง หรือพยายามลวงผู้ซื้อให้เข้าใจผิดในเรื่องคุณภาพ ปริมาณ ประโยชน์ หรือลักษณะพิเศษอย่างอื่น หรือในเรื่องสถานที่และประเทศที่ผลิต
- (5) อาหารที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6 (2) หรือ (3) ถึงขนาดจากผลวิเคราะห์ปรากฏว่า ส่วนประกอบที่เป็นคุณค่าทางอาหารขาดหรือเกินร้อยละสามสิบจากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุด หรือแตกต่างจากคุณภาพหรือมาตรฐานที่ระบุไว้จนทำให้เกิดโทษหรืออันตราย

บริการร้านอาหาร การใช้บริการขนส่ง การใช้บริการโรงแรม เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 นี้จะให้ความคุ้มครองผู้บริโภคแค่เรื่องของอาหารเท่านั้นและในการได้รับการเยียวยาความเสียหายของผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 นั้นไม่ได้กำหนดการเยียวยาخذใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นคงมีเพียงการลงโทษโดยการเพิกถอนใบอนุญาต และการลงโทษทางอาญาเท่านั้น จึงถือได้ว่าพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 นี้ยังมีช่องว่างในการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่

4.4.5 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ฉบับแก้ไขพ.ศ. 2556 เป็นกฎหมายที่กำหนดให้ความคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคไม่ว่าจะเป็นการบริโภคสินค้าหรือการใช้บริการโดยกำหนดสิทธิพื้นฐานที่ผู้บริโภคจะได้รับความคุ้มครองอันได้แก่

สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

การคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 นั้น หากพิจารณากรณีการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวกับการบริโภคสินค้าหรือบริการที่เป็นฮาลาลตามกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งสิ่งที่บ่งชี้ได้ว่าสินค้าหรือบริการนั้นเป็นฮาลาลที่จะทำให้ผู้บริโภคเกิดสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองสินค้าหรือบริการนั้นจะต้องผ่านการได้รับรองเครื่องหมายฮาลาล อันจะเป็นลักษณะของการขายสินค้าหรือการให้บริการที่จะต้องมีการโฆษณา หรือมีการแสดงฉลากที่แสดงให้เห็นว่าสินค้าหรือบริการได้ผ่านกระบวนการรับรองเครื่องหมายฮาลาลที่ถูกต้องแล้ว ซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 22 กำหนดให้ “การโฆษณาจะต้องไม่ใช่ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพหรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ

ข้อความดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการสถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริง หรือไม่ก็ตาม

ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ

ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน

ข้อความอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ข้อความที่ใช้ในการโฆษณาที่บุคคลทั่วไปสามารถรู้ได้ว่าเป็นข้อความที่ไม่อาจเป็นความจริงได้โดยแน่แท้ ไม่เป็นข้อความที่ต้องห้ามในการโฆษณาตาม (๑)

ในส่วนของการคุ้มครองผู้บริโภคจากการติดป้ายฉลากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 30 ในกรณีที่ปรากฏว่ามีสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้นแต่สินค้านั้นดังกล่าวนั้นไม่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก จะเห็นได้ตามกฎหมายฉบับนี้ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่อาจอันตรายต่อจิตใจได้ด้วยปัญหาที่ต้องพิจารณา คือ อันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อจิตใจนั้นพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 นี้มีเจตารมณ์ให้ความคุ้มครองอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อจิตใจแค่นั้น จะต้องเป็นอันตรายที่สามารถมองเห็นได้ในทางกายภาพเช่น การทำให้เกิดอาการผิดปกติทางด้านสุขภาพจิต หรือรวมถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นทางความรู้สึกหรืออารมณ์ด้วย หากเราพิจารณาตามแนวของคำพิพากษาของศาลประเทศไทยนั้นเห็นได้ว่าศาลของประเทศยังไม่ให้การรับรองในการฟ้องร้องเรียกเอาค่าเสียหายอันเป็นสินไหมทดแทนจากความเสียหายที่เกิดขึ้นกับความรู้สึกหรือสภาพอารมณ์ นอกจากในการคุ้มครองผู้บริโภคโดยการติดป้ายฉลากนี้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ให้ความคุ้มครองเฉพาะการคุ้มครองผู้บริโภคสินค้าเท่านั้นไม่รวมถึงการบริการด้วย²⁴

²⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 30 ให้สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและสินค้าที่สั่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับสินค้าที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในส่วนของการดำเนินคดีคุ้มครองผู้บริโภคนั้นพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจในการดำเนินคดีเกี่ยวกับคดีผู้บริโภคแทนผู้เสียหาย โดยผู้บริโภคที่เป็นผู้เสียหายจะต้องร้องเรียนต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งจะเกิดปัญหาที่ตามมาคือเมื่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับเรื่องร้องเรียนมาแล้วจะดำเนินคดีต่อผู้ประกอบการที่เป็นผู้ผลิตสินค้าหรือบริการหรือไม่เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่ฟ้องหรือไม่ ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 กำหนดให้ สมาคมหรือมูลนิธิที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค รับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจฟ้องและดำเนินคดีผู้บริโภคแทนผู้บริโภคได้ และการถอนฟ้องหรือการประนีประนอมยอมความจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องมาแสดงต่อศาล หากถ้าภายหลังที่ได้มีการยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว สมาคมหรือมูลนิธิผู้ยื่นฟ้องถูกเพิกถอนการรับรอง ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคหรือไม่สามารถดำเนินคดีต่อไปได้ให้ผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องเข้าดำเนินคดีต่อไปได้

ดังนั้น เมื่อพิจารณาสิทธิของผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 แล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายทั้งสองฉบับแม้จะให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคโดยเฉพาะผู้บริโภคเป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามในการจะได้รับความคุ้มครองการบริโภคสินค้าหรือบริการที่เป็นฮาลาลแต่ก็ยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่นับถือศาสนาอิสลามที่เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่อิงกับหลักความเชื่อทางศาสนาได้ครอบคลุมทั้งหมด

4.4.6 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัย

พ.ศ.2551

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 มีการบัญญัติให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะสินค้านั้นไม่มีความปลอดภัย โดยให้ความคุ้มครองต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไม่ว่าจะเป็น ความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจ หรือทรัพย์สินทั้งนี้ไม่รวมถึงความเสียหายต่อตัวสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 ได้ให้นิยามความหมายของความเสียหายต่อจิตใจ หมายถึง ความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน

ในกรณีที่น่าปรากฏว่ามีสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้นแต่สินค้านั้นดังกล่าวไม่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ความหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้าโศกเสียใจ ความอับอาย หรือความเสียหายต่อจิตใจอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน หากเราพิจารณาโดยไม่พิจารณามาตราอื่นประกอบดูเหมือนว่าพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัยนี้จะสิทธิผู้บริโภคเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัยได้ แต่หากพิจารณาตามมาตรา 13 ที่กำหนดให้ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจนั้นต้องเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย ไม่รวมถึงความเสียหายของจิตใจที่เกิดจากความรู้สึกที่ไม่สามารถแสดงให้ทางกายภาพ และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามิ ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ

นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 กำหนดให้เฉพาะความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเท่านั้นไม่ได้ให้ความสำคัญคุ้มครองถึงการบริการ ซึ่งสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หมายถึง สินค้าที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุจากความบกพร่องในการผลิตหรือการออกแบบ หรือไม่ได้กำหนดวิธีใช้วิธีเก็บรักษา ค่าเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้านรวมทั้งลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้า

ในส่วนของการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 กำหนดให้ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคม หรือมูลนิธิที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจฟ้องและดำเนินคดีผู้บริโภคแทนผู้บริโภคได้ และการถอนฟ้องหรือการประนีประนอมยอมความจะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องมาแสดงต่อศาล หากถ้าภายหลังที่ได้มีการยื่นฟ้องต่อศาลแล้วสมาคมหรือมูลนิธิผู้ยื่นฟ้องถูกเพิกถอนการรับรอง ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคหรือไม่สามารถดำเนินคดีต่อไปได้ ให้ผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องเข้าดำเนินคดีต่อไปได้

4.4.7 ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.2558

การคุ้มครองผู้บริโภคตามระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.2558 ไม่ได้กำหนดเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภคไว้ชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาตามระเบียบข้อที่ 7 ให้นิยามผู้บริโภค หมายถึง ผู้ที่ซื้อหรือได้รับบริการจากผู้ประกอบการ หรือตัวแทนผู้ได้รับเสนอ หรือการชกจูงจากผู้ประกอบการ เพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าบริการจากผู้ประกอบการโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทน แต่เมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมที่ผู้บริโภคอุปโภคหรือบริโภค ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.2558 ให้การคุ้มครองผู้บริโภค

ครอบคลุมทั้งผลิตภัณฑ์ฮาลาลซึ่งได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสิ่งผลิตขึ้นตามกระบวนการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ฮาลาล และหมายความรวมถึง การจำหน่าย การบริการ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การโลจิสติกส์ และนวัตกรรม ที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม แต่เนื่องจากระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.2558 เป็นระเบียบที่มีเจตนารมณ์ในการรับรองและควบคุมผู้ประกอบการที่ประสงค์จะขอรับรองเครื่องหมายฮาลาล ทำให้คุ้มครองผู้บริโภคจะปรากฏในรูปแบบของมาตรการทางปกครองเช่นการยกเลิกใบอนุญาตรับรองเครื่องหมายฮาลาลแก่ผู้ประกอบการเท่านั้น ในส่วนของการคุ้มครองผู้บริโภคที่ปรากฏในระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.2558 ข้อ 69 ที่กำหนดว่าผู้ใดขาย จำหน่าย หรือให้บริการโดยหลอกลวงด้วยการใช้เครื่องหมาย ข้อความ รูปภาพ การแต่งกาย หรือการแสดงตนอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ผู้บริโภคหลงเชื่อว่าเป็นผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการฮาลาล โดยให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมีอำนาจดำเนินคดีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อเกิดความเสียหายเกิดขึ้นต่อผู้บริโภคในอันที่จะเรียกร้องค่าเสียหายเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.2558 ไม่ได้กำหนดให้ผู้บริโภคสามารถที่เรียกร้องหรือมอบหมายให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยเรียกแทนผู้บริโภคได้

4.4.8 ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ...

ในส่วนของ การคุ้มครองผู้บริโภคร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. มาตรา 8 มีการกำหนดให้ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาล²⁵หรือผู้ใช้บริการจากการให้บริการที่ได้รับการรับรองฮาลาลมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองดังนี้

สิทธิที่จะได้บริโภคหรืออุปโภคผลิตภัณฑ์ที่ฮาลาลอย่างแท้จริง

สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นควรกำหนดฐานเท่าไร

สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลต่างๆจากผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการเท่าที่จำเป็นต่อการคุ้มครองหรือปกป้องประโยชน์ของตนโดยชอบด้วยกฎหมาย

สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนตัวในกรณีที่ได้มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการรับรองฮาลาลของผลิตภัณฑ์ หรือการให้บริการใดๆว่าการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเป็นไปโดยไม่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลาม

²⁵ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... ผลิตภัณฑ์ หมายความว่า สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือผลิตขึ้นเพื่อใช้สำหรับการอุปโภคหรือบริโภค ซึ่งได้แก่ อาหาร เครื่องดื่ม ยา เครื่องสำอาง และอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ผู้เขียนมีความเห็นว่าในเรื่องสิทธิของผู้บริโภคตามร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... ยังส่วนที่ไม่ครอบคลุมตามสิทธิที่แท้จริงของผู้บริโภคตามมาตรา 8 (1) “สิทธิที่จะได้บริโภคหรืออุปโภคผลิตภัณฑ์ที่ฮาลาลอย่างแท้จริง” จะเห็นได้ว่าร่างกฎหมายฉบับนี้บัญญัติให้ความคุ้มครองเฉพาะผลิตภัณฑ์เท่านั้นไม่รวมถึงการให้บริการด้วย นอกจากนี้ในการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดจากความผิดเกี่ยวกับฮาลาลของผู้บริโภค เนื่องจากความเสียหายจากการละเมิดฮาลาลเป็นความเสียหายที่เกิดจากความเสียหายทางความรู้สึกหรืออารมณ์ ซึ่งในปัจจุบันศาลในประเทศไทยยังคงปฏิเสธในการเรียกร้องความเสียหายที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกหรืออารมณ์ เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคฮาลาลให้ชัดเจนร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... ควรกำหนดการชดเชยค่าเสียหายที่มีความแน่นอนโดยอาจคิดจากมูลค่าของราคาสินค้าหรือบริการที่ผู้บริโภคได้บริโภคหรือใช้บริการ

ส่วนการดำเนินคดีนั้นร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาล โดยการจัดตั้งองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาล โดยกำหนดให้องค์กรคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาลมีอำนาจในการเป็นผู้แทนในคดีที่มีการฟ้องร้องเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย และมีการกำหนดให้ไมให้องค์กรคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาลถอนฟ้อง เว้นแต่ศาลจะอนุญาตให้ถอนฟ้อง การกำหนดมาตรการทางปกครองและบทลงโทษแก่ผู้กระทำผิดกฎหมายหรือผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามระเบียบหรือเงื่อนไขที่กำหนด ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... กำหนดให้ในกรณีที่มีการตรวจสอบพบว่ามีความผิดหรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการของผู้ประกอบการรายใดเป็นสิ่งที่ไม่ฮาลาลหรือมีกระบวนการผลิตที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานฮาลาลที่กำหนด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือปิดการให้บริการดังกล่าว และให้ผู้ประกอบการรายนั้นแก้ไขให้ถูกต้องหรือเรียกคืนผลิตภัณฑ์ดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ประกอบการจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่คณะกรรมการกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองเป็นจำนวนเงินไม่เกิน 2 เท่าของมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่ได้จำหน่ายไปแล้วหรือค่าบริการที่ได้รับ หากผู้ประกอบการรายใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง หลักเกณฑ์วิธีการหรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกิน 500,000 บาท และหรือพักใช้ หรือเพิกถอนการรับรองฮาลาลในผลิตภัณฑ์หนึ่งผลิตภัณฑ์ใดหรือทั้งหมดหรือใบอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาล ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด รวมทั้งให้คณะกรรมการประกาศแจ้งโดยวิธีการใดๆ ตามที่เห็นสมควรเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลดังกล่าว หากการกระทำผิดของผู้ประกอบการเกิดขึ้นเนื่องจากการจงใจ หรือประมาทเลินเล่อของผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษา ฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ หรือผู้ซื้อสัตว์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งพักใช้

ใบอนุญาตหรือพักหน้าที่ชั่วคราวหรือเพิกถอนใบอนุญาตหรือถอดถอนการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของผลที่เกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่อเป็นสำคัญ

สำหรับการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาลนั้น ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาลไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลใน ส่วนของผู้ประกอบการนั้น ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดโทษสำหรับผู้ประกอบการโดยเฉพาะ หากผู้ประกอบการนั้นยื่นคำขอให้ตรวจรับรองฮาลาลโดยแจ้งข้อความหรือใช้เอกสารหลักฐานที่เป็นเท็จหรือปลอมโดยมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁶ หรือหากผู้ประกอบการรายใดไม่ดำเนินการเป็นไปตามคู่มือหรือแนวทางการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการฮาลาลที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการกำหนดจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁷

สำหรับการกระทำความผิดของผู้ที่เป็นองค์กรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดโทษแก่ผู้ตรวจรับรองฮาลาลผู้ใด ทำรายงานการตรวจสอบสถานประกอบการเป็นเท็จต้องต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁸ และหากเป็นผู้ตรวจรับรองฮาลาล คณะที่ปรึกษา ระบบงานฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงาน หรือสถานประกอบการ ผู้เชือดสัตว์ผู้ใด ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁹ แต่หากปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

²⁶ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 82 ผู้ประกอบการรายใดยื่นคำขอให้ตรวจรับรองฮาลาลโดยแจ้งข้อความหรือใช้เอกสารหลักฐานที่เป็นเท็จหรือปลอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

²⁷ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 89 ผู้ประกอบการรายใดไม่ดำเนินการเป็นไปตามคู่มือหรือแนวทางการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการฮาลาลที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

²⁸ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 83 ผู้ตรวจรับรองฮาลาลผู้ใดทำรายงานการตรวจสอบสถานประกอบการตามมาตรา 25 เป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

²⁹ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.... มาตรา 84 ผู้ตรวจรับรองฮาลาล คณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงาน หรือสถานประกอบการ ผู้เชือด

โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 1,000,000 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ³⁰ สำหรับบุคคลทั่วไปไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตามหากกระทำความผิด โดยการปลอมใบรับรอง หรือเครื่องหมายฮาลาล หรือเลียนแบบใบรับรองหรือเครื่องหมายฮาลาล ก็ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน รวมถึงผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งเครื่องหมายรับรองฮาลาลที่ปลอมหรือเลียนแบบและการให้บริการหรือเสนอให้บริการซึ่งเครื่องหมายรับรองฮาลาลที่ปลอมหรือเลียนแบบด้วย³¹ สำหรับความผิดที่เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือขัดขวางไม่อำนวยความสะดวกต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ก็มีความผิดที่ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

สัตว์ผู้ใด ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

³⁰ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ... มาตรา 85 กรรมการอนุกรรมการ คณะทำงาน คณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ ผู้ตรวจการฮาลาล หรือผู้เชือดสัตว์ ผู้ใด ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

³¹ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 86 บุคคลใดปลอมใบรับรองฮาลาลหรือเครื่องหมายรับรองฮาลาลต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปีหรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 87 บุคคลใดเลียนแบบใบรับรองฮาลาลหรือเครื่องหมายรับรองฮาลาล เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายรับรองฮาลาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 88 บุคคลใด

(1) นำเข้ามาในราชอาณาจักร จำหน่าย เสนอจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายรับรองฮาลาลปลอมตามมาตรา 86 หรือที่เลียนเครื่องหมายรับรองฮาลาลตามมาตรา 87 หรือ

(2) ให้บริการหรือเสนอให้บริการโดยใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลปลอมตามมาตรา 86 หรือที่เลียนเครื่องหมายรับรองฮาลาลตามมาตรา 87 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้ที่ปลอมหรือเลียนเครื่องหมายรับรองฮาลาล

ตามมาตรา 91 ถึงมาตรา 93³² หากผู้ใดกระทำความผิดโดยการขาย จำหน่าย หรือให้บริการโดยหลอกลวงเพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการที่ฮาลาลก็ต้องระวางโทษเช่นกัน³³ หากเป็นการกระทำความผิดโดยการปลอมปนโดยการนำวัตถุดิบ ส่วนประกอบสารปรุงแต่ง หรือวัตถุอื่นใดที่ไม่ฮาลาลผสมเข้ากับผลิตภัณฑ์ฮาลาลก็ต้องระวางโทษ³⁴ และหากเป็นการใช้เครื่องหมายโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือประกอบกิจการเป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลหรือประกอบกิจการตรวจรับรองหรือเป็นผู้ตรวจรับรองฮาลาลหรือเป็นที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือเป็นผู้เชือดหรือผู้ตรวจฮาลาลโดยไม่ได้รับอนุญาตผู้นั้นต้องรับโทษเช่นกัน³⁵

³² ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 91 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา 14 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 92 ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกให้แก่คณะผู้ตรวจรับรองฮาลาลตามมาตรา 24 วรรคสอง หรือแก่ผู้ตรวจการฮาลาลตามมาตรา 47 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 93 ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจการฮาลาล ตามมาตรา 46 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

³³ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 94 ผู้ใดขาย จำหน่าย หรือให้บริการโดยหลอกลวงด้วยการใช้เครื่องหมายข้อความ รูปภาพ การแต่งกายหรือการแสดงตนอย่างใด เพื่อให้ผู้บริโภคลงเชื่อว่าเป็นผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการที่ฮาลาลตาพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินสามแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

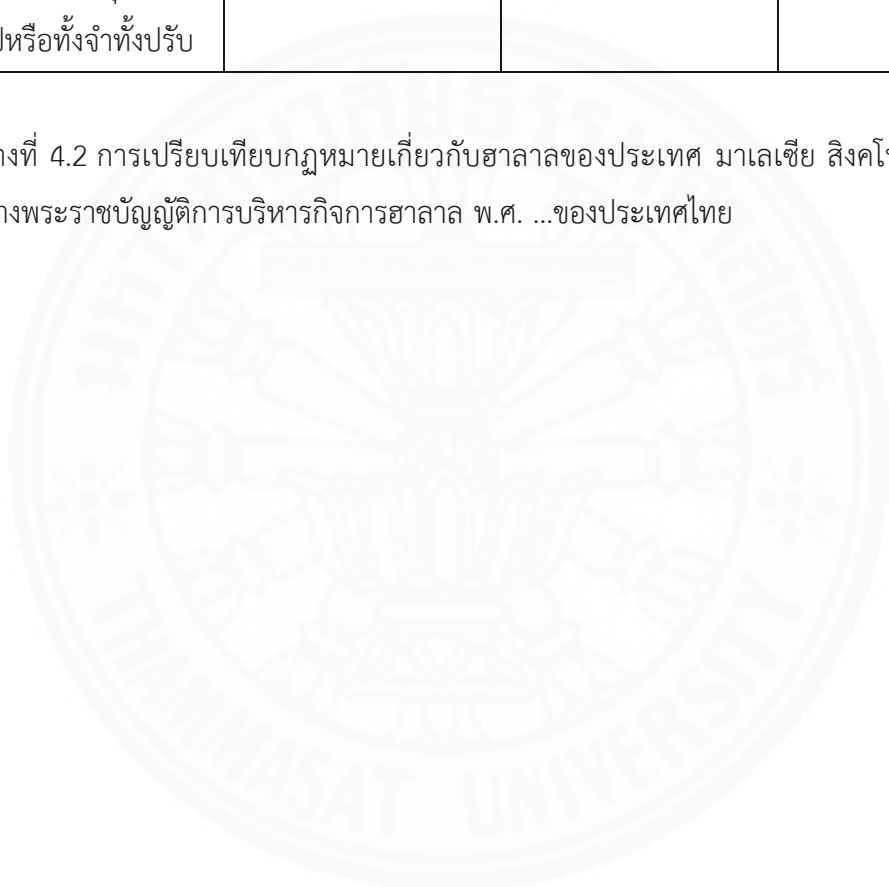
³⁴ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 95 ผู้ใดปลอมปนผลิตภัณฑ์ฮาลาลโดยการนำวัตถุดิบ ส่วนประกอบสารปรุงแต่ง หรือวัตถุอื่นใดที่ไม่ฮาลาลผสมเข้ากับผลิตภัณฑ์ฮาลาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

³⁵ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 96 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 30 มาตรา 32 วรรคหนึ่งหรือมาตรา 44 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กฎหมายฮาลาลของ ประเทศมาเลเซีย	กฎหมายฮาลาลของ ประเทศสิงคโปร์	กฎหมายฮาลาลของ ประเทศอินโดนีเซีย	กฎหมายฮาลาลของ ประเทศไทย
1. กฏหมาย รายละเอียดทาง การค้าว่าด้วยการ แสดงฮาลาล The Trade Description of Halal Order 2011	1. พระราชบัญญัติ บริหารกิจการศาสนา อิสลาม พ.ศ. 2509 The Administration of Muslim Law Act 1978	1. กฎหมายอิสลาม ISLAMIC LAW -	1. ร่างพระราชบัญญัติ การบริหารกิจการ ฮาลาล พ.ศ. ...
2. กรมมาตรฐาน มาเลเซียเป็นผู้กำหนด มาตรฐาน และฝ่าย กิจการศาสนาอิสลาม JAKIM เป็นผู้รับรอง ฮาลาล	2. MUIS เป็นองค์กรที่ กำหนดมาตรฐานและ รับรองฮาลาล	2. LP.POM-MUI เป็น ผู้กำหนดมาตรฐาน และMUI เป็นผู้รับรอง ฮาลาล	2. คณะกรรมการควบคุม มาตรฐานฮาลาล แห่งชาติเป็นผู้กำหนด มาตรฐาน และ คณะกรรมการกลาง อิสลามแห่งประ เทศไทย หรือ คณะกรรมการอิสลาม ประจำจังหวัดเป็นผู้ รับรองฮาลาล
3. สิ่งที่ทำให้การรับรอง ฮาลาล โลจิสติกส์ อาหาร การจำหน่าย อาหาร การเงิน ยา และเครื่องสำอาง โรง ฆ่าสัตว์ ห้องปฏิบัติการ	3. สิ่งที่ทำให้การรับรอง ฮาลาลสินค้า อาหาร และบริการเกี่ยวเนื่อง	3. สิ่งที่ทำให้การรับรอง ฮาลาล กระบวนการ ต่างๆในอุตสาหกรรม โรงฆ่าสัตว์ ร้านอาหาร บริการจัดเลี้ยง	3. สิ่งที่ทำให้การรับรอง ฮาลาล ผลิตภัณฑ์ สำหรับอุปโภคบริโภค การให้บริการ การ เชือดสัตว์ การส่งออก
3. บทลงโทษ นิติ บุคคลปรับไม่เกิน 5 ล้านบาท ในการ กระทำผิดครั้งแรกและ ปรับไม่ต่ำกว่า 5 ล้าน	3. บทลงโทษ ปรับไม่ เกินครึ่งหนึ่งของ จำนวนเงินสูงสุดใน ความผิดหรือ 2000 เหรียญสิงคโปร์แล้วแต่	3. เพิกถอนใบอนุญาต	3. บทลงโทษปรับ หรือ จำคุก หรือทั้งจำทั้ง ปรับ

รังกิดในการกระทำผิด ซ้ำ บุคคลธรรมดาปรับ ไม่เกิน 1 ล้านรังกิด หรือจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และ ปรับไม่ต่ำกว่า 5 ล้าน รังกิดหรือจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ	จำนวนใดจะมากกว่า และโทษจำคุก		
--	---------------------------------	--	--

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับศาลของประเทศ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย
 กับร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการศาล พ.ศ. ...ของประเทศไทย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ธุรกิจเกี่ยวกับฮาลาลซึ่งกลุ่มผู้บริโภคเลือกที่จะบริโภคหรือใช้บริการผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยอิงความเชื่อทางศาสนาอิสลาม กล่าวคือสิ่งที่ผู้บริโภคเลือกบริโภคหรือใช้บริการนั้นจะต้องเป็นสิ่ง ที่ผ่านกระบวนการต่างๆจนถึงมือผู้บริโภคจะต้องไม่มีส่วนประกอบหรือการปนเปื้อนสิ่งต้องห้ามตาม บทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

5.1 บทสรุปทั่วไป

ตลาดฮาลาลเป็นตลาดที่กลุ่มผู้บริโภคที่มีการบริโภคที่มีการเชื่อมโยงกับความเชื่อทางศาสนาอิสลามโดยการบริโภคตามหลักศาสนาอิสลามและเป็นตลาดที่กลุ่มผู้บริโภค อยู่ในวงจำกัดหรือที่เรียกว่า (Niche Market) แต่อย่างไรก็ตามแม้จะเป็นตลาดที่มีกลุ่มผู้บริโภค ที่อยู่ในวงจำกัด แต่ผู้บริโภคกลุ่มนี้โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียนถือเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มากที่สุด โดยเฉพาะผู้บริโภคในประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ฮาลาล เมื่อมีการผลิตสินค้าหรือบริการเมื่อผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการผลิตสินค้าหรือบริการแล้วจะต้องมีการนำสินค้าหรือ บริการนั้นๆออกสู่ตลาดถึงจนมือผู้บริโภค แม้ผลิตภัณฑ์ฮาลาลจะได้ผ่านกระบวนการเตรียมการผลิต กระบวนการผลิตที่ถูกต้องตามบทบัญญัติศาสนาอิสลามและมีการปฏิบัติที่ถูกต้องครบถ้วนในการ ปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตอาหารฮาลาลแล้ว แต่ในช่วงกระบวนการก่อนการผลิตสินค้าหรือบริการ และกระบวนการขนส่งรวมถึงกระบวนการจัดวางสินค้าหรือบริการก่อนที่นำสินค้าหรือบริการสู่มือ ผู้บริโภคนั้น ซึ่งในกระบวนการเหล่านี้ แม้สินค้าหรือบริการจะเป็นสิ่งที่ผลิตหรือให้บริการที่ถูกต้อง ตามหลักศาสนาอิสลาม แต่กระบวนการก่อนหน้านั้น ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการก่อนการผลิตหรือ ให้บริการหรือหลังจากผลิตออกมาแล้วอาจมีการปนเปื้อนสิ่งต้องห้ามตามหลักศาสนาอิสลามได้ หรือที่เรียกว่า หารอม

สิ่งที่จะช่วยให้การผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาลเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามตลอดกระบวนการตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียม การผลิตหรือการให้บริการ การขนส่ง การจำหน่ายจนถึงมือผู้บริโภค คือการกำหนดมาตรฐานฮาลาลที่ถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามทั้งมาตรฐานอาหารฮาลาลและมาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์

เพื่อเป็นการพร้อมที่จะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี โดยมีการเปิด

เสรีการค้าและการบริการ 12 สาขา ได้แก่ สาขาผลิตภัณฑ์เกษตร สาขาประมง สาขาผลิตภัณฑ์ยาง สาขาสิ่งทอ สาขายานยนต์ สาขาผลิตภัณฑ์ไม้ สาขาอิเล็กทรอนิกส์ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุขภาพ สาขาท่องเที่ยว สาขาการบิน และสาขาโลจิสติกส์ ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก็จะเข้าสู่ระบบการค้าเสรีเช่นกัน ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยพบกับความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่และมีผลกระทบอย่างมากในเรื่องของการลงทุน และการปรับตัวรับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นภายใต้การเข้ามาลงทุนของนายทุนชาวต่างชาติ ซึ่งจะรวมไปถึงทางด้านเทคโนโลยี ตลอดจนแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งประเทศไทยจะต้องปรับตัวให้พร้อมต่อการดำเนินธุรกิจต่อไป การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลให้ธุรกิจและการค้าในทุกภาคส่วนตื่นตัว ไม่เว้นแม้แต่ในธุรกิจโลจิสติกส์ซึ่งถือเป็นการประกอบกิจการการค้า อย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจการค้าของประเทศ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการเตรียมความพร้อมโดยการออกกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐานทาง การค้าให้เทียบเท่าประเทศอื่นในอาเซียน

และเพื่อเป็นการส่งเสริมธุรกิจฮาลาลในระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามเช่น ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย หรือประเทศในกลุ่มตะวันออกกลาง เป็นต้น ให้มีความเชื่อมั่นในสินค้า อาหาร หรือบริการ ของประเทศไทยอันจะเป็นที่แน่ใจว่าสินค้า อาหาร หรือบริการนั้นได้ผ่านมาตรฐานฮาลาลที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานอาหารฮาลาล มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ และมาตรฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ประเทศผู้บริโภคมักมีการกำหนดไว้ ซึ่งตามอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) Article 35 กำหนดให้ผู้ขายจะต้องส่งมอบสินค้าในจำนวน คุณภาพ และตามรายละเอียดที่ตกลงในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ และหากสัญญาซื้อขายมิได้กำหนดเป็นอย่างอื่น สินค้าจะต้องมีความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการทำงานสินค้านั้นๆ ตามปกติ Article 35 (2) (a) ซึ่งในกรณีนี้ศาลสูงของประเทศเยอรมนีในคดี *Mussels case* (German Supreme Court of 8 March 1995) ได้วางหลักว่าผู้ขายต้องส่งมอบสินค้าที่มีคุณภาพเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ประเทศผู้ขายระบุไว้ จึงจะถือว่าผู้ขายได้ส่งมอบสินค้าถูกต้องตามสัญญา โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าในประเทศ ผู้ซื้อแต่อย่างใด ทั้งนี้ เนื่องจากโดยปกติแล้ว ผู้ขายไม่สามารถเข้าไปรับรู้ถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าในประเทศผู้ซื้อ เว้นแต่ต้องรับผิดชอบ เนื่องจากส่งมอบสินค้าไม่ถูกต้องตามสัญญาเมื่อนำคดี *Mussels case* มาเทียบกับกรณีที่ผู้ขายในประเทศไทยส่งมอบสินค้าฮาลาลโดยได้ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือมาตรฐานการผลิตสินค้าฮาลาลในประเทศไทยถูกต้องแล้ว ผู้ผลิตสินค้าฮาลาลไม่จำเป็นต้องพิจารณาข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าในประเทศผู้ซื้อแต่อย่างใด เนื่องจากโดยปกติแล้ว ผู้ขายไม่สามารถเข้าไปรับรู้ถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าในประเทศผู้ซื้อ เว้นแต่กฎเกณฑ์เกี่ยวกับคุณภาพสินค้าในประเทศผู้ขายสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่บัญญัติ

โดยประเทศผู้ซื้อ ผู้ซื้อได้แจ้งผู้ขายเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว หรือผู้ขายรู้หรือควรจะรู้ เกี่ยวกับกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสินค้าดังกล่าวที่บัญญัติโดยประเทศผู้ซื้อ

5.2 บทสรุปทางกฎหมาย

ด้วยเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนมากมิได้เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามซึ่งถือเป็นจุดอ่อนในทางภาพลักษณ์ที่มีความสำคัญ อีกทั้งในปัจจุบันประเทศไทยไม่พบบัญญัติของกฎหมายจะลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาล หรือมาตรฐานฮาลาล ที่รับรองว่าสินค้าอาหาร หรือบริการไม่มีส่วนผสมหรือปนเปื้อนสิ่งที่เป็นของต้องห้ามตามบทบัญญัติศาสนาอิสลามในทุกขั้นตอนจนถึงมือผู้บริโภค ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาธุรกิจฮาลาลของไทย ให้ได้รับความน่าเชื่อถือในกลุ่มตลาดของผู้บริโภคทั้งที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามและกลุ่มผู้บริโภคทั่วไปที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการส่งออกไปยังประเทศที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามซึ่งประเทศเหล่านี้ให้ความสำคัญเรื่องฮาลาลนั้นต้องเป็นไปตามบัญญัติของศาสนาอิสลาม ส่งผลให้ประเด็นในเรื่องของการกำกับดูแลความถูกต้องทางศาสนาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และมีความเชื่อมโยงกับการสร้างความเชื่อมั่น กรณีดังกล่าวทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นทางด้านความถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามให้เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน มาตรฐาน และศักยภาพในการดำเนินงานให้ยิ่งขึ้นไป

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับฮาลาลของประเทศไทยในปัจจุบันมีพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 เพียงกฎหมายเดียวที่บัญญัติเรื่องเกี่ยวกับฮาลาลโดยเฉพาะ โดยให้อำนาจแก่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นผู้ที่มีอำนาจออกกฎ ระเบียบเกี่ยวกับฮาลาล ซึ่งปัจจุบัน คือ ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการดำเนินกิจการฮาลาล พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกิจการฮาลาล ที่กำหนดมาตรการและวิธีการดำเนินการตรวจสอบการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ฮาลาลและการใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาล แม้ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยว่าด้วยการดำเนินกิจการฮาลาล พ.ศ. 2558 จะให้การคุ้มครองผู้บริโภคครอบคลุมทั้งผลิตภัณฑ์ฮาลาลซึ่งได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสิ่งผลิตขึ้นตามกระบวนการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ฮาลาล และหมายรวมถึง การจำหน่าย การบริการ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การโลจิสติกส์ และนวัตกรรม ที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม แต่เนื่องจากระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. 2558 เป็นระเบียบที่มีเจตนารมณ์ในการรับรองและควบคุมผู้ประกอบการที่ประสงค์จะขอรับรองเครื่องหมายฮาลาล ทำให้การคุ้มครองผู้บริโภคจะปรากฏในรูปแบบของมาตรการทางปกครองเช่นการยกเลิกใบอนุญาตรับรองเครื่องหมายฮาลาลแก่ผู้ประกอบการเท่านั้น ในส่วนของการคุ้มครองผู้บริโภค

ที่ปรากฏในระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.2558 ข้อ 69 ที่กำหนดว่าผู้ใดขาย จำหน่าย หรือให้บริการโดยหลอกลวงด้วยการใช้เครื่องหมาย ข้อความ รูปภาพ การแต่งกาย หรือการแสดงตนอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ผู้บริโภคหลงเชื่อว่าเป็นผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการฮาลาล โดยให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมีอำนาจดำเนินคดีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อเกิดความเสียหายเกิดขึ้นต่อผู้บริโภคในอันที่จะเรียกร้องค่าเสียหายเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้น ระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.2558 ไม่ได้กำหนดให้ผู้บริโภคสามารถที่เรียกร้องหรือมอบหมายให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยเรียกแทนผู้บริโภคได้ หรือสามารถดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำผิดฮาลาลนั้นได้

ปัญหาตามร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ.ร่างกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้มีการดำเนินกิจการต่างๆที่เกี่ยวกับฮาลาล อันได้แก่ การดำเนินการใดๆที่เกี่ยวข้องกับการ ให้คำรับรองระบบงานฮาลาล การควบคุมมาตรฐานฮาลาล การตรวจและการรับรองฮาลาล รวมทั้ง การอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายฮาลาล แก่ผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด ซึ่งเป็นการกำหนดกิจการฮาลาลที่ครบทุกขั้นตอนที่เกี่ยวกับฮาลาล แต่อย่างไรก็ตามร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ฉบับนี้ก็ยังคงมีช่องว่างหลาย ประการด้วยกันที่ผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีการปรับปรุงก่อนมีการประกาศใช้เป็นกฎหมายในอนาคต เช่น เรื่องสิทธิของผู้บริโภคตามร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... ยังส่วนที่ไม่ครอบคลุม ตามสิทธิที่แท้จริงของผู้บริโภคตามมาตรา 8 (1) “สิทธิที่จะได้บริโภคหรืออุปโภคผลิตภัณฑ์ที่ฮาลาล อย่างแท้จริง” จะเห็นได้ว่าร่างกฎหมายฉบับนี้บัญญัติให้ความคุ้มครองเฉพาะผลิตภัณฑ์เท่านั้นไม่ รวมถึงการให้บริการด้วยเพราะมาตรา 8 (1) ใช้คำว่า “ผลิตภัณฑ์” ซึ่งหากพิจารณาตามคำนิยามใน มาตรา 4 ผลิตภัณฑ์” หมายความว่า สิ่งซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือผลิตขึ้นเพื่อใช้สำหรับการ อุปโภคหรือบริโภค ซึ่งได้แก่ อาหาร เครื่องดื่ม ยา เครื่องสำอาง และอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการ ประกาศกำหนด นอกจากนี้ในการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดจากความผิดเกี่ยวกับฮาลาลของผู้บริโภค เนื่องจากความเสียหายจากการละเมิดฮาลาลเป็นความเสียหายที่เกิดจากความเสียหายทางความรู้สึก หรืออารมณ์ ซึ่งในปัจจุบันศาลในประเทศไทยยังคงปฏิเสธในการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจาก ความรู้สึกหรืออารมณ์ และในการกำหนดโทษปรับที่ผู้เขียนเห็นว่าควรมีโทษปรับโดยแบ่งเป็นความผิด นิติบุคคลและบุคคลธรรมดา เนื่องการที่มีโทษปรับที่สูงเกินไปอาจเป็นการให้ผู้ประกอบการรายเล็กที่ ทุนทรัพย์น้อยประสบปัญหาทางธุรกิจได้ และอาจเกิดการกระทำผิดซ้ำอีก

ปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภค ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 หรือการฟ้องฐานผิดสัญญาตามมาตรา 157 159 และ215 ในส่วนของฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายในเรื่อง ละเมิด มีปัญหาว่า การถูกละเมิดทางด้านสุขภาวะทางจิตวิญญาณหรือความเชื่อตามหลักศาสนา

อิสลามจะเป็นความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะเรียกร้อยค่าเสียหายได้หรือไม่เพราะปัจจุบันนี้ศาลของประเทศไทยยังไม่ให้การรับรองในการเรียกร้อยค่าเสียหายที่เกิดจากการมั่วความรู้สึกที่ไม่ปรากฏทางกายภาพ ในส่วนของการฟ้องร้องฐานผิดสัญญา นั้น มีปัญหาในเรื่องผู้ที่จะฟ้องร้องได้ต้องเป็นคู่สัญญาเท่านั้น เพราะเมื่อผู้บริโภคพบว่า สินค้า อาหาร หรือบริการไม่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามไม่ฮาลาลแล้ว คู่สัญญาที่ผู้บริโภคจะสามารถฟ้องร้องได้คือผู้ที่ขายสินค้า อาหาร หรือให้บริการ ซึ่งอาจจะเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นได้เนื่องจากสินค้า อาหาร หรือบริการ นั้น อาจมีการปลอมปนหรือปนเปื้อนในขั้นตอนก่อนจำหน่ายได้ นอกจากนี้อาจเป็นปัญหาในเรื่องของพยานหลักฐานได้ด้วย ประกอบกับการฟ้องร้องในนั้นอาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายที่มากกว่าราคาของผู้บริโภคซื้อ

ปัญหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 และ 341 แม้ผู้บริโภคจะสามารถฟ้องร้องทางอาญาตามมาตรา 271 หรือ 341 ได้ แต่การพิสูจน์หลักฐานประกอบในฟ้องร้องดำเนินคดีนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างเป็นปัญหาสำหรับผู้บริโภคที่จะพิสูจน์ว่าบุคคลที่ฟ้องได้กระทำความผิดจริง เนื่องจากกว่าที่สินค้า อาหาร หรือบริการจะมาถึงผู้บริโภคต้องผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การผลิตจากผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาล การขนส่ง จนถึงการจัดจำหน่าย

ปัญหาตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 กฎหมายฉบับนี้มุ่งใช้กับอาหารทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค แต่สินค้า อาหาร หรือบริการ ที่เป็นฮาลาลนั้นเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกับความเชื่อทางศาสนา ประกอบกับกฎหมายฉบับนี้มีโทษทางอาญาดังนั้นในการตีความจึงต้องมีการตีความอย่างเคร่งครัด และผลิตภัณฑ์ฮาลาลไม่เฉพาะเรื่องอาหารเท่านั้น แต่ยังมีบริการอื่นๆ อีกด้วยซึ่งกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคถึงส่วนนี้

ปัญหาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2556 ตามกฎหมายฉบับนี้ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคที่อาจอันตรายต่อจิตใจไว้ด้วยปัญหาที่ต้องพิจารณา คืออันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อจิตใจนั้นพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 นี้มีเจตารมณ์ให้ความคุ้มครองอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อจิตใจแค่นั้น จะต้องเป็นอันตรายที่สามารถมองเห็นได้ในทางกายภาพเช่น การทำให้เกิดอาการผิดปกติทางด้านสุขภาพจิต หรือรวมถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นทางความรู้สึกหรืออารมณ์ด้วย หากเราพิจารณาตามแนวของคำพิพากษาของศาลประเทศไทยนั้นเห็นได้ว่าศาลของประเทศไทยยังไม่ให้การรับรองในการฟ้องร้องเรียกเอาค่าเสียหายอันเป็นสินไหมทดแทนจากความเสียหายที่เกิดขึ้นกับความรู้สึกหรือสภาพอารมณ์

ปัญหาพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 กฎหมายฉบับนี้โดยให้ความคุ้มครองต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไม่ว่าจะเป็น ความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจ หรือทรัพย์สินทั้งนี้ไม่รวมถึงความเสียหายต่อตัวสินค้าที่ไม่ปลอดภัยและพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 ได้ให้นิยามความหมายของความเสียหายต่อจิตใจ หมายถึง ความเจ็บปวด

ความทุกข์ทรมานความหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความเศร้าโศกเสียใจ ความอับอาย หรือความเสียหายต่อจิตใจอย่างอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน หากเราพิจารณาโดยไม่พิจารณามาตราอื่น ประกอบดูเหมือนว่าพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัยนี้จะ สหิทธิผู้บริโภคเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัยได้ แต่หาก พิจารณาตามมาตรา 13ที่กำหนดให้ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจนั้นต้องเป็นผลเนื่องมา จากความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย ไม่รวมถึงความเสียหายของจิตใจ ที่เกิดจากความรู้สึกที่ไม่สามารถแสดงให้ทางกายภาพ และหากผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามเมิ ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นชอบที่จะได้รับค่าเสียหายสำหรับความเสียหายต่อจิตใจ นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 กำหนดให้เฉพาะความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเท่านั้นไม่ได้ให้ความคุ้มครองถึงการ บริการ

ด้วยเหตุนี้เองหากประเทศไทยต้องการที่จะใช้ประโยชน์จากการเปิดเขตเศรษฐกิจ เสรีอาเซียน รวมถึงการขยายตลาดและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจในแง่ของธุรกิจ อาหารฮาลาลและการให้บริการโลจิสติกส์ให้ได้เต็มที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องให้ ความสำคัญในการศึกษาวัฒนธรรมและนโยบายของโลกมุสลิม อีกทั้งประเทศไทยควรต้อง ทำการศึกษา และกำหนดกฎหมาย กฎระเบียบ และมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อมาบังคับใช้และ สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคและผู้ลงทุนผู้นับถือศาสนาอิสลาม ไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือ ชาวต่างชาติ และในปัจจุบันประเทศไทยยังคงไม่มีกฎหมายหรือบทบัญญัติใดที่จะนำมาปรับใช้กับ ธุรกิจโลจิสติกส์อาหารตามหลักศาสนาอิสลามเป็นการเฉพาะเจาะจง ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนา เพิ่มขีด ความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจโลจิสติกส์อาหารตามหลักศาสนาอิสลามหรือฮา ลาลโลจิสติกส์ของประเทศไทย และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและได้รับความน่าเชื่อถือในกลุ่มตลาดของ ผู้บริโภคทั้งที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และกลุ่มผู้นับถือศาสนา อิสลามทั่วโลก ประเทศไทยจึงควรที่จะมีกฎหมายหรือมาตรฐานเกี่ยวกับฮาลาลโลจิสติกส์ เพื่อ ประโยชน์ในการกำกับดูแลความถูกต้องตามหลักทางศาสนาอิสลาม

5.3 ข้อเสนอแนะ

เมื่อการดำเนินธุรกิจฮาลาลของประเทศไทยที่อาจทำให้ผู้บริโภคที่นับถือศาสนา อิสลามขาดความเชื่อมั่นในสินค้า อาหาร หรือบริการที่ไม่ว่าจะเป็นภายในประเทศเองหรือในส่วนที่มี การส่งออกไปยังต่างประเทศ แม้สินค้า อาหาร หรือบริการจะได้รับรองเกี่ยวกับฮาลาลถูกต้องแต่ใน กระบวนการทั้งก่อนการผลิต การขนส่ง และการจัดจำหน่าย อาจมีการปนเปื้อนสิ่งที่ไม่ต้องห้ามตาม

บทบัญญัติของศาสนาอิสลามได้ ดังนั้นกระบวนการที่จะทำให้สินค้า อาหาร หรือบริการที่เกี่ยวข้อง ฮาลาลถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามตั้งแต่ต้นจนถึงปลายทางที่ผู้บริโภค นอกจากจะต้อง ปฏิบัติตามข้อกำหนดตามมาตรฐานอาหารฮาลาลแล้ว จำเป็นต้องมีการกำหนดระบบมาตรฐานฮาลาล โลจิสติกส์ โดยกำหนดให้มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ผลิตภัณฑ์อาหารควรมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 การขนส่งและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้ประกอบการขนส่งจะต้องจัดให้มีแผนหรือนโยบายให้การขนส่งเป็นฮาลาล ตลอดกระบวนการปราศจากสิ่งปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ตามบทบัญญัติของ ศาสนาอิสลาม

ผู้ประกอบการขนส่งจะต้องจัดให้บุคคลากรมีกรอบมที่มีความพร้อม โดยให้มี คณะกรรมการด้านฮาลาล มีหน้าที่ในการจัดเตรียมเอกสารและการสื่อสารหรือคู่มือที่เชื่อถือได้เพื่อให้ การจัดการมีประสิทธิภาพ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีผู้มีความรู้อย่างน้อยระดับปริญญา ตรีในสาขาอิสลามศึกษา หรือมีประสบการณ์ด้านฮาลาล

ผู้ประกอบการขนส่งจะต้องมีการระบุข้อมูลต่างๆในเอกสารและเพื่อการ ตรวจสอบถึงแหล่งที่มาที่อาจกระทบถึงความสมบูรณ์ฮาลาลและเอกสารนั้นจะต้องสอดคล้องกับ มาตรฐาน และเอกสารเกี่ยวกับระบบ โดยจะต้องมีการสร้างระบบเอกสารและการรักษาเอกสารและ ระบบการบันทึกและเก็บข้อมูล และต้องมีการจัดบันทึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผู้ประกอบการต้องมีระบบสารสนเทศและระบบการสื่อสาร ที่จะให้ข้อมูลเพื่อ สนับสนุนการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ให้บริการรายอื่นหรือลูกค้า

สถานที่บริการจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดกระบวนการมีพื้นที่จัดเก็บ และต้องได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างตลอดจนต้องมการบำรุงรักษาและมีความสะอาด มีการแบ่งแยก พื้นที่ที่อาจมีการปนเปื้อน มีการกำหนดเส้นทางของวัสดุและบุคคล การเก็บรักษา ผู้ประกอบการต้อง มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและเป็นที่ยอมรับได้ว่าสินค้าจะไม่เสื่อมสภาพหรือเสียหายในระหว่าง การลำเลียงเพื่อจัดเก็บ และสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องเหมาะสมและมีความปลอดภัยตามลักษณะ ของสินค้า

โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และบุคคลากร โครงสร้างพื้นฐานเช่น อาคาร โรงเรือน จะต้องมีการออกแบบที่เหมาะสมได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง เพื่อป้องกันการปนเปื้อนและถูก หลัก่อนามัยในระหว่างการดำเนินการและต้องมีการบำรุงรักษาที่เหมาะสม มีการแบ่งแยกพื้นที่ สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกหรืออุปกรณ์จะต้องเป็นวัสดุที่ได้มาตรฐานไม่ผลิตจากสิ่งต้องห้ามและ ต้องระบุเครื่องหมายไว้บนอุปกรณ์นั้นด้วย ในส่วนของตัวบุคคลากรก่อนเข้าทำงานจะต้องมีการชำระ ล้างร่างกาย ผู้ประกอบการต้องจัดให้มีการฝึกอบรมสำหรับบุคคลากร ต้องจัดให้มีการควบคุมการใช้ สารเคมีและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5.3.2 การคลังสินค้าและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้ประกอบการคลังสินค้าจะต้องจัดให้มีแผนหรือนโยบายให้คลังสินค้าและ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นฮาลาลตลอดกระบวนการปราศจากสิ่งปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

ผู้ประกอบการคลังสินค้าจะต้องจัดให้บุคลากรมีการอบรมที่มีความพร้อม โดย ให้มีคณะกรรมการด้านฮาลาล มีหน้าที่ในการจัดเตรียมเอกสารและการสื่อสารหรือคู่มือที่เชื่อถือได้ เพื่อให้การจัดการมีประสิทธิภาพ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีผู้มีความรู้อย่างน้อยระดับปริญญาตรีในสาขาอิสลามศึกษา หรือมีประสบการณ์ด้านฮาลาล

ผู้ประกอบการคลังสินค้าจะต้องมีการระบุข้อมูลต่างๆในเอกสารและเพื่อการ ตรวจสอบถึงแหล่งที่มาที่อาจกระทบถึงความสมบูรณ์ฮาลาลและเอกสารนั้นจะต้องสอดคล้องกับ มาตรฐาน และเอกสารเกี่ยวกับระบบ โดยจะต้องมีการสร้างระบบเอกสารและการรักษาเอกสารและ ระบบการบันทึกและเก็บข้อมูล และต้องมีการจัดบันทึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผู้ประกอบการคลังสินค้าต้องมีระบบสารสนเทศและระบบการสื่อสาร ที่จะให้ ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ให้บริการรายอื่นหรือลูกค้า

สถานที่บริการจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดกระบวนการมีพื้นที่จัดเก็บ และต้องได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างตลอดจนต้องมีการบำรุงรักษาและมีความสะอาด มีการแบ่งแยก พื้นที่ที่อาจมีการปนเปื้อน มีการกำหนดเส้นทางของวัสดุและบุคคล การเก็บรักษา ผู้ประกอบการต้อง มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและเป็นที่ยอมรับได้ว่าสินค้าจะไม่เสื่อมสภาพหรือเสียหายในระหว่าง การลำเลียงเพื่อจัดเก็บ และสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องเหมาะสมและมีความปลอดภัยตามลักษณะ ของสินค้า

โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และบุคลากร โครงสร้างพื้นฐานเช่น อาคาร โรงเรือน จะต้องมีการออกแบบที่เหมาะสมได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง เพื่อป้องกันการปนเปื้อนและถูก หลักรถยนต์ในระหว่างการดำเนินการและต้องมีการบำรุงรักษาที่เหมาะสม มีการแบ่งแยกพื้นที่ สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกหรืออุปกรณ์จะต้องเป็นวัสดุที่ได้มาตรฐานไม่ผลิตจากสิ่งต้องห้ามและ ต้องระบุเครื่องหมายไว้บนอุปกรณ์นั้นด้วย ในส่วนของตัวบุคลากรก่อนเข้าทำงานจะต้องมีการชำระ ล้างร่างกาย ผู้ประกอบการต้องจัดให้มีการฝึกอบรมสำหรับบุคลากร ต้องจัดให้มีการควบคุมการใช้ สารเคมีและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5.3.3 การค้าปลีก

ผู้ประกอบการค้าปลีกจะต้องให้ความเชื่อมั่นว่าจะปฏิบัติตามมาตรฐานซึ่ง เป็นไปตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม โดยต้องกำหนดเป็นนโยบายให้เป็นฮาลาลตลอด

กระบวนการปราศจากสิ่งปลอมปนหรือปนเปื้อนสิ่งต้องห้าม (หะรอม) ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

ผู้ประกอบการค้าปลีกจะต้องจัดให้บุคลากรมีการอบรมที่มีความพร้อม โดยให้มีคณะกรรมการด้านฮาลาล มีหน้าที่ในการจัดเตรียมเอกสารและการสื่อสารหรือคู่มือที่เชื่อถือได้ เพื่อให้การจัดการมีประสิทธิภาพ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีผู้มีความรู้อย่างน้อยระดับปริญญาตรีในสาขาอิสลามศึกษา หรือมีประสบการณ์ด้านฮาลาล

ผู้ประกอบการค้าปลีกจะต้องมีการระบุข้อมูลต่างๆในเอกสารและเพื่อการตรวจสอบถึงแหล่งที่มาที่อาจกระทบถึงความสมบูรณ์ฮาลาลและเอกสารนั้นจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐาน และเอกสารเกี่ยวกับระบบ โดยจะต้องมีการสร้างระบบเอกสารและการรักษาเอกสารและระบบการบันทึกและเก็บข้อมูล และต้องมีการจัดบันทึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผู้ประกอบการค้าปลีกต้องมีระบบสารสนเทศและระบบการสื่อสาร ที่จะให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ให้บริการรายอื่นหรือลูกค้า

สถานที่บริการจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก มีวิธีการดำเนินการ การบรรจุและติดป้ายฉลาก การนำเสนอขายสินค้า รถเข็นและภาชนะบรรจุของลูกค้า จุดชำระเงิน และกิจกรรมอื่น วิธีการและระยะเวลาการเก็บรักษา วิธีการเตรียมก่อนการใช้งาน และต้องมีแผนภาพของการไหลเวียนสินค้า ตลอดกระบวนการมีพื้นที่จัดเก็บมีการบำรุงรักษาและมีความสะอาด มีการแบ่งแยกพื้นที่ที่อาจมีการปนเปื้อน มีการกำหนดเส้นทางของวัสดุและบุคคล การเก็บรักษาผู้ประกอบการต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอและเป็นที่ยอมรับได้ว่าสินค้าจะไม่เสื่อมสภาพหรือเสียหายในระหว่างการลำเลียงเพื่อจัดเก็บ และสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องเหมาะสมและมีความปลอดภัยตามลักษณะของสินค้า

การดำเนินการ จัดการควบคุมการจำหน่าย การจัดการแบ่งแยกสินค้าที่เป็นฮาลาลและไม่ฮาลาลออกจากกันพร้อมทั้งติดป้ายกำกับ การตรวจสอบความสมบูรณ์ของสินค้าขาเข้า การขนย้ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ไปเก็บ การจัดเรียงและการบรรจุเพื่อขายปลีก การจัดการห้องเย็นเพื่อเก็บสินค้า การเพิ่มเติมสินค้าบริเวณจุดจำหน่าย การดูแลขนสินค้าเช่นรถเข็น ตะกร้า และการตรวจสอบ ณ จุดชำระเงิน และต้องบันทึกไว้เป็นข้อมูล ผู้ประกอบการต้องมีมาตรการควบคุมการปนเปื้อนและการจัดการการปนเปื้อนและจัดบันทึกการปนเปื้อนและการจัดการโดยการแยกออกจากสิ่งที่ไม่ฮาลาล มีมาตรการตรวจสอบและควบคุมอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งเช่น ตู้ พาเลท เป็นต้น มีมาตรการในสภาวะฉุกเฉิน นอกจากนี้จะต้องมีระบบการตรวจสอบการย้อนกลับตลอดห่วงโซ่การบริการขนส่ง และมีมาตรการเรียกคืน

ระดับกฎหมาย แม้ขณะนี้ประเทศไทยจะมีระเบียบคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. 2558 ประกาศใช้เมื่อ วันที่ 25พฤศจิกายน

พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้ การโลจิสติกส์ เป็นหนึ่งในกิจการที่สามารถขอรับรองมาตรฐานและใช้เครื่องหมายฮาลาลได้ แต่ระเบียบฉบับนี้ก็ยังคงขาดสาระสำคัญคือ ยังไม่มาตรฐานฮาลาลโลจิสติกส์ที่จะเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการปฏิบัติ และยังคงขาดการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคในการเรียกร้องค่าเสียหายจากการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานฮาลาลและการใช้เครื่องหมายฮาลาล

ในส่วนของข้อเสนอแนะทางกฎหมายผู้เขียนเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... นั้นเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ที่กำหนดถึงขอบเขตทั้งมาตรฐานฮาลาลและการรับรองเครื่องหมายฮาลาลที่ชัดเจนและยังมีส่วนร่วมของผู้บริโภคที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้กระทำผิดเกี่ยวกับมาตรฐานและการใช้เครื่องหมายฮาลาลได้ แต่ในส่วนของฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายมีปัญหาว่า การถูกละเมิดทางด้านสุขภาวะทางจิตวิญญาณหรือความเชื่อตามหลักศาสนาอิสลามจะเป็นความเสียหายอย่างไรอย่างหนึ่งที่จะเรียกร้องค่าเสียหายได้หรือไม่ เพราะปัจจุบันนี้ศาลของประเทศไทยยังไม่ให้การรับรองในการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดจากอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่ปรากฏทางกายภาพ

ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 8 (1) ที่ยังไม่ครอบคลุมตามสิทธิที่แท้จริงของผู้บริโภคตามมาตรา 8 (1) “สิทธิที่จะได้บริโภคหรืออุปโภคผลิตภัณฑ์ที่ฮาลาลอย่างแท้จริง” จะเห็นได้ว่าร่างกฎหมายฉบับนี้บัญญัติให้ความคุ้มครองเฉพาะผลิตภัณฑ์เท่านั้นไม่รวมถึง การผลิต การให้บริการด้วยเพราะมาตรา 8 (1) ใช้คำว่า “ผลิตภัณฑ์” ซึ่งหากพิจารณาตามคำนิยามในมาตรา 4 “ผลิตภัณฑ์” หมายความว่า สิ่งซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือผลิตขึ้นเพื่อใช้สำหรับการอุปโภคหรือบริโภค ซึ่งได้แก่ อาหาร เครื่องดื่ม ยา เครื่องสำอาง และอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตในการตีความจึงควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “สิทธิที่จะได้บริโภคหรืออุปโภค ผลิตภัณฑ์ การผลิต การให้บริการที่ฮาลาลอย่างแท้จริง”

ผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดวิธีการเรียกร้องค่าเสียหายตามร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... มาตรา 8 (2) “สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น” เป็นการเฉพาะโดยการคำนวณจากราคา หรือค่าใช้จ่ายบริการ ที่ผู้บริโภคต้องจ่ายไป เนื่องการถูกละเมิดทางด้านสุขภาวะทางจิตวิญญาณหรือความเชื่อตามหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งปัจจุบันนี้ศาลของประเทศไทยยังไม่ให้การรับรองในการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดจากอารมณ์ความรู้สึกประเภทนี้

นอกจากนี้ในการกำหนดโทษปรับผู้ที่กระทำผิดเกี่ยวกับฮาลาล ผู้เขียนเห็นว่าควรแบ่งเป็นการกระทำความผิดของบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการรายย่อยไม่ต้องรับภาระจนเกินไปและเป็นการเหมาะสมกับลักษณะของธุรกิจด้วย และเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาลกระทำความผิดซ้ำอีกจึงควรมีการเพิ่มกำหนดโทษทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ตลาดผู้บริโภคนานาชาติทั้งในประเทศและต่างประเทศให้มีความเชื่อมั่นในสินค้าหรือบริการที่ออกจากประเทศไทยว่าสินค้าหรือบริการนั้นถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามตั้งแต่ต้นจนถึงมือผู้บริโภค รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... ในประเด็นของการกำหนดค่าเสียหายที่ผู้บริโภคจะใช้สิทธิเรียกร้อง และประเด็นการกำหนดโทษปรับที่จะปรับแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับฮาลาลให้เหมาะสมกับลักษณะของธุรกิจ และเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ควรประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ... ต่อไป และเมื่อมีการประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้วต้องกำหนดให้มีมาตรฐานฮาลาลที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ผู้บริโภคเห็นว่าประเทศไทยไม่ได้นิ่งนอนนเฉยต่อปัญหานี้ อันจะเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจฮาลาลของประเทศไทยได้

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

- กำชัย จงจักรพันธ์. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555.
- จิต เศรษฐบุตร. หลักกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิด. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2545.
- คำนาย อภิปรัชญาสกุล. การขนส่งสินค้าในงานโลจิสติกส์. กรุงเทพมหานคร : โฟกัสทีเดีย แอนด์ พับลิชชิง, 2556.
- วิทยา สุหฤตดำรง. โลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทาน อธิบายได้...ง่ายนิดเดียว. กรุงเทพมหานคร : ซีไอเดียเคชั่น, 2546.
- คำนาย อภิปรัชญาสกุล. โลจิสติกส์และการจัดการซัพพลายเชน กลยุทธ์สำหรับลดต้นทุนและเพิ่มกำไร. กรุงเทพมหานคร : โฟกัสทีเดีย แอนด์ พับลิชชิง, 2550.
- ชัยยนต์ ชิโนกุล. การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2548.
- ไชยยศ ไชยมั่นคง และ มยุขพันธ์ ไชยมั่นคง. กลยุทธ์โลจิสติกส์และซัพพลายเชนเพื่อแข่งขันในตลาดโลก. นนทบุรี.: ซี.วาย.ซี.เท็ม พรินติ้ง, 2550.
- ธนิต โสรัตน์. Transport Logistics HUB เมื่อประเทศไทยอยากเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของภูมิภาคอินโดจีนและจีนตอนใต้. กรุงเทพฯ วี-เซอร์ฟ โลจิสติกส์, 2549.
- การุณ ภูใหญ่. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องอาหารฮาลาล หลักการพื้นฐานและการพัฒนามาตรฐานอาหารฮาลาลของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.
- ดลมนรรัตน์ บากา และ แวอูเซ็ง มะแตเฮาะ. อิสลามศึกษาเบื้องต้น. ปัตตานี. : วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2536.
- เด่น โต๊ะมีนา. กฎหมายอิสลาม. กรุงเทพมหานคร. : โรงพิมพ์แสงจันทร์การพิมพ์, 2532
- ภัทรพร สิริกาญจน. อิสลามศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร. : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

สมศักดิ์ มุหะหมัด. ชีวประวัติวันปีมุฮัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม. กรุงเทพมหานคร. : สมาคมนักเรียนเก่าศาสนาวิทยา, 2543.

ดิเรก กุลศิริสวัสดิ์. ความหมายของอัลกุรอาน. กรุงเทพมหานคร. : วุฒิจารพิมพ์, 2513.

กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์. คู่มือการค้าและการลงทุน สหพันธรัฐมาเลเซีย. กรุงเทพมหานคร. สำนักข่าวพาณิชย์ กรมส่งเสริมการส่งออก, 2555.

กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์. คู่มือการค้าและการลงทุน สาธารณรัฐอินโดนีเซีย. กรุงเทพมหานคร. สำนักข่าวพาณิชย์ กรมส่งเสริมการส่งออก, 2555.

วินัย ดะห์ลัน. ศักยภาพและโอกาสของตลาดอาหารฮาลาลโลกและแนวทาง“ศาสนารับรองวิทยาศาสตร์รองรับ”ของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร. 2555.

วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

สมเกียรติ ตรีรยาภิวัฒน์. “กฎหมายอาหารฮาลาล.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

ซัลมาน เหมมานะ. “ธนาคารไม่มีดอกเบี้ยตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

Thai-AEC.com. “AEC Blueprint.” <http://www.thai-aec.com/aec-blueprint>, 24 เมษายน 2559.

มุฮัมหมัด บิน อิบรอฮีม อัตตุวัยญีรีย. “อัล-หุตุต (การกำหนดบทลงโทษ).” <http://www.lalamHouse.com/307381>, 28 กรกฎาคม 2557.

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร. “โคเด็กซ์.” <http://www.acfs.go.th/foodsafety/codex.php>, 24 เมษายน 2559.

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี. “ฆ่าสัตว์ด้วยวิธีซัซบ์.” <http://pvlo-pni.dld.go.th/index.php/2013-12-09-14-53-39/kill-supb>, 25 เมษายน 2559.

อับดุลเลาะ หมุ่มสุข. “การทำสงครามในอิสลาม : นิยามและเงื่อนไข” <http://IslamHouse.com/307381>,
28 กรกฎาคม 2557.

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. “มาตรฐานระบบ.”
http://www.acfs.go.th/standard/system_standards.php?pageid=3, 26 เมษายน 2559

ภาคผนวก ก

กฎหมายการค้าฮาลาลของประเทศมาเลเซีย

TRADE DESCRIPTION ACT 2011

[AKTA 730]

TRADE DESCRIPTION (DEFINITION OF ‘HALAL’) ORDER 2011

TRADE DESCRIPTION (DEFINITION OF ‘HALAL’) ORDER 2011

IN exercise of the powers conferred by section 28 of the Trade Description Act 2011 [Act 730], the Minister makes the following order:

Citation and commencement

1. (1) This Order may be cited as Trade Description (Definition of ‘Halal’) Order 2011.
- (2) This Order shall come into operation on 1 January 2012.

Interpretation

2. In this Order , unless the context otherwise requires—

“food” includes every article manufactured, sold or represented for use as food or drink for human consumption or which enters into or is used in the composition, preparation, preservation, of any food or drink for human consumption and includes confectionary, chewing substances and any ingredient of such food, drink, confectionary or chewing substances;

“Hukum Syarak” means the Laws of Islam according to Mazhab Shafie, or the Laws of Islam in any of the other Mazhabs of Hanafi, Maliki or Hanbali which are approved by the Yang di-Pertuan Agong to be in force in the Federal Territory, Penang, Melaka, Sabah and Sarawak or the Ruler of any State to be in force in the respective State;

“fatwa” means any religious decree which are verified by the any authority related to the religion of Islam.

“Halal” defined.

3. (1) When food or goods or service in relation to the food or goods used in the course of trade or business is described as “halal” or by any other expression indicating

that Muslims are permitted to consume or use such food or goods or service, means the

food or goods or service in relation to the food or goods:

- (a) neither is nor consist of or contains any part or matter of an animal that a Muslim is prohibited by Hukum Syarak to consume or that has not been slaughtered in accordance with Hukum Syarak and fatwa;
- (b) does not contain anything impure according to Hukum Syarak and fatwa;
- (c) does not intoxicate according to Hukum Syarak and fatwa;
- (d) does not contain any parts of a human being or its yield which are not allowed by Hukum Syarak and fatwa;
- (e) is safe to be used or consumed, not poisonous or hazardous to the health;
- (f) has not been prepared, processed or manufactured using any instrument

that

was not free from anything impure according to Hukum Syarak;

- (g) has not in the course of preparation, processing or storage been in contact with, mixed, or in close proximity to any food that fails to satisfy paragraph (a) and (b).

“Service in relation to the food and goods” defined.

4. For the purpose of these Regulations, “service in relation to the food and goods” includes the storage, transportation and retail of such food and goods.

Offence

5. Any person who supplies or offers to supply any food, goods or service in relation to the food or goods which is described as ‘halal’ or any other expression which is not in compliance with this Order shall be guilty of an offence.

Offence for an act of deceit or mislead

6. (1) Any person who supplies or offers to supply any food through any representation or an act which is likely to deceive or mislead those who have been supplied or offered to be supplied that the food is either “halal” or can be consumed by Muslim commits an offence.

(2) Save in accordance of the interpretation of “representation and conduct”

as

in subparagraph (1), the representation or conduct includes the usage of holy words of Al-Quran (ayat-ayat suci Al-Quran) or any matter or object in relation to Islam either in the premises of which such food is sold or in the container of which such food is supplied;

(3) In any proceeding for the offence under subparagraph (1), the onus in proving that the food which is being supplied or offered to be supplied is “halal” in accordance with paragraph (3) shall lie on the person charged.

Penalty

7. Any person who is guilty of an offence under this Order shall on conviction be liable—

(a) if such person is a body corporate, to a fine not exceeding five million ringgit and for a second or subsequent offence to a fine not exceeding ten million ringgit; or

(b) if such person is not a body corporate, to a fine not exceeding one million ringgit or to imprisonment for a term not exceeding three years or to both and for a second or subsequent offence to a fine not exceeding five million ringgit or to imprisonment for a term not exceeding five years or both.

MALAYSIAN STANDARD MS 2400-1:2010

HALALAN-TOYYIBAN ASSURANCE PIPELINE - PART 1: MANAGEMENT SYSTEM REQUIREMENTS FOR TRANSPORTATION OF GOODS AND/OR CARGO CHAIN SERVICES

0 Introduction

0.1 The Halalan-Toyyiban Assurance Pipeline links producers of products, goods and/or cargo with consumers. The pipeline provides assurance that products, goods and/or cargo delivered from one custodian to another is in accordance with halalan-toyyiban requirements, thus preserving the halalan-toyyiban integrity of the products, goods and/or cargo.

0.2 The Halalan-Toyyiban Assurance Pipeline is translated into a set of Management System Requirements Standards which comprise the following:

- Transportation of goods and/or cargo chain services
- Warehousing and related activities

- Retailing

0.3 The implementation of these standards should be consistent with the principles of the following standards:

MS 2300, Value-based management systems - Requirements from an Islamic perspective

MS 1900, Quality management systems - Requirements from Islamic perspectives

MS 1500, Halal food - Production, preparation, handling and storage - General guidelines

MS 2300 consists of certifiable requirements which prescribe the framework for an organisation to establish a management system based on Islamic values. The integrity of the organisation is important as the integrity of the Halalan-Toyyiban Assurance Pipeline depends on them.

MS 1900 defines the quality management system requirements from the Islamic perspectives, whereby the standard can be used by organisations to inculcate Shariah requirements into their quality management practice with the emphasis on value-based management.

MS 1500 provides practical guidance for the food industry in the preparation and handling of halal food (including nutrient supplements) and to serve as a basic requirement for halal food product and food trade or business in Malaysia. Compliance to this standard ensures that products produced are halal, clean, safe and hygienic.

0.4 Figure 1 shows the relationship between the elements within the Halalan-Toyyiban Assurance Pipeline.

1 Scope

1.1 General

This Malaysian Standard prescribes management system requirements for assurance of the halalan-toyyiban integrity of goods and/or cargo being handled through various mode of transportation.

1.2 Application

1.2.1 This Malaysian Standard consists of requirements which are industry specific and is intended to be applicable to such organisations, regardless of type, size

and goods and/or cargo being transported. It prescribes the framework for an organisation to establish a management system based on halalan-toyyiban requirements in meeting customer and applicable regulatory requirements

1.2.2 It is also intended for use by manufacturers, collection and distribution centres, warehouse and storage providers and retailers handling and managing halalan-toyyiban products, goods and/or cargo, whenever there exist interfacing activities at the receiving, loading and delivery levels

2 Terms and definitions

For the purposes of this standard, the following terms and definitions shall apply.

2.1 Affected product

A product which the toyyiban status is affected by the non-toyyiban precursor.

2.2 Assign

Subcontractor/outsourced service provider in transportation industry.

2.3 Back haul

Return movement of a means of transport which has provided a transport service in one direction.

2.4 Bill of lading (B/L; BOL)

Document which evidences a contract of the carriage by sea and the taking over or loading of the goods by the carrier, and by which the carrier undertakes to deliver the goods against surrender of the documents

NOTE. A provision in the document that the goods are to be delivered to the order of a named person, or to order, or to bearer, constitutes such an undertaking.

The document may have the following functions:

- receipt for goods, signed by a duly authorised person on behalf of the carriers;
- proof of title to the goods described therein; and/or
- evidence of the terms and conditions of carriage agreed upon between the

two parties

2.5 Cargo type

Classification of the cargo carried, or intended to be carried, on means of transport, based on its general appearance.

2.6 Chilled temperature

Temperature ranging from 1 °C to 10 °C.

2.7 Consignee

Party described in the transport document to whom the goods and/or cargo are to be delivered.

2.8 Consignment

Separately identifiable amount of goods and/or cargo transported or available to be transported and specified in one transport document

NOTE. Consignment is part of the hierarchy of terms: goods item, shipment, cargo, load.

2.9 Consignment validation and verification

A process where the consignments are being validated or verified by qualified personnel.

2.10 Consignor (shipper)

Individual or organisation that prepares or instructs the preparation of a bill of lading by which a carrier is directed to transport goods and/or cargo from one location to another.

2.11 Consolidation

Grouping together of smaller consignments of goods and/or cargo into larger consignment for carriage as a larger unit.

2.12 Contaminant

Any non-halal or detrimental (mudhorat) substances that are intentionally or unintentionally added which render the halalan product as non-halalan.

2.13 Contaminated product

A product which the halalan status is contaminated by a potential contaminant

2.14 Contamination

The state of being contaminated in terms Shariah perspective, either by contaminant or precursor which affects the halalan-toyyiban status.

2.15 Custodian

Individual or entity authorised with and in lawful possession of the consignments.

2.16 Depot

A place, premises, plant, buildings, ports or infrastructure facilities where the transportation units belonging to a particular organisation are parked, stored and serviced when not in use.

2.17 Freight forwarder

Party/intermediary that collect (small) shipment from shippers, consolidates these shipments into consignments, and uses a basic mode to transport these consolidated shipment to a destination where the next party delivers the shipment to the consignee.

2.18 Frozen product

Frozen product shall be product that for one continuous period from the time of preparation for sale has been maintained at a temperature below minus 18 °C and shall not have been thawed before sale.

2.19 Halal/halalan

Things or actions which are permitted or lawful in Islam. It conveys basic meaning and defines the standard of acceptability in accordance to Shariah requirements.

2.20 Halalan-toyyiban

Assurance and guarantee that both aspects of halalan and toyyiban are integrated into holistic and balanced requirements that fulfill the condition, situation or application needs.

2.21 Halalan-toyyiban assurance pipeline

A value supply chain management system that conforms to the halalan-toyyiban principles.

2.22 Halalan-toyyiban control point

A point, step or procedure at which controls can be applied and contamination can be prevented or eliminated by Shariah ritual cleansing.

2.23 Material handling equipment

Equipment for moving goods by loading and unloading, carrying them and delivering them to their destination.

2.24 Means of transport

Particular vessel, vehicle, or other device used for the transport of goods or persons.

2.25 Mode of transport

Transportation unit travelling via land, rail, sea or air.

2.26 Najs

Materials that are not clean and impure according to Shariah law.

Najs according to Shariah law are:

- a) materials and animals that are themselves not permissible such as dog and pig (khinzir) and all their derivatives, blood and carrion;
- b) materials that are contaminated with materials or animals that are najis;
- c) materials that come into direct contact with materials or animals that are najis
- d) any liquid and objects discharged from the orifices of human beings or animals such as urine, placenta, excrement, blood, vomit and pus; and
- e) carrion or halal animals that are not slaughtered according to Shariah law.

NOTE. Milk, sperm and ova of human and animals, except dog and pig are not najis.

There are three types of najis:

- a) mughallazah which is considered as severe najis which are dogs and pigs (khinzir) including any liquid and objects discharged from their orifices, descendants and derivatives.;
- b) mukhaffafah which is considered as light najis. The only najis in this category is urine from a baby boy at the age of two years and below who has not consumed any other food except his mother's milk; and
- c) mutawassitah which is considered as medium najis which does not fall under severe or light najis such as vomit, pus, blood, khamar, carrion, liquid and objects discharged from the orifices, etc.

2.27 Non-conformance

The absence of, and/or the failure to implement and maintain, one or more system requirement, or situation which would, on the basis of available objective evidence or evaluation, raise doubt to halal-toyyiban perspectives.

2.28 Potential contaminant

Any non-halal or detrimental (mudhorat) substances that are intentionally or unintentionally added which may render the halalan product as non-halalan.

2.29 Potential precursor

Result of activity(s) or halal substance(s) not intended as part of the product that may affect the toyyiban status and intended use of the product.

2.30 Precursor

Result of activity(s) or halal substance(s) not intended as part of the product that affects the toyyiban status and intended use of the product.

2.31 Proof of delivery

Confirmation of time (date) and location of receipt of delivered consignment (cargo) by a person authorised by the consignee to do so. Electronic links or other similar means of confirming collection/delivery status should also be recognised where available and appropriate.

2.32 Qualified personnel

Meeting the standards, requirements and training for a position.

2.33 Quality management system competent

Qualified personnel in the various quality assurance field

2.34 Shariah

The totality of the Creator's commands and prohibitions that regulates the life of every Muslim in all aspects.

2.35 Shariah ritual cleansing

Removal of contaminants based on cleansing procedures in accordance to the Shariah requirements.

2.36 Shariah competent

Qualified and experienced personnel in the Shariah field.

2.37 Toyyib/toyyiban

Complements and perfects the essence (spirit) of the basic standard or minimum threshold (halal), i.e. on hygiene, safety, sanitation, cleanliness, nutrition, risk exposure, environmental, social and other related aspects in accordance with situational or application needs; wholesomeness.

2.38 Transshipment

2.38.1 (in transport) action by which goods are transferred from one means or mode of transport to another during the course of one transport operation.

2.38.2 (customs) customs procedure under which goods are transferred under customs control from the importing means of transport to the exporting means of transport within the area of one customs office which is the office of both importation and exportation.

2.39 Transportation unit

Vehicles like trucks, barges, ships, tankers and airplane performing the transportation of goods by various modes of transport.

2.40 Validation

Process of establishing evidence that provides assurance that a product, service, or system accomplishes its intended halalan-toyyiban requirements.

2.41 Value supply chain

The system of organisations, people, technology, activities, information and resources involved in moving a product or service from supplier to the customer.

The products pass through all activities of the supply chain and add value at each activity.

2.42 Verification

Halalan-toyyiban quality process that is used to evaluate whether or not a product, service, or system complies with regulations, specifications, or conditions imposed at the start of a development phase.

2.43 Window delivery time

Specific period of time within which the customer prefers to receive their delivery.

3 Requirements

3.1 Requirements related to Shariah

3.1.1 The organisation shall ensure that the implementation of this standard is in accordance to Shariah requirements and/or Shariah practices of the recipient and/or importing country.

3.2 Management responsibility

3.2.1 Halalan-toyyiban policy

3.2.1.1 The management of the organisation shall define and document its policy and commitment with regards to identification, evaluation and controls related to halalan-toyyiban integrity.

3.2.1.2 The management shall:

a) define the scope of the Halalan-Toyyiban Management system. The scope shall specify the processes and location of processes/activities which are covered by the system from the beginning to the end of the processes related to transportation of goods and cargo transport chains activities;

b) ensure that its policy is relevant to and in compliance with halalan-toyyiban requirements;

c) ensure that the policy with regards to the halalan-toyyiban objective is understood, implemented and maintained at all levels of the organisation;

d) review the results of the risk management activities at defined intervals to ensure continuing suitability and the effectiveness of the risk management process;

e) ensure that appropriate communication processes are established within and outside the organisation to ensure the effectiveness of the halalan-toyyiban management system.

3.2.2 Organisation

3.2.2.1 Responsibility and authority

The top management shall appoint halalan-toyyiban leader, committee and Shariah advisor for execution of the halalan-toyyiban management system in the organisation.

The management shall:

a) ensure that the provision of adequate resources, including the assignment of trained personnel, for management, performance of work, and assessment activities, including audits for the implementation of the Halalan-Toyyiban Management System.

b) establish procedures for identifying training needs and ensure that all personnel are trained to adequately perform their assigned responsibilities. Training shall be documented;

c) appoint a halalan-toyyiban committee whose tasks, responsibilities and authorities shall be defined, documented and communicated to ensure effective operation of the halalan-toyyiban risk management processes;

d) ensure that the halalan-toyyiban leader has the appropriate qualification, education knowledge and experience on halal and non-halal aspects of processes, products and/or services the organisation is offering and risk management techniques. The halalan-toyyiban leader shall have at least any degree in Islamic Studies and relevant working experience or equivalent;

e) in the absence of the appointed halalan-toyyiban leader due to resignation or other reasons, the organisation shall appoint a designated person [refer 3.2.2.1 d) for qualification] immediately to ensure the halalan-toyyiban management system is maintained; and

f) ensure that halalan-toyyiban committee members have appropriate knowledge and training in halal and non-halal aspects of processes, products and services the organisation is offering and risk management techniques.

g) ensure that the halalan-toyyiban leader refer to a recognised Shariah Advisor (or a panel of Shariah Advisors) whose role as a reference point in any matters arising from the implementation of the halalan-toyyiban management system, especially in occasion requiring decision with regards to handling of contaminated and affected products.

3.2.2.2 Halalan toyyiban leader

A halalan-toyyiban leader appointed by the organisation shall have the responsibility and authority to:

a) ensure that the halalan-toyyiban management system is established, implemented and maintained in accordance with this standard;

b) organise and coordinate the halalan-toyyiban activities;

c) perform verification and validation activities on the Halalan-Toyyiban Assurance Pipeline;

d) initiate corrective actions and controls to the processes including product recall and withdrawals until the deviation or the unsatisfactory condition related to halalantoyyiban requirements have been corrected;

e) initiate preventive action to prevent recurrence that will affect the halalan-toyyiban status; and

f) report on the suitability and effectiveness of the halalan-toyyiban management system for management review.

3.2.2.3 Halalan-toyyiban committee

A multi-disciplinary halalan-toyyiban committee shall be set up to develop, maintain and review the halalan-toyyiban risk management. The committee shall have the knowledge and experience with regard to organisation's processes and halalan-toyyiban principles and its applications.

The halalan-toyyiban committee shall have clearly defined responsibility and authority including to:

a) monitor, identify and record any problems with regard to the processes and the halalan-toyyiban management system; and

b) report any problems encountered related to the implementation of Halalan-Toyyiban Assurance Pipeline to the halalan-toyyiban leader for further action.

NOTE. The halalan-toyyiban committee can be a newly established committee or part of an existing committee in an organisation.

3.2.2.4 Records of appropriate qualifications and training for halalan-toyyiban leader and committee members shall be maintained.

3.3 Halalan-toyyiban management system requirements

3.3.1 General

3.3.1.1 The organisation shall identify, document and ensure overall source(s) that could affect the halalan-toyyiban integrity are controlled to prevent reaching the end user or consumers.

3.3.1.2 The organisation shall ensure the documentations established are in compliance with the requirements laid down in this standard.

3.3.1.3 Where the organisation incorporates the documentation of the halalan-toyyiban management system in an existing management system, their relationship shall be clearly described in the existing management system documentations.

3.3.2 Procedures of the halalan-toyyiban management system

3.3.2.1 The organisation shall establish documented procedures and a Halalan-Toyyiban Risk Management Plan to ensure consistency and compliance to the requirements of this standard and the organisation's stated policy and objective of halalan-toyyiban principles.

3.3.2.2 The organisation shall take into considerations all current issues and developments related to halalan-toyyiban principles, new decrees, including relevant regulatory requirements in establishing and maintaining the documentations.

3.3.3 Validation

3.3.3.1 The objective of the validation is to ensure that all Halalan-Toyyiban Control Points identified are complete and correct and that they will be effectively controlled under the proposed Halalan-Toyyiban Risk Management Plan

3.3.3.2 Validation shall be carried out on the following, but not limited to:

- a) Halalan-Toyyiban Risk Management Plan;
- b) changes in the operation (incoming materials, processes, packaging, equipment, etc.) that could adversely affect the halalan-toyyiban integrity of the products being handled;
- c) control measures; and
- d) corrective actions.

3.3.4 Halalan-Toyyiban Risk Management Plan

The organisation shall establish a Halalan-Toyyiban Risk Management Plan according to the principles outlined below.

3.3.4.1 Identification of halalan-toyyiban potential contaminant and/or precursor

All known or foreseeable potential contaminant and/or precursor associated with the processes in both normal and fault conditions that are likely to occur within the scope of halalan-toyyiban management system shall be identified. This includes previously recognised incidences and sequences of events that may affect the goods and/or cargo status.

The basis of identification shall take into consideration the core purpose of the processes, inter phases to and from the processes, process flows, operations, establishment and facilities layout.

The potential contaminant and/or precursor identified shall be recorded.

For any potential contaminant and/or precursor identified, the likelihood and severity/impact of occurrence of the potential contaminant and/or precursor shall be evaluated and recorded.

The risk for potential contaminant and/or precursor shall be ranked.

Identification of potential contaminant and/or precursor shall be based on the requirements described in 4.1, 4.2 and 4.3.

An example of a typical Halalan-Toyyiban Control Point analysis worksheet format is given in Table A1 (Annex A).

For determination of likelihood, severity and risk ranking, the Tables B1, B2 a, B2b and B3 in Annex B shall be referred.

3.3.4.2 Determination of control measures

Based on the result of the evaluation, taking into consideration the risk decisions outlined in Table B4 (Annex B), suitable control measures for each potential contaminant and/or precursor shall be determined.

The control measures shall prevent or eliminate the contamination suitable to the halalantoyyiban perspectives.

If there is no suitable method available to prevent or eliminate the potential contaminant and/or precursor, the processes shall be modified to suit the intended purpose

The organisation shall implement the control measures identified and recorded in the halalantoyyiban risk management file.

The control measures shall be verified for effectiveness and the results of verification shall be recorded in the halalan-toyyiban risk management file.

3.3.4.3 Determination of Halalan-Toyyiban Control Point

3.3.4.3.1 The determination of a Halalan-Toyyiban Control Point should be facilitated by the application of the Halalan-Toyyiban Risk Matrix (see Table B3, Annex B). The process steps in which the potential contaminant and/or precursor evaluated as high and significant shall be determined as a Halalan-Toyyiban Control Point.

3.3.4.3.2 Documentation shall be made available to provide evidence for determination of Halalan-Toyyiban Control Point.

3.3.4.4 Determination of monitoring system for Halalan-Toyyiban Control Point

A monitoring system shall be established for each Halalan-Toyyiban Control Point identified. The monitoring system shall consist of planned measurements or observations to maintain the Halalan-Toyyiban integrity status of the goods being handled, detect non-implementation of control measures and possible product contamination to be controlled and dealt with in a timely manner; to prevent contamination reaching the end user.

The monitoring system shall comprise of, but not limited to, what is being monitored, monitoring method, monitoring frequency, personnel responsible for monitoring and evaluating the monitoring result, location of monitoring, etc.

Monitoring result shall be recorded. Where possible, when monitoring results indicate trends towards non-implementation or ineffectiveness of control measures, appropriate process adjustments shall be taken before a deviation occurs and recorded.

3.3.4.5 Determination of corrective actions for Halalan-Toyyiban Control Point

The organisation shall document the corrective actions taken when monitoring result shows that control measures are not implemented or ineffective to eliminate or prevent the contamination.

Corrective actions shall ensure the halalan-toyyiban integrity of the goods or process is protected, the control measures are being re-implemented as planned and the goods during which period the control measures are not implemented are handled according to procedures established.

3.3.4.6 Determination of verification procedures

3.3.4.6.1 The organisation shall establish and maintain documented procedures for verification activities.

3.3.4.6.2 The organisation shall carry out verification activities which include the following:

- a) review of Halalan-Toyyiban Risk Management Plan;
- b) assessment of all control measures;

c) analysis of (near) recalls and product disposition due to non-implementation of control measures;

d) compliance of the process flow diagrams and layout with documented situation;

e) analysis of customer and consumer complaints related to halalan-toyyiban integrity;

f) evaluation of Halalan-Toyyiban Risk Management plan with applicable legislation and authority

g) review of gaps between current and desired level of knowledge, awareness and training of staff with respect to halalan-toyyiban knowledge; and

h) consistency of current documentation.

3.3.4.6.3 The organisation shall plan the verifications based on the state and the importance of the activities and shall be performed by qualified personnel. The verification shall include what is being verified, method of verification, frequency, person responsible for verification and periodical audit.

3.3.4.6.4 Records of verification activities shall be maintained.

3.3.4.7 Documentation system and management of records

3.3.4.7.1 Documentation system

The organisation shall establish and maintain documentation for Halalan-Toyyiban Risk Management system and relevant documentations to ensure conformity with the requirement of this standard and the applicable legislations and regulations.

NOTE. Documentation should be appropriate to the nature, size and complexity of the processes.

A documented procedure shall be established to define the controls needed:

a) to approve documents prior to issue;

b) to review and update as necessary and re-approve documents;

c) to ensure changes and the current revision status of documents are identified;

d) to ensure that relevant versions of applicable documents are available at points of use;

e) to ensure documents remain legible and readily identifiable;

f) to ensure that documents of external origin are identified and their distribution controlled;

g) to prevent unintended use of obsolete documents, and to apply suitable identification to them if they are retained for any purpose; and

h) to observe proper placement and storage of documents which contain Quranic elements.

3.3.4.7.2 Control of records

Records shall be established and maintained to provide evidence of conformity to the requirements and effective implementation of Halalan-Toyyiban Risk Management system.

Records shall remain legible, identifiable and retrievable.

The organisation shall define the control needed for the identification, storage, protection, retrieval, retention time and disposition of records.

3.4 Halalan-Toyyiban Risk Management Plan Summary

The application of halalan-toyyiban principles can be summarised in a Halalan-Toyyiban Risk Management Plan Summary.

Refer to Table C1 (Annex C) for a typical example of Halalan-Toyyiban Risk Management Plan Summary.

3.5 Information and communication system

The organisation shall provide information and communication systems to support its operations and to interchange information with other service providers (including freight forwarders) and customers.

4 Preliminary steps to enable risk management process

The organisation shall consider the following during the establishment of the Halalan-Toyyiban Risk Management Plan.

4.1 Process characteristics

4.1.1 All inbound and outbound transportation services shall be described in documents to the extent needed to conduct the risk analysis, including the following, as appropriate:

- a) description of containers and equipment (trucks, vans, etc.) if applicable;
- b) mode of transportation;

- c) placement, stacking and storage conditions;
- d) conduct check list prior to dispatch and receiving;
- e) handling and distribution activities; and
- f) acceptance criteria or specifications appropriate for the transportation services.

4.1.2 The organisation shall adhere to the halalan-toyyiban requirements above.

4.1.3 The information shall be kept updated.

4.2 Process flow diagrams

4.2.1 The organisation shall prepare a complete flow of diagrams of the process(s) covered by the Halalan-Toyyiban Risk Management plan. The process flow diagram shall provide a schematic overview of the operation and provide the basis for evaluating the possible introduction, occurrence or increase of the potential contamination.

4.2.2 Flow diagrams shall be clear, accurate and sufficiently detailed. Flow diagrams shall include the following but not limited to:

- a) the sequence and interaction of all steps in the operation;
- b) any agents and/or assigns;
- c) where inbound and outbound goods, and intermediate goods are released;
- d) where inbound and outbound goods, and intermediate goods enter the flow;
- e) where human contact is involved; and
- f) where the Halalan-Toyyiban Control Points are identified.

4.2.3 The flow diagrams shall be verified on-site by the halalan-toyyiban committee, other than the person(s) who prepares them. Verified flow diagrams shall be maintained as records.

4.3 Depot layout

4.3.1 All facilities, such as process(s) sites, storage areas and personnel facilities shall be depicted in the plant layout. Construction and layout shall permit adequate maintenance and cleaning.

4.3.2 In the layout the items to be indicated shall include:

- a) the areas where cross contamination of and incidental contact with in-process and finished products by inbound materials, raw materials, processing aides such as chemicals, additives, lubricants, packaging, pallets, containers, etc can occur;
- b) the routing of inbound materials, intermediate materials, finished products, personnel, etc.
- c) the areas and facilities for personnel use; and
- d) other facilities such as quarantine area, receiving areas, sorting areas, sanitary facilities, pest control stations, waste disposal areas, lighting, etc.

4.4 Chain of custody

Verification of the consignments of goods transferred from a custodian shall be done by the next custodian of the consignments.

Validation on the next custodian's compliance to this standard shall be done to ensure the halalan-toyyiban integrity of the consignments

4.4.1 Identification of stakeholder and user of the process

4.4.1.1 The stakeholder and the user of this standard include transportation of goods and/or cargo chain service providers and all other recipients of the halalan-toyyiban goods and/or cargo like warehouse service providers, manufacturers, distributors and retailers.

4.4.1.2 Where the services of an assign is engaged, the organisation shall ensure that the assign is informed of the halalan-toyyiban status of the consignment and the requirements, and the obligations to maintain this status.

4.4.1.3 Relevant processes and activities in the transfer of the halalan-toyyiban goods and/or cargo to the next custodian shall be documented and attested.

4.4.2 Storage

4.4.2.1 The organisation and its service providers shall provide adequate facilities, which ensure that the integrity of goods and/or cargo received is not compromised, deteriorate or suffer loss or damage during times of storage whilst in transit on trailers or other forms of transport, or when offloaded for transshipment (including but not limited to freight forwarder, and into other mode of transport).

4.4.2.2 They shall also ensure that suitable and secure facilities are provided, where appropriate to the nature of the cargo to be transported in accordance with the requirements of the consignor and/or the consignee.

4.4.3 Transport

4.4.3.1 The organisation shall provide suitable means of transporting consignment throughout the transport chain, including equipment and resources as necessary.

4.4.3.2 The organisation shall also ensure the mode of transportation be operated in accordance with legal and halalan-toyyiban requirements.

4.4.3.3 The organisation shall also ensure that its agents and/or assigns comply with all existing legal and operational control.

4.4.4 Transport condition

4.4.4.1 Where there are specific environmental conditions defined and agreed as part of the arrangements it is the responsibility of the organisation to ensure that there are effective management systems and controls to demonstrate and prove compliance to halalan-toyyiban requirements. In addition, there should be adequate records available to prove compliance with any statutory conditions relevant to the nature of the consignment and modes of transport.

This requirement is applicable but not limited to:

- a) temperature;
- b) humidity;
- c) air pressure;
- d) controlled environment
- e) drop and shock;
- f) compression loading;
- g) vibration; and
- h) orientation, segregation and separation of goods.

4.4.5 Preparation and dispatch

4.4.5.1 The organisation shall ensure that details of all agreements with the next custodian relating to the preparation, loading, stowing, securing and dispatch of all packed goods and/or cargo are available to the personnel responsible for this part

of the service performance, including assigns. This information should contain all relevant aspects such as loading information, sequence of loading, window delivery time, accompanying documentation and product identification. Where appropriate, there should be clear methods of identification which maintain traceability of product and load/shipment details.

4.4.6 Loss/damage

4.4.6.1 The organisation shall ensure that any loss or damage to the consignment (cargo type) throughout the transportation process be identified and the next custodian informed accordingly. Loss/damage found should be documented.

4.4.7 Documentation

4.4.7.1 The organisation shall ensure that the implementation of proper documentation and the availability of required documents (e.g. bill of lading, advance shipping notice, packing list or delivery order) to verify the nature of the consignment, type of load, the destination and the mode of transport. Any discrepancy arising shall be recorded together with corrective actions taken.

4.4.7.2 It is also the responsibility of the organisation to ensure that there is evidence of collection and delivery (proof of delivery) confirmed by persons authorized to provide such confirmation on behalf of the next custodian or consignee.

4.4.8 Agents/assigns

4.4.8.1 The organisation shall monitor the performance of its agents and/or assigns to ensure compliance with halalan-toyyiban requirements. These transport services include (but not limited to); delivery and pick up, backhaul and consolidation consignment.

5 Operations of the Halalan-Toyyiban Risk Management plan

5.1 Transportation of goods and/or cargo chain services and related activities

5.1.1 Typical activities of the above (as per Figure 4) may include the following:

- a) customers instruction;
- b) identification and separation of non-halal products
- c) incoming goods subject to integrity checks;
- d) goods transfer to warehouse;
- e) unload goods to pickface location;

- f) storage at coldroom location (frozen and chilled products);
- g) storage at ante room (for ambient products);
- h) maintenance of cold chain;
- i) sorting of goods according to customer's sales order (SO);
- j) supplier monitoring;
- k) customs' or authorities' inspection; and
- l) others.

5.2 Records to be maintained

Records of transportation of goods and/or cargo transport chain services activities shall be maintained as evidence for the operation of the Halalan-Toyyiban Risk Management system.

5.3 Control of non-conformity

5.3.1 Handling of contaminated and affected goods and/or cargo

5.3.1.1 Procedures and records to be maintained

A documented procedure shall be established and records maintained to define handling, control and disposal of contaminated and affected goods and/or cargo resulting from handling under conditions where the control measures are not implemented or ineffectively implemented.

5.3.1.2 Disposition of contaminated and/or affected goods and/or cargo

5.3.1.2.1 The contaminated and/or affected goods and/or cargo shall be isolated and referred to the halalan-toyyiban leader for decision. All decisions for disposition shall be recorded together with information on the nature of contamination, its cause(s) and consequences including information needed for traceability purposes related to the contaminated and/or affected goods and/or cargo, and referred to the relevant parties.

5.3.2 Handling of mixed goods and/or cargo

5.3.2.1 Goods and/or cargo handled under conditions where control measures are not implemented or ineffectively implemented, are considered as mixed goods and/or cargo and shall be handled in accordance with 5.3.1.2. The goods and/or cargo handled under conditions where control measures are not implemented shall be evaluated with respect to the cause(s) of contamination and the impact of the

contamination in terms of halalantoyyiban perspective. The evaluation shall be recorded.

5.3.2.2 If the mixed goods and/or cargo released are subsequently determined to be nonhalalan and/or non-toyyiban, the organisation shall notify relevant interested parties for appropriate action.

5.3.3 Corrective actions

5.3.3.1 A documented procedure shall be established and maintained to specify appropriate actions to identify and eliminate the cause of cross contamination or affected goods and/or cargo to prevent recurrence and to bring the process or system back under control after the non-conformity is encountered. These actions include:

- a) reviewing of non-conformities;
- b) reviewing of trends in monitoring results that may indicate trend of lost of control;
- c) determining the cause(s) of non conformities;
- d) evaluating the need for action to ensure that nonconformities do not recur;
- e) determining and implementing the actions needed;
- f) recording the results of corrective actions taken; and
- g) reviewing corrective actions taken that they are effective.

5.3.3.2 Corrective actions shall be recorded.

5.4 Isolation and notification

5.4.1 In the event to facilitate complete and timely isolation and notification of lots of goods and/or cargo which have been identified as cross contaminated or affected during handling, top management of the organisation shall appoint personnel having the authority to execute the isolation and notification.

5.4.2 The organisation shall establish and maintain documented procedures for isolation and notification of goods and/or cargo.

5.4.3 When establishing the procedure, the organisation shall consider the degree of detail regarding traceability in the handling processes.

5.4.4 Isolated goods and/or cargo shall be secured or held under supervision and handled according to 5.2.2.

5.4.5 The cause, extent and result of a isolation shall be recorded and reported to top management as input for the management review.

5.4.6 The organisation shall verify and record the effectiveness of the isolation and notification procedure.

5.5 Communication

5.5.1 Ensure that appropriate communication processes are established within the organisation and to the external interested parties with regards to the effectiveness of the halalan-toyyiban management system. The use of information and communication technology (ICT) system as mode of communication should be encouraged within the organisation.

5.6 Traceability

5.6.1 The organisation shall establish and apply a traceability system that enables the identification o goods and/or cargo in the transportation chain services.

5.6.2 The traceability system shall enable the identification of the inbound goods and/or cargo for the processing stages from the immediate suppliers and the distribution routes and destination of the goods and/or cargo.

5.6.3 The organisation shall define the retention period for the traceability records. The records maintained shall be in accordance with the statutory and regulatory requirements and customer requirements.

5.7 Control of monitoring and measuring equipment

5.7.1 The organisation shall establish and maintain a documented procedure for the control of measuring equipment and methods used in the monitoring of the Halalan-Toyyiban Risk Management Plan, the Halalan-Toyyiban Control point(s) and validation and verification activities. The measuring equipment shall be calibrated or verified at specified intervals prior to use against measurement standards traceable to national or international measurement standards.

5.7.2 Where no such standard exist, the basis used for the calibration or verification shall be documented.

5.7.3 Methods used in connection with monitoring, validation and verification of cross contamination shall be appropriate, and ensure that reproducible and repeatable results are obtained.

5.7.4 Records of the results of calibration and/or verification shall be maintained.

5.8 Emergency preparedness

5.8.1 The management shall establish, implement and maintain procedures to manage potential emergency situations resulting in contamination including incidents and which are relevant to the role of the organisation. The organisation need to identify certain measures of control to be adopted to reduce the impact of such disaster.

6 General requirements for premises, infrastructure, facilities and personnel

6.1 Premises design and layout

6.1.1 Where appropriate, the design and layout of the premises should permit good hygiene practices, including protection of goods and/or cargo against cross-contamination between and during operations. Construction and layout of the depot shall permit adequate maintenance and cleaning.

6.1.2 Internal structure of the premises should be soundly built from durable materials and be easy to maintain, clean and where appropriate able to be disinfected or perform Shariah ritual cleansing.

6.1.3 Where required, appropriate area for eating and drinking shall be allocated to the personnel. The area shall be kept in good repair and condition to prevent pest access and harborage.

6.2 Facilities, equipment and materials

6.2.1 Containers for goods and/or cargo, should be specifically identifiable, suitably constructed and where appropriate, made of impervious materials. They should be properly secured to prevent malicious or accidental contamination to the goods and/or cargo being handled.

6.2.2 The organisation shall provide hygiene facilities to ensure appropriate degree of personnel hygiene can be maintained and to avoid contaminating the goods and/or cargo. The facilities should be suitably located and designated. Facilities should include:

a) adequate means of hygienically washing and drying hands, including wash basins and a supply of water and sanitisers, and the provision of advisory signs;

b) adequate number of lavatories of appropriate hygienic design; and

c) adequate changing facilities and locker rooms for personnel.

6.2.3 The management shall ensure that all equipment used in the transport chain activities meet specified requirements and are appropriately designed, constructed, and installed to facilitate maintenance, adjustment, cleaning and use.

6.2.4 Where a material present could reasonably be expected to have an adverse effect on halalan-toyyiban requirements of goods and/or cargo, the management shall establish and maintain procedures for the handling of such material.

6.3 Personnel hygiene, health status and cleanliness

6.3.1 The organisation shall ensure that personnel who directly or indirectly come in contact with the goods and/or cargo or processes likely to contaminate the goods and/or cargo being handled follow certain guidelines:

a) Health status: Personnel with known, or suspected to be suffering from, or carrier of a disease or illness likely to be transmitted through handling and contact with products, shall declare their health status. Any person so affected should immediately report illness or symptoms of illness to the management.

b) Medical examination of personnel should be carried out if clinically or epidemiologically indicated.

c) Illness and injury: Personnel with serious medical conditions that require any need for medical examination/treatment and/or possible exclusion from the operation processes should report to the management for further action.

d) Personnel cleanliness: Personnel involved in the handling process shall maintain a high degree of personnel cleanliness. Personnel with cuts and wounds, if allowed to continue working, should ensure that the cuts and wounds be covered by suitable waterproof dressings. Personnel should observe a proper hand washing technique before start of handling activities, immediately after using the lavatories and after handling raw or contaminated goods and/or cargo which could result in contamination of other goods and/or cargo. If the personnel have come into contact with non-halal goods and/or cargo, the personnel shall perform the Shariah ritual cleansing or wear suitable protective gloves before handling the goods and/or cargo.

e) Personnel behavior: Personnel shall refrain from behavior that could result in contaminating the goods and/or cargo being handled such as smoking, spitting,

chewing or eating/drinking, and sneezing or coughing over unprotected goods and/or cargo during the handling process. Personnel should also not bring into handling process areas any personal effects that could cause contamination to the goods and/or cargo.

f) Visitors: Visitors to the handling process areas should adhere to all personnel hygiene provisions.

6.4 Environment, perimeter and grounds

6.4.1 Where environmental conditions could reasonably be expected to have an adverse effect on goods and/or cargo quality, the organisation shall establish and maintain procedures to adequately control these environmental conditions. Environmental control system(s) shall be periodically inspected to verify that the system, including necessary equipment, is adequate and functioning properly. These activities shall be documented and reviewed.

6.4.2 The perimeter and grounds surrounding the organisation's premises should be kept and maintained in a manner that contamination to the handling process is avoided.

6.5 Maintenance of equipment

6.5.1 Equipment should be kept in an appropriate state of repair and condition to:

- a) facilitate all sanitation procedures including Shariah ritual cleansing;
- b) function as intended particularly at critical process steps; and
- c) prevent contamination of goods and/or cargo from non-halal materials and dangerous or hazardous materials.

6.5.2 The management shall establish cleaning and maintenance schedules for equipment (including temperature control equipment) to ensure that operating specifications are met. Maintenance activities shall be recorded.

6.5.3 The management shall conduct periodic inspections in accordance with established procedures to ensure adherence to applicable equipment maintenance schedules. The inspections shall be recorded.

6.6 Cleaning and sanitation

6.6.1 The organisation shall establish and maintain a procedure to outline suitable cleaning methods and materials depending on the nature of the organisation's business. The procedure should describe the cleaning and disinfection programs to be undertaken to ensure that all parts of the premises are appropriately clean and in accordance to the halalantoyyiban requirements. The cleaning program should include the cleaning of the cleaning tools and Shariah ritual cleansing where required.

6.6.2 Cleaning activities should be continually and effectively monitored for their suitability and effectiveness. The evidence of monitoring should be recorded.

6.6.3 Cleaning chemicals should be handled and used carefully and in accordance with manufacturer's instruction and stored separately from goods and/or cargo, in clearly identified containers to avoid the risk of contamination.

6.6.4 All transport vehicles shall be adequately maintained and cleaned after delivery.

6.7 Shariah ritual cleansing

6.7.1 The organisation shall ensure that Shariah ritual cleansing is performed when and where contamination by severe najas occurs.

6.7.2 The Shariah ritual cleansing process shall be supervised and verified by a Shariah competent person.

6.7.3 The Shariah ritual cleansing process done shall be recorded.

6.7.4 Annex D explains the method for Shariah ritual cleansing according to Shafi'i School of Thought.

6.8 Drainage and waste disposal systems

6.8.1 Floors and drainage system should be suitably constructed to allow proper flow of water and waste so that the risk of contaminating the goods and/or cargo being handled is avoided. Drains should be equipped with strainer to ensure solid waste is removed and appropriately treated in accordance to environmental requirement before discharge. Drainage system should be maintained to ensure free flow of water.

6.8.2 External drainage systems shall be constructed to prevent access of pests. Fixtures, piping and ducts shall not cause condensation or leakage which could contaminate the goods and/or cargo.

6.8.3 Adequate waste disposal systems should be established and a proper collection system of waste out of the premises should be designed to prevent accumulation of waste.

6.8.4 Liquid waste, if any should be handled in a manner that it will not pose threat to the environment.

6.9 Training of personnel

6.9.1 The organisation shall develop training program to ensure personnel involved in the operation are trained and/or instructed to a level appropriate to the operations to be performed.

6.9.2 Managers and supervisors should have the knowledge and principles of halalantoyyiban for effective operations of the system.

6.10 Contamination control

6.10.1 Physical, chemical and biological control

The organisation shall establish a system to prevent contamination of goods and/or cargo by physical objects, chemical and biological contaminants which could render the goods and/or cargo to become non-toyyiban.

6.10.2 Pest control

The organisation shall employ all measures to avoid creating an environment conducive to pests. The organisation shall immediately deal with pest harborage without adversely affecting the goods and/or cargo being handled.

7 Maintenance of the Halalan-Toyyiban Assurance Pipeline

7.1 Audit

The organisation shall establish and maintain documented procedures for conducting audits at planned intervals to determine whether the halalan-toyyiban management system:

a) conforms to the requirements of this standard and to the halalan-toyyiban management system requirements established by the organisation; and

b) is effectively implemented, maintained and updated.

Audit records shall be maintained.

7.2 Management review

7.2.1 Top management shall review the continuing suitability, adequacy and effectiveness of the halalan-toyyiban management system at defined intervals. The review shall include identifying and assessing the changing needs of the business in relation to the halalan-toyyiban management system, and the opportunities for improvement. The review shall take into consideration the stakeholders and Shariah requirements, and the organisation's halalan-toyyiban policy and objectives.

7.2.2 Records from the management review shall be maintained.

7.3 Handling of complaints and feedback

The organisation shall establish a procedure to define requirements for handling customer complaints and feedback. The procedure shall include requirements for:

- a) reviewing complaints and feedback to determine the causes;
- b) evaluating the need for actions to be taken;
- c) determining and implementing the actions needed;
- d) recording the results of actions taken; and
- e) reviewing the effectiveness of actions taken.

7.4 Responsiveness to change

7.4.1 The organisation shall ensure that its halalan-toyyiban management system is maintained and updated in response to anticipated and actual changes in the organisation operations, human resources, customer/sector usage and groups, regulatory and/or Shariah requirements and any other internal and/or external changes which might have an impact on the halalan-toyyiban operations.

7.4.2 These changes shall be documented and communicated to the halalan-toyyiban committee

ภาคผนวก ข

พระราชบัญญัติการบริหารกิจการศาสนาอิสลามของสิงคโปร์

ADMINISTRATION OF MUSLIM LAW ACT

(CHAPTER 3)

(Original Enactment: Act 27 of 1966)

REVISED EDITION 2009

(31st October 2009)

An Act relating to Muslims and to make provision for regulating Muslim religious affairs and to constitute a council to advise on matters relating to the Muslim religion in Singapore and a Syariah Court.[1st July 1968]

PART VA

HALAL AND HAJ MATTERS

Halal certificates

88A.—(1) The Majlis may issue halal certificates in relation to any product, service or activity and regulate the holders of such certificates to ensure that the requirements of the Muslim law are complied with in the production, processing, marketing or display of that product, the provision of that service or the carrying out of that activity. [20/99]

(2) An application for a halal certificate shall be in such form as the Majlis may require. [20/99]

(3) The Majlis may, in issuing a halal certificate, impose such condition as it thinks fit and may at any time vary, remove or add to such condition. [20/99]

(4) The Majlis may, by notification in the Gazette, specify any certification mark of the Majlis for use in relation to any product, service or activity in respect of which it has issued a halal certificate under subsection (1). [20/99]

(5) Any person who, without the approval of the Majlis —

(a) issues a halal certificate in relation to any product, service or activity; or

(b) uses any specified halal certification mark or any colourable imitation thereof, shall be guilty of an offence and shall be liable on conviction to a fine not exceeding \$10,000 or to imprisonment for a term not exceeding 12 months or to both. [20/99]

(6) The Majlis may, in granting approval to any person to issue any halal certificate or to use any specified halal certification mark, impose such condition as it thinks fit and may at any time vary, remove or add to such condition. [20/99]

(7) The Majlis may revoke or suspend its approval granted to any person to issue any halal certificate or to use any specified halal certification mark if that person fails to comply with any condition imposed under subsection (6). [20/99]

(8) Any person aggrieved by any decision of the Majlis made under this section may appeal to the Minister whose decision shall be final. [20/99]

Regulation of Haj services and goods

88B. The Majlis may regulate any person providing goods or services for the purposes of the Haj —

(a) to ensure that the requirements of the Muslim law are complied with in relation to the provision of those goods or services;

(b) to safeguard the safety and welfare of persons to whom those goods or services are provided; and

(c) to promote the proper administration of any matter relating to the Haj. [20/99]

Rules to regulate halal and Haj matters

88C.—(1) The Majlis may, with the approval of the Minister, make rules for carrying out the purposes and provisions of this Part. [20/99]

(2) Without prejudice to the generality of subsection (1), the Majlis may, with the approval of the Minister, make rules for or in respect of the following matters:

(a) to regulate the use and issue of halal certificates and the use of specified halal certification marks;

(b) to require travel agents to obtain the approval of the Majlis to provide goods or services for the purposes of the Haj and to provide for the withdrawal of such approval in certain circumstances;

(c) to require travel agents providing goods or services for the purposes of the Haj to maintain accounts for clients' money received in respect of those goods or

services and to regulate the particulars, report and other information to be kept and furnished in relation to such accounts;

(d) to regulate the number of persons to whom travel agents may provide goods or services for the purposes of the Haj;

(e) to provide that any contravention of any of such rules shall be an offence punishable with a fine not exceeding \$10,000 or with imprisonment for a term not exceeding 12 months or with both; and

(f) to prescribe fees and charges for the purposes of this Part. [20/99]

(3) For the purposes of this section, “travel agent” means a person who holds a licence granted under the Travel Agents Act (Cap. 334). [20/99]

Offences by bodies corporate, etc.

88D.—(1) Where an offence under this Part or the rules made thereunder committed by a body corporate is proved —

(a) to have been committed with the consent or connivance of an officer; or

(b) to be attributable to any neglect on his part, the officer as well as the body corporate shall be guilty of the offence and shall be liable to be proceeded against and punished accordingly. [29/2008]

(2) Where the affairs of a body corporate are managed by its members, subsection (1) shall apply in relation to the acts and defaults of a member in connection with his functions of management as if he were a director of the body corporate. [29/2008]

(3) Where an offence under this Part or the rules made thereunder committed by a partnership is proved —

(a) to have been committed with the consent or connivance of a partner; or

(b) to be attributable to any neglect on his part, the partner as well as the partnership shall be guilty of the offence and shall be liable to be proceeded against and punished accordingly. [29/2008]

(4) Where an offence under this Part or the rules made thereunder committed by an unincorporated association (other than a partnership) is proved —

(a) to have been committed with the consent or connivance of an officer of the unincorporated association or a member of its governing body; or

(b) to be attributable to any neglect on the part of such officer or member, the officer or member as well as the unincorporated association shall be guilty of the offence and shall be liable to be proceeded against and punished accordingly. [29/2008]

(5) In this section —

“body corporate” includes a limited liability partnership which has the same meaning as in section 2(1) of the Limited Liability Partnerships Act (Cap. 163A);

“officer” —

(a) in relation to a body corporate, means any director, partner, member of the committee of management, chief executive, manager, secretary or other similar officer of the body corporate and includes any person purporting to act in any such capacity; or

(b) in relation to an unincorporated association (other than a partnership), means the president, the secretary, or any member of the committee of the unincorporated association, or any person holding a position analogous to that of president, secretary or member of a committee and includes any person purporting to act in any such capacity;

“partner” includes any person purporting to act as a partner. [29/2008]

(6) The Majlis may, with the approval of the Minister, make rules to provide for the application of any provision of this section, with such modifications as may be appropriate, to any body corporate or unincorporated association formed or recognised under the law of a territory outside Singapore. [29/2008]

Composition of offences

88E.—(1) The Majlis may, in its discretion, compound any offence under this Part or the rules made thereunder which is prescribed as a compoundable offence by collecting from a person reasonably suspected of having committed the offence a sum not exceeding —

(a) one half of the amount of the maximum fine that is prescribed for the offence; or

(b) \$2,000, whichever is the lower. [29/2008]

(2) On payment of such sum of money, no further proceedings shall be taken against that person in respect of the offence. [29/2008]

(3) The Majlis may, with the approval of the Minister, make rules to prescribe the offences which may be compounded. [29/2008]

(4) All sums collected under this section shall be paid to the Majlis. [29/2008]

ภาคผนวก ค

ร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ...

ประเทศไทยร่างพระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาลพ.ศ.

.....

.....
 โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการบริหารกิจการฮาลาล

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการที่เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 41 และมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....

 มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการบริหารกิจการฮาลาล พ.ศ. ”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศใดๆ ที่มีบทบัญญัติหรือข้อกำหนดขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ มิให้มีผลใช้บังคับอีกต่อไปและให้ใช้บังคับเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ฮาลาล” หมายความว่า สิ่งที่ยุติศาสนิกชนอิสลามได้อนุญาตให้มุสลิมบริโภคหรืออุปโภคได้

“กิจการฮาลาล” หมายความว่า การดำเนินการใดๆที่เกี่ยวข้องกับการให้คำรับรองระบบงานฮาลาล การควบคุมมาตรฐานฮาลาล การตรวจและการรับรองฮาลาล รวมทั้งการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายฮาลาล แก่ผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“การรับรองฮาลาล” หมายความว่า การให้การรับรองว่าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นผลิตภัณฑ์ฮาลาลหรือได้ถูกผลิตขึ้นจากสิ่งที่ยาลาลทั้งหมดโดยเป็นไปตามบัญญัติศาสนาอิสลาม

“ผลิตภัณฑ์” หมายความว่า สิ่งซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือผลิตขึ้นเพื่อใช้สำหรับการอุปโภคหรือบริโภค ซึ่งได้แก่ อาหาร เครื่องดื่ม ยา เครื่องสำอาง และอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“การผลิต” หมายความว่า การทำ ผสม ประอบ หรือแปรสภาพวัตถุดิบให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์และให้หมายความรวมถึงการเปลี่ยนรูป การดัดแปลง การคัดเลือก หรือการแบ่งบรรจุวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าวด้วย

“การให้บริการ” หมายความว่า การรับจัดทำกรงาน การให้สิทธิใดๆ การให้ใช้หรือให้ประโยชน์ในทรัพย์สินหรือกิจการใด ๆ โดยเรียกค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อื่นแต่ไม่รวมถึงการจ้างแรงงาน

“ผู้ประกอบการ” หมายความว่า ผู้จำหน่าย ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อผลิตหรือจำหน่าย หรือผู้ซื้อเพื่อผลิตหรือจำหน่ายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการในธุรกิจ

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้ซื้อหรือได้รับบริการจากผู้ประกอบการ หรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบการเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และให้หมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบการโดยชอบแม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม

“ผู้ตรวจรับรองฮาลาล” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำหน้าที่ตรวจและรับรองฮาลาลจากคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล” หมายความว่า นิติบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับระบบงานฮาลาลตามพระราชบัญญัตินี้

“ที่ปรึกษาฮาลาล” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์ฮาลาลหรือการให้บริการฮาลาล แก่โรงงานหรือสถานประกอบการ

“ผู้เชือดสัตว์” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำหน้าที่เชือดสัตว์หรือควบคุมการเชือดสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ตรวจการฮาลาล” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีให้ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการฮาลาลตามความในหมวด ๕

“เครื่องหมายรับรองฮาลาล” หมายความว่า เครื่องหมายรับรองฮาลาลของคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยที่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายรับรองไว้ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า

“คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย” หมายความว่า คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540

“คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ.2540

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานฮาลาลแห่งชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนพัฒนามาตรฐานฮาลาล

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานมาตรฐานฮาลาลแห่งชาติ

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการสำนักงานมาตรฐานฮาลาลแห่งชาติ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนด ลด หรือยกเว้นค่าธรรมเนียมทำพระราชบัญญัตินี้ ให้แก่ผู้ประกอบการหรือกิจการใด โดยเฉพาะ รวมทั้งออกกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศอื่นใดเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 6 การดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะควบคุมการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการที่กำหนด เป็นไปโดยถูกต้องหรือไม่ขัดหรือแย้งกับบัญญัติศาสนาอิสลาม รวมทั้งมุ่งหมายที่จะคุ้มครองผู้บริโภคมุสลิมเป็นสำคัญ

มาตรา 7 ในการพิจารณาหรือดำเนินการเพื่อให้การรับรองฮาลาลตามพระราชบัญญัตินี้ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการทั้งหมดนับตั้งแต่ การจัดหาวัตถุดิบ การจัดเตรียม กระบวนการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษา การขนส่ง การใช้หรือแสดงเครื่องหมายหรือฉลาก จนถึงการนำเสนอและการจัดจำหน่ายแก่ผู้บริโภค ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปอย่างถูกต้องหรือไม่ขัดหรือแย้งกับบัญญัติศาสนาอิสลาม

มาตรา 8 ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาลหรือผู้ใช้บริการจากการให้บริการที่ได้การรับรองฮาลาลตามพระราชบัญญัตินี้ ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองดังต่อไปนี้

- (1) สิทธิที่จะได้บริโภคหรืออุปโภคผลิตภัณฑ์ที่ฮาลาลอย่างแท้จริง
- (2) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น
- (3) สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลต่างๆจากผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการ เท่าที่จำเป็นต่อ

การคุ้มครอง หรือปกป้องประโยชน์ของตนโดยชอบด้วยกฎหมาย

(4) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนตัว ในกรณีที่ได้มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการรับรองฮาลาลของผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการใดๆ ว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้หรือเป็นไปโดยไม่สอดคล้องกับบัญญัติศาสนาอิสลาม

หมวด 2

การรับรองระบบงานฮาลาล และการควบคุมมาตรฐานฮาลาล

มาตรา 9 ให้มีคณะกรรมการควบคุมมาตรฐานฮาลาลแห่งชาติ ประกอบด้วยจุฬาราชมนตรี หรือผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งจุฬาราชมนตรีมอบหมายเป็นประธาน เลขาธิการคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยเป็นรองประธาน ตัวแทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยจำนวนสองคน ตัวแทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดจำนวนสี่คน เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาหรือผู้แทน เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือผู้แทน เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือผู้แทน ผู้อำนวยการสถาบันมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติหรือผู้แทน ผู้ทรงคุณวุฒิของจุฬาราชมนตรีจำนวนสามคน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมาตรฐาน ด้านบริหารงาน และด้านกฎหมายซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งด้านละหนึ่งคนเป็นกรรมการ และให้เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานฮาลาลแห่งชาติเป็นเลขานุการโดยตำแหน่งเพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการรับรองระบบงานฮาลาลและการควบคุมมาตรฐานฮาลาลของประเทศไทย

ผู้ทรงคุณวุฒิและตัวแทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบัญญัติศาสนาอิสลามและมีประสบการณ์ในเรื่องฮาลาลเป็นอย่างน้อย 5 ปี

การคัดเลือกตัวแทนของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 10 ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการควบคุมมาตรฐานฮาลาลแห่งชาติ จะต้องไม่เป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลผู้ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจการฮาลาล ผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ ผู้ตรวจการฮาลาล หรือผู้เชือดสัตว์

มาตรา 11 ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่มีการแต่งตั้ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ใน ตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่ เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้น ใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา 12 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙ ววรรคสอง หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐
- (4) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือ หย่อนความสามารถ
- (5) เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา 13 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการ ไม่มา ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานใน ที่ประชุม

(7)

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการ ลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียง ชี้ขาด

มาตรา 14 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาให้การรับรองระบบงานฮาลาลแก่องค์กรตรวจและรับรองฮาลาล

(2) ประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์และการให้บริการฮาลาลของประเทศให้เป็นไปโดยถูกต้องตามบัญญัติศาสนาอิสลาม

(3) กำหนดมาตรฐานและแนวทางในการตรวจรับรองผลิตภัณฑ์และการให้บริการตามชนิดและประเภทต่างๆ

(4) กำหนดมาตรฐานหรือแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล ผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ ผู้ตรวจการฮาลาลและผู้เชือดสัตว์

(5) พิจารณาออกใบอนุญาตการเป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล ผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ ผู้ตรวจการฮาลาล และผู้เชือดสัตว์ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าตอบแทนให้แก่บุคคลดังกล่าว

(6) พิจารณากำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่างๆเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อให้การรับรองฮาลาล

(7) แต่งตั้งผู้ตรวจการฮาลาลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งควบคุมและดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการฮาลาล

(8) พิจารณาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการให้บริการที่ได้รับการรับรองเพื่อกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและประสานงานให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดดำเนินการแก้ไขเยียวยาต่อไป

(9) ออกระเบียบว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการ

(10) กำหนดนโยบายและแผนงานของสำนักงาน

(11) ควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนด

(12) ออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของสำนักงาน การปฏิบัติหน้าที่แทนหรือการรักษาการแทน การบริหารจัดการกองทุน และการจัดสวัสดิการ

(13) แต่งตั้งหรือมอบหมายให้คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานกระทำการแทนหรือปฏิบัติกรอื่นใดตามที่เห็นสมควร

(14) ออกประกาศ ระเบียบ หรือปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา 15 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มาชี้แจงให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 16 ในกรณีที่มีปัญหาหรือข้อสงสัยว่าวัตถุใดเป็นส่วนประกอบหรือสิ่งใดเป็นสิ่งที่ฮาลาลหรือไม่ หรือการดำเนินการใดเป็นไปโดยถูกต้องหรือขัดหรือแย้งกับบัญญัติศาสนาอิสลามหรือไม่ ให้คณะกรรมการส่งปัญหาหรือข้อสงสัยดังกล่าวไปให้คณะผู้ทรงคุณวุฒิของจุฬาราชมนตรี ทำการวินิจฉัยอันประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศาสนาและผู้ชำนาญการด้านวิทยาการอาหาร ทำการวินิจฉัยร่วมกันเมื่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิของจุฬาราชมนตรีได้ทำการวินิจฉัยในเรื่องใดแล้ว คณะกรรมการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

หมวด 3

องค์การตรวจและรับรองฮาลาลและการอนุญาตให้ใช้ เครื่องหมายรับรองฮาลาล

มาตรา 17 องค์การตรวจและรับรองฮาลาลตามความในหมวดนี้ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประกาศกำหนด ทั้งนี้ในการอนุญาตคณะกรรมการอาจกำหนดกิจการหรือพื้นที่ความรับผิดชอบไว้ด้วยก็ได้

ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นองค์การตรวจและรับรองฮาลาลแก่ผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการของผู้ประกอบการภายในจังหวัดนั้น

ในจังหวัดที่ไม่มีคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยเป็นองค์การตรวจและรับรองฮาลาลภายในจังหวัดนั้น

มาตรา 18 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยอาจมอบหมายให้อนุกรรมการหรือฝ่ายกิจการฮาลาลทำหน้าที่ดังกล่าวแทนได้

มาตรา 19 ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยหรือองค์การตรวจและรับรองฮาลาลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาตรวจรับรองฮาลาลแก่ผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการ ตามมาตรฐานและแนวทางการตรวจรับรองผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(2) ควบคุมผู้ประกอบการให้ปฏิบัติเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ได้รับการรับรองผลิตภัณฑ์ฮาลาลและการให้บริการฮาลาลอย่างเคร่งครัด

(3) ควบคุมการใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต

(4) ประกาศและเผยแพร่รายชื่อผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการที่ได้รับการรับรองฮาลาล หรือที่ถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนการรับรองฮาลาล ให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและเป็นประจำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(5) จัดทำรายงานผลการดำเนินการตรวจและรับรองฮาลาล เพื่อรายงานต่อ คณะกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(6) พิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษาฮาลาลและผู้เชือดสัตว์เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในสถาน ประกอบการที่ได้รับการรับรองฮาลาล

(7) จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายเกี่ยวกับการตรวจและรับรองฮาลาลให้เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อส่งให้ผู้สอบบัญชีทำการตรวจสอบ และให้จัดส่งรายงานการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีให้ คณะกรรมการทราบเป็นประจำทุกปี

(8) จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการให้บริการที่ได้รับการรับรอง ฮาลาล เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายที่เกิดขึ้นโดยทันทีและรายงาน ต่อคณะกรรมการ

(9) ให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้แก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการให้บริการ ที่ได้รับการรับรองฮาลาล เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการบริโภคหรืออุปโภคอย่างแท้จริง

(10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา 20 ในการตรวจและรับรองฮาลาล ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยหรือองค์กรตรวจและรับรองฮาลาลมีหนังสือแต่งตั้ง คณะ ผู้ตรวจรับรองฮาลาลขึ้นคณะหนึ่งประกอบไปด้วยบุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตและผ่านการฝึกอบรมตาม หลักสูตรที่คณะกรรมการกำหนด

คณะผู้ตรวจรับรองฮาลาลที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตาม แนวทางและมาตรฐานตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 21 ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะให้มีการตรวจและรับรองฮาลาลแก่ผลิตภัณฑ์หรือการ ให้บริการใด ให้ยื่นคำ ขอต่อกองกรรมการอิสลามประจำ จังหวัดหรือคณะกรรมการกลางอิสลามแห่ง ประเทศไทย หรือองค์กรตรวจและรับรองฮาลาลที่มีเขตความรับผิดชอบในจังหวัดที่สถานที่ผลิตหรือ ให้บริการนั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ตามแบบและวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ผู้ประกอบการมีสาขาย่อยตั้งอยู่ในหลายจังหวัดและการให้การรับรองฮาลาลอาจมี ผลกระทบต่อการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการของสาขาย่อยดังกล่าวผู้ประกอบการจะต้องยื่นคำ ขอ ให้ตรวจและรับรองฮาลาลของสาขาย่อยทุกสาขาในคราวเดียวกันด้วยจังหวัดเดียวกันหรือหลาย จังหวัด ผู้ประกอบการต้องยื่นคำขอให้ตรวจและรับรองฮาลาลของสาขาย่อยทุกสาขา

มาตรา 22 ในการยื่นคำขอให้ตรวจรับรองฮาลาล ผู้ประกอบการจะต้องแนบเอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(1) รายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุดิบ ส่วนผสมหรือส่วนประกอบ สารปรุงแต่ง ที่ใช้ในการผลิต หรือการให้บริการ รวมทั้งเอกสารการตรวจวิเคราะห์ส่วนประกอบดังกล่าวจากห้องปฏิบัติการที่ได้รับ อนุญาตจากคณะกรรมการ

(2) ร่างคู่มือหรือแนวทางการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการฮาลาล

(3) แนวทางการจัดเตรียมบุคคลากรและการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการ ให้บริการฮาลาล

(4) เอกสารหลักฐานอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 23 เมื่อคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการกลางอิสลามแห่ง ประเทศไทยหรือองค์กรตรวจและรับรองฮาลาลที่มีเขตความรับผิดชอบ ได้รับคำขอให้รับรองฮาลาล และเอกสารหลักฐานของผู้ประกอบการแล้ว ให้พิจารณาคำขอและเอกสารหลักฐานที่ยื่นมาแล้วนั้นว่า มีรายการครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าคำขอยังมีรายละเอียด หรือเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ให้มีอำนาจเรียกเอกสารหลักฐานหรือให้ดำเนินการวิเคราะห์ ทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่พิจารณาแล้วเห็นว่าคำขอที่สมบูรณ์และมีเอกสารหลักฐานครบถ้วนให้แต่งตั้ง คณะผู้ตรวจรับรองฮาลาลพร้อมทั้งกำหนดวันเวลาที่ทำการตรวจสอบแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบ

เมื่อผู้ประกอบการได้รับแจ้งกำหนดเวลาที่คณะผู้ตรวจรับรองฮาลาลจะดำเนินการตรวจสอบ สถานประกอบการแล้ว ผู้ประกอบการต้องชำระค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบฮาลาล ตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 24 ให้คณะผู้ตรวจรับรองฮาลาลดำเนินการตรวจสอบวัตถุดิบ ส่วนผสมกระบวนการ ผลิต อุปกรณ์ สถานที่ผลิตหรือสถานที่จำหน่าย การบรรจุ การขนส่ง ณ โรงงานหรือสถาน ประกอบการตามกำหนดเวลาที่แจ้งให้ทราบ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบของคณะผู้ตรวจรับรองฮาลาล ให้ผู้ประกอบการอำนวยความสะดวกแก่คณะผู้ตรวจรับรองฮาลาลตามที่เห็นสมควร

มาตรา 25 ภายหลังจากที่คณะผู้ตรวจรับรองฮาลาลได้ตรวจสอบสถานประกอบการแล้วให้จัดทำ รายงานการตรวจสอบพร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดหรือ คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยหรือองค์กรตรวจและรับรองฮาลาลแล้วแต่กรณีเพื่อ พิจารณาต่อไป

ในกรณีที่เห็นว่าสถานประกอบการดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์หรือให้บริการเป็นไปโดยถูกต้อง ตามมาตรฐานฮาลาล ให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการกลางอิสลามแห่ง ประเทศไทย หรือองค์กรตรวจและรับรองฮาลาล ออกใบรับรองฮาลาลให้แก่ผู้ประกอบการรายนั้น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พิจารณาเสร็จ

การออกใบรับรองฮาลาลให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด
 มาตรา 26 ใบรับรองฮาลาลที่จะออกให้ผู้ประกอบการแบ่งออกเป็นใบรับรองฮาลาลสำหรับ
 กิจกรรมประเภทดังต่อไปนี้

- (1) ผลิตภัณฑ์สำหรับการบริโภคหรืออุปโภค
- (2) การให้บริการ
- (3) การเชือดสัตว์
- (4) การส่งออก

ผู้ประกอบการต้องจ่ายค่าธรรมเนียมใบรับรองฮาลาลและค่าธรรมเนียมการผลิตตามประเภท
 ของกิจการที่ขอรับรองฮาลาล ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดทั้งนี้ต้องไม่เกิน
 อัตราค่าธรรมเนียมในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

ใบรับรองฮาลาลให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออก แต่ผู้ประกอบการอาจยื่นคำขอต่ออายุ
 ใบรับรองดังกล่าวได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 27 ในกรณีที่ผู้ประกอบการประสงค์จะใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลแก่ผลิตภัณฑ์
 หรือการให้บริการใด ให้ยื่นคำขอพร้อมใบรับรองฮาลาลต่อคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
 ตามแบบและวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยได้พิจารณาคำขอตามวรรคหนึ่งแล้วเห็นว่า
 ผู้ประกอบการได้ดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์หรือให้บริการเป็นไปโดยถูกต้องตามมาตรฐานฮาลาลที่
 คณะกรรมการกำหนดและผู้ประกอบการได้ชำระค่าธรรมเนียมการใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลครบ
 ถ้วนแล้ว ให้ออกใบอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลแก่ผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการนั้นภายใน
 สามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอและชำระค่าธรรมเนียมครบถ้วนแล้ว

มาตรา 28 การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลถือเป็นเอกสิทธิ์ของ
 คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย

มาตรา 29 ผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลต้องใช้หรือแสดง
 เครื่องหมายรับรองฮาลาลบนผลิตภัณฑ์หรือสถานที่ตามตำแหน่งที่กำหนด และต้องปฏิบัติตาม
 หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดอย่างเคร่งครัด

มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากผู้ได้รับใบรับรองฮาลาลหรือใบอนุญาตให้ใช้เครื่องหมาย
 รับรองฮาลาลตามพระราชบัญญัตินี้ใช้ใบรับรองฮาลาลหรือเครื่องหมายรับรองฮาลาล
 แล้วแต่กรณี

หมวด 4

คณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล

มาตรา 31 ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดชนิด ประเภทและขนาดของโรงงาน หรือสถานประกอบการที่จะต้องจัดให้มีคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล เพื่อดำเนินการวางแผนและปรับปรุงสถานที่หรือระบบการผลิตของโรงงานหรือสถานประกอบการนั้นให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งช่วยจัดทำร่างคู่มือหรือแนวทางการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการฮาลาล ก่อนที่จะดำเนินการยื่นคำขอให้มีการตรวจและรับรองฮาลาลแก่ผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการของ โรงงานหรือสถานประกอบการนั้น

คณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลตามวรรคหนึ่งจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจาก คณะกรรมการให้เป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติงานของคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลตามบทบัญญัตินี้ ให้มีสิทธิได้รับ ค่าตอบแทนตามอัตราที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 32 ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการเป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลเว้นแต่ได้รับ ใบอนุญาตจากคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

การยื่นคำขออนุญาต การพิจารณาคำขอและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 33 ผู้ที่ประสงค์จะยื่นคำขอเป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลต้องมีคุณสมบัติและ ประกอบไปด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

- (1) เป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนตามกฎหมายไทยหรือคณะบุคคลผู้มีสัญชาติไทย
- (2) มีหลักประกันตามที่กำหนดในมาตรา 34
- (3) ไม่เคยถูกเพิกถอนการเป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล
- (4) มีบุคลากรที่มีความรู้ทางศาสนาในเรื่องฮาลาลเป็นอย่างดี
- (4) มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับระบบงานการผลิต
- (6) มีคุณสมบัติหรือองค์ประกอบอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

บุคลากรตาม(4) และ(5) ต้องมีผู้ใช้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ตรวจรับรองฮาลาลที่ปรึกษาประจำ โรงงานหรือสถานประกอบการ หรือผู้ตรวจการฮาลาล

มาตรา 34 ในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลผู้ยื่นคำขอ จะต้องวางหลักประกันตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อใช้เป็นหลักประกันความเสียหาย อันอาจเกิดจากการดำเนินการของคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล

การวางหลักประกัน การเพิ่มหลักประกัน และการคืนหลักประกันให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 35 ใบอนุญาตการเป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล ให้มีอายุไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต และเป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลประสงค์จะขอต่อใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุไม่น้อยกว่าหกสิบวัน เมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าจะมีคำสั่งถึงที่สุด ไม่อนุญาตให้ต่อใบอนุญาตนั้น

การยื่นคำขอต่อใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา 36 ให้คณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ชัดเจนในสำนักงานหรือสถานที่ทำการของคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล

ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลาย ให้คณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลยื่นคำขอใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สูญหายหรือถูกทำลาย

มาตรา 37 คณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตการเป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลได้เมื่อปรากฏว่าคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมหรือทุจริต

หมวด 5

การควบคุมและกำกับดูแล

มาตรา 38 ผู้ประกอบการที่ได้รับใบรับรองฮาลาล หรือใบอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลต้องแต่งตั้งที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการหรือพนักงานพิเศษตามข้อเสนอของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย หรือองค์กรตรวจและรับรองฮาลาลที่มีเขตความรับผิดชอบ แล้วแต่กรณีทั้งนี้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการและพนักงานพิเศษตามวรรคหนึ่งได้รับค่าตอบแทนตามที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้ที่เป็นที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการจะต้องมีผู้ใช้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ตรวจรับรองฮาลาล หรือผู้ตรวจการฮาลาล

มาตรา 39 ให้ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการมีหน้าที่ตรวจสอบการผลิตหรือการให้บริการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่

โรงงานหรือสถานประกอบการ แล้วรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย หรือองค์กรตรวจและรับรองฮาลาลที่มีเขตความรับผิดชอบแล้วแต่กรณี เป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

มาตรา 40 ให้คณะกรรมการมีอำนาจถอดถอนที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการตามข้อเสนอของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยหรือองค์กรตรวจและรับรองฮาลาลที่มีเขตความรับผิดชอบ เมื่อความปรากฏว่าเป็นผู้มีความประพฤติไม่เหมาะสมหรือทุจริต หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 38 วรรคสาม

มาตรา 41 ในกรณีที่ผู้ประกอบการเป็นโรงงานหรือสถานประกอบการที่ต้องมีการเชือดสัตว์ ผู้ประกอบการจะต้องจัดให้มีผู้เชือดสัตว์ตามจำนวนที่เหมาะสมกับขนาดการผลิตประจำโรงงานหรือสถานประกอบการนั้นตามข้อเสนอของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยหรือองค์กรตรวจและรับรองฮาลาลที่มีเขตความรับผิดชอบ เพื่อทำหน้าที่เชือดสัตว์และควบคุมการเชือดสัตว์ตลอดเวลา

ให้ผู้เชือดสัตว์ตามวรรคหนึ่งได้รับค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 42 ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการและผู้เชือดสัตว์ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงงานหรือสถานประกอบการ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตและผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามแนวทางและมาตรฐานตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 43 ให้ผู้ประกอบการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการและผู้เชือดสัตว์ โดยนำส่งผ่านทางสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย หรือองค์กรตรวจและรับรองฮาลาลที่มีเขตความรับผิดชอบ แล้วแต่กรณี

ให้ผู้ประกอบการหักเงินค่าตอบแทนตามวรรคหนึ่งตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เป็นเงินสมทบเพื่อนำส่งเข้ากองทุน

ในกรณีที่ผู้ประกอบการตามวรรคสอง ไม่จ่ายเงินสมทบภายในเวลาที่กำหนดหรือจ่ายไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด ต้องจ่ายเงินเพิ่มเป็นค่าปรับในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของเงินสมทบที่ยังไม่ได้นำส่งหรือของเงินสมทบที่ยังขาดอยู่นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ

มาตรา 44 ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการตรวจรับรองฮาลาล หรือเป็นผู้ตรวจรับรองฮาลาล หรือที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ หรือผู้เชือดสัตว์ หรือผู้ตรวจการฮาลาลเว้นแต่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 45 เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลผู้ประกอบการ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแต่งตั้งผู้ตรวจการฮาลาลจำนวนหนึ่งตามความเหมาะสม พร้อมทั้งกำหนดเขตพื้นที่

ความรับผิดชอบของผู้ตรวจการฮาลาลแต่ละคณะ เพื่อทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับ การรับรอง ฮาลาลที่จำหน่ายในท้องตลาด และสืบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการ ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ของผู้ประกอบการ รวมทั้งกรณีมีการละเมิดการใช้เครื่องหมายรับรอง ฮาลาล เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ผู้ตรวจการฮาลาลที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมาย อาญา

มาตรา 46 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๕ ให้ผู้ตรวจการฮาลาลมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) สุ่มตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการ หรือสั่งให้ผู้ประกอบการจัดส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ ในปริมาณที่สมควรเพื่อนำมาตรวจสอบทางห้องปฏิบัติการได้

(2) เข้าไปในโรงงานหรือสถานประกอบการของผู้ประกอบการเพื่อตรวจสอบผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนการผลิต เครื่องมืออุปกรณ์หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการที่ ได้รับการรับรองฮาลาล เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(3) ยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์ วัตถุ เครื่องมือ อุปกรณ์ เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการ กระทำ ความผิด เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(4) สั่งให้ผู้ประกอบการ หรือเจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการฮาลาลต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวผู้ตรวจการฮาลาลให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา 47 ให้ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการ ฮาลาล อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ตรวจการฮาลาลตามควรแก่กรณี

มาตรา 48 ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์ การคั้น การรับสิ่งของที่ยึดหรืออายัด ทั้งนี้ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 6

สำนักงานมาตรฐานฮาลาลแห่งชาติ

มาตรา 49 ให้จัดตั้งสำนักงานมาตรฐานฮาลาลแห่งชาติ มีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยมี วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เป็นองค์กรซึ่งทำหน้าที่ดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายและแผนงานของคณะกรรมการ

(2) ศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์และการให้บริการฮาลาลของประเทศ

(3) ดำเนินการจัดทำคู่มือ มาตรฐานหรือแนวทางในการตรวจรับรองผลิตภัณฑ์และการให้บริการตามชนิดและประเภทต่างๆ

(4) ดำเนินการจัดทำคู่มือมาตรฐานหรือแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล ผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ ผู้ตรวจการฮาลาลและผู้เชือดสัตว์

(5) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการรับรองระบบงานฮาลาลการออกใบอนุญาตการเป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล ผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ ผู้ตรวจการฮาลาล และผู้เชือดสัตว์

(6) สอดส่องดูแลและติดตามการปฏิบัติงานของคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ และผู้เชือดสัตว์

(7) กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการฮาลาลเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการ

(8) รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการให้บริการที่ได้รับการรับรองฮาลาล

(9) จัดให้มีการศึกษาอบรม พัฒนาบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกิจการฮาลาล

(10) ดำเนินงานของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนด

(11) ประสานงานและให้ความร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

(12) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ

(13) บริหารและจัดการกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(14) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่มิได้กำหนดหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 50 ให้จัดตั้งสถาบันพัฒนาบุคลากรฮาลาลขึ้นภายในสำนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่จัดการศึกษาอบรม พัฒนาบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกิจการฮาลาล

มาตรา 51 ให้สำนักงานเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา 52 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของสำนักงาน

มาตรา 53 ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 49 สำนักงานอาจกระทำการดังต่อไปนี้ได้ด้วย

(1) จัดให้ได้มา ถิ่นกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินต่างๆ

(2) ก่อตั้งสิทธิหรือกระทำนิติกรรมใดๆทั้งในและนอกราชอาณาจักร

(3) ลงทุนหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสำนักงานโดยไม่ขัดต่อบัญญัติศาสนาอิสลาม

(4) จัดให้มีกองทุนเพื่อการศึกษา การค้นคว้า และการวิจัยเพื่อพัฒนา ตลอดจนการฝึกอบรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ฮาลาลและมาตรฐานฮาลาล

(5) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสำนักงาน

มาตรา 54 รายได้ของสำนักงานมีดังต่อไปนี้

(1) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม

(2) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี

(3) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่นทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(4) รายได้หรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน ร่วมทุน หรือการใช้ทรัพย์สินของสำนักงาน

(5) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศหรือบริจาคให้

รายได้ของสำนักงานไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา 55 ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และบุคคลใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับสำนักงานในเรื่องทรัพย์สินของสำนักงานมิได้

มาตรา 56 ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการและคณะทำงานได้รับเบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 57 ให้สำนักงานจัดทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี และทำรายงานแสดงผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการพร้อมทั้งให้ส่งงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วให้กระทรวงการคลังทราบด้วย

ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงานแล้วรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อรัฐมนตรี

ให้สำนักงานโฆษณารายงานประจำปีทีล้นไป โดยแสดงงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับรองว่าถูกต้องแล้ว

มาตรา 58 สำนักงานต้องวางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีที่เหมาะสมแก่กิจการแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญ มีสมุดบัญชีลงรายการรับและจ่ายเงินทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงกิจการที่เป็นอยู่ตามความจริงตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความอันเป็นที่มาของข้อความนั้นๆและให้มีการตรวจสอบบัญชีเป็นประจำ

มาตรา 59 ให้สำนักงานจัดทำรายงานประจำปี โดยแสดงงบการเงินและผลการดำเนินงานของสำนักงานในปีที่ล่วงมาเสนอต่อรัฐมนตรี

หมวด 7
เลขาธิการ

มาตรา 60 ให้สำนักงานมีเลขาธิการหนึ่งคน และรองเลขาธิการหนึ่งคน ให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือก แต่งตั้ง และถอดถอน เลขาธิการและรองเลขาธิการ ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 61 บุคคลที่จะดำรงตำแหน่งเลขาธิการและรองเลขาธิการต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบัญญัติศาสนาอิสลามในเรื่องฮาลาลและมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานฮาลาลเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องมีประสบการณ์ในด้านการบริหารงานหรือการบริหารองค์กรมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

ให้นำความในมาตรา 10 มาใช้บังคับกับผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการและรองเลขาธิการโดยอนุโลม

มาตรา 62 การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการกำหนดเงื่อนไขในการทดลองปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานในหน้าที่เลขาธิการและรองเลขาธิการ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามสัญญาจ้างที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้มีกำหนดระยะเวลาการจ้างคราวละไม่เกินสี่ปี

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญาจ้างตามวรรคหนึ่งแล้ว คณะกรรมการอาจมีมติให้ความเห็นชอบให้ทำสัญญาจ้างเลขาธิการและรองเลขาธิการปฏิบัติงานต่อไปอีกก็ได้

ให้เลขาธิการและรองเลขาธิการได้รับเงินค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 63 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามสัญญาจ้าง เลขาธิการและรองเลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖๑
- (4) ออกตามกรณีที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างระหว่างคณะกรรมการกับเลขาธิการหรือรองเลขาธิการ
- (5) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

มติของคณะกรรมการให้เลขาธิการหรือรองเลขาธิการออกจากตำแหน่งตาม (5) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ โดยไม่นับรวมเลขาธิการในกรณีลงมติให้เลขาธิการออกจากตำแหน่ง

มาตรา 64 เลขาธิการมีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย ประกาศ และมติของคณะกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนให้พนักงานและลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(2) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงาน โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย ประกาศ หรือมติที่คณะกรรมการกำหนด

(3) เสนอและรายงานต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานและกองทุน เลขาธิการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของสำนักงานและกองทุน

มาตรา 65 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน แต่เลขาธิการจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลใดทำนิติกรรมหรือดำเนินการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 66 เมื่อตำแหน่งเลขาธิการว่างลงหรือเลขาธิการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นการชั่วคราว ให้รองเลขาธิการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน และในกรณีที่ไม่มีผู้ใดปฏิบัติหน้าที่แทนให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน และให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเลขาธิการ

หมวด 8

กองทุนพัฒนามาตรฐานฮาลาล

มาตรา 67 ให้มีกองทุนพัฒนามาตรฐานฮาลาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการและสำนักงาน การส่งเสริมการส่งออกและการจัดการตลาดผลิตภัณฑ์ฮาลาล ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาองค์กร ระบบงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจการฮาลาลตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 68 กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(1) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม

(2) เงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการเป็นคณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล ผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ ผู้ตรวจการฮาลาล และผู้เชือดสัตว์

(3) เงินสมทบตามมาตรา ๖๙

(4) ค่าปรับทางปกครองหรือเงินเพิ่มที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้

(5) เงินหรือผลประโยชน์ที่ได้รับอันเนื่องมาจากการลงทุนหรือการประกอบกิจการตามที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ทั้งนี้โดยต้องไม่ขัดต่อบัญญัติศาสนาอิสลาม

(6) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศรัฐบาล ต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

(7) เงินส่วนแบ่งจากกำไรที่ผู้ประกอบการได้รับจากการส่งออกผลิตภัณฑ์ฮาลาลตามอัตราที่ คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 69 ให้คณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล ผู้ตรวจรับรองฮาลาลและผู้ตรวจการฮาลาล มีหน้าที่นำเงินสมทบส่งเข้ากองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

บุคคลตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่จ่ายเงินสมทบภายในเวลาที่กำหนดหรือจ่ายไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด ต้องจ่ายเงินเพิ่มเป็นค่าปรับในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของเงินสมทบที่ยังไม่ได้นำส่งหรือของเงินสมทบที่ยังขาดอยู่นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ

มาตรา 70 รายได้ของกองทุนให้นำส่งเข้ากองทุนเพื่อใช้ในกิจการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา 71 เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(1) จัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดตามสัดส่วนที่คณะกรรมการกำหนด

(2) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบงานหรือมาตรฐานฮาลาลตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารกองทุน

(3) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการกองทุน

มาตรา 72 ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนมีจำนวนไม่เกินห้าเจ็ดคน เพื่อทำหน้าที่บริหารและจัดการกองทุนเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และให้นำบทบัญญัติในมาตรา 55 มาตรา 57 มาตรา 58 และมาตรา 59 มาใช้บังคับกับการดำเนินการของกองทุนโดยอนุโลม

มาตรา 73 ในกรณีที่มีการยุบเลิกกองทุนให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง เป็นผู้ชำระบัญชีและเสนอรายงานการชำระบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบรับรอง

แล้วต่อคณะรัฐมนตรี หากมีเงินหรือทรัพย์สินคงเหลือให้โอนแก่กองทุนที่มีวัตถุประสงค์ใกล้เคียง ทั้งนี้ โดยต้องทำความเข้าใจกับกระทรวงการคลัง

หมวด 9

มาตรการทางปกครอง

มาตรา 74 ในกรณีที่มีการตรวจสอบพบว่ามีวัตถุอันตรายหรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์หรือ การให้บริการของผู้ประกอบการรายใดเป็นสิ่งที่ไม่ปลอดภัยหรือมีกระบวนการผลิตที่ไม่เป็นไปตาม มาตรฐานความปลอดภัยที่กำหนด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งห้ามจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือเปิดการให้บริการ ดังกล่าวและให้ผู้ประกอบการรายนั้นแก้ไขให้ถูกต้องหรือเรียกคืนผลิตภัณฑ์ดังกล่าวภายในระยะเวลา ที่กำหนด

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ประกอบการจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่คณะกรรมการกำหนด ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองเป็นจำนวนเงินไม่เกินสอง เท่าของมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่ได้จำหน่ายไปแล้วหรือค่าบริการที่ได้รับ

มาตรา 75 ผู้ประกอบการรายใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง หลักเกณฑ์วิธีการหรือ เงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้า แสนบาท และหรือพักใช้หรือเพิกถอนการรับรองสถานประกอบการในผลิตภัณฑ์หนึ่งผลิตภัณฑ์ใดหรือทั้งหมด หรือใบอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองสถานประกอบการ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำ ผิด รวมทั้งให้คณะกรรมการประกาศแจ้งโดยวิธีการใดๆ ตามที่เห็นสมควรเพื่อให้สาธารณชนได้รับ ทราบข้อมูลดังกล่าว

มาตรา 76 ในกรณีที่การกระทำความผิดของผู้ประกอบการเกิดขึ้นเนื่องจากการจงใจหรือ ประมาทเลินเล่อของผู้ตรวจรับรองสถานประกอบการ ที่ปรึกษาสถานประกอบการประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ หรือ ผู้เชื่อดสัตว์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือพักหน้าที่ชั่วคราวหรือเพิกถอน ใบอนุญาตหรือถอดถอนการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของผลที่เกิดจาก การจงใจหรือประมาทเลินเล่อเป็นสำคัญ

หมวด 10

องค์กรคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อันตราย

มาตรา 77 เพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาล ให้สมาคม มูลนิธิ ศูนย์ ชมรม หรือองค์กรเอกชนในรูปแบบใดซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามกฎหมายไทยหรือจัดตั้งโดยคณะบุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาลและมีได้มีวัตถุประสงค์ในทางการเมืองหรือมุ่งค้าหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว มีสิทธิขอจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาลต่อคณะกรรมการได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 78 องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๗๗ แล้ว มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) การจัดให้มีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการฮาลาลและสอดส่องดูแลการปฏิบัติงานของผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลหรือข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ฮาลาลและการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาล
- (3) การช่วยเหลือกลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาลที่ได้รับความเดือดร้อน
- (4) การเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการหรือรัฐมนตรี
- (5) การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาล รวมทั้งเป็นผู้แทนในคดีที่มีการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

มาตรา 79 ในกรณีที่องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา 77 ประสบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินกิจการตามมาตรา 78 และร้องขอให้คณะกรรมการช่วยเหลือ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

มาตรา 80 ในกรณีที่องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา 77 แล้ว ดำเนินกิจกรรมไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่จัดตั้งหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับทางการเมืองหรือมีการเรียกค่าตอบแทน หรือก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือไม่เหมาะสมให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนขององค์กรเอกชนนั้นได้

มาตรา 81 ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาล มิให้องค์กรเอกชนดังกล่าวถอนฟ้อง เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเมื่อศาลเห็นว่าการถอนฟ้องนั้นไม่เป็นผลเสียต่อการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นส่วนรวม สำหรับคดีแพ่งเกี่ยวกับการเรียกค่าเสียหายทดแทน การถอนฟ้องหรือการพิพากษาในกรณีที่คู่ความตกลงหรือประนีประนอมยอมความกันจะต้องมีหนังสือแสดงความยินยอมของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ฮาลาล มาแสดงต่อศาลด้วย

หมวด 11
บทกำหนดโทษ

มาตรา 82 ผู้ประกอบการรายใดยื่นคำขอให้ตรวจรับรองฮาลาลโดยแจ้งข้อความหรือใช้เอกสารหลักฐานที่เป็นเท็จหรือปลอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 83 ผู้ตรวจรับรองฮาลาลผู้ใดทำรายงานการตรวจสอบสถานประกอบการตามมาตรา 25 เป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 84 ผู้ตรวจรับรองฮาลาล คณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาล ที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงาน หรือสถานประกอบการ ผู้เชือดสัตว์ผู้ใด ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 85 กรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน คณะที่ปรึกษาระบบงานฮาลาลที่ปรึกษาฮาลาลประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ ผู้ตรวจการฮาลาล หรือผู้เชือดสัตว์ ผู้ใด ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 86 บุคคลใดปลอมใบรับรองฮาลาลหรือเครื่องหมายรับรองฮาลาลต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปีหรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 87 บุคคลใดเลียนใบรับรองฮาลาลหรือเครื่องหมายรับรองฮาลาล เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายรับรองฮาลาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 88 บุคคลใด

(1) นำเข้ามาในราชอาณาจักร จำหน่าย เสนอจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายรับรองฮาลาลปลอมตามมาตรา 86 หรือที่เลียนเครื่องหมายรับรองฮาลาลตามมาตรา 87 หรือ

(2) ให้บริการหรือเสนอให้บริการโดยใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาลปลอมตามมาตรา 87 หรือที่เลียนเครื่องหมายรับรองฮาลาลตามมาตรา 87 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้ที่ปลอมหรือเลียนเครื่องหมายรับรองฮาลาล

มาตรา 89 ผู้ประกอบการรายใดไม่ดำเนินการเป็นไปตามคู่มือหรือแนวทางการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือการให้บริการฮาลาลที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่ง แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 90 ผู้ประกอบการรายใดไม่ชำระค่าปรับทางปกครองตามมาตรา 74 วรรคสอง หรือ มาตรา 75 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 91 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา 14 ต้องระวางโทษจำคุกไม่ เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 92 ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกให้แก่คณะผู้ตรวจรับรองฮาลาล ตาม มาตรา 24 วรรคสอง หรือแก่ผู้ตรวจการฮาลาลตามมาตรา 47 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 93 ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจการฮาลาล ตามมาตรา 46 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 94 ผู้ใดขาย จำหน่าย หรือให้บริการโดยหลอกลวงด้วยการใช้เครื่องหมายข้อความ รูปภาพ การแต่งกายหรือการแสดงตนอย่างไร เพื่อให้ผู้บริโภคหลงเชื่อว่าเป็นผลิตภัณฑ์ หรือการให้บริการที่ฮาลาลตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกิน สามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 95 ผู้ใดปลอมปนผลิตภัณฑ์ฮาลาลโดยการนำวัตถุดิบ ส่วนประกอบสารปรุงแต่ง หรือ วัตถุอื่นใดที่ไม่ฮาลาลผสมเข้ากับผลิตภัณฑ์ฮาลาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกิน สามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 96 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 30 มาตรา 32 วรรคหนึ่งหรือมาตรา 44 ต้องระวางโทษจำคุกไม่ เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 97 ผู้ใดโดยเจตนาทุจริต ใช้ ฉ้อฉล วาน ยุยง หรือดำเนินการในองค์กรเอกชนที่ได้จัด ทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ฟ้องร้องผู้ประกอบการรายใดเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาต่อศาล เพื่อ กลับแก่งผู้ประกอบรายนั้นให้ได้รับความเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่ เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 98 บุคคลใดกระทำความผิดต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพ้นโทษแล้วยัง ไม่ครบกำหนดห้าปีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ก็ให้วางโทษวิเศษ

มาตรา 99 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิด นั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของ

นิติบุคคลนั้น

มาตรา 100 ในกรณีที่มีผู้นำจับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จนมีการฟ้องร้องคดีในศาล ให้พนักงานอัยการร้องขอต่อศาล เพื่อให้ศาลพิพากษาจ่ายเงินสินบนนำจับแก่ผู้นำจับเป็นจำนวนเงินไม่เกินกึ่งหนึ่งของจำนวนเงินค่าปรับตามคำพิพากษา ทั้งนี้โดยให้จ่ายจากเงินค่าปรับที่ชำระต่อศาล ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินค่าปรับหรือชำระไม่ครบถ้วน ก็ให้จ่ายเงินสินบนนำจับที่ยังค้างอยู่จากเงินค่าขายของกลางที่ศาลสั่งให้ริบ ถ้ายังขาดอยู่อีกก็ให้เป็นพับไป

ในกรณีที่มีผู้นำจับหลายคนให้แบ่งเงินสินบนนำจับให้คนละเท่าๆ กัน การจ่ายเงินสินบนนำจับนั้น จะจ่ายได้เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว

มาตรา 101 ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ภายในสถานที่ของผู้ประกอบการรายใดและการกระทำนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ประกอบการดังกล่าว ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ประกอบการรายนั้นเป็นผู้กระทำความผิดร่วมด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่สามารถคาดหมายได้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำความผิดแม้จะใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว

มาตรา 102 ผู้ใดเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ หรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับกิจการของผู้ประกอบการอันเป็นข้อเท็จจริงที่ตามปกติวิสัยของผู้ประกอบการจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ซึ่งตนได้มาหรือล่วงรู้เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี

ผู้ใดได้มาหรือล่วงรู้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงใดจากบุคคลตามวรรคหนึ่งเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่หรือการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี แล้วเปิดเผยข้อมูลหรือข้อเท็จจริงนั้นในประการที่น่าจะเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

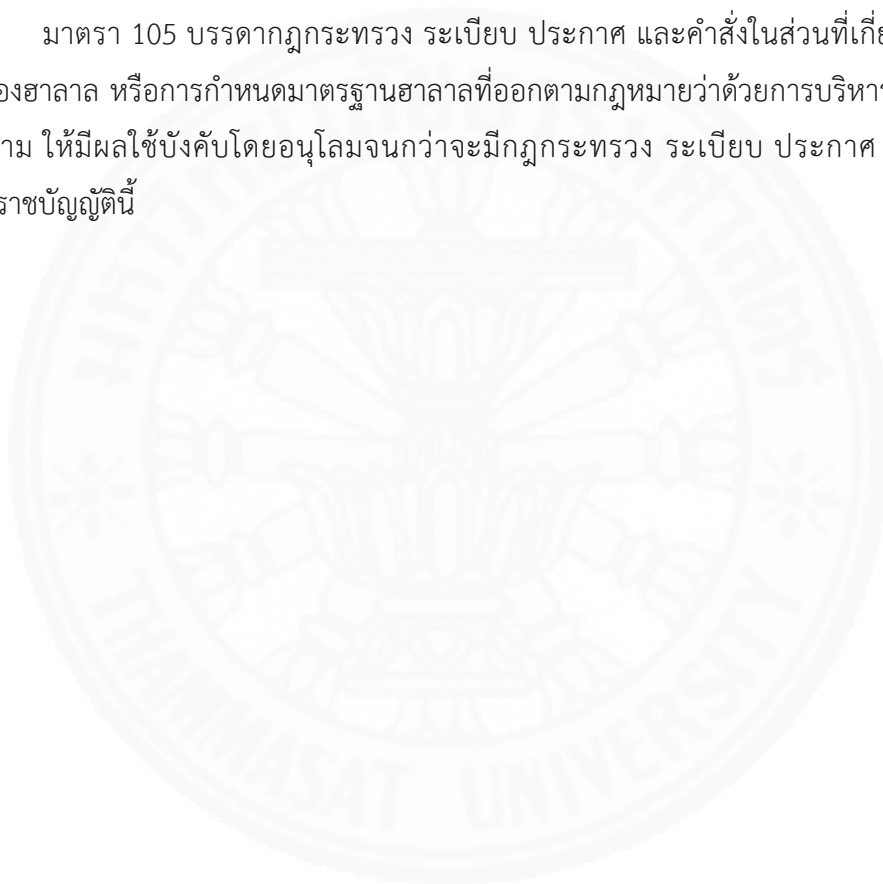
มาตรา 103 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีคณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และในการนี้ให้คณะกรรมการมีอำนาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบแทนได้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบหรือเงื่อนไขประการใด ๆ ให้แก่ผู้ได้รับมอบหมายตามความเห็นสมควรด้วยก็ได้

ภายใต้บังคับของบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ในการสอบสวนถ้าพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบเมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

มาตรา 104 ให้ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษาประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ หรือผู้เชือดสัตว์ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยื่นหนังสือแสดงความจำนงเพื่อเข้ารับการอบรมเป็นผู้ตรวจรับรองฮาลาล ที่ปรึกษาประจำโรงงานหรือสถานประกอบการ หรือผู้เชือดสัตว์ตามพระราชบัญญัตินี้ ต่อคณะกรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 105 บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจรับรองฮาลาล หรือการกำหนดมาตรฐานฮาลาลที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารองค์การศาสนาอิสลาม ให้มีผลใช้บังคับโดยอนุโลมจนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายยิ่งศักดิ์ บุญธรรม
วันเดือนปีเกิด	7 กุมภาพันธ์ 2528
วุฒิการศึกษา	- นิติศาสตรบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
	- เนติบัณฑิต สมัยที่ 67
	- สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
	- ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ สภานายความ
ตำแหน่ง	พนักงานปฏิบัติการระดับกลาง สำนักงาน กสทช.

